

Socialni položaj v Sloveniji 2024 – 2025

LETNO POROČILO

Naročnik:	Ministrstvo delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Direktorat za socialne zadeve Štukljeva cesta 44 1000 Ljubljana
Skrbnici naloge pri naročniku:	mag. Barbara Goričan, Marjetka Kovšca
Št. pogodbe:	C2611-25-050008
Izvajalec:	Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo Tržaška 2 1000 Ljubljana
Vrsta poročila:	Letno poročilo
Skrbnica naloge pri izvajalcu:	mag. Martina Trbanc
Naslov poročila:	Socialni položaj v Sloveniji 2024 – 2025; Letno poročilo
Avtorji poročila:	mag. Martina Trbanc mag. Simona Smolej Jež dr. Polona Dremelj dr. Tamara Narat Aleš Istenič mag. soc.
Št. delovnega poročila	IRSSV 2026/4
Datum izdaje poročila:	31. 7. 2026
Izdaja:	02
Odgovorna oseba:	mag. Barbara Kobal Tomc, direktorica IRSSV

Opombe k poročilu:

- *Besedilo ni lektorirano.*
- *Nekateri uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.*
- *Objava besedila in podatkov v celoti ali deloma je dovoljena le z navedbo vira*

Seznam pogosto uporabljenih kratic in okrajšav

APZ	Aktivna politika zaposlovanja
BDP	Bruto domači proizvod
CNVOS	Zavod center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij
CSD	Center za socialno delo
DN	Denarno nadomestilo iz naslova brezposelnosti
DPP	Dodatek za pomoč in postrežbo
DSP	Denarna socialna pomoč
DŠ	Državna štipendija
EU	Evropska Unija
Eurostat	Evropski statistični urad
EU-SILC	Evropska statistika o dohodkih in življenjski ravni (EU statistics on income and living conditions)
IDSP	Izredna denarna socialna pomoč
IRO	Indeks razvojne ogroženosti
IRSSV	Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo
ISCSD	Informacijski sistem centrov za socialno delo
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NVO	Nevladne organizacije
OD	Otroški dodatek
OECD	Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj
OP MPO	Operativni program za odpravljanje materialne prikrajšanosti najbolj ogroženih
RKS	Rdeči križ Slovenije
RS	Republika Slovenija
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
UMAR	Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj
VD	Varstveni dodatek
ZDUS	Zveza društev upokojencev Slovenije
ZDVTDP	Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih
ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
ZPIZ-2	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
ZPMS	Zveza prijateljev mladine Slovenije
ZRSZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
ZSDP	Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih
ZSV	Zakon o socialnem varstvu
ZSVarPre	Zakon o socialno varstvenih prejemkih
ZŠtip-1	Zakon o štipendiranju
ZUJF	Zakon za uravnoteženje javnih financ
ZUPJS	Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev

Kazalo vsebine

1 Uvod	6
2 Vsebinski okvir in metodološki pristop.....	8
3 Ekonomske in družbene razmere in trg dela v letih 2024 in 2025	11
3.1 Mednarodne in ekonomske razmere v letih 2024 in 2025	11
3.2 Ukrepi Vlade RS povezani z blaženjem druginje, energetske krizo in omilitvijo posledic obsežnih poplav in plazov	12
3.3 Izdatki za socialno zaščito.....	13
3.4 Trg dela in posledice demografskih trendov	14
3.4.1 Delovno aktivno prebivalstvo.....	15
3.4.2 Gibanje in struktura brezposelnosti	17
3.5 Denarni prejemki brezposelnih oseb.....	20
3.6 Vključitve brezposelnih oseb v programe APZ in druge ukrepe.....	22
3.7 Plače	24
3.8 Pokojnine	26
3.9 Zdravstvena problematika in dolgotrajna oskrba	28
3.10 Ključne ugotovitve in poudarki tega poglavja	29
4 Dohodki, dohodkovna neenakost, stanovanjska prikrajšanost in energetska revščina.....	33
4.1 Razpoložljivi dohodki gospodinjstev in dohodkovna neenakost.....	33
4.2 Prag tveganja revščine.....	36
4.3 Obremenjenost s stanovanjskimi stroški in stanovanjska prikrajšanost.....	38
4.4 Energetska revščina	39
4.5 Ključne ugotovitve in poudarki tega poglavja	41
5 Tveganje revščine in tveganje socialne izključenosti	43
5.1 Vrednosti kazalnikov življenjske ravni v populaciji.....	46
5.2 Življenjska raven družin in otrok	50
5.2.1 Položaj družin	50
5.2.2 Položaj otrok.....	54
5.3 FOKUS: Delovno aktivni, ki tvegajo revščino	56
5.4 Ključne ugotovitve in poudarki tega poglavja	61
6 Denarne pravice iz javnih sredstev, odvisne od materialnega položaja posameznikov in gospodinjstev	63
6.1 Denarna socialna pomoč	64
6.1.1 Gibanje prejemnikov in upravičencev do DSP ter njihova struktura	67
6.1.2 Upravičenci do dodatka za delovno aktivnost (na DSP)	73
6.2 Izredna denarna socialna pomoč.....	75

6.3 Varstveni dodatek	78
6.4 Upravičenci do DSP, IDSP in VD po regijah.....	81
6.5 Otroški dodatek	85
6.6 Znižano plačilo vrtca (subvencija vrtca).....	87
6.7 Državne štipendije	91
6.8 Ključne ugotovitve in poudarki tega poglavja	94
7 FOKUS – Izkušnje in ocene nevladnih in humanitarnih organizacij glede socialnega položaja ranljivih skupin in kategorij prebivalstva v letu 2025.....	97
7.1 Ocena socialnega položaja uporabnikov pomoči NVO v letu 2025.....	97
7.2 Ključne stiske in težave, ki jih predstavniki NVO zaznavajo pri svojih uporabnikih	99
7.3 Kategorije ljudi, ki se v največji meri obračajo po pomoč na NVO, ter nove skupine uporabnikov	102
7.4 Kadrovske primanjkljaje v službah na področju socialnega varstva.....	105
7.5 Potrebe ranljivih skupin ter oblike pomoči zanje	106
7.6 Razvoj ukrepov, programov in oblik pomoči za različne ranljive skupine	106
8 Povzetek in ključna sporočila poročila	111
9 Viri	120
PRILOGA 1: Preglednice s podrobnejšimi podatki k Poglavju 6	123
PRILOGA 2: Vabilo in iztočnice za razpravo v fokusni skupini z nevladnimi in humanitarnimi organizacijami.....	134

1 Uvod

Pričujoče poročilo predstavlja letno (končno) poročilo naloge Socialni položaj v Sloveniji za obdobje 2024 – 2025. Naloga je bila določena v načrtu dela IRSSV za leto 2025 po pogodbi z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju: MDDSZ). Pred letnim poročilom smo v letu 2025 v okviru te naloge pripravili že dve vmesni poročili: prvo se je osredotočalo na delovno aktivne, ki tvegajo revščino (konec junija 2025)¹, kar sicer predstavlja fokus naloge Socialni položaj v Sloveniji v letu 2025; drugo vmesno poročilo pa je vsebovalo pregled dogajanja na socialnem področju in na področjih, ki pomembno vplivajo nanj (ekonomske okoliščine, trg dela, distribucija dohodkov ipd.) v letih 2024 in 2025 (konec septembra 2025).

Letna poročila o socialnem položaju v Sloveniji na Inštitutu RS za socialno varstvo (v nadaljevanju: IRSSV) pripravljamo od leta 2014 in jih po odobritvi naročnika (MDDSZ) tudi objavljamo na spletni strani IRSSV.² Njihov osnovni namen je celovit pregled sprememb socialne situacije v Sloveniji v zadnjih dveh letih ter znotraj tega še posebej sprememb položaja ranljivih skupin in kategorij prebivalstva. Po dvanajstih letih spremljanja socialnega položaja v Sloveniji ugotavljamo, da je dinamika sprememb na socialnem področju precejšnja in da se socialne posledice različnih ekonomskih in družbenih sprememb in okoliščin pokažejo hitro, najbolj pa prizadenejo posameznike iz ranljivih skupin, ki tudi v ugodnih razmerah pogosto ostajajo bolj na obrobju družbenih sistemov in možnosti v družbi. Posamezniki iz ranljivih skupin so tako prvi, ki jih zaostrene okoliščine prizadenejo, in zadnji, ki uspejo izkoristiti dobre okoliščine v obdobjih rasti. Zato se v poročilu o socialnem položaju poleg opisa splošnih trendov in sprememb v populaciji vedno osredotočamo tudi na opazovanje in ugotavljanje, kaj je dinamika sprememb in okoliščin v opazovanem obdobju pomenila za položaj ranljivih skupin, ter skušamo ugotoviti, kako se te ranljivosti spreminjajo in ali se oblikujejo kakšne nove ranljive skupine ter kakšne so njihove potrebe.

Letno poročilo se nanaša na leti 2024 in 2025, zaradi lažje primerjave in širšega pogleda pa je umeščeno v kontekst dogajanja in trendov v preteklih letih. V poročilu uporabljamo podatke (informacije, podatke, poročila, analize), ki so bili dostopni do začetka marca 2026.

Letno poročilo naloge Socialni položaj v Sloveniji 2024 – 2025 je sestavljeno iz devetih poglavij in dveh prilog. Vsebinskih sklopov v poročilu je pet – prvi (Poglavje 3) se nanaša na ekonomske in družbene okoliščine, ki vplivajo na socialni položaj v populaciji (vključno z vplivi na različne družbene skupine, predvsem ranljive); drugi (Poglavje 4) na razpoložljive dohodke gospodinjstev, dohodkovno neenakost, prag tveganja revščine, stanovanjske razmere in energetske revščine; tretji (Poglavje 5) na gibanje vrednosti kazalnikov življenjske ravni, s poudarkom na skupinah, ki imajo višja tveganja, na življenjski ravni družin in otrok ter s fokusnim razdelkom na temo tveganja revščine delovno aktivnih; četrti sklop (Poglavje 6) na pregled gibanja denarnih pravic iz javnih sredstev, katere so odvisne od materialnega položaja posameznikov in gospodinjstev, ter na strukturo prejemnikov; peti sklop (Poglavje 7) pa na ocene in izkušnje nevladnih in humanitarnih organizacij glede ključnih socialnih problematik posameznikov in gospodinjstev iz ranljivih skupin. Poročilu sta dodani dve prilogi. Priloga 1 se navezuje na Poglavje 6 in vsebuje podrobnejše mesečne podatke o obsegu opazovanih denarnih pravic iz javnih sredstev – gibanje prejemnikov in upravičencev (denarna socialna pomoč – redna in izredna, varstveni

¹ Poročilo Delovno aktivni, ki tvegajo revščino, je objavljeno na spletni strani IRSSV: https://irssv.si/wp-content/uploads/2025/12/Delovno-aktivni-ki-tvegajo-revschino_2025.pdf

² Objavljena poročila na spletni strani IRSSV so na povezavi: https://irssv.si/porocila/?_reports_category=revscina-in-socialno-izkljucevanje

dodatek in otroški dodatek) ter njihovi strukturi za obdobje januar 2020 – julij 2025. Priloga 2 pa se povezuje s Poglavljem 7 in vsebuje dopis in iztočnice za pogovor z nevladnimi in humanitarnimi organizacijami na fokusni skupini. Letno poročilo vsebuje tudi povzetek poudarkov zapisanih v vseh poglavjih poročila (Poglavje 8).

ZAHVALA

Avtorice in avtor poročila se zahvaljujemo nevladnim in humanitarnim organizacijam, katerih predstavnice in predstavniki so sodelovali na razpravi v fokusni skupini, ki smo jo v prostorih IRSSV organizirali 21. januarja 2026, ali pa so na postavljena vprašanja odgovorili pisno. Iskrena hvala za sodelovanje in delitev izkušenj Slovenski Karitas, Rdečemu križu Slovenije, Slovenski Filantropiji, Zvezi Anita Ogulin & ZPM, Zvezi prijateljev mladine Slovenije, društvu Kralji ulice in Zvezi društev upokojencev Slovenije.

Zahvaljujemo se tudi Zavodu RS za zaposlovanje (Štabne službe – analitika) za posredovanje podatkov na poizvedbo o prejemkih registrirano brezposelnih oseb ter o številu prejemnikov nadomestila ZPIZ in številu začasno nezaposljivih oseb.

2 Vsebinski okvir in metodološki pristop

Namen naloge Socialni položaj v Sloveniji 2024 – 2025 je pripraviti celovit pregled sprememb socialne situacije v Sloveniji v opazovanih letih ter ekonomskih in družbenih okoliščin, ki so na te spremembe vplivale. Poudarek v nalogi je na socialnem položaju ranljivih skupin, znotraj tega pa je fokus letošnjega poročila na delovno aktivnih osebah, ki tvegajo revščino (kar je bila vsebina prvega vmesnega poročila).

Konceptualna zasnova naloge in definicija socialnega položaja ostajata taki kot v predhodnih poročilih o socialnem položaju v Sloveniji. Socialni položaj razumemo kot relativen položaj posameznika ali družine v socialni strukturi družbe glede na razpoložljiv dohodek, različne elemente življenjske ravni, življenjski standard, materialno blaginjo in vključenost v različne družbene sisteme. Socialni položaj sicer poleg materialnih vidikov opredeljujejo tudi nematerialni vidiki in elementi (izobrazba, zdravje, prosti čas, socialni stiki, ipd.), ki lahko predstavljajo ovire ali pa spodbujevalce pri dostopu do različnih družbenih virov. Z vidika socialnega položaja je zelo pomemben tudi dostop do različnih javnih storitev in možnosti (priložnosti) v družbi. V nalogi se sicer bolj osredotočamo na materialne vidike socialnega položaja, saj so to vidiki, ki jih prvenstveno naslavlja ukrepi socialne in drugih politik, vendar opozarjamo tudi na nematerialne vidike, ki so prepleteni z materialnimi ter so pomembni za družbeno povezanost (družbeno kohezijo) in preprečevanje naraščanja socialnih neenakosti, kot npr. zaupanje (v različne institucije), solidarnost (medgeneracijska, do socialno šibkejših), neenakosti v dostopu do za posameznike pomembnih storitev, virov, institucij, ipd.

Socialni položaj posameznikov in družin opazujemo v kontekstu socialnih neenakosti v družbi, še posebej neenakosti v kvaliteti življenja ljudi, osredotočamo pa se predvsem na položaj kategorij in skupin prebivalstva, katerih materialni (dohodkovni) položaj je slab, ter na spremembe tega v časovni perspektivi (izboljšanje ali poslabšanje).

Socialni položaj v nalogi spremljamo na način, da povezujemo kvantitativne in kvalitativne podatke in informacije na makro, mezzo in posredno tudi na mikro nivoju – na mikro nivoju predvsem preko izkušenj in ocen nevladnih in humanitarnih organizacij, na osnovi česar je možno podati bolj celovit pregled socialnega dogajanja in opozoriti na spremembe, ki se morda v makro statističnih podatkih še ne odražajo (ker so ti na voljo s časovnim zamikom in/ali ker so v njih manjše populacijske kategorije ali skupine le delno ali sploh ne zajete), jih pa zaznavajo in nanje opozarjajo nevladne organizacije, ki delajo z ranljivimi skupinami in ljudmi v stiski.

Fokus naloge je v letu 2025 na socialnem položaju ranljivih skupin, poseben poudarek pa je na delovno aktivnih, ki tvegajo revščino. Temi delovne revščine je bilo namenjeno prvo vmesno poročilo v letu 2025 (junij 2025), ki je že objavljeno na spletni strani IRSSV; v letnem poročilu pa je tematika povzeta in dopolnjena s podatki za leto 2025, predstavljena pa je v zadnjem delu poglavja 5 (5.3 Fokus: Delovno aktivni, ki tvegajo revščino).

Pri pripravi poročil o socialnem položaju v Sloveniji uporabljamo tako kvantitativne kot kvalitativne (oz. kombinacijo kvalitativnih in kvantitativnih) metode raziskovanja. Kvantitativni pristop preučevanja obsega podrobno sekundarno analizo statističnih makroekonomskih podatkov, podatkov o gibanjih na trgu dela, podatkov o dohodkih in njihovi distribuciji, kazalnikov stanovanjske situacije v populaciji, kazalnikov življenjske ravni in drugih podatkov. Prikazi in analize v precejšnji meri temeljijo na podatkih dostopnih na interaktivnem SiStat portalu Statističnega urada RS (v nadaljevanju SURS) in pridobljenih z anketo EU-SILC (zlasti pri analizi gibanja vrednosti kazalnikov življenjske ravni in življenjskih pogojev), ter na podatkih dostopnih na portalu Evropskega statističnega urada (EUROSTAT). Prikazujemo in

analiziramo tudi podatke Zavoda RS za zaposlovanje (v nadaljevanju ZRSZ) o registrirano brezposelnih oseb, njihovi strukturi in trendih na področju brezposelnosti v Sloveniji, o prejemkih brezposelnih oseb (denarno nadomestilo in denarna socialna pomoč, nadomestilo ZPIZ) ter o vključenosti brezposelnih oseb v programe aktivne politike zaposlovanja. Omenjene podatke pogosto prikazujemo za daljše časovno obdobje (obdobje več preteklih let), tako da so bolj razvidna gibanja in trendi pri posameznih kazalnikih ter da tudi lažje umestimo spremembe zadnjih dveh let v kontekst dogajanja na socialnem področju. Prav tako prikazujemo podatke Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZPIZ) (podatki o pokojninah, njihovi višini in strukturi).

V poročilu lastne ugotovitve povezujemo z ugotovitvami poročil Urada za makroekonomske analize in razvoj Republike Slovenije (v nadaljevanju: UMAR) in drugih raziskovalnih institucij (Inštitut za ekonomska raziskovanja, Nacionalni inštitut za javno zdravje) ter tudi ugotovitev relevantnih nalog in projektov, ki jih izvajamo na IRSSV. Pri pripravi poročila so nam bili v pomoč tudi podatki in informacije, ki jih na svoji spletni strani objavlja MDDSZ, ter poročila, ki jih pripravlja Urad za analize in razvoj MDDSZ (mesečna poročila o socialnih transferjih in različne analize).

Velik poudarek v poročilu je na podrobni kvantitativni analizi podatkov iz podatkovne zbirke MDDSZ ISCS2, torej podatkov o prejemnikih in upravičencih do različnih pravic iz javnih sredstev, katere so odvisne od materialnega položaja posameznika oz. družine, ter njihovi strukturi in gibanju. IRSSV ima s strani MDDSZ (ki je skrbnik baze podatkov ISCS2) odobren dostop do modula statistik v podatkovni bazi ISCS2, v katerem so zbrani anonimizirani podatki o različnih kategorijah prejemnikov in upravičencev do pravic. ISCS2 podatkovna baza se napaja s podatki iz vlog za pravice in iz odločb o pravicah iz javnih sredstev, odvisnih od materialnega položaja oseb oz. gospodinjstev. Analizirane podatke statistik iz baze ISCS2 prikazujemo v Poglavju 6 (transferji iz javnih sredstev), v katerem se osredotočamo na gibanje števila in strukturo prejemnikov in upravičencev do redne in izredne denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, otroškega dodatka, subvencije vrtca ter državne štipendije.³ Podatke o denarni socialni pomoči in varstvenem dodatku prikazujem tudi po regijah. V [Prilogi 1](#), ki se navezuje na Poglavje 6, so prikazane preglednice s podrobnejšimi mesečnimi podatki o gibanju prejemnikov in upravičencev ter višini sredstev za pravice denarne socialne pomoči (redne in izredne), varstvenega dodatka in otroškega dodatka ter podatki o prejemnikih zvišanega otroškega dodatka za enostarševske družine; vse na mesečni ravni za obdobje od januarja 2020 do decembra 2025.

Kvalitativni pristop je uporabljen predvsem v Poglavju 7, ki je fokusno poglavje in temelji na pridobljenih, strukturiranih in analiziranih informacijah in ocenah nevladnih in humanitarnih organizacij. Gre za aktualne informacije in ocene o socialnem položaju ranljivih skupin, s katerimi nevladne in humanitarne organizacije delajo oz. jim nudijo pomoč in podporo, o največjih izzivih in ovirah, s katerimi se ti srečujejo, in nujenih ter potrebnih oblikah pomoči zanje. Informacije in ocene nevladnih in humanitarnih organizacij smo pridobili z razpravo v fokusni skupini, ki smo jo opravili 21. januarja 2026 v prostorih IRSSV.

Na razpravo v fokusni skupini smo povabili predstavnike sedmih nevladnih in humanitarnih organizacij, in sicer organizacij Rdeči križ Slovenije, Slovenska Karitas, Slovenska Filantropija, Zveza prijateljev mladine Slovenije, Zveza Anita Ogulin & ZPM, Zveza društev upokojencev Slovenije, Društvo Kralji ulice. Z vsemi navedenimi redno letno sodelujemo v obliki poizvedb in strukturiranih pogovorov na temo socialnega položaja ranljivih skupin in sprememb tega. V vabilu za razpravo v fokusni skupini smo vabljenim organizacijam poslali tudi izhodišča za razpravo in jih prosili, da se njihovi predstavniki

³ Podatki o državnih štipendijah (gibanju števila prejemnikov, strukturi) sicer niso del baze ISCS2, ampak so pridobljeni iz drugih uradnih statistik in objav MDDSZ.

pripravijo na teme razprave (tj. pridobijo podatke in tudi ocene sodelavcev). Vabilo in izhodišča za razpravo so priloženi kot Priloga 2.

Razprave v fokusni skupini (v prostorih IRSSV) dne 21. 1. 2026 se je udeležilo več predstavnic in predstavnik šestih humanitarnih organizacij (Rdeči križ Slovenije, Slovenska Karitas, Slovenska Filantropija, Zveza prijateljev mladine Slovenije, Zveza Anita Ogulin & ZPM, Kralji ulice), predstavnica Zveze društev upokojencev pa se razprave ni udeležila, ampak nam je naknadno poslala pisne odgovore na izhodišča. V analizi in pripravi Poglavja 7 smo uporabili tako informacije in podatke iz razprave v fokusni skupini kot posredovane pisne informacije ZDUS (predvsem zelo pomembne izkušnje iz izvajanja programa Starejši za starejše).

3 Ekonomske in družbene razmere in trg dela v letih 2024 in 2025

V tem poglavju prikazujemo ključno dogajanje in razvoj na ekonomskem in družbenem področju, področju trga dela in brezposelnosti, denarnih prejemkov (plače, pokojnine) in nekatere druge povezane tematike v letih 2024 in 2025. Obravnavamo ekonomske in družbene dejavnike ter dejavnike trga dela, ki so izven neposrednega vpliva posameznikov in gospodinjstev, a v precejšnji meri vplivajo na njihov položaj z vidika razpoložljivih dohodkov, zaposlenosti oz. brezposelnosti, bivanjskih razmer, življenjske ravni in na splošno vplivajo na njihov socialni položaj. Hkrati gre tudi za okvir, v katerem delujejo oz. vanj posegajo politike in ukrepi, ki imajo neposreden ali posreden vpliv na socialni položaj prebivalcev.

3.1 Mednarodne in ekonomske razmere v letih 2024 in 2025

V letih 2024 in 2025 so bile mednarodne razmere še vedno zaostrene in so povzročale tako gospodarske kot širše družbene negotovosti in nihanja. Vojna v Ukrajini se je nadaljevala, kljub posredovanju ameriške administracije (predsednika ZDA), ki ni bilo uspešno. Na območju Bližnjega vzhoda (uničenje Gaze s strani izraelske vojske in velika humanitarna katastrofa) so bile v začetku oktobra 2025 po intenzivnem posredovanju ZDA vojne aktivnosti prekinjene, vendar je celotno območje ostalo nestabilno. V letu 2025 je zelo velik izziv za evropsko gospodarstvo (in tudi gospodarstva drugih držav po svetu) predstavljala povečana negotovost glede trgovinske politike ZDA in višjih carin, ki jih je uvedel jeseni 2024 izvoljeni ameriški predsednik. To je zaviralo hitrejšo rast izvoza in investicij v evropskih državah in vnašalo gospodarsko negotovost, ki jo je tako neposredno kot posredno preko večjih evropskih držav, s katerimi gospodarsko sodeluje, občutila tudi Slovenija. UMAR sicer ugotavlja, da so se v drugi polovici leta 2025 razmere glede gospodarskih negotovosti v evrskem območju zaradi trgovinskih politik nekoliko izboljšale, saj so ZDA z več pomembnimi partnericami, med njimi tudi z EU, dosegle trgovinske dogovore (UMAR 2025a).

Slovensko gospodarstvo se je po močnem pokovidnem okrevanju v letu 2021 v naslednjih letih postopoma umirjalo. Realna rast BDP v Sloveniji je v letu 2024 znašala 1,7 %, v letu 2025 pa le še 1,1 %, medtem ko se je gospodarska rast v povprečju EU v letu 2025 okrepila in je kljub zaostrovanju svetovne trgovinske politike po prvi oceni Eurostata znašala 1,5 % (v letu 2024: 1,1 %). BDP na prebivalca v Sloveniji je po kupni moči leta 2025 znašal 91 % povprečja EU (2024: 90 %) (SURSTAT 2026 in Eurostat database 2026).

Javnofinančni položaj Slovenije se je po poslabšanju v času epidemije Covid-19 postopno izboljševal, primanjkljaj sektorja država se je leta 2024 znižal na 0,9 % BDP (2023: 2,6 %), javni dolg pa na 66,6 % BDP (2023: 68,3 %), ter ostal pod povprečjem EU (80,7 %) (SURSTAT 2026 in Eurostat database 2026). K izboljšanju so prispevali višji prihodki in postopno ukinjanje ukrepov za blažitev energetske draginje. V letu 2025 se je javnofinančni primanjkljaj ponovno povečal (prve ocene kažejo na okoli 2,5 % BDP). Rast prihodkov se je upočasnila, medtem ko se je rast odhodkov okrepila, predvsem zaradi višjih izdatkov za plače zaposlenih ob izvajanju plačne reforme in izplačilu zimskega regresa, višjega odhodka za pokojnine ter izplačila zimskega dodatka in nekaterih drugih transferjev (UMAR 2026). Na gospodarske in javnofinančne razmere v Sloveniji še vedno vplivajo tudi posledice obsežnih poplav iz

avgusta 2023, ki so prizadele večji del države ter povzročile znatno škodo. Obnova poteka v okviru večletnega sanacijskega programa in kot pojasnjuje Vlada RS bo za sanacijska dela v letih od 2025 do 2028 država namenila še 2,3 milijarde evrov (Vlada RS 2026a).

Po obdobju visoke inflacije v letih 2021 – 2023, ki je najbolj prizadela gospodinjstva z nižjimi dohodki, se je inflacija v Sloveniji v letu 2024 umirila (1,9 %), ter v letu 2025 ponovno nekoliko povišala na 2,7 %. K letni inflaciji so največ prispevale višje cene hrane in brezalkoholnih pijač (za 4,5 %), ter višje cene v skupini stanovanja, voda, električna energija, plin in drugo gorivo (za 4,3 %) medtem ko so bile cene storitev v povprečju višje za 3,6 % (SURS 2025).

Preglednica 3.1: BDP na prebivalca, realna rast BDP in dolg (% BDP) v Sloveniji v obdobju 2019 – 2025

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BDP na prebivalca	23.052	22.227	24.686	26.966	30.205	31.698	33.062
BDP – realna rast	3,5	-4,1	8,4	2,7	2,4	1,7	1,1
BDP na prebivalca v standardu kupne moči (SLO:EU)	87	88	88	89	91	90	91
Presežek / primanjkljaj sektorja država (BDP)	0,7	-7,7	-4,6	-3,0	-2,6	-0,9	/
Stopnja inflacije	1,8	-1,1	4,9	10,3	4,2	1,9	2,9

Vir: SURS SiStat 2026 in Eurostat database 2026

3.2 Ukrepi Vlade RS povezani z blaženjem druginje, energetske krizo in omilitvijo posledic obsežnih poplav in plazov

V letih 2022 in 2023 je Vlada RS sprejela obsežen nabor ukrepov za blažitev posledic energetske krize in druginje, ki so bili usmerjeni tako v pomoč prebivalstvu kot gospodarstvu. S tem ciljem so bili sprejeti tudi nekateri zakoni, med njimi npr. Zakon o začasnih ukrepih za odpravo posledic druginje za najbolj ranljive skupine prebivalstva, ki je prinesel enkratne energetske dodatke, začasno širitev kroga upravičencev do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka ter dodatne spodbude za upokoјence, otroke in družine. Poleg tega so bili uvedeni druginjski dodatki za otroke in rejniške družine, omejitve cen šolske prehrane ter oskrbnin v dijaških in študentskih domovih, zvišana pa so bila tudi neobdavčena povračila stroškov zaposlenih. V pomoč gospodarstvu so bile uvedene sheme delnega povračila nadomestila plače za delavce na čakanju in pri skrajšanem delovnem času. S ciljem boljšega pregleda nad cenami v trgovinah so se izvajali popisi cen osnovnih živil, regulirane so bile cene električne energije, plina, kurilnega olja in naftnih derivatov. Ukrepi so se večinoma izvajali do vključno leta 2023, deloma pa tudi še v letu 2024, ko je vlada za gospodinjstva in večstanovanjske stavbe ohranila omejitve cen električne energije, v zimskem obdobju 2024/2025 pa ponovno začasno zamejila cene elektrike. Tako so bili najobsežnejši ukrepi za blažitev druginje značilni predvsem za leti 2022 in 2023, v letu 2024 in deloma 2025 pa je v veljavi ostalo le še nekaj ukrepov na področju energetike. Regulacija cen električne energije se je končala s 1. 3. 2025, do 1. 7. 2025 pa so bila gospodinjstva oproščena plačevanja prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soprodukciji z visokim izkoristkom (SPTE) in iz obnovljivih virov energije (OVE) (Vlada RS 2025b).

Po obsežnih poplavah avgusta 2023 je Vlada RS sprejela vrsto interventnih zakonov in ukrepov za pomoč prebivalstvu ter gospodarstvu. Vlada RS je do 20. 2. 2026 s tem namenom izplačala 1.465,85 milijonov evrov sredstev. Ukrepi so vključevali subvencioniranje čakanja na delo za ohranitev delovnih

mest, mesečno pomoč samozaposlenim, kulturnikom in kmetom, višje izredne denarne socialne pomoči ter solidarnostne pomoči za najem stanovanj. Oškodovana podjetja so lahko pridobila povračila škode in odloge kreditov, fizične osebe pa predplačila za obnovo poškodovanih stanovanjskih objektov. Posebne pomoči so zajemale tudi brezplačne vrtce in šolske obroke, subvencionirano elektriko za poplavljeni gospodinjstva, dodatna sredstva za socialnovarstvene programe in enkratne solidarnostne pomoči osebnim asistentom. Kot še navaja Vlada RS je med drugim 7.350 upravičencev prejelo skupno 35,5 milijona evrov predplačil za nujne obnove stanovanj, izplačanih je bilo za 58,2 milijona evrov izredne denarne socialne pomoči ter 10 milijonov evrov za hitro oskrbo z osnovnimi življenjskimi potrebščinami, ki sta jih med upravičence razdelila Rdeči križ Slovenije in Slovenska Karitas. Vlada RS sicer ob tem priznava, da v najbolj prizadetih občinah sanacija še vedno ostaja izziv (Vlada RS 2025a). K temu pritrjujejo tudi mnenja nekaterih pomembnih deležnikov v lokalnih okoljih, ki bi si želeli predvsem, da bi sanacija potekala hitreje, kar po njihovem mnenju otežujejo dolgotrajni birokratski postopki.⁴

3.3 Izdatki za socialno zaščito

Evropski sistem integriranih statistik o socialni zaščiti (ESSPROS), ki ga je razvil Eurostat, zajema podatke o izdatkih za socialno zaščito, virih financiranja teh izdatkov in številu upravičencev do posameznih oblik socialne zaščite.⁵ Sistem zajema osem glavnih funkcij (področij) socialne zaščite: bolezen/zdravstveno varstvo, invalidnost, starost, preživele osebe (smrt hranitelja družine), družina/otroci, brezposelnost, stanovanje (nastanitev) in druge oblike socialne izključenosti. Znotraj vsakega področja vključuje tako denarne transferje kot transferje v naravi in med transferji tako tiste, ki predstavljajo pravice iz zavarovanj (npr. nadomestilo za brezposelnost), kot prejemke, za katere se ne plačujejo prispevki in ki izhajajo iz ugotovljenih potreb (npr. minimalni dohodek oz. denarna socialna pomoč). Ob pripravi tega poročila so zadnji razpoložljivi podatki o izdatkih za socialno zaščito na voljo za leto 2023.

Skupni izdatki za socialno zaščito so se v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 povečali za dobrih 7 %, s 13,6 na 14,6 milijarde evrov. Največji delež sredstev še naprej predstavljata področji starosti (39,6 %) ter bolezni in zdravstvenega varstva (36,9 %), ki skupaj obsegata več kot tri četrtine vseh izdatkov. Rahlo so se povečali tudi izdatki za družino in otroke ter invalidnost, medtem ko so se sredstva za smrt hranitelja družine ohranila na podobni ravni. Izstopa upad izdatkov za brezposelnost, ki se je znižal z 3,4 % na 2,3 % vseh izdatkov. Po drugi strani je prišlo do občutnejše rasti pri drugih oblikah socialne izključenosti, katerih delež se je povečal s 3,0 % na 3,5 % (SURS SiStat 2026).

Glavni vir financiranja socialne zaščite v Sloveniji predstavljajo socialni prispevki (prispevki zavarovancev in delodajalcev). Skupaj so v letu 2023 znašali 10.388 milijonov evrov oz. 70,8 % vseh virov za socialno zaščito. V letu 2023 so prispevki zavarovancev predstavljali 41,6 % in prispevki delodajalcev 29,2 %. Vrednost deležev obeh vrst socialnih prispevkov se je v primerjavi z letom prej

⁴ Pogovor župana Ljubnega ob Savinji in županje Črne na Koroškem v odmevih na TV Slovenija, 4. avgust 2025. <https://www.rtvsllo.si/lokalne-novice/poplave/romana-lesjak-marsikje-se-se-vedno-ustavlja-pri-pikah-in-vejicah-naralocnik-ziveti-moramo-naprej/753804>

⁵ Kratica pomeni European system of integrated social protection statistics. Več informacij na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection>

nekoliko povišala, medtem ko se je prispevek države v deležu financiranja nekoliko zmanjšal in je znašal 27,7 % (ibid.).

Preglednica 3.3: Porazdelitev izdatkov za socialne prejemke po področjih (tveganjih) socialne zaščite v Sloveniji za leti 2022 in 2023

	2022		2023	
	mio EUR	%	mio EUR	%
Skupaj	13.617	100,0	14.619	100
starost	5.401	39,4	5.790	39,6
bolezen/zdravstveno varstvo	5.031	36,7	5.399	36,9
družina/otroci	1.014	7,4	1.096	7,5
invalidnost	723	5,3	784	5,4
smrt hranitelja družine	654	4,8	686	4,7
brezposelnost	357	3,4	331	2,3
nastanitev	19	0,1	21	0,1
druge oblike socialne izključenosti	418	3,0	513	3,5

Vir: SURS SiStat 2026

Primerjava izdatkov, merjenih v deležu BDP in v standardu kupne moči na prebivalca, ki jih Slovenija nameni za socialno zaščito, s povprečjem EU kaže, da Slovenija za tem povprečjem že vrsto let zaostaja. V obdobju 2008 – 2020 so bili skupni izdatki za socialno zaščito v deležu BDP v povprečju letno za 4,9 odstotne točke nižji od povprečja EU (v letu 2021: 4,8 %). Upoštevajoč standard kupne moči so izdatki v letu 2021 dosegli 72,1 % povprečnih izdatkov EU, kar je sicer največ po letu 2009 (najnižji delež je bil v letu 2016: 66,2 %) (UMAR 2024). Kot navaja UMAR, se je rast izdatkov za socialno zaščito po povečanju zaradi epidemije nadaljevala tudi leta 2022, ko so te izdatki v deležu BDP znašali 24,3 %, kar je sicer manj od povprečja EU (28,0 %), vendar pa je ta razlika najmanjša v zadnjih desetih letih. V primerjavi z letom 2019 so bili izdatki za socialno zaščito leta 2022 v Sloveniji višji za 27,8 %, medtem ko v EU za 14,7 % (UMAR 2025b). UMAR ob tem izpostavlja, da kljub temu, da Slovenija za socialno zaščito namenja manj izdatkov kot znaša povprečje EU, z njimi odpravi približno polovico tveganja revščine otrok. Manj uspešno je v Sloveniji zmanjševanje tveganja revščine starejših (65 let ali več), ki ostaja visoko in se v zadnjih letih celo povečuje (UMAR 2025a).

3.4 Trg dela in posledice demografskih trendov

Potem, ko je trg dela po prvem valu epidemije Covid-19 hitro okrevljal in je že v sredini leta 2022 zaposlenost dosegla zelo visoko, brezposelnost pa zelo nizko raven, so se ugodne razmere na trgu dela (z vidika zaposlenosti in nizke brezposelnosti) nadaljevale v letih 2023 in 2024, v prvi polovici leta 2025 so se rahlo poslabšale in v drugi polovici leta 2025 ponovno izboljšale. V letu 2024 je bila povprečna stopnja delovne aktivnosti v Sloveniji izjemno visoka (78,2 %), letna stopnja brezposelnosti pa izjemno nizka (3,3 %).

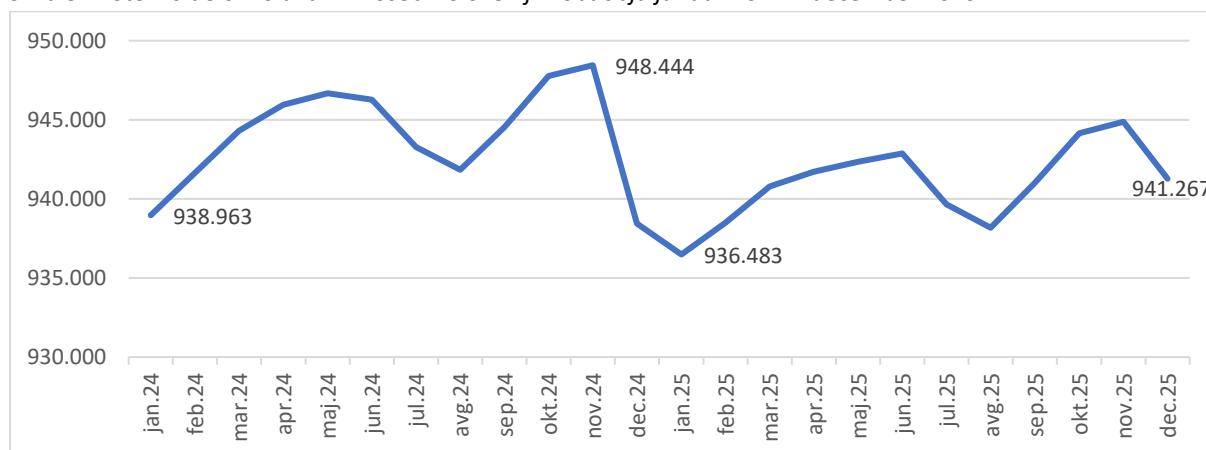
Pomembna značilnost trga dela v Sloveniji je postalo pomanjkanje delovne sile. Služba za analize in razvoj MDDSZ v svoji analizi kot ključne vplive staranja prebivalstva na trg dela navaja predvsem dvojje: (1) zmanjšanje števila delovno sposobnega prebivalstva, ki se odraža v nižjih stopnjah brezposelnosti in večjem številu prostih delovnih mest, ki jih vse bolj zapolnjujejo tuji delavci, in (2) sprememba

starostne strukture delovno aktivnih državljanov Slovenije, ki jo zaznamuje večje število ljudi, ki se upokojujejo, kot tistih, ki se v delovno aktivnost vključujejo, in premik v sestavi delovno aktivnih državljanov Slovenije v prid starejših kohort, tj. staranje delovne sile (MDDSZ 2025a: 10). Pomanjkanje delovne sile in njeno staranje vse večji izziv predstavlja tudi na nekaterih ključnih področjih storitev, kot so zdravstvo, socialno varstvo, izobraževanje.

3.4.1 Delovno aktivno prebivalstvo

Po močni postpandemični rasti zaposlenosti v letih 2021 in 2022, je sledila upočasnitev rasti v letu 2023 ter stabilizacija na okoli 940 tisoč delovno aktivnih v letih 2024 in 2025. Medletna primerjava števila delovno aktivnega prebivalstva (december posameznega leta) kaže, da v letu 2021 število zaposlenih naraslo za 2,9 % v primerjavi s preteklim letom, v letu 2022 za 2 %, ter v letu 2023 le še za 0,6 %, kar je že kazalo na umirjanje rasti. V letu 2024 (december medletno) je prišlo do rahlega znižanja števila delovno aktivnih oseb na 938.439, oziroma za minus 0,3 %, decembra 2025 (941.267 delovno aktivnih oseb) pa se je število v primerjavi z istim obdobjem 2024 ponovno nekoliko povišalo, in sicer za 0,3 %. V letih 2024 in 2025 je bilo najvišje število delovno aktivnih zabeleženo novembra 2024 (948.444 oseb), najnižje pa januarja 2025 (936.483 oseb), ob tem pa se kaže trend sezonskih nihanj zaposlenosti (SURS SiStat 2026). V medletni primerjavi (december 2024 – december 2025) je bila rast zaposlenosti največja v zdravstvu in socialnem varstvu, in sicer za okoli 3.200 oseb ali 4,2 %, medtem ko je v predelovalnih dejavnostih število delovno aktivnih upadlo za približno 3.100 oz. za 1,5 % (SURS 2026a).

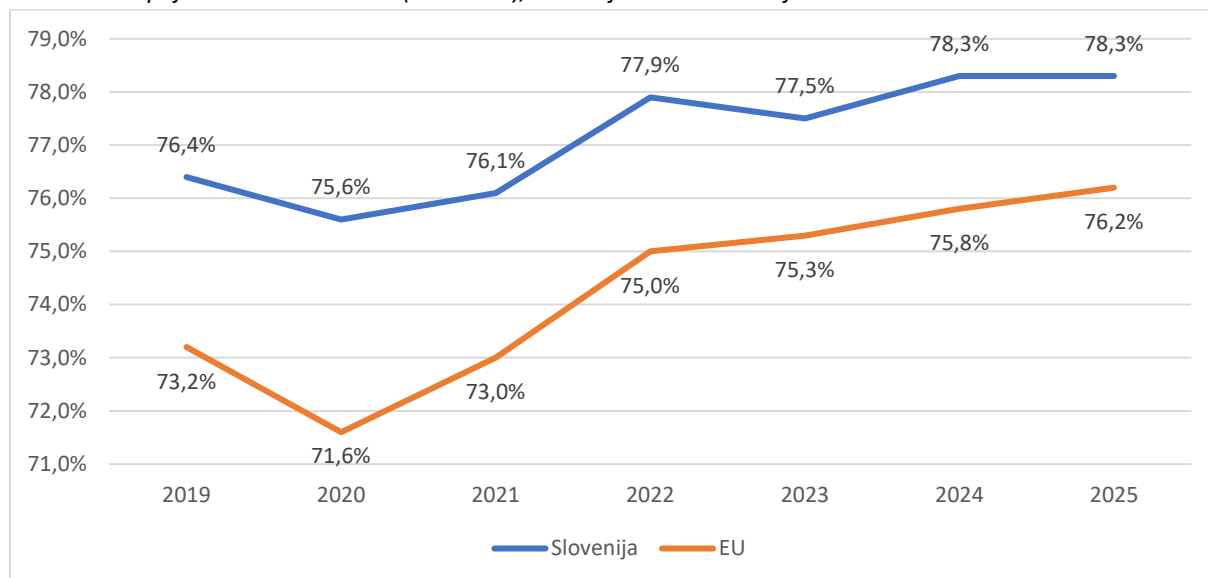
Slika 3.2: Število delovno aktivnih oseb v Sloveniji v obdobju januar 2024 – december 2025

Vir: SURS SiStat 2026

V obdobju 2021 – 2025 se je stopnja zaposlenosti v Sloveniji gibala na visoki ravni in ves čas presegala povprečje EU. Skupno se je med leti 2021 in 2025 stopnja zaposlenosti v Sloveniji povišala za 2,2 odstotne točke (v EU v istem obdobju za 3,2 odstotne točke) ter je bila v Sloveniji v letu 2025 za 2,1 o.t. višja kot v povprečju EU (SURS SiStat 2026, Eurostat database 2026).

Slika 3.3: Stopnja delovne aktivnosti (20–64 let), Slovenija in EU v obdobju 2019 – 2025

Vir: SURS SiStat 2026, Eurostat database 2026

UMAR navaja, da se na trgu dela delodajalci kljub nekoliko nižji stopnji prostih delovnih mest še vedno soočajo z izrazitim pomanjkanjem kadra, kar bo omejevalo rast zaposlenosti tudi v prihodnjih letih. Dolgotrajno pomanjkanje kadra je predvsem strukturne narave, povezano z demografskimi spremembami, ki vplivajo na zmanjševanje števila delovno sposobnih prebivalcev zaradi večjega obsega upokojevanja, ob hkratnem manjšem dotoku mlajših generacij na trg dela (UMAR 2025a).

Od leta 2011 število delovno aktivnega prebivalstva (v starostni skupini 20 – 64 let), z izjemo leta 2019, upada. Med leti 2011 – 2024 se je zmanjšalo za 76 tisoč delovno aktivnih, od tega v obdobju 2020 – 2024 za 20 tisoč (MDDSZ 2025a: 10). Naraščajoče število tujih delavcev je sicer prispevalo k blažitvi krčenja delovno aktivnega prebivalstva; v nekaterih dejavnostih je bilo povečanje zaposlovanja v celoti na račun tujih delavcev. V obdobju 2019 – 2024 je bilo število državljanov Slovenije, ki so se prvič vključili na trg dela, v povprečju na leto za 6,5 tisoč nižje od števila delovno aktivnih, ki so se upokojili. V letih 2023 in 2024 je razlika znašala 13 tisoč (ibid.: 11).

V obdobju 2019 do 2024 je bilo prostih delovnih mest veliko. Povprečno letno število zapolnjenih prostih delovnih mest, ki vključujejo prosta delovna mesta, ki so nastala zaradi gospodarske rasti, in tista, ki so nastala zaradi potreb po nadomestitvi delavcev, ki so se upokojili, je bilo 32 tisoč (ibid.: 12).

Anketa ZRSZ med delodajalci je pokazala, da je problematika pomanjkanja delovne sile v Sloveniji posebej izrazita na področjih zdravstva in socialnega varstva, izobraževanja, nastanitvenih in gostinskih dejavnosti ter v dejavnosti javne uprave, obrambe itd. (ZRSZ 2025a).

Pri spopadanju s vsesplošno kadrovsko stisko pri izvajalcih socialnovarstvenih storitev in izvajalcih dolgotrajne oskrbe, je bil v juliju 2024 sprejet Zakon o začasnih ukrepih za izboljšanje kadrovskih in delovnih pogojev ter zmogljivosti pri izvajalcih socialnovarstvenih storitev in dolgotrajne oskrbe, s katerim želi Vlada RS izboljšati oz. omiliti situacijo na tem področju (ZZUKDPSS). Izziv potrjuje tudi starostna struktura zaposlenih. Po podatkih IRSSV je bila povprečna starost socialnih oskrbovalk pri storitvi PND v letu 2024 (1.186 oskrbovalk) 47,6 let, približno polovica pa jih je bila starih 50 let ali več,

kar pomeni, da se bomo v naslednjih letih soočili tudi z visokim odlivom zaposlenih iz trga dela zgolj iz naslova upokojevanja (Istenič, Kovač in Petrič 2025).

UMAR ocenjuje, da se Slovenija na demografske spremembe na trgu dela in naraščajoče potrebe po usposobljenih kadrih dolgo ni odzivala dovolj strateško. Ključni izzivi se kažejo predvsem v potrebi po podaljševanju delovne aktivnosti starejših, ki zgodaj zapuščajo trg dela, hitrejši aktivaciji mladih, ustrezni migracijski politiki, večji avtomatizaciji procesov, učinkovitejšem upravljanju človeških virov ter izboljšanju kakovosti delovnih mest (UMAR 2025a). Možnosti povečanja stopnje delovne aktivnosti so predvsem pri starejših (55–64 let), kjer je več delovno neaktivnih zaradi možnosti zgodnjega upokojevanja, neprilagojenih pogojev dela za starejše delavce, pomanjkanja ustreznih znanj in nizkih plač, ki ne pomenijo zadostne spodbude. Nekoliko manj prostora za povečanje delovne aktivnosti je med mladimi (15–24 let), ki so neaktivni predvsem zaradi visoke vključenosti v izobraževanje, hkrati pa je izobraževanje kombinirano z delovno aktivnostjo (vajeništvo) skromno razvito (UMAR 2024). Na področju starejših delavcev je novela Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-I) s 1. 1. 2026 uvedla možnost dogovora o krajšem delovnem času pred upokojitvijo (t. i. ukrep 80/90/100). Ukrep omogoča, da delavec dela 80 % polnega delovnega časa, prejema 90 % plače, hkrati pa ima pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, kot da bi delal polni delovni čas. Njegov namen je postopno zmanjševanje delovne obremenitve pred upokojitvijo in podaljševanju delovne aktivnosti starejših na trgu dela (MDDSZ 2025b).

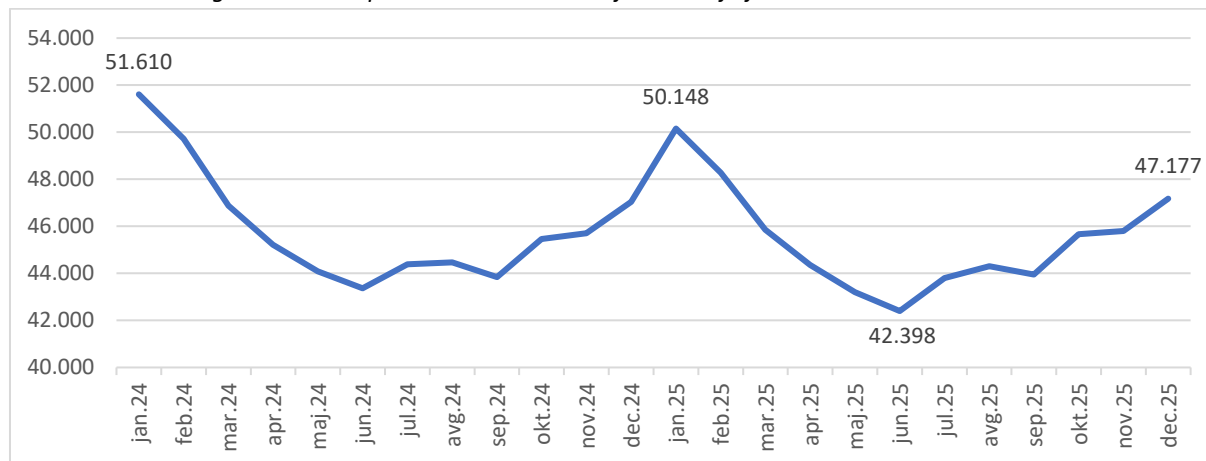
Ključen vir zaposlovanja v zadnjih letih tako ostaja tuja delovna sila. V decembru 2025 je bilo med delovno aktivnimi prebivalci 147.580 tujcev oz. 16 %, od tega 18.309 iz držav članic EU in 129.271 iz drugih držav. Število tujih delavcev se je v zadnjih desetih letih (od leta 2016) povečalo za 140 %, vendar pa se je njihovo število v letih 2024 in 2025 povečalo precej manj kot v letih pred tem, v letu 2025 npr. za manj kot 2 % (SURSTAT 2026). Tudi v prihodnjih letih bo velik del novega zaposlovanja še naprej izhajal iz zaposlovanja tujih državljanov, vendar pa, kot ocenjuje UMAR, vpliva zmanjševanja delovno sposobnega prebivalstva tudi s tem ne bo mogoče ustaviti (UMAR 2025a). Pri tem je treba posebno pozornost nameniti tudi pogojem dela tujih delavcev, saj se ti, kot ugotavlja UMAR, že vrsto let v povprečju soočajo z nižjim plačilom za enako delo ter z diskriminacijo in številnimi drugimi ovirami (UMAR 2024). Podobno je mogoče sklepati iz podatkov o delovno aktivnih, ki tvegajo revščino, ki kažejo, da so stopnje tveganja revščine tujih delavcev v Sloveniji bistveno višje kot stopnje tveganja revščine delavcev s slovenskim državljanstvom; v letu 2025 so tako delovno aktivni slovenski državljani tvegali revščino v 4,8 odstotkih, delovno aktivni tuji državljani pa kar v 13,3 odstotkih (glej razdelek 5.4 tega poročila, Preglednica 5.10). Tudi pri ZRSZ ugotavljajo, da delavci migranti v Sloveniji predstavljajo ranljivo skupino, ki je tudi zaradi pomanjkanja ustreznih in razumljivih informacij izpostavljena kršitvam svojih pravic in neenaki obravnavi. Na Zavodu RS za zaposlovanje so zato v januarju 2025 v Ljubljani vzpostavili Info točko za tujce, s katero želijo zagotavljati celovito podporo delavcem migrantom in njihovim delodajalcem (ZRSZ 2025b).

3.4.2 Gibanje in struktura brezposelnosti

Registrirana brezposelnost, ki je v letu 2020 v prvem valu epidemije Covid-19 kratkotrajno narasla, je bila od druge polovice istega leta do sredine leta 2024 v upadu (izjema so bili nekateri meseci, ko se je beležil sezonski porast). Po porastu števila brezposelnih oseb v drugi polovici leta 2024, je v prvi polovici leta 2025 število brezposelnih ponovno upadalo in v juniju 2025 doseglo novo zgodovinsko najnižje število brezposelnih oseb v Sloveniji – 42.398 registrirano brezposelnih. V povprečju je bilo v

letu 2024 registrirano brezposelnih 45.982 oseb, kar je 5,6 % manj kot v letu 2023, ter v letu 2025 45.410 registrirano brezposelnih oseb oz. 1,2 % manj kot v letu 2024 (ZRSZ 2026). Dinamika upadanja brezposelnosti se je torej v letu 2025 v primerjavi z letom 2024 opazno umirila, kar pa je ob doseženi rekordno nizki ravni brezposelnosti pričakovano.

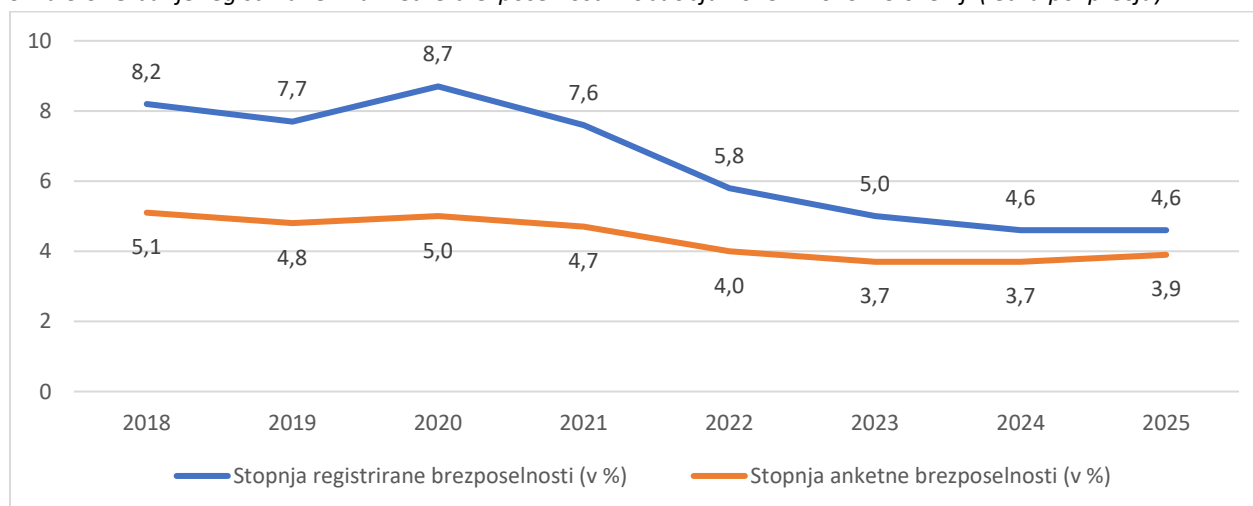
Slika 3.4: Število registrirano brezposelnih oseb v Sloveniji v obdobju januar 2024 – december 2025

Vir: ZRSZ 2026

Stopnja registrirane brezposelnosti je bila v letu 2024 4,6 %, na tej ravni se je ohranila tudi v letu 2025. Anketna brezposelnost je v letu 2024 znašala 3,7 % (enako kot v letu 2023), v letu 2025 pa se je nekoliko zvišala na 3,9 %. Povišanje je predvsem posledica rasti stopnje anketne brezposelnosti v drugi polovici leta 2025, ko je ta dosegla 4,2 % (ZRSZ 2026 in SURS SiStat 2026).

Slika 3.5: Gibanje registrirane in anketne brezposelnosti v obdobju 2013 – 2025 v Sloveniji (letna povprečja)

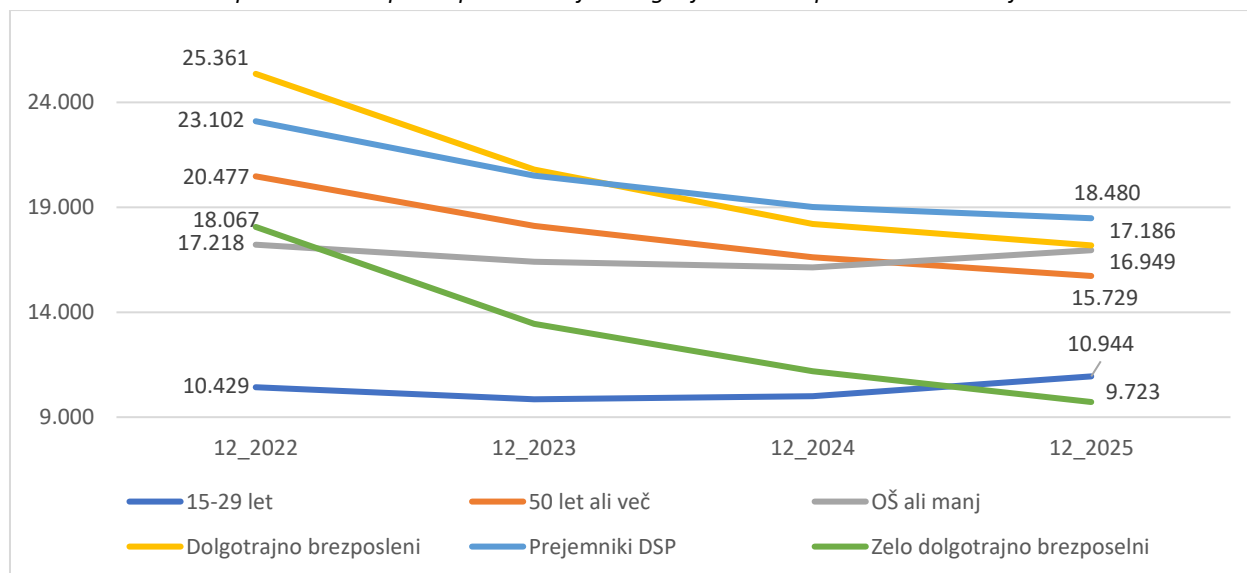
Vir: SURS SiStat 2026 in ZRSZ 2026

Stopnja brezposelnosti v Sloveniji je bila v zadnjih desetih letih višja med ženskami kot med moškimi. V decembru 2025 je bila stopnja registrirane brezposelnosti med moškimi 4,5 % in med ženskami 5,1 %, medtem ko je bila decembra 2024 med moškimi 4,6 % in med ženskami 5,0 %.

Med izzivi na področju brezposelnosti izstopajo brezposelnost starejših in mladih, brezposelnost nižje izobraženih ter dolgotrajna brezposelnost (ZRSZ 2024f). Mladi zaradi pomanjkanja (formalnih) delovnih izkušenj težko najdejo ustrezno zaposlitev, poleg tega pa pogosto delajo v prekarnih oz. fleksibilnih zaposlitvah, zato so ob nastopu krize običajno prvi, ki izgubijo zaposlitev. Starejši brezposelni na trgu

dela predstavljajo ranljivo skupino, ker imajo v primerjavi z drugimi starostnimi kategorijami brezposelnih še dodatne ovire, saj so pri zaposlovanju zaznamovani s starostjo, pogosto slabšo izobrazbo, manjšo fleksibilnostjo, zaradi večje prisotnosti zdravstvenih težav in invalidnosti (več kot četrtnina starejših brezposelnih ima status invalidne osebe). V veliki meri so starejši izpostavljeni tudi dolgotrajni brezposelnosti (ZRSZ 2024).

Slika 3.6: Število brezposelnih oseb po skupinah z večjim tveganjem za brezposelnost v obdobju 2022 - 2025

Vir: ZRSZ 2026

V obdobju po epidemiji Covid-19 pa do konca leta 2024 so se razmere na trgu dela izboljševale tudi za ranljive skupine, saj se je brezposelnost tudi za večino teh skupin zmanjševala (Slika 3.6). Najizrazitejši upad brezposelnosti je zaznati pri dolgotrajno in zelo dolgotrajno brezposelnih, kar je v veliki meri povezano s pomanjkanjem delovne sile oz. velikim povpraševanjem po njej. Med brezposelnimi se je znižalo tudi število brezposelnih starejših od 50 let ter prejemnikov denarne socialne pomoči. Leto 2025 pa nakazuje delno spremembo trenda, in sicer se je povečala brezposelnost mladih (15–29 let) (za 940 oseb) ter število brezposelnih z nizko izobrazbo (za 812 oseb), medtem ko se pri dolgotrajno brezposelnih upad nadaljuje, a počasneje (ZRSZ 2026). Podatki v zadnjem letu torej nakazujejo na stabilizacijo razmer z začetnimi znaki povečanih tveganj za najbolj ranljive skupine brezposelnih.

Zavod RS za zaposlovanje vodi tudi evidenco oseb, ki so zaradi svojih težav začasno nezaposljive. Gre za osebe, pri katerih so prisotne težave z odvisnostjo, težave v duševnem zdravju ali večje socialne stiske, zato so bile iz evidence registrirano brezposelnih prenesene v evidenco začasno nezaposljivih. Za te osebe ukrepi aktivne politike zaposlovanja niso primerni, ampak potrebujejo bolj intenzivno podporo in pomoč tako pri reševanju njihovih primarnih težav (odvisnost, duševno zdravje, socialne stiske) kot pri njihovem ponovnem vključevanju v družbo. Preko obravnav v okviru medinstitucionalnih komisij, v katerih sodelujejo svetovalci uradov za delo in strokovni delavci centrov za socialno delo, so take osebe najpogosteje odstopljene v obravnavo na pristojne centre za socialno delo. Na CSD potem take osebe (lahko) sklenejo dogovor o reševanju svoje socialne situacije, v katerem so opredeljeni koraki reševanja, CSD pa te osebe lahko vključujejo v različne rehabilitacijske programe, socialnovarstvene programe in programe socialne aktivacije. V evidenci začasno nezaposljivih oseb ZRSZ je bilo v letu 2023 povprečno mesečno 12.714 oseb, v letu 2024 povprečno mesečno 12.700 oseb

in v letu 2025 povprečno mesečno 12.672 oseb.⁶ Glede na povprečno mesečno število registrirano brezposelnih oseb (med 45 in 46 tisoč v letih 2024 in 2025), je število začasno nezaposljivih visoko, več kot četrtno registrirano brezposelnih.

3.5 Denarni prejemki brezposelnih oseb

Po nastanku brezposelnosti lahko brezposelna oseba uveljavlja pravico do denarnega nadomestila (v nadaljevanju DN), ki je prejemek iz naslova zavarovanja, tako da je upravičenost brezposelne osebe do DN odvisna od predhodnega zavarovanja za primer brezposelnosti (torej od predhodnih zaposlitev in njihovega trajanja) in od vzroka prenehanja zadnje zaposlitve.⁷ Čas prejemanja DN je odvisen od zavarovalne dobe.⁸ Višina DN je v letih 2024 in 2025 znašala prve tri mesece prejemanja 80 %, v naslednjih devetih mesecih 60 %, po izteku enega leta pa 50 % povprečne plače, ki jo je oseba prejela v obdobju osmih mesecev (mlajši od 30 let v obdobju petih mesecev) pred nastankom brezposelnosti. Izplačano DN v letih 2024 in 2025 ni moglo biti nižje od 530,19 evrov in ne višje od 892,50 evrov bruto (Zakon o urejanju trga dela – ZUTD). V skladu z novelo Zakona o urejanju trga dela, ki je začela veljati s 1. 1. 2026, na tem področju v letu 2026 začnejo veljati spremembe, in sicer sta najnižji in najvišji znesek denarnega nadomestila določena v deležu bruto minimalne plače in se z njo tudi usklajujeta. Od 1. 1. 2026 najnižji znesek DN za brezposelnost tako znaša 70 % bruto minimalne plače, najvišji znesek denarnega nadomestila pa od 80 do 130 % bruto minimalne plače, pri čemer višina postopoma pada (Zakon o urejanju trga dela – ZUTD).

V preglednici 3.4 so prikazana mesečna povprečja registrirano brezposelnih oseb ter število in deleži prejemnikov DN in DSP med njimi za leta 2020 – 2025. V obdobju 2021 – 2025 je zaznati izrazito zmanjševanje števila registrirano brezposelnih oseb. Sočasno se je do vključno leta 2024 zmanjševalo tudi število prejemnikov DN, vendar počasneje kot skupno število brezposelnih, v letu 2025 pa se je število prejemnikov DN celo nekoliko povečalo glede na leto 2024. Posledično se delež prejemnikov DN med brezposelnimi postopno povečuje (s 25,5 % v letu 2021 na 31,6 % v letu 2025), kar kaže, da med brezposelnimi ostaja relativno več oseb, ki izpolnjujejo pogoje za to pravico. Med prejemniki DN večino predstavljajo starejši, saj so zaradi daljše zavarovalne dobe pogosteje upravičeni do daljšega obdobja prejemanja te pravice.

Brezposelne osebe, ki ne prejemajo DN (do njega niso upravičene ali jim je pravica potekla) in nimajo drugih sredstev za preživljanje (oz. živijo v gospodinjstvu, ki ne presega cenzusa), lahko pri pristojnem CSD zaprosijo za denarno socialno pomoč (v nadaljevanju DSP). Število prejemnikov DSP med

⁶ Podatki ZRSZ pridobljeni s poizvedbo, marec 2026.

⁷ Pogoji za upravičenost do DN so: (1) da je bila oseba pred nastankom brezposelnosti zavarovana za brezposelnost (zavarovanje vezano na zaposlitev) najmanj 10 mesecev v zadnjih 24 mesecih (za mlajše od 30 let najmanj 6 mesecev v zadnjih 24 mesecih), (2) da so bili v obdobju zaposlitve za osebo plačani prispevki za zavarovanje za primer brezposelnosti (izjema je, če je bila oseba v zavarovanje vključena na podlagi delovnega razmerja, delodajalec pa prispevkov za osebo ni plačal), (3) da zadnja zaposlitev osebe ni prenehala po krivdi ali volji osebe, (4) da se oseba prijavi pri ZRSZ in odda vlogo za uveljavljanje DN.

⁸ Mlajši od 30 let, ki so bili pred nastankom brezposelnosti zavarovani najmanj 6 mesecev v zadnjih 24 mesecih, DN prejemajo 2 meseca. Oseba, ki je bila zavarovana od 10 mesecev do 5 let, lahko DN prejema 3 mesece. Oseba, ki je bila zavarovana od 5 do 15 let, lahko DN prejema 6 mesecev. Oseba, ki je bila zavarovana od 15 do 25 let, lahko DN prejema 9 mesecev. Oseba, ki je bila zavarovana več kot 25 let, lahko DN prejema 12 mesecev. Oseba, ki je starejša od 53 let in je bila zavarovana več kot 25 let, lahko DN prejema 19 mesecev. Oseba, ki je starejša od 58 let in je bila zavarovana več kot 28 let, lahko DN prejema 25 mesecev.

registrirano brezposelnimi osebami se v zadnjih letih zmanjšuje, prav tako se nekoliko znižuje njihov delež med registrirano brezposelnimi (leta 2021: 45,8 %, leta 2025: 40,2 %). Večino med registrirano brezposelnimi prejemniki DSP predstavljajo dolgotrajno brezposelni – po podatkih za december 2025 jih je med prejemniki DSP 60 %, približno četrtno registrirano brezposelnih prejemnikov DSP predstavljajo mladi do 29 let in približno enak delež osebe, starejše od 50 let (ZRSZ 2026). Med brezposelnimi prejemniki DSP je 41,1 % nizko izobraženih (z dokončano osnovno šolo ali manj), 13,5 % je invalidov, približno četrtnina pa je iskalcev prve zaposlitve (ibid).

Prejemka DN in DSP se ne izključujeta avtomatsko, saj je v možno (čeprav zelo redko), da brezposelna oseba hkrati prejema oboje. Gre predvsem za situacije, ko je oseba upravičena do DN (in ga prejema), hkrati pa živi v gospodinjstvu, katerega dohodki so pod cenzusom za DSP (npr. več družinskih članov z zelo nizkimi dohodki ali brez njih, mladoletni otroci). Kot zapisano, je primerov hkratnega prejetja DN in DSP zelo malo, v zadnjih letih se je njihovo število še zmanjšalo. Po evidenci ZRSZ je bilo brezposelnih oseb, ki so hkrati prejemale DN in DSP v letu 2019 povprečno mesečno 444, v letu 2020 povprečno mesečno 550, v letu 2021 459, v letu 2022 povprečno mesečno le še 199 in v letu 2023 povprečno mesečno 178. V letu 2025 je povprečno mesečno hkrati prejelo DN in DSP 186 registrirano brezposelnih oseb.⁹

Preglednica 3.4: Povprečno mesečno število registrirano brezposelnih oseb ter število in deleži prejemnikov DN in DSP med registrirano brezposelnimi osebami za leta 2020 – 2025

Leto	Število registrirano brezposelnih oseb (povprečno mesečno)	Število prejemnikov DN (povprečno mesečno)	Delež prejemnikov DN med registrirano brezposelnimi	Število brezposelnih prejemnikov DSP (povprečno mesečno)	Delež prejemnikov DSP med registrirano brezposelnimi	Delež prejemnikov DN ali/in DSP med registrirano brezposelnimi (%)
2020	85.003	25.949	30,5 %	34.930	41,1 %	71,6 %
2021	74.316	18.934	25,5 %	34.031	45,8 %	71,3 %
2022	56.665	15.141	26,7 %	25.051	44,2 %	70,9 %
2023	48.709	14.334	29,4 %	21.038	43,2 %	72,6 %
2024	45.982	14.218	30,9 %	19.246	41,9 %	72,8 %
2025	45.410	14.190	31,2 %	18.270	40,2 %	71,5 %

Vir: ZRSZ 2026

Delež registrirano brezposelnih oseb, ki prejemajo DN in/ali DSP, ostaja stabilen na okoli 71 odstotkih, kar pomeni, da je več kot dve tretjini registrirano brezposelnih oseb prejemnikov enega izmed navedenih dohodkov. Pri oceni pokritosti registrirano brezposelnih oseb z denarnimi prejemki pa je treba upoštevati tudi brezposelne osebe, ki prejemajo nadomestilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (v nadaljevanju ZPIZ). Gre za registrirano brezposelne osebe, ki imajo različne statusse (po različnih zakonih), zaradi katerih jim pripada nadomestilo ZPIZ (nadomestilo za invalidnost kot pravica iz sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja) za manjšo delazmožnost (osebe, ki so še vsaj delno zmožne za delo, z različnimi omejitvami). V veliki večini gre pri registrirano brezposelnih

⁹ Podatki za leta do vključno 2022 so bili pridobljeni od ZRSZ na poizvedbo v januarju 2023. Podatek za leto 2023 je pridobljen na poizvedbo od ZRSZ v januarju 2024. Podatek za leto 2025 je pridobljen od ZRSZ na poizvedbo v marcu 2026.

prejemnikov nadomestila ZPIZ za delovne invalide II. in III. kategorije (leta 2019 so ti predstavljali 98,7 % vseh brezposelnih prejemnikov nadomestila ZPIZ). Po podatkih ZRSZ je v letu 2022 je nadomestilo ZPIZ povprečno mesečno prejelo 8,9 % registrirano brezposelnih (5.040 oseb), v letu 2023 pa 4.127 oz. 8,5 % registrirano brezposelnih oseb. V letu 2024 je nadomestilo povprečno mesečno prejelo 3.454 oz. 7,5 % registrirano brezposelnih oseb, v letu 2025 pa le še 2.659 registrirano brezposelnih oseb oz. 5,9 %.¹⁰

Ker so med upravičenci do nadomestila ZPIZ lahko tudi upravičenci do DN in upravičenci do DSP, ni možno navesti povsem natančne številke oz. deleža registrirano brezposelnih oseb, ki so pokrite (oz. niso pokrite) z denarnimi prejemki. Ocenimo pa lahko, da je v zadnjih letih denarni prejemek (DN in/ali DSP in/ali nadomestilo ZPIZ) prejelo med 75 in 80 odstotkov registrirano brezposelnih oseb, v letu 2025 verjetno bolj okoli 75 odstotkov.

3.6 Vključitve brezposelnih oseb v programe APZ in druge ukrepe

Aktivna politika zaposlovanja (v nadaljevanju APZ) je opredeljena z Zakonom o urejanju trga dela, ki določa tudi vrste njenih ukrepov. APZ predstavlja nabor ukrepov na trgu dela, ki so namenjeni povečanju zaposlenosti in zmanjševanju brezposelnosti, večji zaposljivosti oseb na trgu dela in tudi povečanju konkurenčnosti in prožnosti delodajalcev. V skladu s smernicam, ki jih je sprejela Vlada RS v letu 2021 (Smernice za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2021 – 2025) je bil glavni namen APZ v obdobju 2021 – 2025 zmanjševanje števila brezposelnih oseb, predvsem s povečevanjem delovne aktivnosti ranljivih skupin brezposelnih (starejši, osebe z nižjo izobrazbo, dolgotrajno brezposelni). Poudarek je bil tudi na aktiviranju mladih brezposelnih (15–29 let), predvsem tistih, ki bi lahko postali dolgotrajno brezposelni. Od vključno leta 2020 dalje se izvajajo le trije tipi (skupine) ukrepov APZ, in sicer: usposabljanje in izobraževanje, spodbude za zaposlitev in kreiranje novih delovnih mest. Podatki o vključenih v programe APZ in sredstvih za APZ v obdobju 2020 – 2025 so prikazani v Preglednici 3.5.

Število vključitev v programe APZ se je v letih 2020 in 2021 v primerjavi s predhodnimi leti precej znižalo predvsem zaradi omejevalnih ukrepov zaradi Covid-19, ko programov ni bilo mogoče (v celoti) izvajati. Število vključitev se je dodatno zmanjšalo tudi v letih 2022 in 2023 (obdobje naglega upada brezposelnosti), nato pa se je v letih 2024 in 2025 ponovno začelo povečevati. Primerjava povprečnega mesečnega števila brezposelnih in vključitev v programe APZ kaže, da je bil delež vključitev relativno najvišji v letih 2018 (39,7 %) in 2019 (37,2 %), najnižji pa v letu 2023 (20,5 %). V naslednjih dveh letih se je ta delež ponovno povečal, na 30,2 % v letu 2024 in 38,3 % v letu 2025 (ZRSZ 2026). Kot pojasnjuje ZRSZ, na koriščenje programov APZ pomembno vplivata tako število brezposelnih oseb kot tudi struktura brezposelnosti, saj se v programe praviloma usmerjajo predvsem ranljive skupine (dolgotrajno brezposelni, nižje izobraženi in starejši), ki za vključevanje potrebujejo intenzivnejšo obravnavo in dolgotrajnejšo motivacijo (ZRSZ 2024).

Glede na strukturo razpoložljivih programov je bilo v letih 2024 in 2025 največ vključitev v programe ukrepov usposabljanje in izobraževanje, in sicer slabi dve tretjini vseh vključitev, približno petina je bila vključenih v spodbude za zaposlitev in okoli 15 % v programe ukrepa kreiranje novih delovnih mest.

¹⁰ Podatki o številu prejemnikov nadomestila ZPIZ med registrirano brezposelnimi osebami za leto 2022 so bili posebej pridobljeni od ZRSZ (na poizvedbo) v januarju 2023. Za leto 2023 je bila narejena poizvedba in pridobljeni podatki ZRSZ v januarju 2024. Za leti 2024 in 2025 je bila poizvedba na ZRSZ narejena marca 2026.

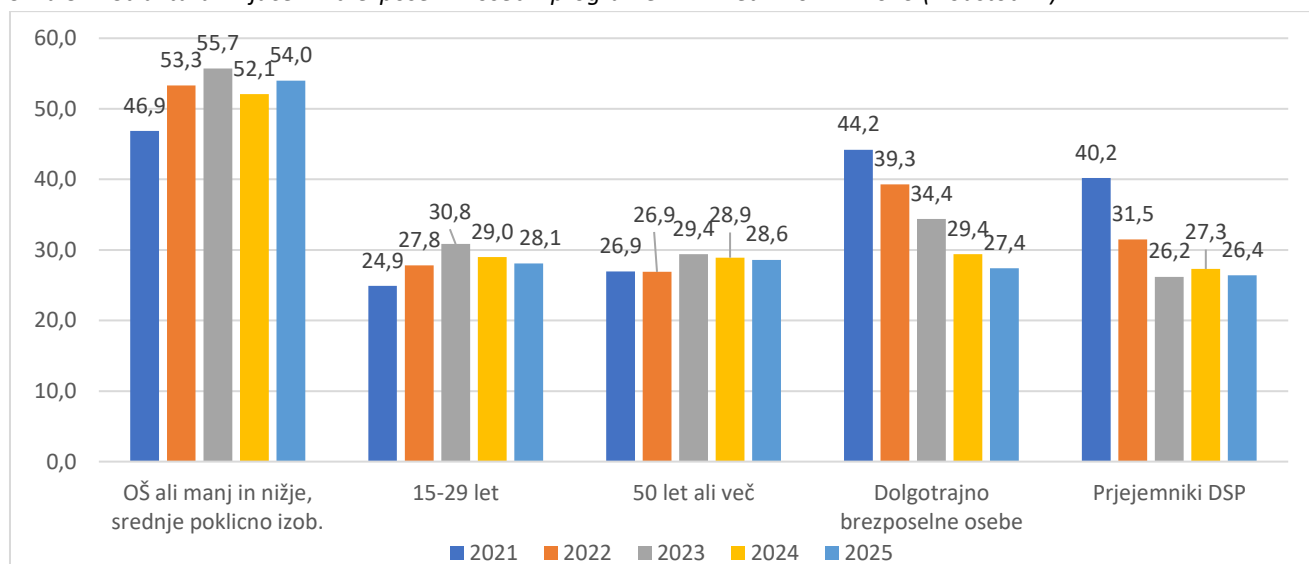
Preglednica 3.5: Število vključenih v ukrepe APZ¹¹ v letih 2020-2025

Leto	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Vsi vključeni v ukrepe APZ¹²	20.946	21.396	17.049	10.000	13.880	17.412
Vključeni v ukrep usposabljanje in izobraževanje	9.865	12.607	12.300	5.497	8.739	11.072
Vključeni v ukrep spodbude za zaposlovanje	7.557	4.860	1.853	1.621	2.733	3.766
Vključeni v ukrep kreiranje novih delovnih mest	3.524	3.929	2.896	2.882	2.408	2.574
Sredstva za APZ (v mio evrov)	51,4	64,5	52,2	34,5	37,7	51,75
- Od tega sofinancirana (evropska) sredstva za APZ (v mio evrov)	30,8	38,2	27,2	8,1	10,9	27,3

Vir: ZRSZ in MDDSZ¹³ in Vlada RS 2026¹⁴

Podatki ZRSZ (2026) kažejo, da so med vključenimi v programe APZ v vseh letih najmočneje zastopane osebe z nižjo izobrazbo (OŠ ali manj ter nižje ali srednje poklicno izobraževanje); njihov delež se je v obdobju 2021 – 2025 gibal med približno 47 % in 56 %. Delež mladih (15–29 let) in starejših (50 let ali več) se je do leta 2023 postopoma povečeval, nato pa se je v letih 2024 in 2025 stabiliziral oziroma rahlo zmanjšal in ostaja malo pod 30 %. Delež dolgotrajno brezposelnih oseb med vključenimi v programe APZ se je v celotnem obdobju 2021 – 2025 izrazilo zmanjševal (z 44,2 % v letu 2021 na 27,4 % v letu 2025). Podobno se je zmanjšal tudi delež prejemnikov denarne socialne pomoči med vključenimi v APZ, s 40,2 % v letu 2021 na približno 26 % v letu 2025.

Slika 3.7: Struktura vključenih brezposelnih oseb v programe APZ v letih 2021 – 2025 (v odstotkih)

Vir: ZRSZ 2026

¹¹ Vključno z osebami vključenimi v programe APZ, ki se izvajajo v okviru Jamstva za mlade in jih izvaja ZRSZ.

¹² V število so zajete vse vključitve v programe APZ, tudi povračila dela plače, in v okviru ukrepa Spodbujanje samozaposlovanja, preveritev poslovne ideje.

¹³ Letno poročilo o izvajanju ukrepov države na trgu dela za leto 2024

¹⁴ Smernice za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2026–2030

Poleg programov APZ se za težje zaposljive osebe in osebe z več izzivi izvajajo tudi drugi programi v okviru ukrepov namenjenih preprečevanju in reševanju socialnih stisk, dvigu zaposljivosti ter zmanjševanju tveganja revščine in socialne izključenosti. Mednje sodijo programi socialne aktivacije, ki se izvajajo s podporo evropskih sredstev. V septembru 2024 so se začeli izvajati projekti SA+, ki bodo potekali do konca avgusta 2027. V njihovem okviru se izvajajo aktivnosti, usmerjene v razvoj socialnih in funkcionalnih kompetenc za učinkovitejše reševanje socialnih problematik, dvig motivacije in opolnomočenja za vstop na trg dela ter pridobivanje oziroma nadgradnjo delovnih kompetenc, ki izboljšujejo zaposlitvene možnosti vključenih oseb. Skupno se po Sloveniji izvaja 19 projektov, v okviru katerih potekajo programi treh sklopov: programi za heterogeno ciljno skupino oseb (13 programov), programi za ženske iz drugih kulturnih okolij z jezikovnimi ovirami (5 programov) ter programi za romske ženske (1 program) (Vlada RS 2025b).

Poleg tega je ZRSZ vzpostavil pilotni projekt Romano zour (Romski vzor), ki spodbuja zaposlovanje pripadnikov romske skupnosti (Vlada RS 2025d). Vzpostavljenih je bilo tudi devet večnamenskih romskih centrov+ (VNRC+) na območjih občin, kjer strnjeno živi romsko prebivalstvo. Centri bodo izvajali aktivnosti za izboljšanje socialno-ekonomskega položaja romske skupnosti, dvig kakovosti življenja ter spodbujanje njihovega vključevanja v širšo družbo in sodelovanja z večinskim prebivalstvom. Projekti se izvajajo v vzhodni kohezijski regiji v obdobju 1. 8. 2025 – 30. 9. 2029 (Vlada RS 2025e).

Na ZRSZ od leta 2023 poteka tudi projekt Krepitev sodelovanja uradov za delo, centrov za socialno delo in drugih deležnikov pri integraciji dolgotrajno brezposelnih oseb na trg dela. Med cilji projekta (ki se pilotno izvaja na Območnih službah Maribor in Ljubljana in bo potekal do leta 2028) je poleg boljšega sodelovanja med institucijami tudi vzpostavitev novega, integriranega pristopa dela z dolgotrajno brezposelnimi osebami ter usposabljanje strokovnih delavcev različnih institucij za izvajanje integriranih storitev.

3.7 Plače

Na področju plač se je z letom 2021 uveljavila nova formula za določitev zneska minimalne plače z navezavo na minimalne življenjske stroške. Znesek minimalne plače se določi najkasneje v roku treh mesecev po spremembi (ažuriranem izračunu) zneska minimalnih življenjskih stroškov, in sicer v razponu med 120 in 140 odstotki minimalnih življenjskih stroškov. Dodatno zakon določa tudi redno letno usklajevanje minimalne plače, in sicer se znesek minimalne plače vsako leto v januarju uskladi najmanj z rastjo cen življenjskih potrebščin (Zakon o minimalni plači – ZMinP).

V zadnjih desetih letih (2016 – 2025) se je minimalna bruto plača v Sloveniji zvišala iz 790,73 evrov na 1.277,72 evrov oz. za 61,6 %. Do najvišjega zvišanja minimalne plače je prišlo v letu 2023, ko se je zvišala za 12 % glede na predhodno leto, kar je pomenilo najvišji dvig minimalne bruto plače v zadnjih letih, na katerega je v precejšni meri vplivala visoka medletna rast cen življenjskih potrebščin. V letih 2024 in 2025 se je minimalna plača zvišala zgolj v višini inflacije, in sicer v letu 2024 za 4,2 % na 1.253,90 evrov, ter v letu 2025 za 1,9 % na 1.277,72 evrov (SURS SiStat 2026). Za razliko od številnih drugih držav je v Sloveniji v zadnjih desetih letih minimalna plača naraščala hitreje kot povprečna plača, kar je še dodatno prispevalo k majhnim neenakostim v plačah in nizki stopnji tveganja revščine delovno aktivnih, a je pripeljalo do enega najvišjih razmerij med minimalno in povprečno plačo med državami. V državah EU z zakonsko določeno minimalno plačo je bila Slovenija ob Franciji v letu 2024 edina, kjer je razmerje minimalne do povprečne plače presegalo 50 % (UMAR 2025c).

Nominalna rast povprečne bruto plače se precej krepi od sredine leta 2022, vendar pa je bila tedaj realna rast ob visoki inflaciji skromna oziroma celo negativna. V letu 2023 je bila povprečna bruto plača 2.220,95 evrov, kar je 9,7 % več kot v letu 2022. V letu 2024 se je rast plač nekoliko upočasnila, na 6,2 % vendar pa se je realna rast zaradi nizke inflacije okrepila na 4,1 %. Rast plač v zasebnem sektorju je bila 7 %, k čemur prispeva pomanjkanje delovne sile, težnje zaposlenih po ohranjanju realnega dohodka in dvig minimalne plače. Na rast plač v javnem sektorju, ki je bila 4,6 % pa je vplival predvsem dogovor o delni uskladitvi vrednosti plačnih razredov z inflacijo (ibid.).

Povprečna mesečna plača za leto 2025 je znašala 2.536,03 evrov bruto oz. 1.602,05 evrov neto. V bruto znesku je bila od plače za leto 2024 nominalno višja za 5,9 % oz. realno za 3,4 %, v neto znesku pa se je nominalno zvišala za 5,0 % oz. realno za 2,5 % (SURS SiStat 2026). Povprečna mesečna bruto plača v letu 2025 je bila v zasebnem sektorju za 3,9 %, v javnem pa za 9,4 % višja od plače za leto 2024. Zvišanje plač v javnem sektorju je predvsem posledica plačne reforme, ki se je začela izvajati s 1. 1. 2025. Zakon o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju (ZSTSPJS) na novo ureja skupne temelje sistema plač funkcionarjev ter javnih uslužbencev v javnem sektorju. Nova plačna lestvica vsebuje 67 plačnih razredov, razpon med plačnimi razredi pa znaša 3 odstotke. Z novo plačno lestvico noben plačni razred ni več pod minimalno plačo. Višje so osnovne plače na začetku delovne kariere, zaradi manjšega razpona med razredi pa je manjše povečevanje plače na istem delovnem mestu oziroma manjša razlika v plači za isto delo. Spremembe oz. povišanja plač v skladu z reformo se bodo uveljavljale postopoma v (največ) šestih obdobjih v obdobju let 2025 – 2028 (ZSTSPJS).

V decembru 2025 je bil sprejet Zakon o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov (ZPZR), s katerim je bila uvedena nova delovnopravno pravica, pravica do zimskega regresa, do katerega so upravičeni vsi delavci. Zimski regres je znašal 638,86 evra in je bil (razen nekaterih izjem) izplačan v decembru 2025 (Zakon o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov - ZPZR).

Preglednica 3.6: Izbrani kazalniki plač in plačne neenakosti v Sloveniji, 2019 – 2025

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Višina povprečnega letnega (neto) razpoložljivega dohodka na gospodinjstvo v evrih	24.725	25.804	27.215	28.628	31.159	34.044	35.508
Višina povprečne bruto plače (v EUR)	1.753,84	1.856,20	1.969,59	2.023,92	2.254,86	2.394,92	2.536,03
Višina minimalne bruto plače (v EUR)	886,63	940,58	1.024,24	1.074,43	1.203,36	1.253,90	1.277,72
Razmerje med minimalno bruto plačo in povprečno bruto plačo (v %)	50,5	50,7	52,0	53,1	53,4	52,4	50,4

Vir: SURS SiStat 2026

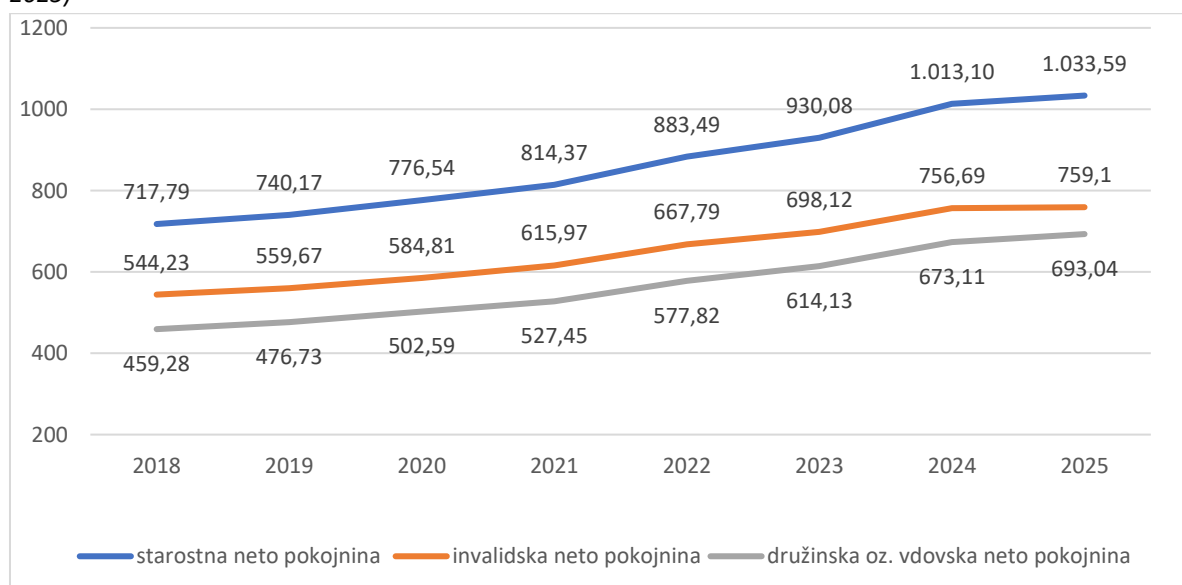
*Sprememba metodologije izračuna: Z letom 2024 je SURS prešel na uporabo novega administrativnega podatkovnega vira. Uporabili so podatke iz obračuna davčnega odtegljaja za dohodke, od katerih se obračuna davčni odtegljaj in/ali prispevki za socialno varnost (obrazec REK-O).

3.8 Pokojnine

Pokojnino (starostna, delna, invalidska, družinska, vdovska) je v povprečju leta 2025 prejelo 653.376 oseb, kar je za 1,6 % več kot v povprečju leta 2024 (643.310 oseb). Od tega je starostno pokojnino prejelo 496.688 oseb oz. 1,5 % več kot v letu 2024, invalidsko 64.398 oseb oziroma 4,9 % manj kot v letu 2024, družinsko 21.251 oseb oz. 9,3 % manj kot v letu 2024 ter vdovsko pokojnino 64.938 oseb oz. 13,1 % več kot v letu 2024. Podatki za zadnjih deset let kažejo, da se kontinuirano povečuje število užívalcev starostne pokojnine, delne pokojnine in vdovske pokojnine, medtem ko se zmanjšuje število užívalcev invalidske in družinske pokojnine. Skupno število užívalcev pokojnine se je v zadnjih desetih letih povečevalo, prav tako se iz leta v leto povečuje tudi stopnja rasti števila užívalcev pokojnine, merjena kot povprečje leta (2022 rast za 0,5 %, leta 2023 za 1,1 %, leta 2024 za 1,3 % ter leta 2025 za 1,6 %) (ZPIZ 2026).

V letu 2025 se je višina pokojnine redno uskladila za 4,5 %. Najnižja pokojnina je znašala 352,58 evra, zagotovljena pokojnina in zagotovljena vdovska pokojnina 781,94 evra, najnižji znesek invalidske pokojnine pa 490,03 evra. Povprečna starostna neto pokojnina (brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin) je v povprečju leta 2025 znašala 1.033,59 evrov (v 2024: 1.013,10 evrov), invalidska 759,1 evrov (v 2024: 756,69 evrov) ter družinska oz. vdovska neto pokojnina v povprečju 693,04 evrov (v 2024 673,11 evrov) (ibid.).

Slika 3.8: Povprečna neto pokojnina brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin v EUR (Slovenija, 2018 – 2025)

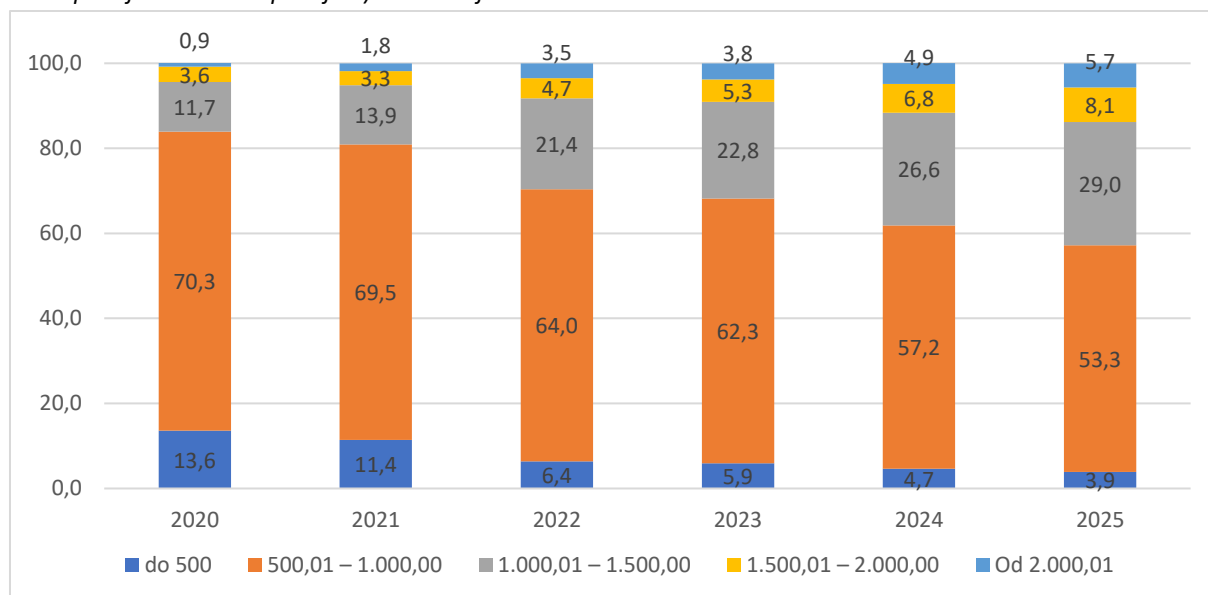

Vir: ZPIZ 2026

V obdobju december 2020 – december 2025 se je delež prejemnikov pokojnine do 500 evrov znižal s 13,6 % na 3,9 %. Prav tako se je v tem obdobju zniževal tudi delež prejemnikov pokojnin med 500 in do vključno 1.000 eur in sicer iz 70,3 % v decembru 2020 na 53,3 % v decembru 2025 – še vedno pa pokojnino nižjo od 1.000 evrov prejema več kot polovica prejemnikov starostne pokojnine. Delež prejemnikov pokojnine med 1.000 in do vključno 1.500 evrov se je v obravnavanem obdobju skoraj potrojil, in sicer iz 11,7 % na 29 %. Delež prejemnikov pokojnin med 1.500 in 2.000 evrov se je v obdobju december 2020 (3,6 %) in julij 2025 (8,1 %) več kot podvojil, močno pa se je povečal tudi delež

prejemnikov najvišjih pokojnin, višjih od 2.000 eur, in sicer z 0,9 % decembra 2020 na 5,7 % v decembru 2025 (ZPIZ 2025).

Slika 3.9: Razporeditev prejemnikov pokojnin po deležu glede na višino pokojnine (brez uživalcev sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin) za obdobje 2020 – 2025

Vir: ZPIZ 2025

V povprečju leta 2025 je povprečna starostna neto pokojnina pri moških znašala 1.078,16 evra, pri ženskah pa 994,04 evra, kar pomeni, da je bila pri ženskah za približno 7,8 % nižja. Kljub ugodnim trendom zmanjševanja števila starostnih upokojencev z nizkimi pokojninami oziroma zviševanja najnižjih starostnih pokojnin, velja opozoriti, da je v decembru 2025 6,7 % prejemnikov (27.924 oseb) prejelo pokojnino v višini do 600 evrov, pokojnino v višini do 900 evrov, kar je manj kot je prag tveganja revščine v Sloveniji za enočlansko gospodinjstvo izračunan za leto 2024 (ta znaša 981 evrov), pa je prejela skoraj polovica (46 %) starostnih upokojencev oz. 193.890 oseb (ibid.).

V letu 2025 je bil z Zakonom o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov (ZPZR) urejen tudi zimski dodatek za upokojence, ki je za leto 2025 znašal 150 evrov.

Septembra 2025 je bila sprejeta nova pokojninska reforma (novela ZPIZ-20), ki se je začela uporabljati 1. 1. 2026, spremembe pa se bodo uvajale postopoma, večinoma od leta 2028 do 2035 (Vlada RS 2025c). Ključne spremembe reforme vključujejo predvsem: postopno zviševanje upokojitvene starosti (na 62 let ob 40 letih pokojninske dobe oziroma na 67 let ob najmanj 15 letih dobe), višje odmere pokojnin (npr. dvig odmerne odstotka za 40 let do približno 70 %) ter podaljšanje referenčnega obdobja za izračun pokojnine na 40 let (z izločitvijo najslabših let). Reforma hkrati ohranja 40 let pokojninske dobe kot temeljni pogoj in uvaja dodatne spodbude za daljšo delovno aktivnost.

Poleg sistemskih sprememb reforma prinaša tudi izboljšave za ranljive skupine in obstoječe upokojence, kot so višje invalidske in vdovske pokojnine ter uvedba zimskega dodatka, pri čemer se prvi ukrepi začnejo izvajati že v letih 2025–2026, večina strukturnih sprememb pa šele po letu 2028. Glavni cilj reforme je dolgoročna finančna vzdržnost sistema ob staranju prebivalstva ter hkrati višje in pravičnejše pokojnine.

3.9 Zdravstvena problematika in dolgotrajna oskrba

Zdravstveno stanje prebivalstva v Sloveniji se po obdobju pandemije Covid-19 ponovno izboljšuje. Pričakovano trajanje življenja v Sloveniji ob rojstvu je leta 2024 doseglo novo rekordno vrednost 82,3 leta in je nad povprečjem EU (81,7 leta). Tako kot v večini držav tudi v Sloveniji ženske v povprečju živijo dlje kot moški. Najpogostejši vzroki smrti ostajajo bolezni srca in ožilja ter rak, ki skupaj predstavljata skoraj 70 % vseh smrti, sledijo pa zunanji vzroki smrti (npr. samomori, padci in druge nesreče) ter bolezni dihal in prebavil. Med dejavniki tveganja prednjačijo kajenje, nezdrava prehrana, uživanje alkohola in nezadostna telesna aktivnost, pomemben dejavnik pa predstavlja tudi onesnaženost zraka. Skupaj so ti dejavniki v letu 2021 prispevali k približno 29 % vseh smrti. Leta 2022 je bilo debelih 18 % odraslih prebivalcev Slovenije, kar presega povprečje EU (15 %). Debelost je bila pogostejša pri moških (22 %) kot pri ženskah (14 %) (OECD 2026).

Leta 2024 je približno dve tretjini prebivalcev (66 %) svoje zdravstveno stanje ocenilo kot dobro ali zelo dobro, kar je nekoliko manj od povprečja EU. Tako kot v drugih državah tudi v Sloveniji ženske redkeje kot moški poročajo o dobrem zdravstvenem stanju. Razlike so še izrazitejše glede na dohodek, in sicer med ženskami v najnižjem dohodkovnem kvintilu jih o dobrem zdravstvenem stanju poroča 47 %, medtem ko je ta delež v najvišjem dohodkovnem kvintilu 78 % (ibid.).

Skupni izdatki za zdravstvo so se v zadnjih letih povečali, vendar še vedno ostajajo nekoliko pod povprečjem EU. Leta 2023 so znašali 9,3 % BDP, medtem ko povprečje EU dosega 10 %. Neposredni izdatki gospodinjstev za zdravstvo predstavljajo približno 12 % vseh izdatkov za zdravstvo, kar je manj od povprečja EU (ibid.). Vedno večje potrebe zavarovanih oseb na eni strani (staranje prebivalstva) in pomanjkanje kadra na drugi predstavlja precejšen izziv za slovensko zdravstvo (ZZZS 2025). Gostota zdravnikov v Sloveniji je leta 2023 dosegla 3,5 na 1.000 prebivalcev, kar je pod povprečjem EU (4,3 na 1.000) in med najnižjimi ravni v EU (OECD 2026).

V juliju 2023 je bil v Sloveniji sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, s katerim je bilo s 1. 1. 2024 ukinjeno prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje, namesto tega pa je bil uveden obvezni zdravstveni prispevek. Košarica zdravstvenih pravic je tako po novem v celoti krita iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki ima dva vira financiranja, in sicer, že obstoječi prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje in novi obvezni zdravstveni prispevek (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-T)).

Število osebnih zdravnikov v javnem zdravstvu se je v zadnjih letih povečalo (po podatkih NIJZ se je od leta 2020 do leta 2025 število družinskih zdravnikov povečalo za 179, kar je okrog 16 odstotkov), vendar problematika dostopa do zdravstvenih storitev ostaja pereča. Potem ko je nekaj let število oseb brez osebnega zdravnika naraščalo, se je v letu 2025 vendarle zmanjšalo glede na predhodno leto. Na zadnji dan leta 2025 je bilo v Sloveniji brez zdravnika 136.533 ljudi oziroma 6,5 % vseh zavarovanih oseb; med njimi je bilo 17.637 otrok. Konec leta 2024 je bilo brez zdravnika 145.184 oseb oziroma 6,9 % vseh zavarovancev, med njimi 22.844 otrok.¹⁵

Vlada RS oz. Ministrstvo za zdravje je v letu 2023 problematiko zavarovanih oseb brez osebnega zdravnika poskusilo rešiti z odpiranjem t.i. ambulant za neopredeljene oz. (kot se zdaj imenujejo) ambulant za osebe brez zdravnika in z dodatnim finančnim nagrajevanjem zdravnikov. Dodatne ambulate so bile uvedene kot začasen ukrep, vendar so od ustanovitve vsako leto zdravile več

¹⁵ Vir: <https://www.dnevnik.si/novice/slovenija/vec-zdravnikov-in-vpisov-a-se-manj-moznosti-izbire-2779153/> Dnevnik, 19. 1. 2026.

prebivalcev. V teh dodatnih ambulantah je bilo ob koncu leta 2025 vpisanih 30.782 oseb oziroma 5.141 prebivalcev več kot ob koncu leta 2024. Dodatne ambulate so še naprej namenjene le odraslim brez zdravnika, medtem ko sistematično organizirane nadomestne oskrbe za otroke ni.¹⁶

Sklepamo lahko, da so v slabšem položaju pri dostopu do zdravstvenih storitev starejše osebe in osebe iz drugih ranljivih skupin, ki imajo več težav pri pridobivanju informacij, večjo težavo pa jim predstavlja tudi digitalizacija pri dostopu do storitev (komuniciranje preko spletnih portalov in podobno). Druga pomembna zdravstvena problematika, ki se je zaostila v obdobju kovida, a tudi v zadnjih letih še vedno ostaja pereča, je duševno zdravje, še posebej med mladimi.

Na področju dolgotrajne oskrbe je bil v decembru 2021, po več kot dvajsetih letih prizadevanj, sprejet Zakon o dolgotrajni oskrbi. V juliju 2022 je bila sprejeta novela zakona, ki je datum začetka izvajanja zakona zamaknila na 1. 1. 2024, v juliju 2023 pa je bil nato sprejet nov Zakon o dolgotrajni oskrbi. Zakon predstavlja sistemsko in celovito rešitev na tem področju. Ključne novosti, ki jih zakon prinaša oziroma ureja, so vzpostavitev vstopne točke na CSD, ki bo olajšala dostop do informacij in storitev za vse, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, krepitev storitev pomoči na domu, da bodo upravičenci lahko čim dlje ostali v domačem okolju, možnost storitev e-oskrbe in ureditev instituta oskrbovanca družinskega člana, ki prejme prejemek in je upravičen do dopusta za oskrbo družinskega člana. Uveljavljanje novih storitev dolgotrajne oskrbe poteka postopoma. S 1. 1. 2024 je začel veljati institut oskrbovalca družinskega člana, s 1. 7. 2025 dolgotrajna oskrba na domu in e-oskrba, s 1. 12. 2025 pa dolgotrajna oskrba v institucijah in možnost koriščenja denarnega prejema (Zakon o dolgotrajni oskrbi, Uradni list RS, št. 84/23). Pri implementaciji oz. uvajanju novih pravic iz Zakona o dolgotrajni oskrbi prihaja do nekaterih izzivov, zato predvsem uveljavljanje pravice potencialnih uporabnikov do dolgotrajne oskrbe na domu poteka postopoma. Pri tem izziv predstavlja predvsem vzpostavitev informacijske podpore in pa pomanjkanje kadrov za izvajanje oskrbe. Pravice do dolgotrajne oskrbe se v skladu z zakonom financirajo iz prispevkov obveznega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo (od 1. 7. 2025), sredstev državnega proračuna in z lastno udeležbo uporabnika (Zakon o dolgotrajni oskrbi, Uradni list RS, št. 84/23).

3.10 Ključne ugotovitve in poudarki tega poglavja

V letih 2024 in 2025 sta mednarodne razmere še vedno zaznamovali vojna v Ukrajini in eskalacija konflikta v Gazi, ki imata pomembne humanitarne, varnostne in gospodarske posledice tudi za Evropo in Slovenijo. Leta 2025 so gospodarstvu evrskega območja dodaten izziv predstavljale višje carine v okviru ameriške trgovinske politike in nepredvidljivost mednarodnega okolja. Dodatno breme za Slovenijo predstavljajo tudi obsežne poplave iz avgusta 2023, ki so povzročile veliko škodo, poslabšale življenjske razmere prizadetih prebivalcev in predstavljajo velik proračunski izziv za državo, saj bo obsežna obnova trajala več let.

Leta 2024 je bila rast BDP v Sloveniji 1,7 %, v letu 2025 pa le še 1,1 % (in pod povprečjem EU, kjer je bil 1,5 %). Javnofinančni položaj Slovenije se je po poslabšanju v času epidemije sprva izboljševal, saj sta se v letu 2024 znižala tako primanjkljaj kot javni dolg, v letu 2025 pa se je primanjkljaj ponovno povečal. Na javnofinančne razmere še naprej vplivajo tudi stroški obnove po obsežnih poplavah leta 2023.

¹⁶ Isti vir kot opomba 15.

Po obdobju visoke inflacije v letih 2021 – 2023 se je inflacija v Sloveniji v letu 2024 umirila (1,9 %), v letu 2025 pa ponovno nekoliko povečala (2,7 %). K rasti cen so v letu 2025 največ prispevale višje cene hrane (za 4,5 %), medtem ko so se cene storitev zvišale za 3,6 %.

Skupni izdatki za socialno zaščito so se leta 2023 povečali za 7 % glede na predhodno leto in dosegli 14,6 milijarde evrov. Največ sredstev je bilo še naprej namenjenih področju starosti (39,6 %) ter bolezni in zdravstvenega varstva (37 %), medtem ko so izdatki za brezposelnost občutno upadli (s 3,4 % na 2,3 % vseh izdatkov). Rahlo so zrasli izdatki za družino, otroke, invalidnost ter za zmanjševanje socialne izključenosti. Socialni prispevki so glavni vir financiranja socialne zaščite in so leta 2023 znašali 70,8 % vseh sredstev (ostala sredstva so proračunska), pri čemer so prispevki zavarovancev obsegali 41,6 %, delodajalcev pa 29,2 %.

Po močni postpandemični rasti zaposlenosti v letih 2021 in 2022 se je rast zaposlenosti v letu 2023 nekoliko upočasnila, v letih 2024 in 2025 pa se je število delovno aktivnih stabiliziralo na okoli 940 tisoč. Decembra 2024 je bilo 938.439 delovno aktivnih oseb, kar je 0,3 % manj kot leto prej, decembra 2025 pa 941.267 oziroma 0,3 % več kot decembra 2024. Med decembrom 2024 in decembrom 2025 se je zaposlenost najbolj povečala v zdravstvu in socialnem varstvu (za okoli 3.200 oseb oziroma 4,2 %), medtem ko je v predelovalnih dejavnostih upadla za približno 3.100 oseb oziroma 1,5 %. Pomemben izziv trga dela in hkrati zaviralec rasti zaposlovanja in tudi gospodarske rasti ostaja pomanjkanje kadra, predvsem zaradi demografskih sprememb in upokojevanja. Demografske spremembe na trgu dela se ne kažejo le v pomanjkanju delovne sile (presežku prostih delovnih mest), ampak tudi v spremenjeni starostni strukturi delovne sile (staranje delovne sile).

Rast zaposlovanja v zadnjih letih temelji večinoma na zaposlovanju tujcev; ti predstavljajo že 16 % delovno aktivnih oseb v Sloveniji. Vlada je v letih 2023–2024 sprejela več ukrepov za lažje zaposlovanje tujcev, prav tako je Zavod RS za zaposlovanje v januarju 2025 v Ljubljani vzpostavil Info točko za tujce, s katero želi zagotavljati celovito podporo delavcem migrantom in njihovim delodajalcem. Nujno bo več pozornosti nameniti tudi pogojem dela tujih delavcev, saj se ti pogosto soočajo z nižjim plačilom za enako delo ter z diskriminacijo in številnimi drugimi ovirami, kar se odraža tudi v bistveno višji stopnji tveganja revščine delovno aktivnih tujcev v primerjavi z delovno aktivnimi slovenskimi državljani.

V postkovidnem obdobju do leta 2023 je brezposelnost zelo hitro upadla, v letih 2024 in še posebej izrazito 2025 pa se je upadanje upočasnilo, kar je pričakovano glede na že dosežene zelo nizke ravni. V povprečju je bilo leta 2024 brezposelnih 45.982 oseb (5,6 % manj kot leta 2023), leta 2025 pa 45.410 oseb (1,2 % manj kot leta 2024). Med izzivi na področju brezposelnosti v Sloveniji izstopajo brezposelnost starejših in mladih, brezposelnost nižje izobraženih ter dolgotrajna brezposelnost, vendar pa se je z izrazitim izboljševanjem razmer na trgu dela tudi brezposelnost večine navedenih ranljivih skupin v zadnjih letih postopno zmanjševala. Najizrazitejši upad je zaznati pri dolgotrajno in zelo dolgotrajno brezposelnih, kar je v veliki meri povezano s pomanjkanjem delovne sile na trgu dela. ZRSZ vodi tudi evidenco začasno nezaposljivih oseb (večje socialne in zdravstvene težave), v kateri je v zadnjih letih povprečno mesečno okoli 12.700 oseb.

Delež prejemnikov denarnega nadomestila med brezposelnimi je v Sloveniji nizek v primerjavi z drugimi državami, vendar pa se je v zadnjih letih nekoliko povečal in v letih 2024 in 2025 presegel 30 % registrirano brezposelnih oseb, pri čemer med upravičenci prevladujejo starejši z daljšo zavarovalno dobo. Nasprotno se delež prejemnikov denarne socialne pomoči med registrirano brezposelnimi v zadnjih letih počasi zmanjšuje in je bil v letu 2025 okoli 40 %, kar je najverjetneje posledica upada dolgotrajne brezposelnosti (med registrirano brezposelnimi, ki prejemajo denarno socialno pomoč, je 60 % dolgotrajno brezposelnih). Okoli 70 % registrirano brezposelnih oseb prejema bodisi denarno

nadomestilo bodisi denarno socialno pomoč (nekaj sto oseb tudi oboje). Število prejemnikov nadomestila ZPIZ med registrirano brezposelnimi osebami je v zadnjih letih močno upadlo, opazno se je zmanjšal tudi njihov delež: v letu 2022 je nadomestilo ZPIZ prejelo 8,9 % registrirano brezposelnih oseb, v letu 2024 še 7,5 %, v letu 2025 pa le še 5,9 % registrirano brezposelnih oseb.

Število vključitev v programe APZ se je, po nekaj letih upada, v letih 2024 in 2025 ponovno začelo povečevati. Delež vključitev v APZ glede na povprečno mesečno število brezposelnih je bil v letu 2024 30,2 % in v letu 2025 38,3 %. Podatki kažejo, da so med vključenimi v programe APZ najmočnejše zastopane osebe z nižjo izobrazbo (OŠ ali manj ter nižje ali srednje poklicno izobraževanje). Glede na strukturo razpoložljivih programov je bilo v letih 2024 in 2025 največ vključitev v programe ukrepov usposabljanje in izobraževanje, in sicer slabi dve tretjini vseh vključitev, približno petina je bila vključenih v spodbude za zaposlitev in okoli 15 % v programe ukrepa kreiranje novih delovnih mest.

V septembru 2024 so se začeli ponovno izvajati tudi projekti socialne aktivacije (projekti SA+), ki bodo potekali do konca avgusta 2027. V okviru programov se izvajajo aktivnosti, usmerjene v razvoj socialnih in funkcionalnih kompetenc za učinkovitejše reševanje socialnih problematik, dvig motivacije in opolnomočenja za vstop na trg dela ter pridobivanje oziroma nadgradnjo delovnih kompetenc, ki izboljšujejo zaposlitvene možnosti vključenih oseb. Programi so namenjeni trem ciljnim skupinam: heterogeni ciljni skupini brezposelnih in prejemnikov socialnih transferjev, ženskam iz drugih kulturnih okolij z jezikovnimi ovirami in romskim ženskam.

Minimalna plača se je v zadnjem desetletju povečala za več kot 60 %, pri čemer je bil največji dvig izveden leta 2023 (12 %), ko je dosegla 1.203 evre. V letih 2024 in 2025 se je usklajevala z inflacijo in v letu 2025 zrasla na 1.278 evrov. Razmerje med minimalno in povprečno plačo v Sloveniji presega 50 %, kar nas uvršča med države EU z najvišjim razmerjem. Nominalna rast povprečne bruto plače se krepi od sredine leta 2022, vendar je bila zaradi visoke inflacije sprva realno skromna. V letu 2024 se je nominalna rast upočasnila na 6,2 %, realna rast pa se je ob nižji inflaciji okrepila na 4,1 %. Plače so v zasebnem sektorju zrasle za 7 %, predvsem zaradi pomanjkanja delovne sile, pritiska zaposlenih za ohranjanje realnega dohodka in dviga minimalne plače, v javnem sektorju pa za 4,6 %, predvsem zaradi delne uskladitve plačnih razredov z inflacijo. V primerjavi z letom 2024 je bila bruto plača v letu 2025 nominalno višja za 5,9 % (realno za 3,4 %), neto pa za 5,0 % (realno za 2,5 %). Rast plač je bila v zasebnem sektorju 3,9 %, v javnem pa 9,4 %, predvsem zaradi začetka izvajanja plačne reforme s 1. 1. 2025. Decembra 2025 je bil sprejet Zakon o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov (ZPZR), ki je uvedel zimski regres za vse delavce. Ta je znašal 638,86 evra in je bil izplačan decembra 2025.

V letu 2024 so se pokojnine občutno zvišale, in sicer je povprečna starostna neto pokojnina znašala 1.013 evrov kar je 8,9 % več kot v letu 2023. Leta 2025 so se pokojnine uskladile za 4,5 %, in je povprečna starostna neto pokojnina znašala 1033,39 evra. Leta 2025 je povprečna starostna neto pokojnina pri moških znašala 1.078,16 evra, pri ženskah pa 994,04 evra, kar pomeni približno 7,8 % nižjo pokojnino žensk. Kljub postopnemu zmanjševanju deleža nizkih pokojnin, je decembra 2025 še vedno 6,7 % prejemnikov prejelo pokojnino do 600 evrov. Pokojnino do 900 evrov, kar je manj od praga tveganja revščine za enočlansko gospodinjstvo v letu 2024, pa je prejelo skoraj polovica starostnih upokojencev (46 % oziroma 193.890 oseb).

Zdravstveno stanje prebivalstva v Sloveniji se po pandemiji ponovno izboljšuje. Pričakovano trajanje življenja je leta 2024 doseglo rekordnih 82,3 leta, kar je nad povprečjem EU (81,7 leta), pri čemer ženske v povprečju živijo dlje kot moški. Najpogostejši vzroki smrti ostajajo bolezni srca in ožilja ter rak,

ki skupaj povzročita skoraj 70 % vseh smrti. Med glavnimi dejavniki tveganja so kajenje, nezdrava prehrana, uživanje alkohola, telesna neaktivnost in onesnaženost zraka.

V zdravstvenem sistemu je bilo s 1. 1. 2024 ukinjeno dopolnilno zdravstveno zavarovanje in uveden obvezni zdravstveni prispevek. Sprejeti so bili ukrepi za skrajšanje čakalnih vrst za specialistične preglede in postopke in uvedene dodatne ambulate za osebe brez izbranega zdravnika. Kljub povečanju števila zaposlitev splošnih zdravnikov za okrog 16 % v zadnjih šestih letih, je bilo konec leta 2024 brez osebnega zdravnika dobrih 145.000 zavarovanih oseb, konec leta 2025 pa nekoliko manj – okoli 136.500 zavarovanih oseb. V dodatnih ambulantah je bilo konec leta 2025 vpisanih okoli 30.800 oseb. Sklepamo lahko, da so v slabšem položaju pri dostopu do zdravstvenih storitev starejše osebe in osebe iz drugih ranljivih skupin, ki imajo več težav pri pridobivanju informacij, večjo težavo pa jim predstavlja tudi digitalizacija pri dostopu do storitev (komuniciranje preko spletnih portalov in podobno).

Na področju dolgotrajne oskrbe so se v letih 2024 in 2025 postopno uveljavljale nove pravice, pri čemer glavne izzive novega sistema predstavljajo pomanjkanje kadra za izvajanje storitev, vzpostavitev informacijske podpore in zaostanki v reševanju vlog.

4 Dohodki, dohodkovna neenakost, stanovanjska prikrajšanost in energetska revščina

V tem poglavju prikazujemo podatke o razpoložljivih dohodkih gospodinjstev in dohodkovni neenakosti v Sloveniji, pragu tveganja revščine in številu oseb pod tem pragom, podatke o energetske revščini ter podatke o obremenjenosti gospodinjstev s stanovanjskimi stroški in stanovanjski prikrajšanosti.

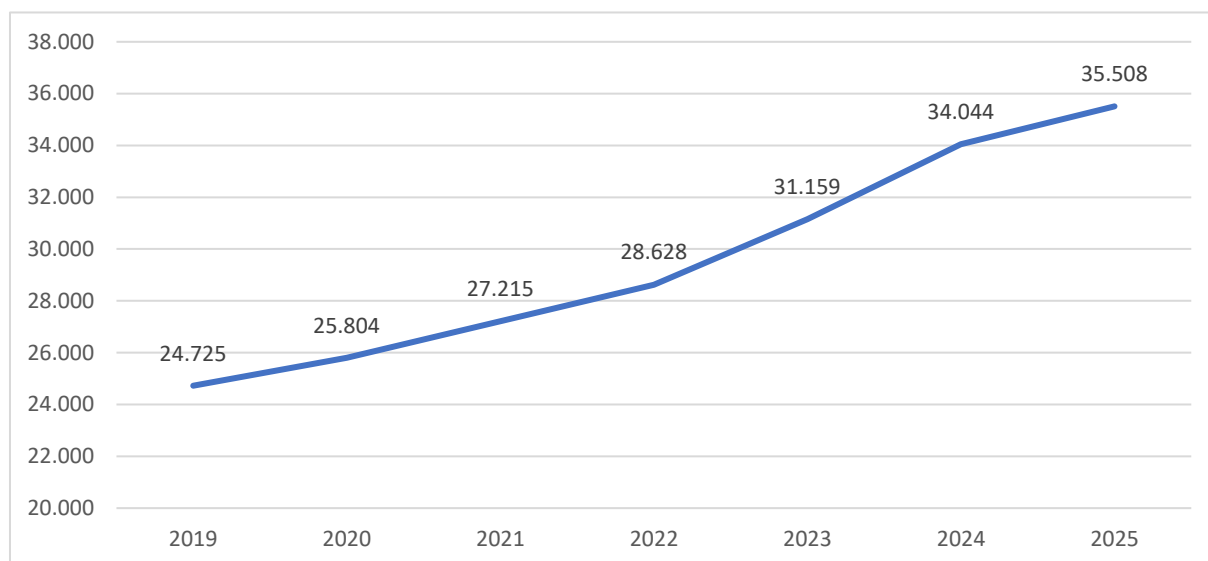
Večina prikazanih podatkov (in kazalnikov) v poglavju izhaja iz Evropske statistike o dohodkih in življenjski ravni (EU-SILC), ki jih v Sloveniji pripravlja in objavlja Statistični urad RS (SURS), na svojem podatkovnem portalu pa jih za vse države EU objavlja tudi Evropski statistični urad (Eurostat). EU-SILC raziskavo sicer vodi Eurostat, raziskava pa temelji na metodologiji in kazalnikih, ki so dogovorjeni in standardizirani na evropski ravni kot referenčni vir statistik o dohodkovni distribuciji in socialni vključenosti v državah EU. Podatki so pridobljeni z anketo in so na razpolago enkrat letno. Zadnji razpoložljivi podatki, ki temeljijo na EU-SILC, so ob pripravi tega poročila (sredina marca 2026) na voljo za leto 2025. Podatki sicer, zaradi metodologije izračuna, dejansko odražajo dohodke iz predhodnega leta (leta pred zbiranjem podatkov).

4.1 Razpoložljivi dohodki gospodinjstev in dohodkovna neenakost

Izračun povprečnega razpoložljivega dohodka gospodinjstev v določenem letu temelji na letnem (neto) razpoložljivem dohodku gospodinjstva (brez dohodka v naravi). Denarni razpoložljivi dohodek gospodinjstva obsega neto dohodke vseh članov gospodinjstva (iz zaposlitve, vključno z nadomestilom za prehrano in prevozom na delo, iz samozaposlitve, pokojnine, nadomestila za brezposelnost, nadomestila za bolniško odsotnost, štipendije, družinske in socialne prejemke, obresti, dividende, denarne transferje, prejete od drugih gospodinjstev), od katerih se odštejejo transferji, plačani drugim gospodinjstvom, ter davek na premoženje, vključno z nadomestilom za uporabo stavbnega zemljišča. Tako izračunanemu denarnemu dohodku se prišteje tudi del dohodka v naravi (boniteta za uporabo službenega avtomobila za zasebne namene in del vrednosti lastne proizvodnje samozaposlenih, tj. vrednost izdelkov, prenesenih v gospodinjstvo iz lastne delavnice, podjetja ali trgovine) (Stare, Inglič, Kebe in Intihar 2023). Gre torej za realni dohodek, s katerim gospodinjstvo razpolaga.

V obdobju med letoma 2019 in 2025 se je povprečni letni (neto) razpoložljivi dohodek gospodinjstev v Sloveniji izrazito povečal. Skupno se je v tem obdobju povečal za okoli 43,6 %. Kljub tej rasti pa je treba upoštevati tudi vpliv visoke inflacije in rasti življenjskih stroškov v zadnjih letih, kar pomeni, da realna kupna moč gospodinjstev ni rasla v enakem obsegu kot nominalni dohodek (SURS SiStat 2026).

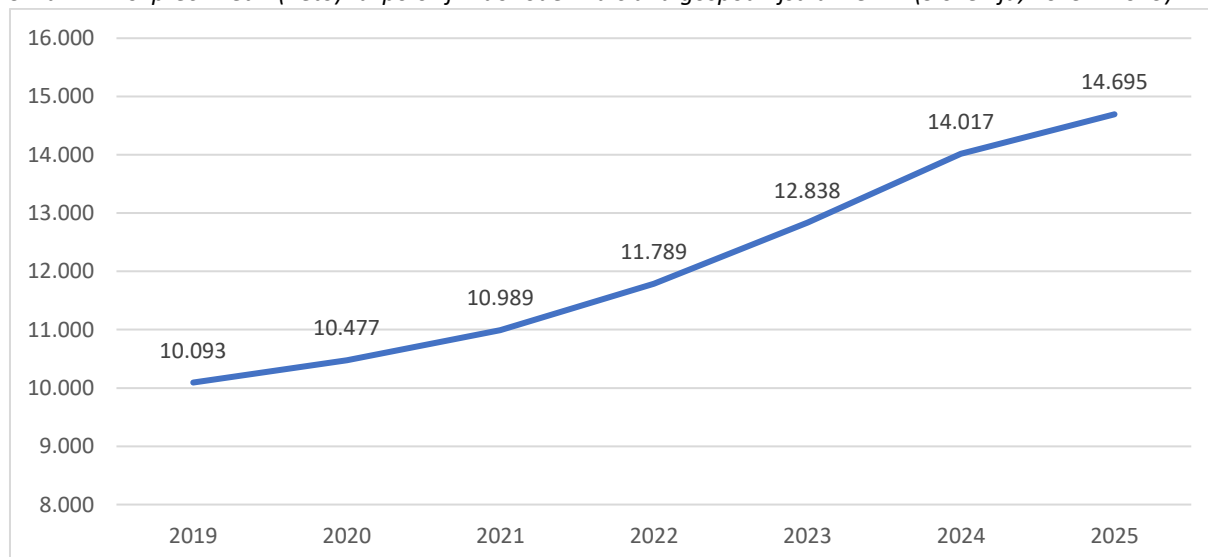
Slika 4.1: Povprečni letni (neto) razpoložljivi dohodek gospodinjstev v evrih (Slovenija, 2019 – 2025)

Vir: SURS SiStat 2026

Tudi povprečni letni razpoložljivi dohodek na člana gospodinjstva se je v obdobju med letoma 2019 in 2025 izrazito povečal. Leta 2019 je znašal 10.093 evrov, nato pa je postopno naraščal in v letu 2025, dosegel 14.695 evrov. Skupno se je v tem obdobju povečal za približno 46 %. Tudi pri rasti razpoložljivega dohodka na člana gospodinjstva pa je treba upoštevati vpliv visoke inflacije in rasti življenjskih stroškov v zadnjih letih (ibid.).

Slika 4.2: Povprečni letni (neto) razpoložljivi dohodek na člana gospodinjstva v evrih (Slovenija, 2019 – 2025)

Vir: SURS SiStat 2026

V obdobju med letoma 2019 in 2025 je struktura virov dohodka gospodinjstev v Sloveniji ostala razmeroma stabilna. Največji delež predstavlja dohodek iz dela, ki je v celotnem obdobju prispeval približno dve tretjini vseh dohodkov. Znotraj tega prevladuje dohodek iz zaposlitve, ki se je gibal okoli 60 %, medtem ko dohodek iz samozaposlitve predstavlja bistveno manjši delež. Drugi pomemben vir dohodka predstavljajo pokojnine z dodatki, ki stabilno prispevajo približno petino vseh dohodkov gospodinjstev kar odraža pomembno vlogo pokojninskega sistema pri zagotavljanju dohodkovne

varnosti starejših. Družinski in socialni prejemki predstavljajo manjši delež celotnih dohodkov (približno 8 – 9 %), pri čemer večji del predstavljajo socialni prejemki (SURS SiStat 2026).

Preglednica 4.1: Struktura skupnega razpoložljivega dohodka gospodinjstev – deleži posameznih dohodkov v skupnem razpoložljivem dohodku (Slovenija, 2019 – 2025)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
DOHODEK	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1 DOHODEK IZ DELA	67,3	66,2	66,9	67,4	67,3	67,3	67,5
1.1 Dohodek iz zaposlitve	58,8	60,8	60,7	60,8	60,1	60,4	61,1
1.2 Dohodek iz samozaposlitve	8,4	5,4	6,2	6,6	7,2	6,9	6,4
2 POKOJNINE Z DODATKI	21,2	21,0	22,5	22,1	21,7	21,1	21,6
3 DRUŽINSKI IN SOCIALNI PREJEMKI	9,3	9,5	7,8	7,7	8,1	8,3	8,0
3.1 Družinski prejemki	2,3	2,3	2,2	2,3	2,0	1,9	1,9
3.2 Socialni prejemki	7,1	7,2	5,5	5,5	6,1	6,4	6,0
3.2.1 Nadomestilo za brezposelnost	0,6	0,6	0,7	0,5	0,4	0,3	0,3
3.2.2 Invalidske pokojnine	2,9	3,1	1,6	1,6	1,4	1,3	1,2
3.2.3 Štipendije	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6
3.2.4 Drugi socialni prejemki	3,0	3,1	2,7	2,9	3,8	4,2	3,9
4 DRUGI DOHODKI	2,2	3,3	2,7	2,8	2,9	3,3	2,9

Vir: SURS SiStat 2026

UMAR (2024) navaja, da je bila po višini mediane ekvivalentnega razpoložljivega dohodka (ERD) Slovenija leta 2022 v sredini držav članic EU. V obdobju 2014 – 2019 se je mediana ERD v Sloveniji postopno povečevala, kar je prispevalo k izboljševanju življenjskega standarda prebivalcev. Zaradi vpliva interventnih ukrepov se je mediana ERD v Sloveniji povečala tudi v času epidemije in je v letu 2022 po realnih vrednostih dosegla novo najvišjo raven v celotnem obdobju. Mediana ERD se je v Sloveniji v obdobju 2010 – 2021 povečala bolj (31,3 %) kot v povprečju EU (26,5 %), pri čemer je tako v Sloveniji kot v povprečju EU najvišje ravni dosegalo delovno aktivno prebivalstvo v starosti 18–64 let (UMAR 2023: 180). Mediana ERD oseb, starih 65 let in več, je do vključno leta 2018 dosegala najnižje rasti, predvsem zaradi skromne rasti povprečne pokojnine, ob njeni okrepitvi pa je v obdobju 2019 – 2021 opazno porasla. Rast mediane dohodka visoko izobraženih v obdobju 2010 – 2021 je opazno nižja kot pri dohodkih srednje in nizko izobraženih, na kar je, kot pojasnjuje UMAR, vplivalo progresivno znižanje plač v javnem sektorju v obdobju javnofinančne konsolidacije (2013) in naraščanje deleža terciarno izobraženih mladih, ki so se zaposlovali na delovnih mestih, za katere je potrebna srednja ali nizka izobrazba (ibid.).

V obdobju 2019 – 2025 je bila dohodkovna neenakost v Sloveniji razmeroma nizka in stabilna, kar potrjujeta tako razmerje kvartilnih razredov kot Gini koeficient. Dohodki 20 % najbogatejših so bili v letu 2025 približno 3,6-krat višji od dohodkov 20 % najrevnejših, medtem ko je bilo povprečje EU 4,7 (podatek za leto 2024), kar kaže na precej večjo neenakost v EU. Tudi Gini koeficient za Slovenijo je bil v letu 2025 24,6 %, kar je občutno pod povprečjem EU27 (29,4 %, podatek za leto 2024). To pomeni, da Slovenija sodi med države z najbolj enakomerno porazdelitvijo dohodkov v EU, čeprav pa se je neenakost v Sloveniji v obdobju 2021 – 2025 nekoliko povečala (SURS SiStat 2026 in Eurostat database 2026). Nizko dohodkovno neenakost v Sloveniji omogočajo sistem majhnih plačnih neenakosti, progresivne obdavčitve dohodnine in tudi socialni transferji.

Preglednica 4.2: Neenakost porazdelitve dohodka – razmerje kvintilnih razredov (80/20) in Gini količnik (Slovenija, 2019 – 2025 in EU 2024)

	Slovenija							EU27
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2024
Razmerje kvintilnih razredov (80/20)	3,4	3,3	3,2	3,3	3,3	3,4	3,6	4,7
Gini količnik (v %)	23,9	23,5	23,0	23,1	23,4	23,8	24,6	29,4

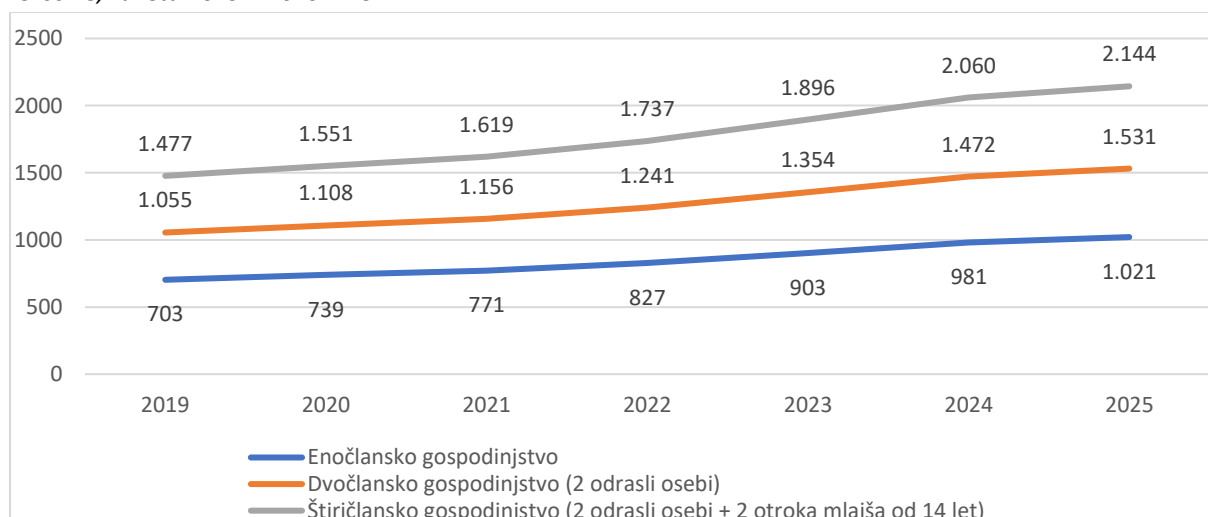
Vir: SURS SiStat 2026; Eurostat database 2026

4.2 Prag tveganja revščine

Prag tveganja revščine je statistično opredeljen kot 60 % mediane ekvivalentnega razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev, pri čemer se uporablja OECD prilagojena ekvivalenčna lestvica. Odvisen je torej predvsem od gibanja ekvivalentnega razpoložljivega dohodka vseh gospodinjstev in od strukture gospodinjstev.

V obdobju 2019 – 2025 se je v Sloveniji prag tveganja revščine zvišal za približno 45 %. Najizrazitejša rast je bila zabeležena v letih 2023 in 2024 (2023: približno 9,2 %, 2024: približno 8,6 %), medtem ko se je v letu 2025 zvišala za 4 %. Pri enočlanskem gospodinjstvu se je prag tveganja revščine zvišal s 703 evrov v letu 2019 na 1.021 evrov v letu 2025, pri dvočlanskem gospodinjstvu (dva odrasla) s 1.055 evrov na 1.531 evrov, pri štiričlanskem gospodinjstvu (dva odrasla in dva otroka) pa s 1.477 evrov na 2.144 evrov (SURS SiStat 2026).

Slika 4.3: Mesečni prag tveganja revščine v Sloveniji in število oseb, ki živijo v gospodinjstvih pod pragom tveganja revščine, za leta 2019 – 2025 v EUR

Vir: SURS SiStat 2026

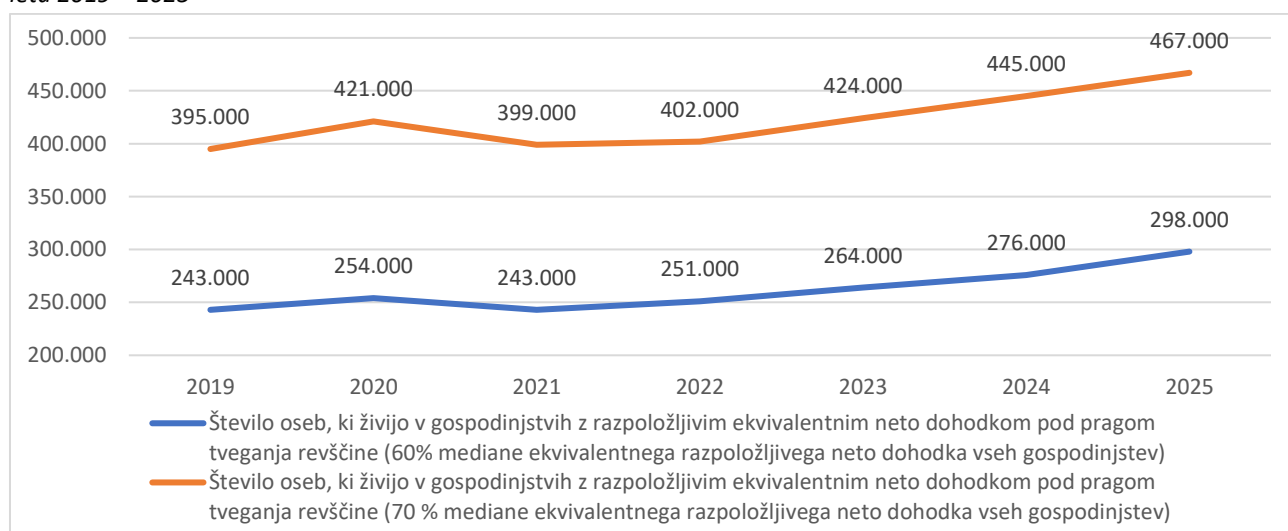
Stopnja tveganja revščine je delež oseb ali delež gospodinjstev v populaciji, katerih razpoložljivi dohodki so pod mejo oz. pragom tveganja revščine. V letu 2025 je stopnja tveganja revščine znašala 14,3 % in se je v primerjavi z letom prej zvišala za 1,1 odstotne točke. V obdobju 2019 – 2025 se je število oseb, ki živijo pod pragom tveganja revščine, postopoma povečevalo, izjema je le leto 2021, ko je bil zaznan začasen upad. Leta 2019 je pod pragom tveganja revščine živelo 243 tisoč oseb, kar je

predstavljalo eno nižjih vrednosti v zadnjem desetletju. V letih 2020 – 2022 se je število gibalo med 243 in 254 tisoč, začevši z letom 2023 pa je sledil opaznejši porast na 264 tisoč v letu 2023, 276 tisoč v letu 2024 in na 298 v letu 2025, kar predstavlja najvišje število oseb, ki tvegajo revščino v zadnjih desetih letih. Po podatkih za leto 2025 je tako pod pragom tveganja revščine živelo približno 22.000 oseb več kot leta 2024 (SURS SiStat 2026).

Podobna dinamika je vidna tudi, če prag tveganja revščine namesto s 60 % mediane ekvivalentnega razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev opredelimo s 70 % mediane ekvivalentnega razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev. Namen tega je, da pogledamo (za Slovenijo, za katero je značilna precejšnja koncentracija plač malo nad minimalno plačo in velik delež pokojnin okoli praga tveganja revščine), koliko oseb (in gospodinjstev) živi z dohodki, ki so bodisi pod uradno opredeljenim pragom tveganja revščine ali tik nad njim. Število oseb, ki živijo v gospodinjstvih z dohodkom pod 70 % mediane ekvivalentnega razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev, se je od 395 tisoč v letu 2019 povečalo na 424 tisoč v letu 2023 in še nadalje na 445 tisoč v letu 2024 in na 467 tisoč v letu 2025.

Tako v letu 2024 kot v letu 2025 je v gospodinjstvih z dohodki tik nad pragom tveganja revščine (med 60 % in 70 % mediane ekvivalentnega razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev) živelo 169.000 oseb. Število oseb z dohodki tik nad pragom tveganja revščine je bilo v letih 2024 in 2025 višje kot v petih letih pred tem, razlike med leti pa znašajo okoli 10.000 oseb.¹⁷ V ugodnih gospodarskih razmerah in razmerah na trgu dela ter ugodnih osebnih okoliščinah (odsotnost bolezni, zaposlenost, stabilne stanovanjske razmere ipd.) se te osebe uspejo obdržati nad pragom tveganja revščine, ob zaostritvi razmer pa lahko zdrsnejo v tveganje revščine, prav tako kot tudi ob morebitni izgubi zaposlitve ali spremembi katere druge pomembne življenjske okoliščine, ki ima za posledico znižanje razpoložljivega dohodka.

Slika 4.4: Število oseb, ki živijo v gospodinjstvih z razpoložljivim ekvivalentnim neto dohodkom pod pragom tveganja revščine (60 % in 70 % mediane ekvivalentnega razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev), za leta 2019 – 2025

Vir: SURS SiStat 2026

¹⁷ V letu 2019 je v gospodinjstvih z dohodki tik nad pragom tveganja revščine živelo 152 tisoč oseb, v letu 2020 167 tisoč oseb, v letu 2021 156 tisoč oseb, v letu 2022 151 tisoč oseb (najnižje število v opazovanih sedmih letih), v letu 2023 pa 160 tisoč oseb.

4.3 Obremenjenost s stanovanjskimi stroški in stanovanjska prikrajšanost

Stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški je odstotek oseb, ki živijo v gospodinjstvih, v katerih so stanovanjski stroški višji od 40 % celotnega razpoložljivega dohodka gospodinjstva. V izračun obremenjenosti s stanovanjskimi stroški so zajeti vsi letni stroški gospodinjstva, povezani s stanovanjem (obresti za stanovanjski ali hipotekarni kredit, najemnina, zavarovanje, stroški rednega vzdrževanja in popravil, stroški za vodo, kanalizacijo, odvoz odpadkov, elektriko, plin, ogrevanje ipd.), zmanjšani za subvencijo za najemnino. Obremenjenost s stanovanjskimi stroški (delež stanovanjskih stroškov v celotnem razpoložljivem dohodku gospodinjstva) je za vse osebe v istem gospodinjstvu enaka (SURStat 2026).

V obdobju med letoma 2019 in 2025 je bila stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški v Sloveniji razmeroma stabilna in bistveno nižja od povprečja EU. Leta 2019 je znašala 4,1 %, leta 2020 se je nekoliko povečala na 4,4 %, nato pa se je v naslednjih letih ponovno znižala in ostala na enaki ravni (4,1 % v letih 2021 in 2022). V letu 2023 se je znižala na 3,7 %, leta 2024 pa se je ponovno rahlo zvišala na 3,8 %, ter v letu 2025 ob znižanju dosegla najnižjo vrednost v obravnavanem obdobju (3,5 %) (Preglednica 4.3). Relativno nizka stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški v Sloveniji je povezana tudi z visokim deležem lastniških stanovanj.

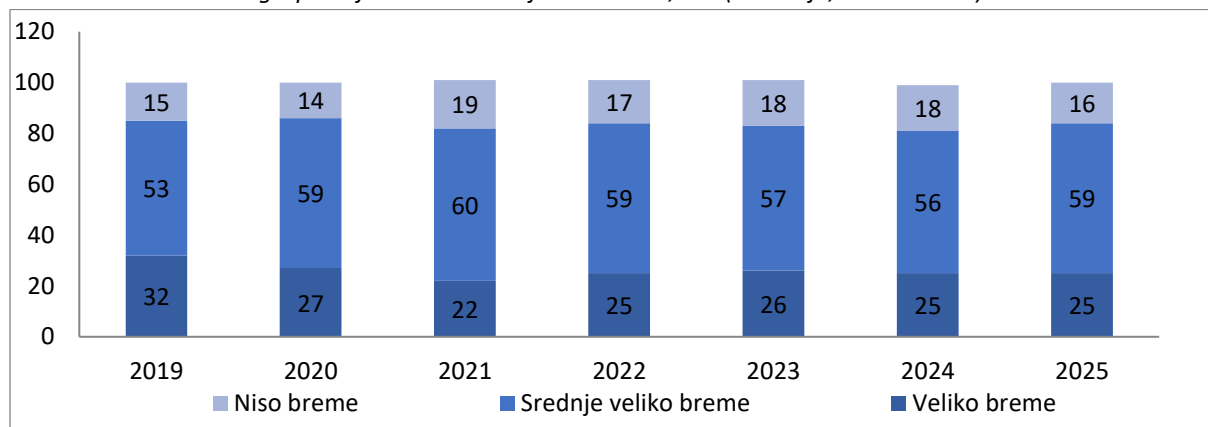
Preglednica 4.3: Stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški (Slovenija in povprečje EU, 2019 – 2025)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Slovenija (%)	4,1	4,4	4,1	4,1	3,7	3,8	3,5
EU (%)	9,4	7,8	8,7	8,7	8,8	8,2	Ni podatka

Vir: SURStat 2026; Eurostat database 2026 (Podatki za EU 27)

V obdobju med letoma 2019 in 2025 se struktura obremenjenosti gospodinjstev s stanovanjskimi stroški v Sloveniji ni bistveno spreminjala. Večina gospodinjstev je v celotnem obdobju poročala o srednje velikem bremenu stanovanjskih stroškov, katerih delež se je gibal med 53 % in 60 %. Delež gospodinjstev, ki so stanovanjske stroške ocenili kot veliko breme, se je postopno zmanjševal – z 32 % v letu 2019 na okoli 25 % v letu 2025, pri čemer je bil najnižji v letu 2021 (22 %). Po drugi strani se je delež gospodinjstev, ki stanovanjskih stroškov ne doživljajo kot breme, v tem obdobju nekoliko povečal (s 15 % v letu 2019 na približno 18 % v letih 2023 in 2024), ter se v letu 2025 ponovno nekoliko znižal, na 16 %. Podatki tako kažejo, da se je v zadnjih letih delež gospodinjstev z velikim bremenom stanovanjskih stroškov nekoliko zmanjšal, hkrati pa večina gospodinjstev še vedno zaznava stanovanjske stroške kot vsaj srednje veliko finančno obremenitev. Če upoštevamo samo gospodinjstva, ki bivajo v najemu pa stanovanjski stroški predstavljajo veliko breme za 39 % gospodinjstev (SURStat 2026).

Slika 4.5: Obremenitev gospodinjstev s stanovanjskimi stroški, v % (Slovenija, 2019 – 2025)

Vir: SURS SiStat 2026

4.4 Energetska revščina

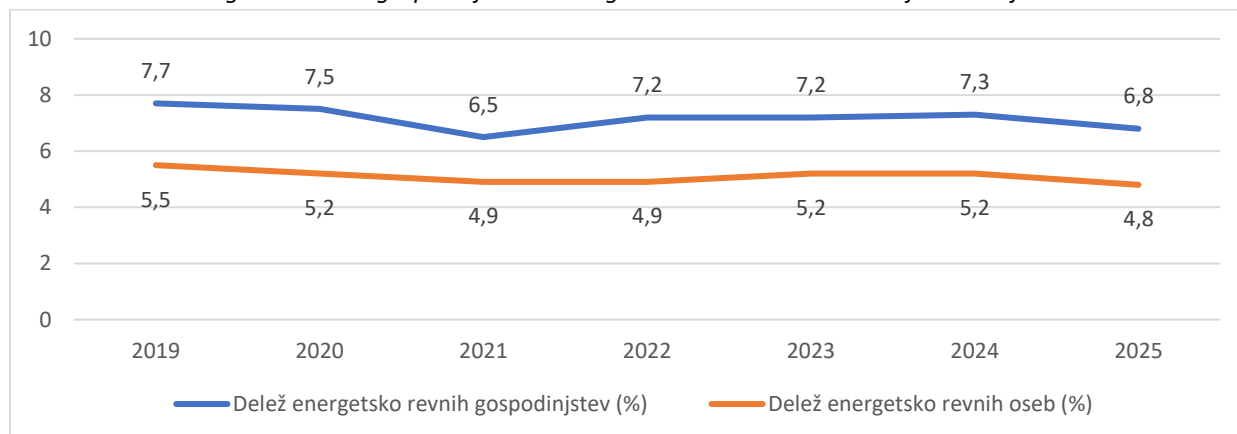
Energetska revščina je stanje, v katerem si gospodinjstvo ne more zagotoviti primerno toplega stanovanja ali drugih osnovnih energetskih storitev po sprejemljivi ceni. Ključen vpliv na položaj prebivalcev glede energetske preskrbljenosti ima njihov dohodek, cene energentov ter njihova poraba, ki je odvisna predvsem od energetske učinkovitosti stanovanj (SURS 2021). SURS energetska revščino spremlja s kazalnikom, pri katerem so kot energetska revna opredeljena gospodinjstva z dohodkom pod pragom tveganja revščine, ki hkrati izpolnjujejo vsaj enega izmed naslednjih pogojev: da si finančno niso zmožna zagotoviti primerno ogrevanega stanovanja, da so zaradi finančne stiske v zadnjih 12 mesecih pred anketiranjem zamujala s plačili stanovanjskih stroškov ali da živijo v stanovanjih z neustreznimi bivalnimi razmerami.

V obdobju med letoma 2019 in 2025 se je delež energetske revnih gospodinjstev v Sloveniji nekoliko zmanjšal, ob tem pa so bila v posameznih letih zaznana tudi manjša nihanja. Leta 2019 je energetska revščina prizadela 7,7 % gospodinjstev oziroma približno 64.000 gospodinjstev. Delež se je do leta 2021 znižal na 6,5 % (okoli 55.000 gospodinjstev), nato pa se je v letih 2022 – 2024 ponovno nekoliko povečal in gibal okoli 7 % oziroma približno 62.000 – 63.000 gospodinjstev. Leta 2025 se je delež ponovno znižal na 6,8 %, kar predstavlja približno 59.000 gospodinjstev (SURS SiStat 2026).

Podoben trend je opazen tudi pri deležu energetske revnih oseb. Leta 2019 je energetska revščina prizadela 5,5 % prebivalcev oziroma približno 113.000 oseb. Delež se je do leta 2021 znižal na 4,9 % (okoli 101.000 oseb), v naslednjih letih pa se je rahlo povečal in v letih 2023 in 2024 dosegel približno 5,2 % oziroma okoli 109.000 – 110.000 oseb. Leta 2025 se je delež ponovno znižal na 4,8 %, kar predstavlja približno 100.000 oseb. Podatki tako kažejo, da se je energetska revščina v Sloveniji v opazovanem obdobju nekoliko zmanjšala, vendar še vedno prizadene pomemben del prebivalstva, saj se je leta 2025 z njo soočalo približno 59.000 gospodinjstev oziroma okoli 100.000 oseb (ibid.).

V povprečju držav EU je delež populacije, ki si ne more privoščiti ustreznega ogrevanja svojih domov, v obdobju 2018 – 2023 narasel za 3 odstotne točke iz 7,6 % na 10,6 %, ter nato v letu 2024 nekoliko upadel na 9,2 % (Eurostat database 2026). Vse bolj se izpostavlja tudi težava poletne energetske revščine, saj si veliko gospodinjstev ne more privoščiti ustreznega hlajenega prostora, ta izziv pa v luči klimatskih sprememb in vse bolj vročih poletij, še posebej v mestih, postaja vse večji in izraziteje prizadene starejše osebe.

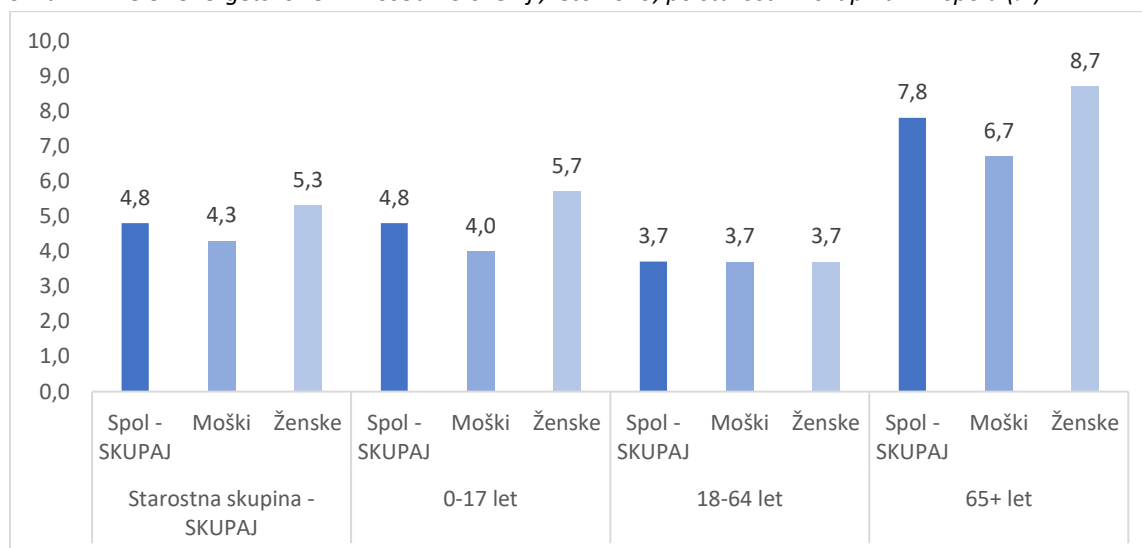
Slika 4.6: Delež energetsko revnih gospodinjstev in energetsko revnih oseb v Sloveniji v obdobju 2019 – 2025

Vir: SURS SiStat 2026

Leta 2025 je delež energetsko revnih oseb v Sloveniji znašal 4,8 %. Ženske so bile nekoliko pogostejše izpostavljene energetske revščini (5,3 %) kot moški (4,3 %). Glede na starostne skupine je bil delež energetsko revnih oseb najnižji med prebivalci, starimi od 18 do 64 let (3,7 %), kjer med moškimi in ženskami ni bilo razlik. Med otroki in mladostniki (0–17 let) je delež znašal 4,8 %, pri čemer je bil višji pri deklicah (5,7 %) kot pri dečkih (4,0 %). Najvišji delež energetske revščine je bil zabeležen med starejšimi, starimi 65 let ali več (7,8 %). V tej starostni skupini so bile razlike med spoloma še izrazitejše, saj je delež energetsko revnih žensk (8,7 %) občutno presegal delež energetsko revnih moških (6,7 %). Tveganje energetske revščine je torej izrazitejše pri starejših osebah, zlasti pri starejših ženskah (SURS SiStat 2026).

Slika 4.7: Delež energetsko revnih oseb v Sloveniji, leto 2025, po starostnih skupinah in spolu (%)

Vir: SURS SiStat 2026

Energetska revščina je bila v letu 2025 izrazitejša v vzhodnem delu države, kjer je delež znašal 8,9 %, medtem ko je bil v zahodni Sloveniji bistveno nižji (4,4 %). Na ravni statističnih regij je bil najvišji delež energetsko revnih gospodinjstev zabeležen v Zasavski regiji (12,3 %), sledijo Podravska (10,5 %), Savinjska (9,2 %) ter Posavska (8,8 %) in Pomurska (8,6 %) regija. Nad slovenskim povprečjem po deležu gospodinjstev, ki tvegajo energetske revščino, sta bili tudi Koroška (8,2 %) in Obalno-kraška regija (7,1 %).

%). Najnižji deleži energetske revnih gospodinjstev so bili zabeleženi v Osrednjeslovenski (3,8 %) in Gorenjski regiji (3,7 %), relativno nizki pa tudi v Jugovzhodni Sloveniji (5,3 %), Primorsko-notranjski (5,5 %) in Goriški regiji (5,8 %) (SURS SiStat 2026).

S ciljem spremljanja in zmanjšanja energetske revščine je Vlada RS v oktobru leta 2022 sprejela Uredbo o merilih za opredelitev in ocenjevanje števila energetske revnih gospodinjstev (Vlada RS 2022d), s katero je določila podrobnejša merila za opredelitev in ocenjevanje števila energetske revnih gospodinjstev. Po merilih, ki jih določa uredba, SURS letno pripravlja oceno deleža in števila energetske revnih gospodinjstev v Sloveniji za preteklo leto, ministrstvo pristojno za energijo pa je zadolženo, da v triletnem akcijskem načrtu pripravi ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti z namenom zmanjšanja energetske revščine. Prvi akcijski načrt je Vlada RS sprejela 30. 11. 2023, ključni cilji načrta do leta 2030 pa so: manjšanje deleža energetske revnih gospodinjstev do vrednosti med 3,8 in 4,6 odstotka, izvedba naložb na področju učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije v najmanj 8.000 energetske revnih gospodinjstvih in kumulativni prihranek energije v energetske revnih gospodinjstvih v obdobju 2021 – 2030 v višini 573 GWh. Za izvajanje ukrepov iz akcijskega načrta v obdobju 2024 – 2026 je predvideno 33,8 milijona evrov (Vlada RS 2023c).

4.5 Ključne ugotovitve in poudarki tega poglavja

V obdobju let 2019 – 2025 se je povprečni letni neto razpoložljivi dohodek gospodinjstev, kot tudi dohodek na člana gospodinjstva v Sloveniji, precej povečal: letni razpoložljivi dohodek gospodinjstev se je povečal za okoli 44 % (leta 2025 je znašal 35.508 evrov), letni razpoložljivi dohodek na člana gospodinjstva pa se je povečal za okoli 46 % (v letu 2025 je znašal 14.695 evrov). Ob rasti razpoložljivega dohodka je treba na drugi strani upoštevati vpliv visoke inflacije in rasti življenjskih stroškov v zadnjih letih, zaradi česar realna kupna moč gospodinjstev ni rasla v enakem obsegu kot nominalni dohodek.

Dohodkovna neenakost je bila v obdobju 2019 – 2025 v Sloveniji razmeroma nizka, kar potrjujeta tako razmerje kvintilnih razredov kot Gini koeficient, čeprav se je v letu 2025 glede na predhodno leto po obeh kazalnikih povečala. Kljub povečanju dohodkovne neenakosti v zadnjem letu, ta v Sloveniji ostaja med najnižjimi v EU. Dohodki 20 % najbogatejših so bili v letu 2025 približno 3,6-krat višji od dohodkov 20 % najrevnejših, medtem ko je bilo povprečje EU 4,7 (leto 2024). Gini koeficient za Slovenijo je bil v letu 2025 24,6 %, kar je prav tako precej pod povprečjem EU27 (29,4 % v letu 2024). Neenakost v Sloveniji se je v letu 2025 sicer rahlo povečala (Gini koeficient 24,6 %). Nizko dohodkovno neenakost v Sloveniji omogočajo sistem majhnih plačnih neenakosti, progresivne obdavčitve dohodnine in tudi socialni transferji.

V obdobju 2019 – 2025 se je prag tveganja revščine v Sloveniji občutno zvišal, in sicer za okoli 45 %, pri čemer je bil največji porast zabeležen v letih 2023 in 2024. V letu 2025 se je prag tveganja revščine v primerjavi z letom 2024 za enočlansko gospodinjstvo zvišal z 981 evrov na 1.021 evrov, za dvočlansko z 1.472 evrov na 1.531 evrov, za štiričlansko pa z 2.060 evrov na 2.144 evrov. Posledično se je povečalo tudi število oseb, ki živijo pod pragom tveganja revščine z 276.000 leta 2024 na 298.000 leta 2025, ob tem pa je v letu 2025 (kot tudi v letu 2024) še 169.000 oseb živelo z dohodkom tik nad pragom tveganja revščine (med 60 % in 70 % mediane ekvivalentnega razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev). Trend zadnjih let tako kaže na poslabšanje socialno-ekonomskega položaja dela prebivalstva, kar je povezano tudi z višjo inflacijo in rastjo življenjskih stroškov.

Stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški je v Sloveniji razmeroma nizka zaradi velikega deleža lastniških stanovanj. V letu 2025 je bila stopnja preobremenjenost s stanovanjskimi stroški 3,5% in tako več kot 2-krat nižja kot v povprečju EU (8,2 % v letu 2024). V letih 2024 in 2025 je za približno četrtno gospodinjstev v Sloveniji obremenitev s stanovanjskimi stroški predstavljala veliko breme, za dobro polovico srednje veliko breme, medtem ko za slabo petino gospodinjstev stanovanjski stroški niso predstavljali bremena. Če upoštevamo samo gospodinjstva, ki bivajo v najemu, stanovanjski stroški predstavljajo veliko breme kar za 39 % gospodinjstev.

Energetska revščina je stanje, ko si gospodinjstvo ne more zagotoviti primerno toplega stanovanja ali drugih osnovnih energetske storitev po sprejemljivi ceni. Delež energetske revnih gospodinjstev v Sloveniji je v letu 2025 znašal 6,8 % kar je manj kot v letu 2024 (7,3 %) in pomeni približno 69.000 energetske revnih gospodinjstev, v katerih je živelo okoli 100.000 oseb. Delež energetske revnih je najvišji med osebami starejšimi od 65 let, v primerjavi z moškimi pa je višji pri ženskah. Energetska revščina je izrazitejša v vzhodnem delu države, kjer je delež energetske revnih gospodinjstev v letu 2025 znašal 8,9 %, medtem ko je bil v zahodni Sloveniji bistveno nižji (4,4 %). V EU in tudi v Sloveniji se vse bolj izpostavlja tudi težava poletne energetske revščine, saj si veliko gospodinjstev ne more privoščiti ustrezno hlajenega prostora, še posebej v večjih mestih (kjer je segrevanje večje), ta izziv pa v luči klimatskih sprememb in vse bolj vročih poletij postaja vse večji.

5 Tveganje revščine in tveganje socialne izključenosti

V celotnem Poglavju 5 prikazujemo gibanje vrednosti ključnih kazalnikov življenjske ravni v populaciji in v populacijskih kategorijah (po starosti, spolu) in skupinah ter v posebnem razdelku tveganje revščine med delovno aktivnimi osebami.

Večina podatkov o življenjski ravni, življenjskih pogojih in kakovosti življenja nasploh, ki jih pripravlja in objavlja SURS, izhaja iz Evropske statistike o dohodkih in življenjski ravni (EU-SILC).¹⁸ Zadnji razpoložljivi podatki, ki temeljijo na EU-SILC, so na voljo za leto 2025.¹⁹

Relativni kazalniki, ki se najpogosteje uporabljajo za prikaz socialne situacije v družbi (tako za časovne kot za mednarodne primerjave), so (poleg stopnje brezposelnosti in stopnje dolgotrajne brezposelnosti) stopnja tveganja revščine, stopnja dolgotrajnega tveganja revščine, stopnja materialne in socialne prikrajšanosti ter sestavljen kazalnik stopnja tveganja socialne izključenosti.

Kazalnik relativne stopnje tveganja revščine izhaja iz distribucije razpoložljivih dohodkov v gospodinjstvih in kot dogovorjeno mejo za relativen prag tveganja revščine postavlja 60 % mediane ekvivalentnega razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev (ob upoštevanju OECD prilagojene ekvivalenčne lestvice). Prag tveganja revščine je odvisen predvsem od višine in distribucije razpoložljivega dohodka v posamezni državi (pri čemer se upoštevajo vsi dohodki v letu pred izračunom), relativna stopnja tveganja revščine pa od razpoložljivega dohodka, njegove distribucije in sestave gospodinjstev. Kot taka stopnja tveganja revščine odraža tudi gospodarsko rast, rast plač in razmere na trgu dela (stopnjo zaposlenosti in brezposelnosti), ki neposredno vplivajo na razpoložljivi dohodek gospodinjstev, pa tudi ureditev in ustreznost socialne zaščite (višina socialnih prejemkov).

Stopnja dolgotrajnega tveganja revščine prikazuje delež oseb (v populaciji oz. znotraj določene skupine), ki so bile pod pragom tveganja revščine v tekočem letu (letu opazovanja) in vsaj še v dveh od treh predhodnih let. Kazalnik torej prikazuje delež oseb, ki dolgotrajno živijo v pomanjkanju (z dohodki pod pragom tveganja revščine).

Sestavljen kazalnik stopnja tveganja socialne izključenosti²⁰ je bil oblikovan na ravni EU z namenom operacionalizacije strategije EU do leta 2020 (Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast) in z namero oblikovati kazalnik, ki ne odraža le dohodkovne revščine (stopnja tveganja revščine), ampak zajame več dimenzij – tudi prikrajšanje pri življenjskih pogojih (stopnja materialne prikrajšanosti) in izključenost s trga dela (nizka delovna intenzivnost gospodinjstev). Gre torej za bolj kompleksen kazalnik (od stopnje tveganja revščine), ki zajema oz. kombinira tri kazalnike življenjske ravni: število oz. delež oseb, ki (1) živijo pod nacionalno mejo relativnega tveganja revščine ali (2) so resno

¹⁸ EU-SILC temelji na metodologiji in kazalnikih, ki so dogovorjeni in standardizirani na evropski ravni kot referenčni vir statistik o dohodkovni distribuciji in socialni vključenosti v državah EU. Podatki so pridobljeni z anketo in so na razpolago enkrat letno.

¹⁹ Zaradi metodologije izračuna podatki o dohodkih dejansko odražajo dohodke iz predhodnega leta (v primeru podatkov za leto 2025 torej dohodke iz leta 2024). V besedilu poročila zadnje statistične podatke o dohodkih gospodinjstev in življenjski ravni sicer navajamo kot podatke za leto 2025, saj jih na isti način navaja in objavlja SURS.

²⁰ Kazalnik je sicer v originalu imenovan 'at risk of poverty or social exclusion', vendar dogovorno SURS zanj uporablja izraz 'tveganje socialne izključenosti'. Glavni razlog za tako slovenjenje imena kazalnika je, da ne pride do zamenjav ali zmede s kazalnikom 'stopnja tveganja revščine'.

materialno in socialno prikrajšane ali (3) živijo v gospodinjstvih z zelo nizko delovno intenzivnostjo. Kazalnik stopnje tveganja socialne izključenosti se je uporabljal že pri spremljanju doseganja cilja zmanjševanja revščine na nivoju EU in v državah članicah do vključno leta 2020 (iztek Strategije EU 2020) in je v zadnjem desetletju postal (poleg kazalnika stopnje tveganja revščine) en ključnih indikatorjev socialne situacije v državah v mednarodnih primerjavah. Kot takega ga je Evropska komisija ohranila tudi po izteku Strategije EU 2020 in ga je kot kazalnik enega od treh ključnih ciljev vključila v Akcijski načrt Evropskega stebra socialnih pravic (EK 2021).

Trije cilji EU v okviru uresničevanja Evropskega stebra socialnih pravic do leta 2030 so (1) vsaj 78 % populacije v starosti 20 – 64 let v zaposlitvi, (2) vsaj 60 % odraslih letno sodeluje v usposabljanju ali izobraževanju, (3) zmanjšati število oseb, ki tvegajo socialno izključenost, za vsaj 15 milijonov (na ravni EU) (ibid.). Tretji cilj (zmanjšanje števila oseb, ki tvegajo socialno izključenost) se meri prav s kazalnikom tveganja socialne izključenosti, ki pa je bil v letu 2021 nekoliko preoblikovan (redefiniran) v primerjavi s kazalnikom, ki se je uporabljal pred tem. Od leta 2021 dalje je tako kazalnik stopnja tveganja socialne izključenosti za vse države EU izračunan po nekoliko spremenjeni metodologiji. Ključna sprememba v sestavi kazalnika socialne izključenosti (posodobitev sprejeta leta 2021) je zamenjava komponente (kazalnika) resna materialna prikrajšanost s komponento (kazalnikom) resna materialna in socialna prikrajšanost. Poleg tega je bila nekoliko spremenjena tudi starostna meja pri kazalniku nizke delovne intenzivnosti gospodinjstev.

Medtem, ko je pred letom 2021 uporabljen kazalnik resna materialna prikrajšanost (kot komponenta sestavljenega kazalnika stopnja socialne izključenosti) vseboval 9 elementov materialne prikrajšanosti in je resno materialno prikrajšanost predstavljalo pomanjkanje vsaj 4 od 9 elementov, je nov kazalnik resne materialne in socialne prikrajšanosti sestavljen iz 13 elementov, za resno materialno in socialno prikrajšanost pa je šteta prikrajšanost na vsaj 7 od 13 elementov.²¹ Nekateri elementi kazalnika materialne in socialne prikrajšanosti se nanašajo na nivo gospodinjstva (v katerem posameznik živi), drugi pa na nivo posameznika. Gre za naslednje elemente (SURS 2022): (1) zmožnost rednega plačila hipoteke ali najemnine, rednih stanovanjskih stroškov, odplačevanja kreditov; (2) zmožnost imeti primerno ogrevano stanovanje; (3) zmožnost poravnave nepričakovanih izdatkov; (4) imeti mesni ali enakovredni vegetarijanski obrok vsaj vsak drugi dan; (5) vsaj enotedenske letne počitnice za vse člane gospodinjstva; (6) lastništvo osebnega avtomobila; (7) zmožnost zamenjave obrabljenega ali poškodovanega pohištva; (8) zmožnost zamenjave ponošenih oblačil z novimi; (9) imeti vsaj dva para primernih čevljev za različne vremenske pogoje; (10) zmožnost druženja s prijatelji/sorodniki ob pijači/obroku vsaj enkrat na mesec; (11) zmožnost rednega udeleževanja plačljivih prostočasnih aktivnosti; (12) zmožnost vsakotedenske porabe manjšega zneska denarja zase; (13) dostop do interneta od doma. Stopnja resne materialne in socialne prikrajšanosti predstavlja delež oseb v populaciji, katere so prikrajšane pri vsaj 7 od 13 elementov materialne in socialne prikrajšanosti.

Stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti se nanaša na odstotek oseb, ki živijo v gospodinjstvih, kjer so odrasli člani v letu pred izvedbo ankete delali manj kot 20 % njihovega potencialnega (polnega)

²¹ Ključni razlog za spremembo je bil, da nekateri elementi materialne prikrajšanosti niso več dovolj dobro diferencirali populacije (npr. lastništvo barvnega televizorja, pralnega stroja, fiksnega ali mobilnega telefona – kjer gre za dobrine, ki so v sodobnih družbah nujne in prisotne tudi v gospodinjstvih z nizkimi dohodki), namesto njih so bili zato dodani elementi bolj značilni za sodobne družbe (npr. dostop do interneta) ter elementi socialnih odnosov, možnosti druženja in drugih vidikov socialne vključenosti v družbo (socialni vidiki, ne le materialno pomanjkanje).

delovnega časa. Kazalnik je prenovljen tako, da se po novem kot odrasli člani v delovno aktivni dobi štejejo osebe stare 18 do 64 let (prej 18 do 59 let). Kazalnik zelo nizke delovne intenzivnosti sicer močno odseva situacijo na trgu dela in koncentracijo izključenosti zaradi brezposelnosti in nizke delovne aktivnosti v gospodinjstvih. Trend, ki ga izkazuje, je podoben trendu, ki ga izkazuje stopnja tveganja revščine, saj nizka delovna intenzivnost gospodinjstev (nezaposlenost ali le občasna zaposlenost odraslih članov) pomembno vpliva na višino razpoložljivih dohodkov v gospodinjstvu. Kazalnik delovne intenzivnosti gospodinjstva v kombinaciji s stopnjo tveganja revščine omogoča spremljanje tega, kako nizka ali visoka delovna intenzivnost odraslih članov gospodinjstva (starih 18-64 let) vpliva na tveganje revščine gospodinjstva oz. njegovih članov.

Prenovljeni kazalnik stopnje tveganja socialne izključenosti je definiran kot odstotek oseb (v populaciji ali določeni skupini), ki živijo pod (nacionalnim) pragom tveganja revščine ali so resno materialno in socialno prikrajšane ali živijo v gospodinjstvih z zelo nizko delovno intenzivnostjo.

5.1 Vrednosti kazalnikov življenjske ravni v populaciji

V Preglednici 5.1 so prikazani podatki o gibanju vrednosti ključnih kazalnikov življenjske ravni za Slovenijo za zadnjih pet let ter primerjalno podatki za povprečje držav EU. Na Sliki 5.1 je gibanje ključnih kazalnikov življenjske ravni (prenovljeni kazalniki EU 2030) na nacionalni ravni prikazano za daljše obdobje desetih let, od 2016 do 2025.

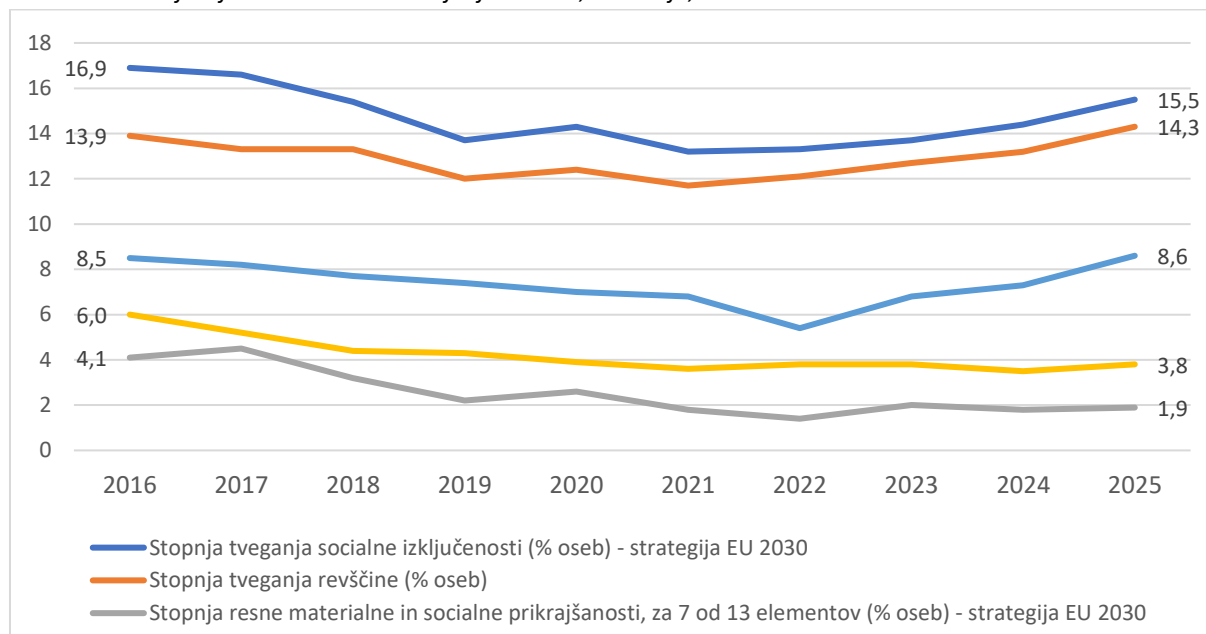
Preglednica 5.1: Izbrani kazalniki življenjske ravni za populacijo in osnovni kazalniki za otroke in starejše; Slovenija, 2021 – 2025 in EU, 2024

Izbrani kazalniki življenjske ravni	Slovenija					EU27
	2021	2022	2023	2024	2025	2024
Stopnja tveganja revščine (% oseb)	11,7	12,1	12,7	13,2	14,3	16,2
Stopnja tveganja revščine pred socialnimi transferji (pokojnine niso štete kot del transferjev) (%)	21,2	19,3	19,7	21,2	21,8	24,6
Vpliv socialnih transferjev (celotnega sistema socialne zaščite) na zmanjševanje tveganja revščine (pokojnine niso štete kot del transferjev) (% zmanjšanja tveganja revščine)	44,8	37,3	35,5	37,7	34,4	34,1
Stopnja dolgotrajnega tveganja revščine (% oseb)	6,8	5,4	6,8	7,3	8,6	9,9
Število oseb, ki so dolgotrajno pod pragom tveganja revščine v 1000	123	100	123	135	157	n.p.
Stopnja resne materialne in socialne prikrajšanosti (% oseb)	1,8	1,4	2,0	1,8	1,9	6,4
Stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti (% oseb)	3,6	3,8	3,8	3,5	3,8	7,9
Stopnja tveganja socialne izključenosti – kazalnik EU2030 (% oseb)	13,2	13,3	13,7	14,4	15,5	21,0
Število oseb, ki tvegajo socialno izključenost v 1000 – kazalnik EU2030	275	276	287	302	324	n.p.
Izpostavljenost vsem trem elementom socialne izključenosti hkrati (EU2030)	0,3	0,3	0,5	0,4	0,5	n.p.
OTROCI (0 – 17 LET)						
Stopnja tveganja revščine otrok (v %)	10,2	9,3	10,2	10,7	11,6	19,3
Stopnja tveganja socialne izključenosti otrok (v %)	11,0	10,3	10,7	11,8	12,5	24,2
Stopnja dolgotrajnega tveganja revščine otrok (v %)	5,2	4,9	3,7	3,4	6,5	12,3
STAREJŠI (65 LET IN VEČ)						
Stopnja tveganja revščine starejših (v %)	17,1	18,9	19,2	22,5	25,9	16,8
Stopnja tveganja socialne izključenosti starejših (v %)	18,1	19,5	20,2	23,3	26,8	19,4
Stopnja dolgotrajnega tveganja revščine starejših (v %)	13,1	10,3	14,2	14,4	15,2	11,2

Vir: SURS SiStat 2026 in Eurostat database 2026

* Za povprečje EU-27 podatki za leto 2025 še niso na voljo

Slika 5.1: Gibanje ključnih kazalnikov življenjske ravni, Slovenija, 2016 – 2025

Vir: SURS SiStat 2026

Vsi ključni kazalniki življenjske ravni so v obdobju po ekonomski krizi (po letu 2014) do (vključno) leta 2019 kazali trend izboljševanja socialne situacije v Sloveniji. V letu 2020 so se vrednosti nekaterih kazalnikov nekoliko poslabšale, kar predvsem velja za stopnjo tveganja revščine, ki je bila v letu 2020 za 0,4 o.t. višja kot v predhodnem letu, posledično pa tudi stopnjo tveganja socialne izključenosti. Leto 2021 je bilo po vseh kazalnikih ponovno zelo ugodno, saj so se vrednosti povsod zmanjšale. Po letu 2021 pa se kaže trend večletnega slabšanja predvsem pri kazalnikih stopnje tveganja revščine, stopnje dolgotrajnega tveganja revščine (od leta 2022 dalje) in stopnje tveganja socialne izključenosti. Pri vseh treh kazalnikih je v letu 2025 zabeleženo precejšnje poslabšanje situacije: stopnja tveganja revščine za 1,1 odstotne točke, stopnja dolgotrajnega tveganja revščine za 1,3 odstotne točke in stopnja tveganja socialne izključenosti za 1,1 odstotne točke.

Stopnja dolgotrajnega tveganja revščine se je v letu 2025 glede na leto 2024 povišala kar za 1,3 o.t. in je znašala 8,6 %, kar pomeni, da je dolgotrajno tvegalo revščino 157.000 oseb (v letu 2024: 135.000 oseb). Tudi stopnja tveganja socialne izključenosti se je v letu 2025 glede na predhodno leto povečala za kar 1,3 o.t., tvegalo jo je kar 324.000 oseb, kar je 22.000 oseb več kot v letu 2024. V primerjavi z drugimi državami EU je Slovenija sicer še vedno med tistimi s podpovprečnimi vrednostmi tveganja revščine in socialne izključenosti, vendar triletni trend počasnega poslabševanja vrednosti kazalnikov (v letu 2025 pa tudi bolj opaznega poslabšanja) ni zanemarljiv. Posebej problematično je povišanje dolgotrajnega tveganja revščine, saj to nakazuje na zaostrovanje socialne problematike v nekaterih populacijskih skupinah, glede na vrednosti kazalnikov predvsem med starejšimi.

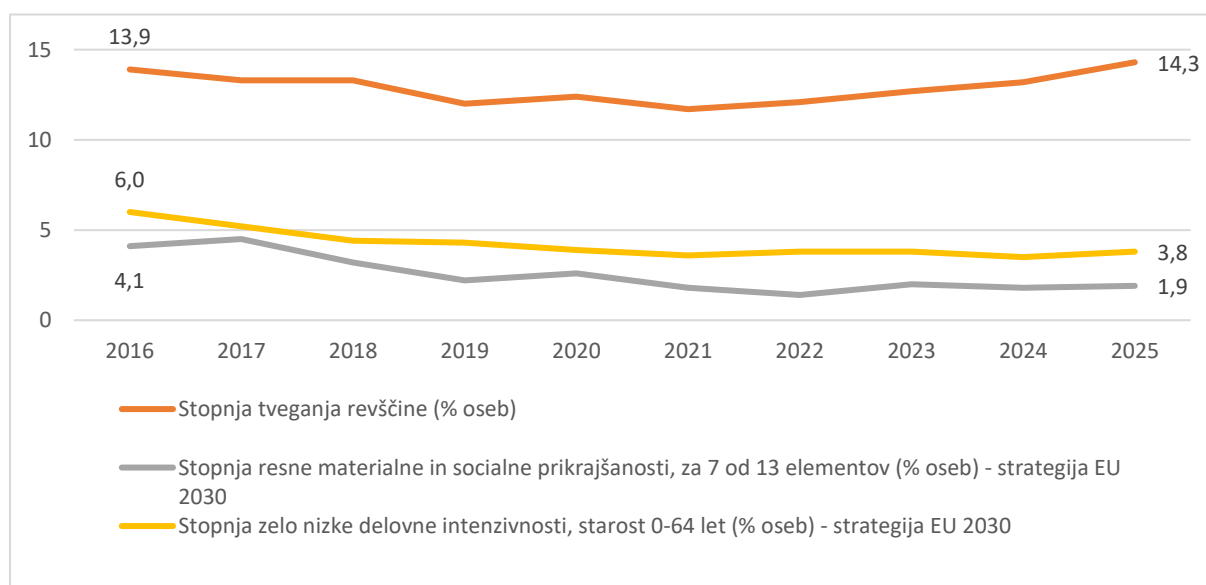
Na drugi strani kazalnika, ki nista toliko vezana na distribucijo dohodkov, tj. stopnja resne materialne in socialne prikrajšanosti ter stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti, izkazujeta izrazito nizke vrednosti za Slovenijo (med najnižjimi v EU), vendar pa tudi ta kazalnika v letu 2025 kažeta rahlo poslabšanje. Nizka stopnja resne materialne in socialne prikrajšanosti (1,9 % v Sloveniji, v primerjavi z 6,4 % v povprečju EU) kaže na splošno sorazmerno visok življenjski standard v Sloveniji, nizka stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti gospodinjstev (3,8 % v Sloveniji, v primerjavi z 7,9 % v povprečju EU) pa odraža

ugodne razmere na trgu dela, visoko povpraševanje po delovni sili in nizko brezposelnost (visoko zaposlenost).

Stopnja tveganja revščine pred socialnimi transferji, torej ob upoštevanju le dohodkov iz dela in premoženja ter pokojnin se v zadnjih štirih letih postopno povečuje in je v letu 2024 znašala 21,2 %, v letu 2025 pa 21,8 %. Učinek socialnih transferjev (celotnega sistema socialne zaščite) na zmanjševanje tveganja revščine v populaciji se je v zadnjih petih letih med leti precej spreminjal, od sorazmerno visokega 44,8 odstotnega zmanjševanja tveganja revščine v letu 2021 do zgolj 34,4 odstotnega zmanjševanja tveganja v letu 2025 (kar je na ravni povprečja držav EU, potem ko se je Slovenija vrsto let uvrščala nad povprečje glede učinkovitosti socialnih transferjev pri zmanjševanju tveganja revščine). Delno je to povezano z visoko zaposlenostjo in višanjem plač, ki v povprečju predstavljajo največji del v strukturi razpoložljivega dohodka gospodinjstev (na višanje dohodkov gospodinjstev kaže tudi upad deleža družinskih prejemkov v strukturi dohodkov gospodinjstev), pa tudi s povečevanjem dohodkovnih neenakosti v zadnjih letih.

Na sliki 5.2 je prikazano gibanje posameznih elementov, ki sestavljajo kazalnik tveganja socialne izključenosti. Tveganje socialne izključenosti namreč pomeni, da je oseba bodisi pod nacionalnim pragom tveganja revščine ali je resno materialno in socialno prikrajšana ali živi v gospodinjstvu z zelo nizko delovno intenzivnostjo. Kot je razvidno s slike, ima največjo težo (najvišje vrednosti) pri tveganju socialne izključenosti element tveganja revščine, medtem ko elementa resne materialne in socialne prikrajšanosti in nizke delovne intenzivnosti po upadu do leta 2021 v zadnjih petih letih kažeta stabilne nizke vrednosti.

Slika 5.2: Delež oseb, ki živijo v gospodinjstvih pod pragom tveganja revščine ali so resno materialno in socialno prikrajšane ali živijo v gospodinjstvih z zelo nizko delovno intenzivnostjo, Slovenija, 2016 – 2025

Vir: SURS SiStat 2026

V najtežjem materialnem in socialnem položaju so zagotovo osebe, ki so izpostavljene vsem trem elementom socialne izključenosti hkrati, ki torej hkrati tvegajo revščino, socialno in materialno prikrajšanost in živijo v gospodinjstvu z zelo nizko delovno intenzivnostjo. Delež takih socialno

izključenih oseb v populaciji je sicer nizek, vendar je v zadnjih treh letih rahlo višji kot pred tem. V letu 2025 je bilo močno socialno izključenih 0,5 odstotka populacije v Sloveniji (dobrih 10.000 oseb).

V Preglednici 5.2 so prikazani deleži gospodinjstev in oseb z najvišjimi stopnjami tveganja revščine v Sloveniji v letih 2022, 2023, 2024 in 2025. Medtem, ko se je stopnja tveganja revščine v populaciji v letu 2023 glede na predhodno leto povišala za 0,6 o.t., v letu 2024 za 0,5 o.t. in v letu 2025 za 1,1 o.t. glede na predhodno leto, je iz preglednice razvidno, da se je nekaterim kategorijam prebivalstva povišala še bistveno bolj. Primerjava med letoma 2024 in 2025 tako kaže splošen trend povečevanja tveganja revščine pri večini opazovanih (ranljivih) skupin. Najizraziteje se je tveganje revščine povečalo pri enočlanskih gospodinjstvih (s 39,3 % na 45,2 %) ter enostarševskih gospodinjstvih (z 28,8 % na 31,9 %), kar kaže na dodatno zaostrovanje socialnega položaja teh gospodinjstev. Med osebami, glede na status aktivnosti je opazno povečanje pri upokojencih (z 22,6 % na 25,0 %) in drugih neaktivnih (z 21,6 % na 23,6 %), medtem ko se je pri brezposelnih tveganje revščine rahlo zmanjšalo (z 48,8 % na 46,8 %), vendar še vedno ostaja visoko. Povečanje tveganja revščine je zaznati tudi pri starejših ženskah (z 24,4 % na 27,0 %) ter pri osebah z nizko izobrazbo (z 32,3 % na 33,4 %). Pri najemnikih stanovanj se je po predhodnem upadu tveganje revščine ponovno povečalo (z 25,1 % na 28,0 %). Podatki tako kažejo, da se je med letoma 2024 in 2025 socialna ogroženost v večini ranljivih skupin še poglobila. Posebej velja opozoriti na osebe, ki živijo same (enočlanska gospodinjstva), ki so pogosto skrita oz. spregledana kategorija tudi z vidika policy ukrepov.

Preglednica 5.2: Gospodinjstva in osebe z najvišjimi stopnjami tveganja revščine, Slovenija, 2022 – 2025

% oseb pod pragom tveganja revščine (stopnja tveganja revščine)				
	2022	2023	2024	2025
Glede na delovno intenzivnost gospodinjstva				
- gospodinjstva brez delovno aktivnih članov	46,6	49,8	50,8	Ni podatka
- gospodinjstva z manj kot polovico delovno aktivnih odraslih članov	39,4	29,9	37,7	Ni podatka
Glede na tip gospodinjstva				
- enočlanska gospodinjstva	38,3	39,6	39,3	45,2
- enostarševska gospodinjstva	16,5	26,6	28,8	31,9
Glede na najpogostejši status aktivnosti v letu pred anketiranjem (starost 18+)				
- brezposelne osebe	46,9	49,8	48,8	46,8
- upokojene osebe	19,6	19,7	22,6	25,0
- drugi neaktivni (gospodinje, študenti, nezmožni za delo ...)	18,4	19,0	21,6	23,6
Glede na starost in spol				
- ženske, starejše od 59 let	21,1	21,1	24,4	27,0
Glede na stanovanjsko razmerje gospodinjstva				
- najemniki stanovanj	27,5	26,5	25,1	28,0
Glede na dokončano izobrazbo (starost 18+)				
- osebe z največ osnovnošolsko izobrazbo	30,4	30,6	32,3	33,4

Vir: Eurostat 2026

Starejši ostajajo kategorija, ki je v povprečju v primerjavi z drugimi starostnimi kategorijami v slabšem socialnem položaju, ki se je v zadnjem letu še poslabšal. Na njihov slab položaj kažejo vsi ključni kazalniki življenjske ravni, prav vsi so se v letih 2024 in 2025 tudi poslabšali. Stopnja tveganja revščine

starejših je tako v letu 2025 znašala že 25,9 % (3,4 o.t. več kot v predhodnem letu in kar 6,7 o.t v primerjavi z letom 2023), stopnja dolgotrajnega tveganja revščine 15,2 % (0,8 o.t. več kot v letu 2024) in stopnja tveganja socialne izključenosti 26,8 % (3,5 o.t. več kot v letu 2024 oz. kar 6,6 o.t. več kot v letu 2023). Starejše ženske še pogostejše kot starejši moški tvegajo revščino, tveganje se jim je v zadnjem letu povišalo za 2,6 o.t. (in znaša 27 %).

5.2 Življenjska raven družin in otrok

5.2.1 Položaj družin

Tako kot za celotno populacijo tudi podatki o položaju družin z otroki za zadnje razpoložljivo leto (2025) kažejo na precejšnje poslabšanje položaja skoraj pri vseh kazalnikih. To velja tako za podatke o stopnji tveganja revščine, stopnji tveganja socialne izključenosti in stopnji dolgotrajnega tveganja revščine za gospodinjstva z vzdrževanimi otroki. Gre za odmik od ugodnega trenda, ki smo ga beležili zadnjih nekaj let glede večine kazalnikov življenjske ravni – z izjemo stopnje tveganja revščine gospodinjstev z vzdrževanimi otroki, ki se postopoma povišuje že od leta 2022.

Položaj gospodinjstev z otroki še naprej ostaja neprimerljivo boljši od položaja gospodinjstev brez otrok, za katere beležimo visoke stopnje tveganja revščine, materialne in socialne prikrajšanosti, tveganja socialne izključenosti in dolgotrajnega tveganja revščine. Položaj gospodinjstev brez otrok se je, glede na kazalnike življenjske ravni, v zadnjem opazovanem letu še poslabšal v primerjavi s preteklimi leti.

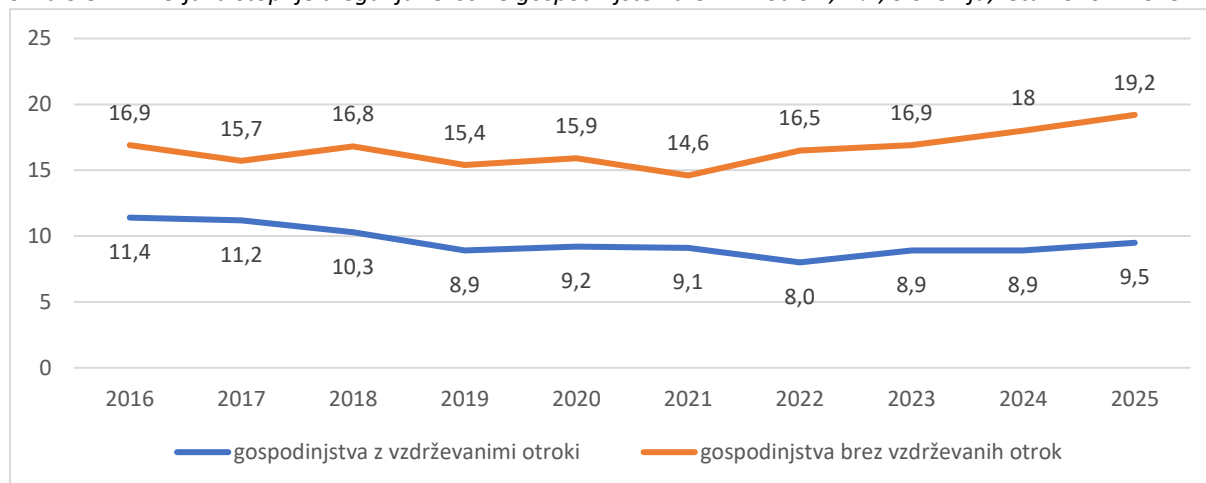
Preglednica 5.3: Primerjava življenjske ravni gospodinjstev brez otrok in gospodinjstev z otroki; v %

	st. tveganja revščine			st. materialne in socialne prikrajšanosti			st. tveganja soc. izključenosti			st. dolgotrajnega tveganja revščine		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
gospodinjstva z vzdrževanimi otroki	8,9	8,9	9,5	3,8	3,6	3,6	9,6	9,8	10,4	3,4	2,4	5,4
gospodinjstva brez vzdrževanih otrok	16,9	18	19,2	6,1	5,6	6,6	18,4	19,5	20,7	10,4	12,3	11,9

Vir: Eurostat database 2026

Opazno poslabšanje položaja gospodinjstev jasno odražajo podrobnejši podatki o stopnji tveganja revščine za daljše obdobje (zadnjih deset let). Tako visoke stopnje tveganja revščine kot velja v letu 2025, na primer, za gospodinjstva brez otrok ne beležimo v zadnjih desetih letih. Za gospodinjstva z otroki pa velja, da so vrednosti pri omenjenem kazalniku najslabše v zadnjih sedmih letih.

Slika 5.3: Primerjava stopnje tveganja revščine gospodinjstev brez in z otroki; v %, Slovenija, leta 2016 – 2025

Vir: SURS SiStat 2026

Eden od pomembnejših razlogov za boljši položaj gospodinjstev z otroki v primerjavi s tistimi brez otrok je povezan z ukrepi družinske in socialne politike. Socialni transferji (brez upoštevanja pokojnin) so pri gospodinjstvih z vzdrževanimi otroki namreč precej bolj učinkoviti pri blaženju tveganja revščine kot pri gospodinjstvih brez otrok. Pri prvih socialni transferji znižujejo stopnjo tveganja revščine za približno polovico, pri drugih pa za slabo petino. Tudi sicer je položaj gospodinjstev z otroki boljši kot pa položaj gospodinjstev brez otrok, kar potrjujejo podatki o stopnji tveganja revščine pred socialnimi transferji. To je verjetno povezano z dejstvom, da so starši vzdrževanih otrok v delovno aktivni starosti in najpogosteje zaposleni, medtem ko gospodinjstva brez otrok večkrat sestavljajo tudi upokojenci, mladi, ki še študirajo, neaktivni in podobno.

Iz preračunov o učinkovitosti socialnih transferjev, prikazanih v spodnji preglednici, je razvidno, da je učinkovitost socialnih transferjev za gospodinjstva z vzdrževanimi otroki v zadnjem letu upadla v primerjavi z letom poprej, kar je eden pglavitnih dejavnikov za poslabšanje njihovega položaja.

Preglednica 5.4: Učinkovitost socialnih transferjev pri blaženju tveganja revščine – primerjava gospodinjstev brez otrok in gospodinjstev z otroki; v %, Slovenija 2023 – 2025

	2022			2023			2024		
	Stopnja tveganja revščine pred soc. transf.	Stopnja tveganja revščine po soc. transf.	Učinkovi -tost soc. transf.	Stopnja tveganja revščine pred soc. transf.	Stopnja tveganja revščine po soc. transf.	Učinkovi -tost soc. transf.	Stopnja tveganja revščine pred soc. transf.	Stopnja tveganja revščine po soc. transf.	Učinkovi -tost soc. transf.
Gospodinjstva z vzdrževanimi otroki	17,6	8,9	49,4	19,8	8,9	55,1	20	9,5	52,5
Gospodinjstva brez vzdrževanih otrok	22,1	16,9	23,5	22,7	18	20,7	23,6	19,2	18,6

Vir: Eurostat database 2026; lastni preračuni.

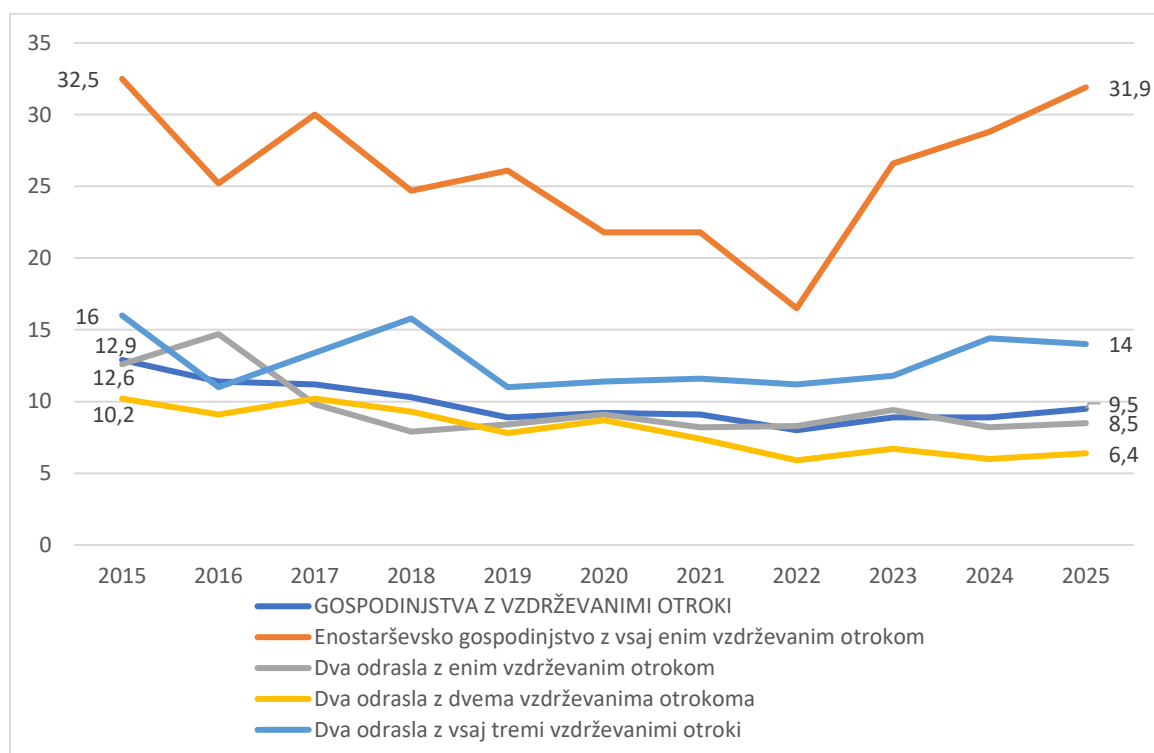
Podrobnejši pregled kazalnikov življenjske ravni po posameznih tipih gospodinjstev pokaže na precejšnje razlike med njimi. Opazimo lahko, da se položaj nekaterih tipov družin v zadnjem letu ni bistveno poslabšal (velja za gospodinjstva z dvema odraslima in enim vzdrževanim otrokom, dvema odraslima in dvema vzdrževanima otrokoma ter za velika gospodinjstva), medtem ko so enostarševska gospodinjstva v najslabšem položaju v zadnjih letih. V preglednici 5.5 prikazujemo stopnje tveganja revščine različnih tipov gospodinjstev z vzdrževanimi otroki za zadnjih šest let, na sliki 5.4 pa za daljše, enajstletno obdobje, v katere se nihanja za posamezna gospodinjstva z otroki vidijo še bolj izrazito.

Preglednica 5.5: Stopnja tveganja revščine gospodinjstev z vzdrževanimi otroki, v %, Slovenija 2015 – 2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
GOSPODINJSTVA Z VZDRŽEVANIMI OTROKI	9,2	9,1	8	8,9	8,9	9,5
Enostarševsko gospodinjstvo z vsaj enim vzdrževanim otrokom	21,8	21,8	16,5	26,6	28,8	31,9
Dva odrasla z enim vzdrževanim otrokom	9,1	8,2	8,3	9,4	8,2	8,5
Dva odrasla z dvema vzdrževanima otrokoma	8,7	7,4	5,9	6,7	6,0	6,4
Dva odrasla z vsaj tremi vzdrževanimi otroki	11,4	11,6	11,2	11,8	14,4	14,0

Vir: Eurostat database 2026

Slika 5.4: Stopnja tveganja revščine gospodinjstev z vzdrževanimi otroki, v %, Slovenija 2015 – 2025

Vir: Eurostat database 2026

Del razlage za tako izrazito poslabšanje položaja enostarševskih gospodinjstev z otroki leži v poslabšanju učinkovitosti socialnih transferjev pri blaženju tveganja revščine. Ta je v letu 2025 v primerjavi z letom 2024 upadla za 7 % oziroma za približno tri odstotne točke (medtem ko se je

učinkovitost pri velikih gospodinjstvih in gospodinjstvih z dvema vzdrževanima otrokoma celo izboljšala, izrazito pa je upadla pri gospodinjstvih z enim vzdrževanim otrokom). Socialni transferji so tudi nasploh najmanj učinkoviti pri blaženju tveganja revščine enostarševskih gospodinjstev z otroki, saj so revščino v letu 2025 ublažili le za tretjino.

Preglednica 5.6: Učinkovitost socialnih transferjev pri blaženju tveganja revščine – primerjava različnih tipov gospodinjstev z otroki; v %, Slovenija 2022 – 2025

	2022			2023			2024			2025		
	st. tveganja revščine pred soc. transf.	st. tveganja revščine po soc. transf.	Učinkovitost soc. transf.	st. tveganja revščine pred soc. transf.	st. tveganja revščine po soc. transf.	učinkovitost soc. transf.	st. tveganja revščine pred soc. transf.	st. tveganja revščine po soc. transf.	Učinkovitost soc. transf.	st. tveganja revščine pred soc. transf.	st. tveganja revščine po soc. transf.	Učinkovitost soc. transf.
1 odrasel + vsaj 1 otrok	31,5	16,5	47,6	44,4	26,6	40,1	45,9	28,8	37,3	48,8	31,9	34,6
2 odrasla + 1 otrok	15,7	8,3	47,1	16,5	9,4	43	20,8	8,2	60,6	16,7	8,5	49,1
2 odrasla + 2 otroka	15,3	5,9	61,4	14	6,7	52,1	14,1	6	57,4	16,3	6,4	60,7
2 odrasla + vsaj 3 otroci	23,3	11,2	51,9	25,5	11,8	53,7	28,2	14,4	48,9	31,2	14,0	55,1

Vir: Eurostat database 2026; lastni preračuni.

Podatki o tveganju revščine gospodinjstev in njihovi delovni intenzivnosti potrjujejo, da je polna zaposlitev najboljšje varovalo pred tveganjem revščine. Stopnje tveganja revščine so namreč najnižje pri gospodinjstvih z zelo visoko delovno intenzivnostjo in postopoma naraščajo z upadanjem delovne intenzivnosti gospodinjstva. V letu 2025 je, na primer, zgolj 2,8 % gospodinjstev z vzdrževanimi otroki z zelo visoko delovno intenzivnostjo živelo v tveganju revščine, medtem ko je revščino tvegalo kar 38,8 % gospodinjstev z vzdrževanimi otroki z nizko delovno intenzivnostjo. Trendi v zadnjih letih pa nakazujejo poslabšanje situacije, saj je stopnja tveganja revščine gospodinjstev z vzdrževanimi otroki pri vseh tipih delovne intenzivnosti v letu 2025 višja v primerjavi z letom 2022.

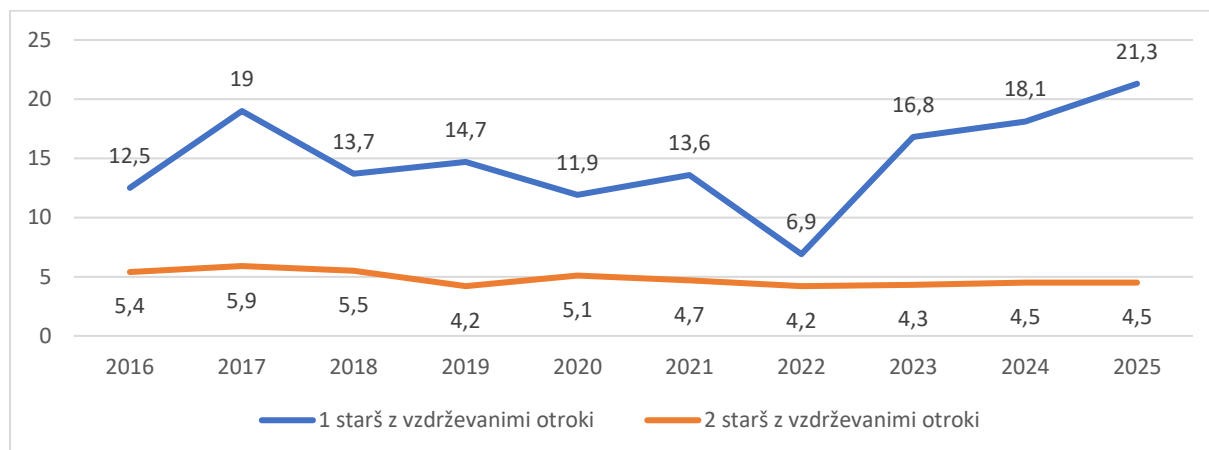
Preglednica 5.7: Stopnja tveganja revščine gospodinjstev z otroki glede na delovno intenzivnost gospodinjstva; v %, Slovenija 2022 – 2025

Delovna intenzivnost gospodinjstva	Stopnja tveganja revščine			
	2022	2023	2024	2025
zelo visoka delovna intenzivnost (0.85 - 1)	1,9	1,9	2,5	2,8
visoka delovna intenzivnost (0.55 - 0.85)	5,4	6,9	6,8	7,0
srednja delovna intenzivnost (0.45 - 0.55)	30,7	33,1	30,9	35,1
nizka delovna intenzivnost (0.2 - 0.45)	30,1	45,7	51,0	38,8
zelo nizka delovna intenzivnost (0 - 0.2)	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.

Vir: Eurostat database 2026

Zaposlitev je resda zaščita pred revščino, vendar ne velja za vse tipe družin v enaki meri. Enostarševska gospodinjstva z vzdrževanimi otroki, na primer, precej bolj pogosto živijo v revščini, kljub temu, da je odrasla oseba v delovnem razmerju. Stopnja tveganja revščine pri omenjenem tipu gospodinjstva se je v letu 2025 povišala na 21,3 %, kar je največ v zadnjih letih.

Slika 5.5: Stopnje tveganja revščine zaposlenih glede na tip gospodinjstva z otroki (enostarševska in dvostarševska gospodinjstva)

Vir: Eurostat database 2026

5.2.2 Položaj otrok

V zadnjih treh opazovanih letih se, upoštevaje različne kazalnike življenjske ravni, položaj otrok vseskozi poslabšuje. V letu 2025 je poslabšanje še bolj očitno kot v prejšnjih letih.

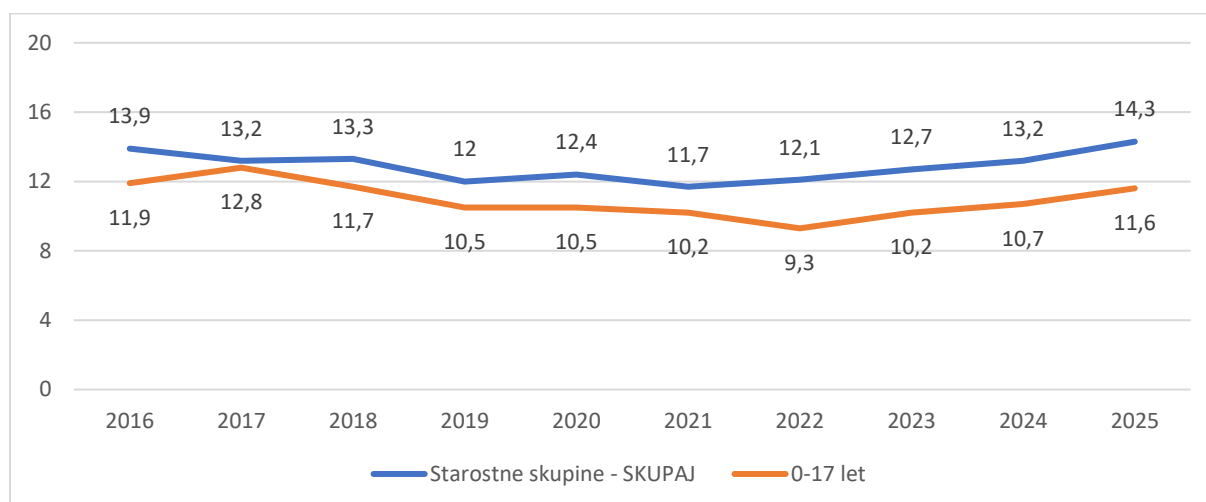
Preglednica 5.8: Primerjava življenjske ravni celotne populacije in otrok; v %, Slovenija 2023 – 2025

	st. tveganja revščine			st. dolgotrajnega tveganja revščine			st. mat. in soc. prikraj.			st. tveg. soc. izklj.		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
celotna populacija	12,7	13,2	14,3	6,8	7,3	8,6	4,9	4,5	5,1	13,7	14,4	15,5
0-17 let	10,2	10,7	11,6	3,7	3,4	6,5	4,1	4,3	4,0	10,7	11,8	12,5

Vir: Eurostat database 2026

V primerjavi s celotno populacijo je položaj otrok sicer precej boljši. Stopnja tveganja revščine otrok je namreč vseskozi nižja od stopnje tveganja revščine celotne populacije. Krivulja obeh populacijskih skupin (celotne populacije in otrok) se giblje podobno že od leta 2017.

Slika 5.6: Stopnja tveganja revščine otrok in celotne populacije; v %, Slovenija, 2016 – 2025

Vir: Eurostat database 2026

Pomembno varovalo pred tveganjem revščine otrok predstavljajo socialni transferji. Brez pomoči države bi v revščini živelo še enkrat več otrok; delež revnih otrok bi bil v temu primeru višji tudi od deleža revnega prebivalstva na splošno. Socialni transferji so pri otrocih tudi izrazito bolj učinkoviti pri blaženju tveganja revščine kot pri ostalih starostnih skupinah.

Na podlagi izračunov o učinkovitosti socialnih transferjev v različnih časovnih točkah smo v lanskem poročilu opazili negativen trend, saj je učinkovitost upadala tako pri otrocih kot pri celotni populaciji. V zadnjem letu (2025) pa se je učinkovitost socialnih transferjev pri zmanjševanju tveganja revščine otrok ponovno občutno izboljšala. Socialni transferji so tako v letu 2025 revščino otrok blažili za 51,9 %, pri vseh starostnih skupinah na splošno pa za 34,4 %.

Preglednica 5.9: Učinkovitost socialnih transferjev pri blaženju tveganja revščine – primerjava položaja otrok in celotne populacije; v %, Slovenija 2021 – 2025

Stopnja tveganja revščine pred in po socialnih transferjih / učinkovitost socialnih transferjev															
	2021			2022			2023			2024			2025		
	pred soc. transf.	po soc. transf.	učinkovitost soc. transf.	pred soc. transf.	po soc. transf.	učinkovitost soc. transf.	pred soc. transf.	po soc. transf.	učinkovitost soc. transf.	pred soc. transf.	po soc. transf.	učinkovitost soc. transf.	pred soc. transf.	po soc. transf.	učinkovitost soc. transf.
Starostne skupine – skupaj	21,2	11,7	44,8	19,3	12,1	37,3	19,7	12,7	35,5	19,7	14,4	26,9	21,8	14,3	34,4
Starost 0-17	24,6	10,2	58,5	19,9	9,3	53,3	20,4	10,2	50,0	20,4	11,8	42,2	24,1	11,6	51,9

Vir: Eurostat database 2026; lastni preračuni.

5.3 FOKUS: Delovno aktivni, ki tvegajo revščino

Tematiko delovno aktivnih, ki tvegajo revščino, smo v letu 2025 že obdelali v prvem vmesnem poročilu naloge Socialni položaj (junij 2025), ki je dostopno na spletni strani IRSSV.²² V tem (letnem) poročilu zato tematiko le povzemamo in prikazujemo podatke o strukturi delovno aktivnih, ki tvegajo revščino, vključno s podatki o tveganju revščine za leto 2025, ki ob nastanku vmesnega poročila še niso bili na razpolago.

Na splošno velja, da je zaposlitev najbolj učinkovita pot iz tveganja revščine in v večini evropskih držav so politike in ukrepi zmanjševanja tveganja revščine v populaciji povezani s spodbujanjem zaposlovanja (npr. aktivacija brezposelnih oseb). Vendar pa zaposlitev posameznika še ne pomeni, da bo to dovolj, da bo tudi dejansko izšel iz situacije tveganja revščine. Še posebej to velja za zaposlitve v nestandardnih, prekarnih oblikah zaposlitev, pogosto pa tudi za samozaposlitve. Poleg tega tveganja revščine delovno aktivnih oseb ni mogoče povezovati le z elementi položaja posameznika na trgu dela oz. v zaposlitvi (nizkimi plačami, ustreznostjo višine minimalne plače, kvalificiranostjo posameznika, vrsto zaposlitve, panogo zaposlitve, ipd.), ampak je dinamika pojava bolj kompleksna, saj je odvisna tudi od značilnosti gospodinjstva, v katerem oseba živi (število oseb v gospodinjstvu, delovna intenzivnost gospodinjstva, število odvisnih oseb ipd.); izračun tveganja revščine namreč temelji na razpoložljivem letnem dohodku gospodinjstva.

Ključne dejavnike, katerih prepletanje vpliva na tveganje za revščino delovno aktivnih, lahko razvrstimo v tri kategorije (Eurofound 2017), in sicer na:

- individualne dejavnike (stopnja izobrazbe in usposobljenosti, starost in spol, tudi etnična pripadnost oz. izvor, ter dejavniki sodelovanja na trgu dela: vrsta zaposlitve - za polni ali manj kot polni delovni čas, tip pogodbe – stalna ali začasna zaposlitev);
- dejavnike gospodinjstva (velikost gospodinjstva - število članov, število odvisnih otrok, delovna intenzivnost gospodinjstva);
- institucionalne dejavnike (nivo plač, zakonodaja glede minimalne plače, zakonodaja glede varovanja zaposlitve – odpuščanja, davki in olajšave, dostop do storitev kot je otroško varstvo, usposabljanje ipd.).

Individualni dejavniki, dejavniki gospodinjstva in institucionalni dejavniki so med seboj v interakciji, lahko medsebojno kompenzirajo primanjkljaje, lahko pa kumulirajo v višjem tveganju za revščino.

Tveganje revščine delovno aktivnih oseb je v zadnjem desetletju v povprečju držav EU v upadu, v Sloveniji pa je (z nekaj nihanja) relativno stabilno. V povprečju držav EU upada bolj linearno (postopno iz 9,7 % v letu 2015 do 8,2 % v letu 2024) kot v Sloveniji, vendar je v Sloveniji stopnja tveganja revščine delovno aktivnih oseb ves čas nižja kot v povprečju držav EU. Najnižja v zadnjih desetih letih v Sloveniji je bila v letu 2019 (4,5 %), vendar je kasneje spet nekoliko narasla. Leta 2024 je v Sloveniji tvegalo revščino 5,4 % delovno aktivnih oseb (v povprečju držav EU 8,2 %), v letu 2025 pa še nekoliko več – 5,6 %.

Znotraj delovno aktivnih izrazito bolj pogosto tvegajo revščino samozaposleni kot zaposleni (v letu 2024 je v Sloveniji tvegalo revščino kar 24,7 % samozaposlenih in le 2,5 % zaposlenih). Sklepamo lahko,

²² https://irssv.si/wp-content/uploads/2025/12/Delovno-aktivni-ki-tvegajo-revscino_2025.pdf

da so tudi v Sloveniji (kot raziskave kažejo za države EU nasploh) z vidika tveganja revščine najbolj ranljivi samozaposleni, ki delajo sami (brez zaposlenih).

Podatki kažejo, da je tudi v Sloveniji tveganje revščine delovno aktivnih oseb pomembno povezano tako z individualnimi dejavniki in dejavniki položaja na trgu dela kot z dejavniki na nivoju gospodinjstev. V Preglednici 5.10 za Slovenijo (in primerjalne podatke za povprečje držav EU) prikazujemo stopnje tveganja revščine delovno aktivnih po različnih individualnih značilnostih za leta 2020 – 2025, v Preglednici 5.11 pa za isto obdobje stopnje tveganja revščine delovno aktivnih glede na lastnosti gospodinjstva, v katerem živijo (tip gospodinjstva in delovna intenzivnost gospodinjstva).

Stopnja tveganja revščine med delovno aktivnimi v Sloveniji se v obdobju 2020 – 2025 giblje relativno stabilno okoli 5 % in do 6 %, pri čemer je bila najnižja v letu 2022 (4,8 %) in najvišja v letu 2023 (5,7 %), v letu 2025 pa znaša 5,6 %, ter ostaja precej pod povprečjem EU-27 (8,2 % v letu 2024). Hkrati je stopnja tveganja revščine med delovno aktivnimi v celotnem obdobju višja pri moških kot pri ženskah, pri čemer razlika v letu 2025 znaša 2,3 odstotne točke (6,6 % moški; 4,3 % ženske). Po starostnih kategorijah imajo najvišje tveganje revščine v letu 2025 starejši delovno aktivni (stari 65 let in več: 9,4 %) ter osrednja starostna kategorija (stari 25-54 let: 5,9 %). Glede na doseženo izobrazbo je tveganje revščine najvišje med slabo izobraženimi delovno aktivnimi (zgolj osnovna šola ali nižji poklicni program: 11,7 % v 2025). Višje tveganje revščine imajo delovno aktivni, ki so zaposleni za določen čas, in tisti, ki so zaposleni za manj kot polni delovni čas. Izrazito v slabšem položaju so tujci (delovno aktivne osebe s tujim državljanstvom): v letu 2025 je revščino tvegalo kar 13,3 % v Sloveniji zaposlenih tujcev in 4,8 % oseb s slovenskim državljanstvom. Prav tako je za delovno aktivne osebe, ki so bile rojene v drugi državi, tveganje revščine dvakrat višje od tveganja delovno aktivnih oseb, rojenih v Sloveniji.

Če povzamemo so torej glede na individualne dejavnike in položaj v zaposlitvi za tveganje revščine v Sloveniji najbolj ranljive naslednje kategorije delovno aktivnih: nizko izobraženi, zaposleni tujci, zaposleni za določen čas, osebe, ki delajo manj kot polni delovni čas in predvsem samozaposleni (predvsem tisti, ki delajo sami).

Preglednica 5.10: Stopnja tveganja revščine delovno aktivnih (18+ let) glede na individualne značilnosti, Slovenija 2020 – 2025 in EU27 leto 2024

Stopnja tveganja revščine delovno aktivnih po različnih individualnih značilnostih (v %)	SLOVENIJA						EU27
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2024
VSI DELOVNO AKTIVNI (18+ let)	5,0	5,0	4,8	5,7	5,4	5,6	8,2
SPOL (18+ let)							
Moški	6,2	5,4	5,4	6,5	5,9	6,6	9,0
Ženske	3,6	4,4	4,0	4,8	4,8	4,3	7,3
STAROST							
16-24 let	4,0	4,4	3,8	5,2	3,7	2,4	11,0
25-54 let	5,3	5,0	4,7	5,8	5,6	5,9	8,1
55-64 let	4,0	3,9	5,6	5,8	4,6	4,3	7,8
65+ let	2,1	16,4	3,2	3,2	4,3	9,4	8,3
DOSEŽENA IZOBRAZBA							
OŠ ali manj, nižja poklicna (ISCED 0-2)	7,6	13,0	10,4	11,5	10,1	11,7	17,4
srednja šola (ISCED 3-4)	6,1	5,5	5,5	6,7	6,1	6,3	8,6
Terciarne izobrazbe (ISCED nivo 5-8)	3,0	3,2	3,1	3,8	3,9	3,6	4,1
VRSTA ZAPOSLOTITVE (POGODBA)							
Za nedoločen čas	3,0	2,4	2,5	2,6	2,6	2,5	5,0
Za določen čas	4,8	8,2	3,4	10,8	6,3	6,6	13,3
ZAPOSLOTEV ZA POLNI/POLOVIČNI (manj kot polni) DELOVNI ČAS							
Polni DČ	4,5	4,5	4,6	5,0	5,1	5,1	6,9
Manj kot polni DČ	10,2	9,2	6,8	13,2	10,6	9,7	12,8
DRŽAVLJANSTVO (18+ let)							
Slovensko	4,3	4,6	4,2	5,3	4,8	4,8	EU27: 7,2
Tujci iz držav EU	18,6	8,2	10,0	19,5	15,2	10,2	12,0
Tujci iz tretjih držav (izven EU)	16,1	13,0	14,5	11,7	12,0	13,6	21,1
Tujci (tuji državljani) skupaj	16,5	12,1	13,9	12,7	12,4	13,3	17,6
DRŽAVA ROJSTVA							
Slovenija	4,2	4,4	4,1	5,2	4,8	4,9	EU27: 6,9
V drugi državi (tujina)	11,7	9,8	10,5	10,4	9,9	10,0	15,9

Vir: Eurostat database 2026

Glede na značilnosti gospodinjstva imajo višje stopnje tveganja revščine delovno aktivne osebe, ki živijo v enostarševskih gospodinjstvih, ter delovno aktivne osebe, ki živijo same. Glede na delovno intenzivnost gospodinjstva, imajo višje tveganje za revščino delovno aktivne osebe, ki živijo v nizko delovno intenzivnih gospodinjstvih, nizko do srednje delovno intenzivnih gospodinjstvih in v srednje delovno intenzivnih gospodinjstvih.

Tveganju revščine se daleč najbolj izognejo delovno aktivne osebe, ki živijo v visoko delovno intenzivnih gospodinjstvih, kar z drugimi besedami pomeni, da za izogibanje tveganju revščine ni dovolj katera koli zaposlitev, ampak mora iti za polno zaposlitev in to vseh oseb v gospodinjstvu, ki so v delovno aktivni starosti (in se ne izobražujejo več).

Preglednica 5.11: Stopnja tveganja revščine delovno aktivnih (18+ let) glede na lastnosti gospodinjstva, v katerem živijo, Slovenija 2020 – 2025 in EU27 leto 2024

Stopnja tveganja revščine delovno aktivnih oseb glede na lastnosti njihovega gospodinjstva	SLOVENIJA						EU27
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2024
GLEDE NA TIP GOSPODINJSTVA							
Samsko gospodinjstvo	10,9	9,0	11,6	16,4	12,8	18,1	11,8
Enostarševsko gospodinjstvo	11,9	13,6	6,9	16,8	18,1	21,3	18,9
Dva ali več odraslih brez odvisnih otrok	3,0	3,8	3,5	4,0	3,6	2,8	5,0
Dva ali več odraslih z odvisnimi otroki	5,1	4,7	4,2	4,3	4,5	4,5	8,9
GLEDE NA DELOVNO INTENZIVNOST GOSPODINJSTVA							
Zelo visoka delovna intenzivnost (0,85–1)	2,9	2,6	2,9	3,5	3,5	4,0	4,6
Visoka delovna intenzivnost (0,55–0,85)	6,9	5,4	4,9	6,1	5,7	6,7	9,3
Srednja delovna intenzivnost (0,45–0,55)	17,9	20,0	19,6	23,9	22,8	21,5	20,9
Srednja do nizka delovna intenzivnost (0–0,5)	19,2	23,0	20,8	26,9	25,1	22,5	25,7
Nizka delovna intenzivnost (0,2 –0,45)	18,6	28,7	26,6	36,7	36,1	23,9	34,4

Vir: Eurostat database 2026

Če povzamemo, je torej struktura delovno aktivnih, ki imajo najvišja tveganja revščine, v Sloveniji podobna kot v povprečju držav EU, dejavniki, ki so povezani z višjim tveganjem revščine delujejo podobno, le da večinoma v nekoliko manjšem obsegu (nekoliko manj intenzivno vplivajo na tveganje

revščine). Sklepamo lahko, da institucionalni dejavniki (npr. regulacija minimalne plače in delovnih razmerij, socialni in družinski transferji, subvencioniran dostop do javnega otroškega varstva in drugih storitev) v Sloveniji delujejo pozitivno in omogočajo relativno nizek nivo tveganja revščine delovno aktivnih v primerjavi z drugimi državami EU.

Izkušnje in ugotovitve nevladnih organizacij (NVO) glede revnih zaposlenih, za katere sicer opozarjajo, da njihovo število narašča (število tistih revnih zaposlenih, ki se obračajo po pomoč na NVO), se sorazmerno skladajo s podatki kazalnikov in statistik. NVO poudarjajo, da pri revščini zaposlenih ne gre nujno za zaposlene, ki imajo minimalne plače ali so na dolgotrajnih bolniških, opozarjajo tudi na pomen strukture gospodinjstev in njihovih potreb (npr. enostarševska gospodinjstva, gospodinjstva po izgubi enega od odraslih članov, gospodinjstva, ki se znajdejo v stiskah zaradi resnih bolezni svojih članov ipd.). Opozarjajo, da do stisk in revščine v gospodinjstvih, kjer so odrasli ali en od njih zaposlen oz. delovno aktiven, pride zaradi prepleta različnih neugodnih dejavnikov in okoliščin. Kot pomembne izpostavljajo:

- težave povezane s stanovanjem oz. bivanjskimi in življenjskimi stroški (najemna stanovanja, drage najemnine, slabi stanovanjski pogoji, neustrezni bivalni pogoji ipd.);
- zdravstvene težave in kronične bolezni, pogosto v povezavi s težavami v duševnem zdravju in posledično pogosto tudi v povezavi s težavami v partnerskih odnosih;
- težave z mobilnostjo (slabe javne povezave);
- slaba socialna mreža, ki ne nudi ali ne zmore nuditi pomoči;
- nepredvideni stroški in dogodki (včasih tudi ne dovolj premišljeni stroški; nezmožnost plačevanja kredita zaradi spremenjenih življenjskih razmer ipd.).

NVO opozarjajo, da zaposleni pogosto pridejo po pomoč prepozno, saj ne poznajo svojih pravic in virov pomoči, niso informirani (menijo, da se CSD ukvarjajo samo z brezposelnimi in neaktivnimi in da so transferji namenjeni le njim) in jih je pogosto sram.

Od ukrepov, ki bi pomagali zmanjšati revščino zaposlenih oz. jim nuditi hitro in ustrezno pomoč v stiski, NVO omenjajo kratkoročne in bolj dolgoročne ukrepe. Med kratkoročne sodi okrepitev informiranja na različne načine in preko različnih kanalov obveščanja ter širjenja informacij o pravicah in možnostih pomoči za osebe v materialnih stiskah. Prav tako svetujejo, da se na CSD vzpostavijo enotna navodila in postopki v zvezi z odločanjem o izredni DSP. V primerih, ko je stiska posameznikov in družin že huda, je tudi nujno, da se odločanje o pomoči na CSD izvede po hitrem postopku.

Bolj dolgoročni ukrepi za zmanjševanje revščine zaposlenih so nujni na stanovanjskem področju, predvsem z vidika izboljšanja dostopa do stanovanj (zagotoviti dostopne, dosegljive in varne stanovanjske rešitve). S številnimi težavami se srečujejo zlasti najemniki stanovanj, ki po poplačilu vseh stanovanjskih izdatkov razpolagajo z bistveno nižjo vsoto razpoložljivih sredstev kot lastniki stanovanj. Zaradi splošne stanovanjske krize v državi so najemnine nerazumno visoke, ljudje pa primorani bivati v slabih bivalnih razmerah. Razrešitev stanovanjske krize in zagotovitev stanovanj tudi za najranljivejše je torej nujno.

5.4 Ključne ugotovitve in poudarki tega poglavja

Tako stopnja tveganja revščine kot stopnja tveganja socialne izključenosti v zadnjih letih kažeta na postopno slabšanje socialne situacije v Sloveniji in v letu 2025 so se vrednosti kazalnikov še poslabšale: stopnja tveganja revščine v populaciji za 1,1 odstotne točke, stopnja dolgotrajnega tveganja revščine za 1,3 odstotne točke in stopnja tveganja socialne izključenosti za 1,1 odstotne točke glede na leto 2024. Revščino je v letu 2025 tvegalo 14,3 % prebivalcev, dolgotrajno jo je tvegalo 8,6 % prebivalcev (157 tisoč oseb). Socialno izključenost je v Sloveniji v letu 2025 tvegalo 15,5 % prebivalcev oz. kar 324 tisoč oseb (22 tisoč več kot v letu 2024). Na drugi strani pa kazalnika, ki nista toliko vezana na distribucijo dohodkov, tj. stopnja resne materialne in socialne prikrajšanosti ter stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti, v Sloveniji izkazujeta izrazito nizke vrednosti (med najnižjimi v EU), vendar pa tudi ta dva v letu 2025 kažeta rahlo poslabšanje. Nizka stopnja resne materialne in socialne prikrajšanosti (1,9 % v Sloveniji, v primerjavi z 6,4 % v povprečju EU) kaže na splošno sorazmerno visok življenjski standard v Sloveniji, nizka stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti gospodinjstev (3,8 % v Sloveniji, v primerjavi z 7,9 % v povprečju EU) pa odraža ugodne razmere na trgu dela, visoko povpraševanje po delovni sili in nizko brezposelnost (visoko zaposlenost).

Stopnja tveganja revščine pred socialnimi transferji, torej ob upoštevanju le dohodkov iz dela in premoženja ter pokojnin se v zadnjih štirih letih postopno povečuje in je v letu 2024 znašala 21,2 %, v letu 2025 pa 21,8 %. Učinek socialnih transferjev (celotnega sistema socialne zaščite) na zmanjševanje tveganja revščine v populaciji se je v zadnjih petih letih med leti precej spreminjal, od sorazmerno visokega 44,8 odstotnega zmanjševanja tveganja revščine v letu 2021 do zgolj 34,4 odstotnega zmanjševanja tveganja v letu 2025 (kar je na ravni povprečja držav EU, potem ko se je Slovenija vrsto let uvrščala nad povprečje glede učinkovitosti socialnih transferjev pri zmanjševanju tveganja revščine).

V najtežjem materialnem in socialnem položaju so osebe, ki so izpostavljene vsem trem elementom socialne izključenosti hkrati, ki torej hkrati tvegajo revščino, socialno in materialno prikrajšanost in živijo v gospodinjstvu z zelo nizko delovno intenzivnostjo. Delež tako socialno izključenih oseb v populaciji je sicer nizek, vendar je v zadnjih treh letih rahlo višji kot pred tem. V letu 2025 je bilo tako izrazito socialno izključenih 0,5 odstotka populacije v Sloveniji (dobrih 10.000 oseb).

Primerjava med letoma 2024 in 2025 kaže splošen trend povečevanja tveganja revščine pri večini ranljivih skupin. Najizraziteje se je tveganje revščine povečalo pri enočlanskih gospodinjstvih (z 39,3 % na 45,2 %) ter enostarševskih gospodinjstvih (s 28,8 % na 31,9 %). Glede na status aktivnosti je opazno povečanje tveganja revščine med upokojenci (z 22,6 % na 25,0 %) in drugimi neaktivnimi (z 21,6 % na 23,6 %), medtem ko se je pri brezposelnih tveganje rahlo zmanjšalo (z 48,8 % na 46,8 %), vendar še vedno ostaja zelo visoko. Povečanje je zaznati tudi pri starejših ženskah (s 24,4 % na 27,0 %) ter pri slabše izobraženih osebah (z 32,3 % na 33,4 %). Pri najemnikih stanovanj se je po predhodnem upadu tveganje ponovno povečalo (s 25,1 % na 28,0 %). Podatki tako kažejo, da se je med letoma 2024 in 2025 socialna ogroženost v večini ranljivih skupin še poglobila. Posebej velja opozoriti na osebe, ki živijo same (enočlanska gospodinjstva), ki so pogosto skrita oz. spregledana kategorija tudi z vidika policy ukrepov. Tudi starejši ostajajo kategorija, ki je v povprečju v primerjavi z drugimi starostnimi kategorijami v slabšem socialnem položaju, ki se je v zadnjem letu še poslabšal. Na njihov slab položaj kažejo vsi ključni kazalniki življenjske ravni, prav vsi so se v letih 2024 in 2025 tudi poslabšali.

Zadnji razpoložljivi podatki o življenjski ravni gospodinjstev z otroki za leto 2025 kažejo na poslabšanje njihovega položaja, čeprav položaj gospodinjstev z otroki še naprej ostaja neprimerljivo boljši od položaja gospodinjstev brez otrok. Eden od ključnih razlogov za poslabšanje tudi za gospodinjstva z otroki, je upad učinkovitosti socialnih transferjev. Med vsemi tipi gospodinjstev so v najslabšem položaju enostarševska gospodinjstva z vzdrževanimi otroki, kjer obenem beležimo tudi najslabšo učinkovitost socialnih transferjev in upad te v zadnjem obdobju. Se pa položaj nekaterih tipov družin v zadnjem letu ni bistveno poslabšal (velja za gospodinjstva z dvema odraslima in enim vzdrževanim otrokom, dvema odraslima in dvema vzdrževanima otrokoma ter za velika gospodinjstva).

V zadnjih treh opazovanih letih se, upoštevaje različne kazalnike življenjske ravni, položaj otrok vseskozi nekoliko poslabšuje. V letu 2025 je poslabšanje še bolj očitno kot v prejšnjih letih. Je pa v primerjavi s celotno populacijo položaj otrok precej boljši. Stopnja tveganja revščine otrok je namreč vseskozi nižja od stopnje tveganja revščine celotne populacije. Krivulja obeh populacijskih skupin (celotne populacije in otrok) se giblje podobno že od leta 2017.

Stopnja tveganja revščine med delovno aktivnimi v Sloveniji se v obdobju 2020 – 2025 giblje relativno stabilno okoli 5 % in do 6 %, pri čemer je bila najnižja v letu 2022 (4,8 %) in najvišja v letu 2023 (5,7 %), v letu 2025 pa znaša 5,6 %, ter ostaja precej pod povprečjem EU-27 (8,2 % v letu 2024).

Stopnja tveganja revščine med delovno aktivnimi je višja pri moških kot pri ženskah, pri čemer razlika v letu 2025 znaša 2,3 odstotne točke (6,6 % moški; 4,3 % ženske). Po starostnih kategorijah imajo najvišje tveganje revščine v letu 2025 starejši delovno aktivni (stari 65 let in več: 9,4 %) ter osrednja starostna kategorija (stari 25-54 let: 5,9 %). Glede na doseženo izobrazbo je tveganje revščine najvišje med slabo izobraženimi delovno aktivnimi (zgolj osnovna šola ali nižji poklicni program: 11,7 % v 2025). Višje tveganje revščine imajo delovno aktivni, ki so zaposleni za določen čas, in tisti, ki so zaposleni za manj kot polni delovni čas. Izrazito v slabšem položaju so tujci (delovno aktivne osebe s tujim državljanstvom): v letu 2025 revščino tvega kar 13,3 % v Sloveniji zaposlenih tujcev in 4,8 % oseb s slovenskim državljanstvom. Prav tako je za delovno aktivne osebe, ki so bile rojene v drugi državi, tveganje revščine dvakrat višje od tveganja delovno aktivnih oseb, rojenih v Sloveniji. Znotraj delovno aktivnih izrazito bolj pogosto tvegajo revščino samozaposleni kot zaposleni (v letu 2024 je v Sloveniji tvegalo revščino kar 24,7 % samozaposlenih in le 2,5 % zaposlenih). Sklepamo lahko, da so tudi v Sloveniji (kot raziskave kažejo za države EU nasploh) z vidika tveganja revščine najbolj ranljivi samozaposleni, ki delajo sami (brez zaposlenih).

Glede na značilnosti gospodinjstva imajo višje stopnje tveganja revščine delovno aktivne osebe, ki živijo v enostarševskih gospodinjstvih, ter delovno aktivne osebe, ki živijo same. Glede na delovno intenzivnost gospodinjstva, imajo višje tveganje za revščino delovno aktivne osebe, ki živijo v nizko delovno intenzivnih gospodinjstvih, nizko do srednje delovno intenzivnih gospodinjstvih in v srednje delovno intenzivnih gospodinjstvih. Tveganju revščine se daleč najbolj izognejo delovno aktivne osebe, ki živijo v visoko delovno intenzivnih gospodinjstvih, kar z drugimi besedami pomeni, da za izogibanje tveganju revščine ni dovolj katera koli zaposlitev, ampak mora iti za polno zaposlitev in to vseh oseb v gospodinjstvu, ki so v delovno aktivni starosti (in se ne izobražujejo več).

6 Denarne pravice iz javnih sredstev, odvisne od materialnega položaja posameznikov in gospodinjestev

Poglavje je namenjeno prikazu trendov gibanja prejemnikov in upravičencev do pravic iz javnih sredstev (socialnih transferjev), ki so odvisni od materialnega položaja posameznikov in gospodinjestev, ter njihove strukture. Gre za socialne transferje, ki ne temeljijo na zavarovalnem principu, ampak izhajajo iz potreb oseb, ki si same (oz. njihova gospodinjstva) niso zmožne zagotoviti preživetja, tj. imajo dohodke pod postavljenim pragom dohodka na družinskega člana. Prejemke iz javnih sredstev (proračun Republike Slovenije), ki so odvisni od materialnega položaja posameznikov in gospodinjestev, določa Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (v nadaljevanju ZUPJS), posamezne prejemke pa še drugi zakoni – tako denarno socialno pomoč in varstveni dodatek opredeljuje Zakon o socialnovarstvenih prejemkih (v nadaljevanju ZSVarPre), otroški dodatek Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1), subvencijo plačila vrtca Zakon o vrtcih (ZVrt), državne štipendije pa Zakon o štipendiranju (ZŠtip-1).

ZUPJS opredeljuje štiri denarne prejemke: otroški dodatek (v nadaljevanju OD), denarno socialno pomoč (v nadaljevanju DSP), varstveni dodatek (v nadaljevanju VD) in državno štipendijo (v nadaljevanju DŠ). Upravičenost posameznika oz. gospodinjstva do denarnih prejemkov je odvisna od njihovega materialnega položaja. O pravici do denarnih prejemkov odločajo centri za socialno delo (v nadaljevanju CSD), na podlagi vloge posameznika, ki pravico(ce) uveljavlja zase in za člane svojega gospodinjstva ter na podlagi preverjanja upravičenosti.²³ Denarne prejemke je možno uveljavljati le po naslednjem vrstnem redu: (1) OD, (2) DSP, (3) VD, (4) DŠ; prejemki, ki se uveljavljajo prej, se vsaj delno upoštevajo v dohodek družine.²⁴

Letne pravice iz javnih sredstev (OD, subvencija vrtca, DŠ) se od sredine leta 2022 podaljšujejo po uradni dolžnosti. To pomeni, da zanje ni več potrebno vsako leto vlagati vloge, ampak pristojni CSD ob izteku letne pravice sam preveri upravičenost in avtomatsko podaljša pravico (ter o tem obvesti upravičenca). Vlogo za letne pravice iz javnih sredstev je tako potrebno vložiti le prvič.

Poleg denarnih pravic, CSD po ZUPJS odločajo še o pravicah do različnih subvencij in plačil. Te so naslednje: znižanje plačila za programe vrtcev; oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev; prispevek k plačilu družinskega pomočnika; subvencija najemnine; plačilo obveznega zdravstvenega prispevka; plačilo prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje. Subvencija šolske prehrane (malica, kosilo) za učence je vezana na povprečni mesečni dohodek na osebo v družini učenca (ugotovljen v veljavni odločbi o OD ali DŠ) in o njej CSD praviloma ne odloča, ampak vzgojno-izobraževalni zavodi sami upoštevajo uvrstitev učenca v dohodkovni razred na osnovi podatkov iz veljavne odločbe o OD ali DŠ (ki jo vzgojno-izobraževalnemu zavodu posredujejo starši). V primeru, da družina nima veljavne odločbe o OD ali DŠ in želi za učenca pridobiti subvencijo šolske prehrane, mora vložiti vlogo na CSD, ki odloči o pravici.

²³ Pravice iz javnih sredstev se uveljavljajo pri CSD, kjer ima vlagatelj stalno prebivališče ali kjer večina oseb iz gospodinjstva dejansko biva (če imajo stalno ali začasno prebivališče na različnih naslovih). Uveljavljajo se z vložitvijo enotne vloge osebno ali po pošti, za OD, znižano plačilo vrtca ali DŠ pa lahko tudi elektronsko, preko portala e-Uprava.

²⁴ Če stranka (vlagatelj vloge) ta vrstni red krši, se pri pravici, ki jo uveljavlja ne upošteva več fiktivni dohodek.

V tem poglavju so predstavljeni podrobnejši podatki o številu in strukturi prejemnikov in upravičencev do denarnih pravic DSP (redna, izredna), VD in OD za nekaj zadnjih let, vključno z leti 2024 in 2025.²⁵ Prikazujemo tudi podatke o DŠ, ki niso del podatkovne baze ISCSD2 in jih navajamo po drugih javnih virih (MDDSZ, SURS). Od subvencij prikazujemo le subvencijo plačila vrtca, saj je analiza vključenosti otrok v predšolsko izobraževanje glede na dohodkovni razred družine oziroma glede na višino subvencije vrtca zanimiva z vidika socialnega položaja družin, ker razkriva spremembe v dohodkih družin z otroki med opazovanimi leti in lahko pokaže na zmanjševanje oziroma povečanje dohodkovnih neenakosti med različnimi tipi družin.

V tem poglavju z izrazom **prejemniki** označujemo osebe, ki so vložile vlogo za dodelitev pravice in jim je bila pravica odobrena za njih in njihove družinske člane (člane gospodinjstva; v primeru OD za njihove otroke). Z izrazom **upravičenci** pa označujemo osebe, ki imajo pravico dejansko odobreno (torej prejemniki in njihovi upravičeni družinski člani). Podatki o prejemnikih se torej nanašajo na gospodinjstva, podatki o upravičencih pa na posameznike (osebe). Izraza uporabljamo na način, kot je uporabljen v ZUPJS in v ZSVarPre.

V prikazih v preglednicah v tem poglavju in v preglednicah v Prilogi 1 (preglednice s podatki o mesečnem gibanju števila prejemnikov in upravičencev do posamezne pravice ter drugi podrobnejši podatki na mesečni ravni) so zajeti podatki o transferjih na podlagi veljavnih odločb CSD. Vanje niso zajeta izplačila enkratnih solidarnostnih dodatkov, ki so bili izplačani na podlagi protikoronskih zakonskih paketov (zakonov o interventnih ukrepih za omilitev posledic prvega oz. drugega vala epidemije) in tudi ne zneski izplačanih enkratnih energetskih dodatkov in draginjskih dodatkov ter zneski izplačanih pomoči IDSP in drugih pomoči ob obsežnih poplavah in plazovih v avgustu 2023. Sicer se izplačani enkratni solidarnostni dodatki tudi niso in ne bodo upoštevali pri izračunu dohodkov za upravičenost do pravic iz javnih sredstev.

6.1 Denarna socialna pomoč

Pravico do DSP od začetka leta 2012 ureja Zakon o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre), sprejet konec leta 2010 (s številnimi kasnejšimi novelami). DSP je socialnovarstveni prejemek, namenjen posameznikom ali družinam, ki si materialne varnosti ne morejo zagotoviti sami zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati. Upravičenci so državljani Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje in stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, osebe, ki jim je priznana mednarodna zaščita in njihovi družinski člani, ki so na podlagi pravice do združitve družine pridobili dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji in imajo prijavljeno stalno oz. začasno prebivališče v Republiki Sloveniji ter osebe, ki jo lahko uveljavljajo na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo. Z DSP se upravičencu za čas prebivanja v Republiki Sloveniji zagotavljajo sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje (2. in 4. člen ZSVarPre).

²⁵ Podatke o številu in strukturi prejemnikov in upravičencev do javnih sredstev, odvisnih od materialnega položaja posameznika oz. družine smo v anonimizirani obliki pridobili iz podatkovne baze ISCSD2, s katero upravlja MDDSZ. ISCSD2 baza podatkov se polni z informacijami iz vlog za pravice iz javnih sredstev po ZUPJS oz. iz odločb o odobrenih pravicah. IRSSV ima s strani MDDSZ odobren dostop do modula statistik ISCSD2.

Višina DSP se za upravičenca določi glede na višino osnovnega minimalnega dohodka.²⁶ Znesek osnovnega minimalnega dohodka je določen v ZSVarPre in se usklajuje z inflacijo. Od začetka leta 2012, ko sta se začela izvajati ZUPJS in ZSVarPre, do konca leta 2025 so se zneski osnovnega minimalnega dohodka gibali takole:

- od 01.01.2012: 260,00 evrov,
- od 01.08.2013 (uskladitev): 265,22 evra,
- od 01.08.2014 (uskladitev): 269,20 evra,
- od 01.08.2015 (uskladitev): 270,82 evra,
- od 01.01.2016 (prenehanje veljavnosti ZUJF): 288,81 evra,
- od 01.08.2016 (uskladitev): 292,56 evra,
- od 01.08.2017 (uskladitev): 297,53 evra,
- od 01.06.2018 (novela ZSVarPre): 385,05 evra,
- od 01.08.2018 (uskladitev): 392,75 evra,
- od 01.08.2019 (uskladitev): 402,18 evra,
- od 1.03.2022 oz. od 1.04.2022 (uskladitev): 421,89 evra,
- od 1.04.2023 dalje: 465,34 evra,
- od 1.04.2024 dalje: 484,88 evra in
- od 1.04.2025 dalje: 494,09 evra.

Z novelo Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v RS (ZUTPG-C) iz oktobra 2019²⁷ se osnovni znesek minimalnega dohodka ne usklajuje več 2-krat, ampak samo 1-krat letno, in sicer 1. marca z rastjo cen življenjskih potrebščin v preteklem letu po podatkih SURS.²⁸

V letu 2024 je tako minimalni dohodek in hkrati osnovni znesek DSP v obdobju od 1. 1. 2024 do 31. 3. 2024 znašal 465,34 evra, v obdobju od 1. 4. 2024 do 31. 3. 2025 je znašal 484,88 evra, od 1. 4. 2025 do konca leta 2025 (oz. do 31. 3. 2026, ko se ponovno uskladi z inflacijo) pa znaša 494,09 evra. Od 1. 4. 2026 (po uskladitvi) se bo znesek minimalnega dohodka dvignil na 507,43 evra (spletna stran MDDSZ).

Odobrena višina DSP, ki jo prejme prejemnik zase in za svoje družinske člane, je odvisna od višine dohodkov družine, števila družinskih članov, premoženja, prihrankov ter zagotovljene oskrbe in morebitnega obstoja krivdnega razloga (npr. neprijavljenost pri ZRSZ ali izbris iz evidence brezposelnih oseb zaradi neizpolnjevanja obveznosti, prestajanje zaporne kazni). Za družino se DSP določi tako, da se seštejejo zneski za posamezne družinske člane (glede na uteži na osnovni minimalni dohodek, ki jim pripadajo), nato pa se od tega odštejejo skupni dohodki družinskih članov, če jih imajo.

Od 1. 4. 2025 (do 31. 3. 2026) je tako:²⁹

²⁶ Upravičencu, ki nima lastnih dohodkov po ZSVarPre, se določi v višini osnovnega minimalnega dohodka; za druge upravičence se določi kot razlika med osnovnim minimalnim dohodkom in lastnim dohodkom upravičenca; za družino pa se določi kot razlika med seštevkom minimalnih dohodkov, ki pripadajo posameznim družinskim članom in lastnim dohodkom družine.

²⁷ Zakon o spremembah Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji – ZUTPG-C (Uradni list RS, št.59/19).

²⁸ 3. člen (prehodne določbe) ZUTPG-C je določil, da se osnovni znesek minimalnega dohodka v letu 2020 uskladi z rastjo cen življenjskih potrebščin po podatkih SURS v obdobju od 1. julija do 31. decembra 2019. Ker je bila rast cen življenjskih potrebščin v obdobju od 1. julija do 31. decembra 2019 po podatkih SURS negativna in sicer - 0,5%, se osnovni znesek minimalnega dohodka s 1. marcem 2020 ni uskladal in je tudi v letih 2020 in 2021 ostal enak kot je bil usklajen v avgustu 2019.

²⁹ Vsi podatki so pridobljeni na spletni strani MDDSZ: <https://www.gov.si teme/denarna-socialna-pomoc/> /28. 1. 2026/.

- višina DSP za prvo odraslo osebo ali samsko osebo ali odraslo osebo, ki je v institucionalnem varstvu, 494,09 evra;
- vsaka naslednja odrasla oseba v gospodinjstvu, ki prejema DSP, ima utež 0,57 in prejme 281,63 evra DSP.
- Otroci osebe, ki uveljavlja DSP, dokler ga je ta dolžna preživljati, imajo utež 0,59 in prejmejo 291,51 evra DSP.
- Samska brezposelna oseba, stara 18–26 let (prijavljena v evidenci brezposelnih oz. iskalcev zaposlitve na ZRSZ), ki živi s starši, katerih sredstva za preživljanje presegajo cenzus za DSP, ima utež 0,7 in prejme 345,86 evra DSP.
- Samska oseba, ki je trajno nezaposljiva ali nezmožna za delo ali je starejša od 63 let (ženske) oz. 65 let (moški) ter živi skupaj z osebami, katerih sredstva za preživljanje presegajo cenzus za DSP, ima utež 0,76 in prejme 375,51 evra DSP.
- Enostarševska družina, ki ne prejema sredstev za preživljanje otrok od drugega starša, prejme za vsakega otroka še dodatno 88,94 evra (povišan DSP še za utež 0,18 za vsakega otroka).

Upravičenci do DSP so hkrati z DSP upravičeni tudi do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje in do plačila obveznega zdravstvenega prispevka (če niso zavarovani iz drugega naslova).³⁰ CSD o pravici do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje in pravici do plačila obveznega zdravstvenega prispevka odloča hkrati z odločanjem o dodelitvi DSP, razen če vlagatelj izrecno izjavi, da te pravice ne želi.

Upravičenci do DSP lahko uveljavljajo tudi druge pravice iz javnih sredstev (če so do njih upravičeni), kot so IDSP, subvencija najemnine, subvencija vrtca, ipd.

Odrasli upravičenci do DSP, ki so delovno aktivni ali so vključeni v določene ukrepe APZ, programe psihosocialne rehabilitacije ali v zaposlitveno rehabilitacijo ali opravljajo volontersko pripravništvo ali imajo sklenjen pisni dogovor o prostovoljskem delu pri prostovoljskih organizacijah, lahko uveljavljajo dodatek za delovno aktivnost. Dodatek za delovno aktivnost je dodatek k osnovnemu minimalnemu dohodku (cenzusu) odrasle osebe (višja utež), njegov osnovni namen pa je spodbujati aktivnost prejemnikov DSP, bodisi v obliki opravljanja dela za plačilo bodisi v obliki vključitve v aktivnosti, ki imajo za namen razrešitev socialnih problematik in izboljšanje zaposljivosti. Dodatek za delovno aktivnost se dodeljuje v dveh višinah, glede na obseg delovne aktivnosti oz. vključenosti osebe: nižji za 60 do 128

³⁰ Pravico do plačila **obveznega zdravstvenega prispevka** od 1. 1. 2024 dalje ureja 39. člen Zakona o interventnih ukrepih na področju zdravstva, dela in sociale ter z zdravstvom povezanih vsebin (ZIUZDS), ki določa, da imajo pravico do plačila obveznega zdravstvenega prispevka zavarovanci, ki so upravičeni do denarne socialne pomoči ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev denarne socialne pomoči, pri čemer se krivdni razlogi ne upoštevajo, imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in niso zavarovanci iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje (prvi odstavek). To pravico imajo tudi zavarovanci, ki so upravičeni do varstvenega dodatka, imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in niso zavarovanci iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje (drugi odstavek). Prav tako imajo pravico do plačila obveznega zdravstvenega prispevka tudi osebe, ki so po upravičencih iz prvega ali drugega odstavka tega člena zavarovane kot ožji družinski člani zakonci na podlagi zakona, ki ureja zdravstveno zavarovanje, imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, ne glede na to, ali je upravičenec iz prvega ali drugega odstavka tega člena zavarovan iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje, in so upravičene do denarne socialne pomoči ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev denarne socialne pomoči, pri čemer se krivdni razlogi ne upoštevajo, ali so upravičene do varstvenega dodatka (tretji odstavek). Osebe iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena so upravičene do pravice do plačila obveznega zdravstvenega prispevka največ za obdobje, za katero se jim lahko dodeli denarna socialna pomoč oziroma varstveni dodatek (peti odstavek).

ur dela oz. vključenosti mesečno ter za opravljanje prostovoljnega dela pri humanitarnih organizacijah, ki je lahko v manjšem obsegu; višji pa za več kot 128 ur dela mesečno.

Zneski DSP, povečani za dodatek za delovno aktivnost, so od 1. 4. 2025 (do 31. 3. 2026) naslednji:³¹

- prva odrasla oseba v gospodinjstvu ali samska oseba, ki je delovno aktivna v obsegu 60 – 128 ur na mesec, 622,55 evra DSP (utež 1,26);
- prva odrasla oseba v gospodinjstvu ali samska oseba, ki je delovno aktivna v obsegu več kot 128 ur na mesec, 746,08 evra DSP (utež 1,51);
- vsaka naslednja odrasla oseba v gospodinjstvu, ki je delovno aktivna več kot 128 ur na mesec, 410,09 evra DSP (utež 0,83); in
- vsaka naslednja odrasla oseba v gospodinjstvu, ki je delovno aktivna v obsegu 60 – 128 ur na mesec 345,86 evra DSP (utež 0,7).

6.1.1 Gibanje prejemnikov in upravičencev do DSP ter njihova struktura

Po svoji naravi je DSP zastavljena kot začasna pomoč, saj se prvič lahko dodeli največ za obdobje treh mesecev. Ob nespremenjenih okoliščinah se upravičencu lahko dodeli ponovno – za obdobje šest mesecev. Najdlje se lahko dodeli za obdobje enega leta, če zaradi starosti nad 63 let (ženske) oziroma nad 65 let (moški), bolezni ali invalidnosti ali drugih okoliščin ni mogoče pričakovati izboljšanja socialnega položaja upravičenca. Omenjeno »vrsto« DSP glede na obdobje prejemanja, opredeljujemo kot redno DSP ali DSP za obdobje. Poleg redne DSP (DSP za obdobje) obstaja tudi trajna DSP.

Upravičenci do trajne DSP so osebe, ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo ali v starosti nad 63 let (ženske) oz. nad 65 let (moški) ter glede dohodkov in materialnega položaja (premoženja) ne presegajo cenzusa za DSP in se ne nahajajo v institucionalnem varstvu. Gre torej za osebe, pri katerih ni pričakovati izboljšanja njihove materialne oz. socialne situacije (saj zaposlitev ni možna). Podatki kažejo (Priloga 1, Preglednica 1), da je število upravičencev do trajne DSP izredno nizko in je v zadnjih petih letih še nekoliko upadlo (v letu 2025 se je sicer rahlo povečalo). Tako je bilo leta 2020 povprečno mesečno 493 upravičencev do trajne DSP, leta 2021 povprečno mesečno 458, leta 2022 426, leta 2023 416, leta 2024 402, leta 2025 pa povprečno mesečno 423 upravičencev do trajne DSP. Iz podatkov o številu trajnih DSP je mogoče sklepati, da je praksa CSD pri njihovem dodeljevanju dokaj restriktivna.

Slika 6.1 prikazuje gibanje števila prejemnikov in upravičencev do DSP v obdobju od januarja 2016 do decembra 2025. V Prilogi 1 pa so v Preglednici 1 prikazani podrobnejši mesečni podatki o številu prejemnikov in upravičencev do DSP ter višini mesečno izplačanih sredstev za obdobje od začetka leta 2020 do konca leta 2025.

Krivulji števila prejemnikov in upravičencev do DSP na Sliki 6.1 kažeta, da je bilo število obojih do sredine leta 2018 relativno stabilno (ob sezonskih nihanjih), nato je do pomladi 2021 izrazito naraščalo, od druge polovice leta 2021 dalje pa je v upadu. Najvišje vrednosti so bile dosežene v kovidnem obdobju, spomladi 2021, ko je DSP prejelo približno 70.000 gospodinjstev in več kot 105.000 oseb. Nekoliko povišano število prejemnikov in upravičencev do DSP je opazno še v zadnjih mesecih leta 2022 in začetku leta 2023 (vendar precej manj kot v kovidnem obdobju) – ta porast je najverjetneje povezan z dodatnimi ukrepi MDDSZ v podporo ukrepom Vlade RS proti draginji in energetske revščini

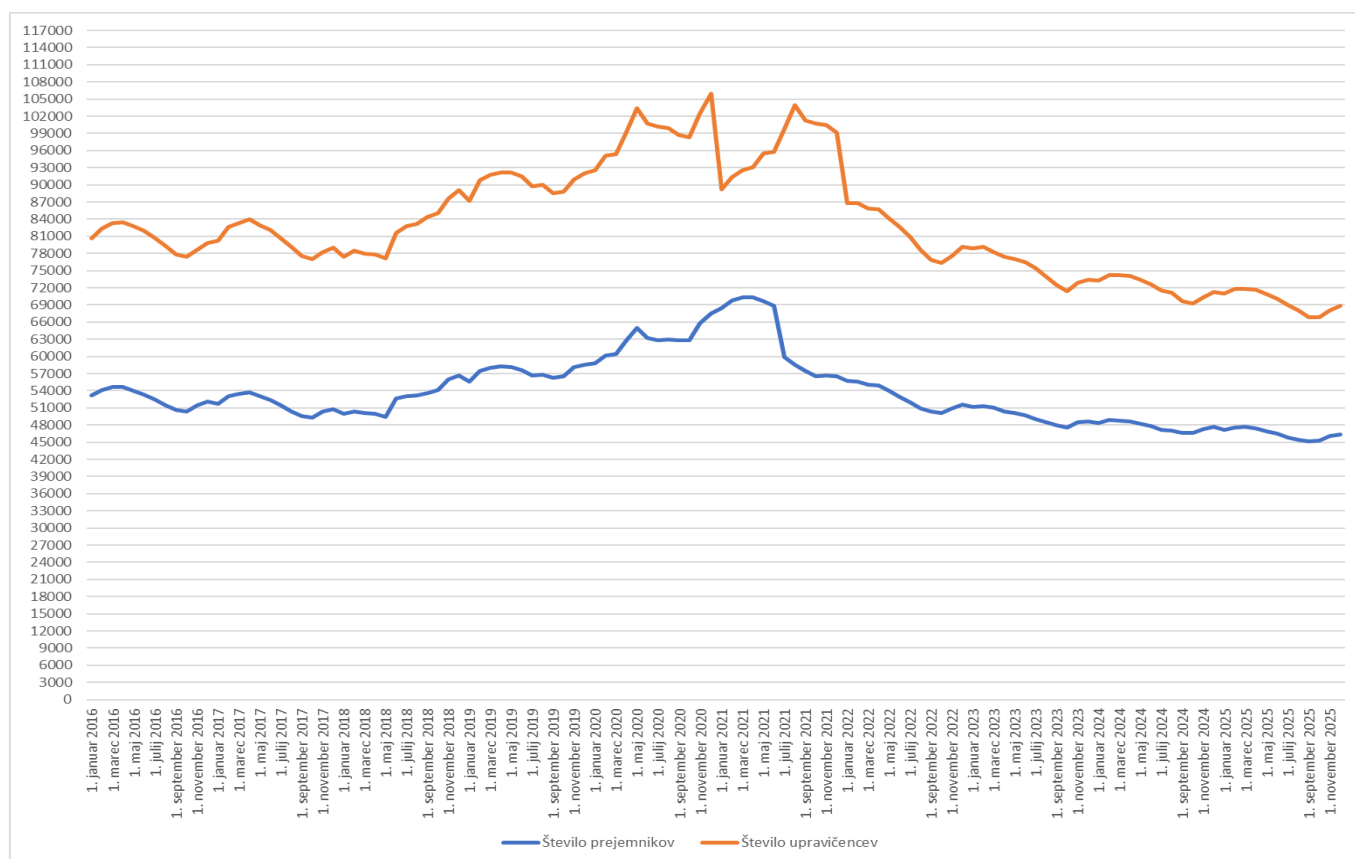
³¹ Vsi podatki so pridobljeni na spletni strani MDDSZ: <https://www.gov.si teme/denarna-socialna-pomoc/> /28. 1. 2026/.

(začasna razširitev kroga upravičencev do DSP in VD – in posledično tudi energetskega dodatka: v obdobju od oktobra 2022 do marca 2023 se pri ugotavljanju upravičenosti do pravic iz javnih sredstev ni upoštevalo premoženja vlagateljev, razen prihrankov in vrednostnih papirjev).

Od druge polovice leta 2023 naprej se število prejemnikov in upravičencev do DSP postopno, z vmesnimi rahlimi vzponi in nihanji, znižuje. Decembra 2023 je DSP prejelo približno 49.000 gospodinjstev oziroma okoli 73.000 oseb, kar je približno tretjino manj kot ob vrhuncu v letu 2021. Tudi v letih 2024 in 2025 število prejemnikov in upravičencev do DSP ostaja nizko in razmeroma stabilno, z rahlim nadaljnjim upadom. V letu 2025 se je število prejemnikov gibalo okoli 45.000 – 47.000 gospodinjstev, število upravičencev pa okoli 67.000 – 70.000 oseb.

Gibanje števila prejemnikov in upravičencev do DSP je močno povezano ne le z zunanjimi okoliščinami, ki vplivajo na dohodke v gospodinjstvih (ekonomske razmere, razmere na trgu dela, brezposelnost oziroma zaposlenost), temveč tudi z zakonodajnimi spremembami in ukrepi, ki določajo upravičenost do prejemkov in višino cenzusa. Tako, npr., višji znesek osnovnega minimalnega dohodka (zvišan cenzus) ali pa neupoštevanje premoženja pri dodeljevanju pravice posledično pomeni, da je do pravice upravičenih več gospodinjstev oz. posameznikov, kar v Sloveniji, ki ima visoko koncentracijo razpoložljivih dohodkov malo nad mejo upravičenosti oz. okoli te meje (veliko fleksibilnih oblik zaposlitve, precejšnja koncentracija plač tik nad minimalno plačo), ob vsakem dvigu cenzusa ali omiljenih pogojih dodeljevanja pravice, pomeni zaznaven priliv novih upravičencev. Najbolj izrazito se je to pokazalo v obdobju razglašene epidemije Covid-19 v letih 2020 in 2021, ko pri dodeljevanju DSP začasno ni bilo upoštevano premoženje vlagateljev (z določenimi izjemami), prav tako so se pravice podaljševale avtomatsko (brez preverjanja) – kar je prispevalo k povečanju števila prejemnikov in upravičencev do DSP v tem obdobju. Na drugi strani je močan upad števila prejemnikov in upravičencev v drugi polovici leta 2021 mogoče pojasniti s ponovnim preverjanjem premoženja, ukinitvijo avtomatičnih podaljševanj pravic ter hkratnim izrazitim izboljšanjem razmer na trgu dela.

Slika 6.1: Gibanje števila prejemnikov in upravičencev do DSP, Slovenija januar 2016 – december 2025

Vir: MDDSZ, ISCSD2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

V Preglednici 6.1 je prikazano povprečno mesečno število prejemnikov in upravičencev do DSP v obdobju med letoma 2020 in 2025. Tudi iz letnih povprečij je razvidno, da je bilo število prejemnikov in upravičencev največje v letih 2020 in 2021, od leta 2022 dalje pa podatki kažejo na kontinuiran upad števila tako prejemnikov kot upravičencev. Trend upadanja velja tudi za leti 2024 in 2025: v letu 2024 je povprečno mesečno število prejemnikov padlo na 47.766 gospodinjstev, število upravičencev pa na 72.076 oseb, v letu 2025 pa še nadalje na 46.440 prejemnikov (gospodinjstev) oziroma 69.569 upravičencev (oseb). V letu 2025 je bilo tako povprečno mesečno število upravičencev za približno 30 % nižje kot v rekordnem letu 2021, kar potrjuje dolgotrajen trend zmanjševanja števila prejemnikov DSP (Priloga 1, Preglednica 1).

Preglednica 6.1: Povprečno mesečno število prejemnikov in upravičencev do DSP v letih 2020 – 2025

	Povprečno mesečno število gospodinjstev, prejemnikov DSP	Povprečno mesečno število upravičencev do DSP		
		VSI	ODRASLI	OTROCI
2020	62.936	99.332	73.146	26.186
2021	63.587	100.288	73.648	26.640
2022	52.852	81.802	60.504	21.298
2023	49.500	75.555	56.291	19.264
2024	47.766	72.076	54.062	18.014
2025	46.440	69.569	52.369	17.201

Vir: MDDSZ, ISCSD2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Med upravičenci do DSP približno tri četrtine predstavljajo odrasle osebe in četrtno otroci. Razmerje med številom prejemnikov DSP (vlagatelji vloge, ki prejemajo DSP zase in za družinske člane oz. člane gospodinjstva) in številom upravičencev (vse osebe znotraj gospodinjstva, ki jim je odobren DSP) se od leta 2020 postopno zmanjšuje, in sicer iz približno 1 : 1,58 proti 1 : 1,50. To razmerje se odraža tudi v podatkih iz Preglednice 6.3, ki kaže, da je v opazovanem obdobju od 73 do 75 % prejemnikov DSP samskih oseb (enočlanska gospodinjstva), delež družin med prejemniki DSP pa je okoli 18 %.

Starostna struktura upravičencev do DSP je relativno stabilna (Preglednica 6.2). Medtem ko večina starostnih skupin beleži upad upravičencev do DSP (od konca leta 2022 je ta najbolj izrazit pri mlajši generaciji – starostna razreda od 0 do 14 let ter od 27 do 35 let), skupina starejših od 66 let izstopa po rasti deleža in števila upravičencev. Število upravičencev do DSP starih nad 66 let se je, kljub splošnemu trendu upadanja, v obdobju od konca leta 2022 do konca leta 2025 dejansko povečalo s 6.490 na 7.539, njihov delež v strukturi prejemnikov pa se je pomembno povečal z 8,17 % na 10,92 %. Skupina upravičencev med 36. in 50. letom skozi celotno obdobje opazovanja ostaja najštevilčnejša. Čeprav njihovo absolutno število upada (z 18.680 v decembru 2022 na 15.852 v decembru 2025), njihov delež v strukturi ostaja relativno stabilen in se giblje okoli 23 %.

Če pogledamo število prejemnikov DSP še po posameznih tipih družin (Preglednica 6.3), ugotovimo, da med njimi izrazito prevladujejo samske osebe, ki v vseh opazovanih letih predstavljajo približno tri četrtine vseh prejemnikov. Njihov delež se celo rahlo povečuje – s 73,2 % v letu 2022 na 75,2 % v letu 2025. Druga najštevilčnejša skupina so dvostarševske družine, vendar se njihov delež v opazovanem obdobju postopno zmanjšuje, z 11,1 % v letu 2022 na 9,7 % v letu 2025. Podoben trend upadanja je opazen tudi pri enostarševskih družinah, katerih delež se je znižal z 9,0 % na 8,2 %. Delež parov brez otrok ostaja skozi celotno obdobje razmeroma stabilen in se giblje okoli 6,6 do 6,8 %.

Preglednica 6.2: Število in delež upravičencev do redne DSP po starostnih razredih, Slovenija, december 2022 – december 2025

	1. december 2022		1. december 2023		1. december 2024		1. december 2025	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
0-14	15.905	20,03	14.089	19,17	13.459	18,85	12.842	18,59
15-26	10.015	12,61	9.245	12,58	9.095	12,74	9.150	13,25
27-35	8.668	10,91	7.506	10,21	6.725	9,42	6.492	9,40
36-50	18.680	23,52	17.103	23,27	16.545	23,17	15.852	22,95
51-59	10.598	13,34	9.900	13,47	9.444	13,23	8.892	12,87
60-65	6.919	8,71	6.821	9,28	6.752	9,46	6.407	9,28
66-79	6.490	8,17	6.799	9,25	7.336	10,27	7.539	10,92
80 in več	2.148	2,70	2.042	2,78	2.044	2,86	1.892	2,74
Skupaj	79.423	100	73.505	100	71.400	100	69.066	100

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Preglednica 6.3: Število in delež prejemnikov DSP po tipu družine, Slovenija, december 2022 – december 2025

	1. december 2022		1. december 2023		1. december 2024		1. december 2025	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
Samska oseba	37.762	73,20	36.122	74,18	35.658	74,82	34.871	75,19
Enostarševska družina	4.628	8,97	4.220	8,67	3.965	8,32	3.807	8,21
Dvostarševska družina	5.736	11,12	4.990	10,25	4.721	9,91	4.480	9,66
Zakonca / partnerja brez otrok	3.387	6,57	3.272	6,72	3.217	6,75	3.107	6,70
Drugo	77	0,15	88	0,18	99	0,21	115	0,25
Skupaj	51.590	100	48.692	100	47.660	100	46.380	100

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Za slovenski sistem socialnih pomoči je že dalj časa značilno relativno visoko število dolgotrajnih upravičencev do DSP, čeprav je ta pravica za osebe, ki so zmožne za delo in so v delovno aktivni starosti, načeloma zastavljena kot bolj kratkotrajna, za obdobje premoščanja težav, zaradi katerih si posamezniki in družine ne morejo zagotavljati lastnih dohodkov (zaradi česar se DSP tudi dodeljuje za sorazmerno kratko obdobje in je potrebno za podaljševanje pravice ponovno vložiti vlogo in CSD o tem ponovno odloča). Dolgotrajni upravičenci do DSP so po ZSVarPre opredeljeni kot upravičenci, ki so DSP v zadnjih treh letih (36 mesecih) prejeli vsaj dve leti (24 mesecev).

V Preglednici 6.4 so prikazani odrasli upravičenci do DSP in znotraj njih delež dolgotrajnih upravičencev za meseca junij in december v letih 2020 – 2025. Podatki kažejo, da je delež odraslih oseb, ki dolgotrajno prejemajo DSP, med vsemi odraslimi upravičenci v vseh opazovanih letih zelo visok, pri čemer se je po letu 2021 še dodatno povečeval in do sredine leta 2023 dosegel dobrih 75 % (tri četrtine!) vseh odraslih upravičencev do DSP. V letih 2024 in 2025 se delež dolgotrajnih upravičencev do DSP postopno rahlo zniževal, tako da je konec leta 2025 predstavljal dobrih 72 odstotkov vseh odraslih upravičencev do DSP. Kljub rahlemu upadu to pomeni, da še vedno več kot sedem desetih odraslih upravičencev DSP to pomoč prejema dolgotrajno.

Odrasli, ki dolgotrajno prejemajo DSP, sicer niso homogena skupina. V tej skupini so poleg oseb, ki se soočajo s kompleksnimi težavami, in oseb, ki so začasno nezaposljive, tudi osebe, ki so trajno nezmožne za delo, upokojene osebe s pokojninami pod cenzusom za DSP in osebe, ki so zaposlene, a z nizkimi dohodki in družino, v kateri ni drugih aktivnih oseb. Kljub heterogenosti dolgotrajnih prejemnikov DSP pa iz njihovega zelo visokega deleža med odraslimi, ki so upravičeni do DSP, lahko sklepamo, da med prejemniki in upravičenci do DSP v večji meri ostajajo osebe in gospodinjstva z dolgotrajnimi, kompleksnimi socialnimi in zdravstvenimi težavami, zaradi katerih so trajneje izključeni s trga dela.

Preglednica 6.4: Število in delež odraslih dolgotrajnih upravičencev do DSP, Slovenija, v meseca junij in december v letih 2020 - 2025

Do...	Odrasli dolgotrajni upravičenci DSP ki so prejeli DSP najmanj 24-krat v zadnjih 36. mesecih	
1.6.2020	Število	43.349
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.6.	58,76
1.12.2020	Število	46.885
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.12.	59,78
1.6.2021	Število	49.165
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.6.	61,38
1.12.2021	Število	46.250
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.12.	70,92
1.6.2022	Število	45.222
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.6.	74,38
1.12.2022	Število	44.007
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.12.	74,55
1.6.2023	Število	42.727
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.6.	75,38
1.12.2023	Število	41.187
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.12.	74,38
1.6.2024	Število	39.966
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.6.	73,65
1.12.2024	Število	39.262
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.12.	73,04
1.6.2025	Število	38.663
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.6.	73,03
1.12.2025	Število	38.058
	% od vseh odraslih upravičencev DSP na dan 1.12.	72,38

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

6.1.2 Upravičenci do dodatka za delovno aktivnost (na DSP)

Upravičenci do dodatka za delovno aktivnost so odrasli upravičenci do DSP, ki so delovno aktivni ali so vključeni v določene ukrepe APZ, programe psihosocialne rehabilitacije ali v zaposlitveno rehabilitacijo, opravljajo volontersko pripravništvo ali pa imajo sklenjen pisni dogovor o prostovoljnem delu pri prostovoljskih organizacijah.³² Opravljanje prostovoljnega dela pri prostovoljskih organizacijah (na podlagi sklenjenega pisnega dogovora) je postalo podlaga za pravico do dodatka za delovno aktivnost k DSP šele po prvih obsežnejših spremembah nove socialne zakonodaje, ki so bile sprejete v drugi polovici leta 2013 in so stopile v veljavo v letu 2014.

Dodatek za delovno aktivnost je dodatek k osnovnemu minimalnemu dohodku (cenzusu) odrasle osebe (višja utež). Dodeljuje se v dveh višinah, glede na obseg delovne aktivnosti oz. vključenosti osebe (60 do 128 ur mesečno in več kot 128 ur mesečno). Kot že podrobneje zapisano v uvodnem besedilu razdelka 6.1, znaša DSP z dodatkom za delovno aktivnost od 1. 4. 2025 dalje (do 31. 3. 2026) za prvo odraslo osebo v gospodinjstvu ali samsko osebo, ki ima priznan višji dodatek za delovno aktivnost 746,08 evra, za prvo odraslo osebo ali samsko osebo, ki ima priznan nižji dodatek za delovno aktivnost pa 622,55 evra. Vsaka naslednja odrasla oseba v gospodinjstvu ob priznanem višjem dodatku za delovno aktivnost prejme DSP v višini 410,09 evra, ob priznanem nižjem dodatku pa 345,86 evra.

Odraslim upravičencem do DSP, ki imajo sklenjen pisni dogovor o prostovoljnem delu s prostovoljsko organizacijo ali so vključeni v programe psihosocialne rehabilitacije ali druge podobne programe, se, ne glede na dejanski obseg ur vključenosti v program oz. prostovoljno delo, prizna vedno samo nižji dodatek za delovno aktivnost.

Oktobra 2019 je Državni zbor RS izglasoval novelo Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-H), v kateri je bila (med drugim) predvidena ukinitvev dodatka za delovno aktivnost, vendar je Državni svet pred razglasitvijo zahteval ponovno odločanje o zakonu, po čemer za sprejem spremembe zakona ni bilo več zadostne večine, zato je predlagatelj (MDDSZ oz. Vlada RS) novelo zakona umaknil. MDDSZ je kot razloge za ukinitvev dodatka za delovno aktivnost takrat navajalo porušeno razmerje med minimalno plačo in DSP in ocenjevalo, da dodatek ne spodbuja k zaposlovanju.

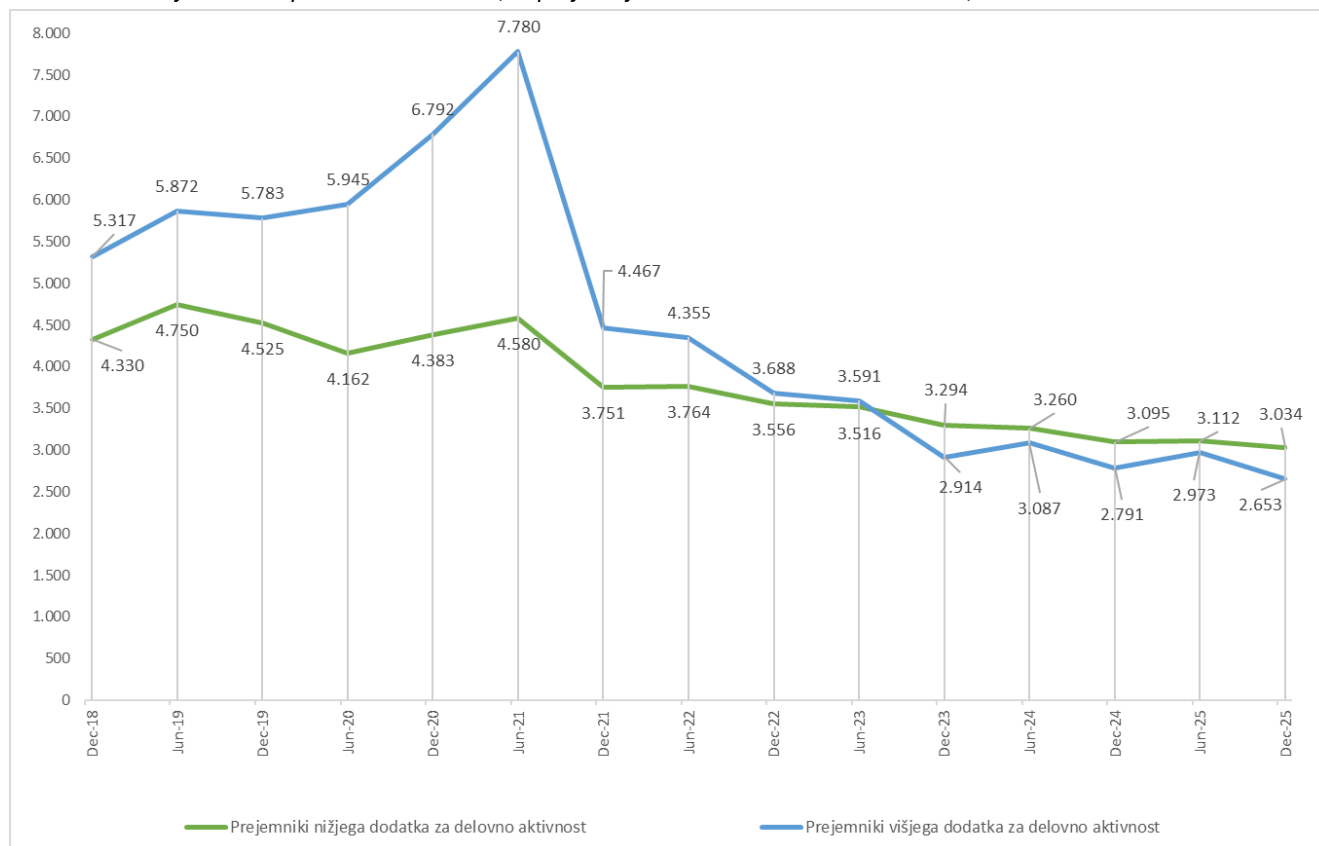
Po umiku novele zakona je MDDSZ nato konec leta 2019 poslalo CSD navodila o mesečnem preverjanju aktivnosti prejemnikov dodatka za delovno aktivnost. Navodilo se je nanašalo na prejemnike DSP, ki dodatek uveljavljajo na podlagi opravljanja prostovoljskega dela pri prostovoljskih organizacijah, in sicer so CSD začeli mesečno preverjati dokazila o dejansko opravljenem prostovoljskem delu za posamezni mesec (poročilo o številu ur in opis opravljenega prostovoljskega dela). Kot je razvidno iz Slike 6.2 je to sicer vplivalo na upad števila oseb, ki so prejemale nižji dodatek za delovno aktivnost, vendar je bil ta upad bolj začasen in je število prejemnikov nižjega dodatka za delovno aktivnost od sredine leta 2020 spet naraslo. Od sredine leta 2021 dalje pa je število oseb, ki prejemale dodatek za delovno aktivnost na DSP bolj izrazito upadlo (kot je sicer upadlo tudi število vseh prejemnikov in upravičencev do DSP). Sklepamo lahko, da gre upad prejemnikov dodatka za delovno aktivnost od sredine leta 2021 naprej predvsem na račun velikega odliva oseb iz prejetanja DSP (torej predvsem na račun zaposlovanja in povečanja dohodkov, zaradi česar osebe niso več upravičene do DSP).

V obdobju od sredine leta 2021 do konca leta 2023 je upadlo predvsem število prejemnikov DSP z višjim dodatkom za delovno aktivnost, tako da se je sredi leta 2023 število prejemnikov višjega in nižjega dodatka za delovno aktivnost približno izenačilo. Do decembra 2023 je število prejemnikov višjega dodatka padlo pod število prejemnikov nižjega dodatka, v letih 2024 in 2025 pa se je ta razlika

³² Gre za vse organizacije, ki so vpisane v vpisnik prostovoljnih organizacij pri AJPEsu.

še povečala, tako da se je struktura prejemnikov dodatka za delovno aktivnost stabilizirala v korist nižjega dodatka. Decembra 2024 je višji dodatek prejelo 2.791 oseb, nižjega 3.095 oseb, decembra 2025 pa je bilo 2.653 prejemnikov višjega in 3.034 prejemnikov nižjega dodatka.

Slika 6.2: Gibanje števila upravičencev do DSP, ki prejemaajo dodatek za delovno aktivnost, 2018 – 2025

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

V Preglednici 6.5 so skupaj prikazani vsi odrasli upravičenci do DSP ter znotraj njih število in delež upravičencev, ki prejemaajo dodatek za delovno aktivnost (nižji ali višji). Podatki kažejo, da je delež vseh prejemnikov dodatka za delovno aktivnost med odraslimi upravičenci do DSP do sredine leta 2021 naraščal, nato pa se je ob manjših nihanjih začel postopno zniževati. V letih 2022 in 2023 se je delež prejemnikov dodatka gibal okoli 12 do 13 %, pri čemer je sredi leta 2023 znašal 12,9 %, decembra 2023 pa se je znižal na 11,3 %. V letih 2024 in 2025 ostaja delež prejemnikov dodatka za delovno aktivnost (nižjega ali višjega) razmeroma stabilen, vendar nižji kot v preteklih letih, in se giblje okoli 11 %. Absolutno število vseh odraslih upravičencev, ki prejemaajo dodatek za delovno aktivnost, se je v obdobju 2020 – 2025 zmanjšalo z več kot 12.000 v sredini leta 2021 na okoli 5.700 konec leta 2025.

Preglednica 6.5: Število odraslih upravičencev do DSP, ki prejemajo dodatek za delovno aktivnost (nižji ali višji), in njihov delež med vsemi odraslimi upravičenci do DSP, za meseca junij in december v letih 2020 – 2025 (podatki se nanašajo na prvi dan v mesecu)

	Število odraslih upravičencev do DSP	Število upravičencev do DSP, ki prejemajo dodatek za delovno aktivnost (nižji ali višji)	Delež upravičencev do DSP, ki prejemajo dodatek za delovno aktivnost (nižji ali višji), med vsemi odraslimi upravičenci
Junij 2020	73.771	10.107	13,70
December 2020	78.423	11.175	14,25
Junij 2021	80.100	12.360	15,43
December 2021	65.089	8.218	12,63
Junij 2022	60.799	8.119	13,35
December 2022	58.780	7.244	12,32
Junij 2023	55.065	7.107	12,91
December 2023	55.151	6.208	11,26
Junij 2024	54.263	6.347	11,70
December 2024	53.753	5.886	10,95
Junij 2025	52.942	6.085	11,49
December 2025	52.579	5.687	10,82

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

6.2 Izredna denarna socialna pomoč

Posebna oblika DSP je izredna denarna socialna pomoč (v nadaljevanju: IDSP), katere namen je kritje izrednih stroškov, ki so vezani na preživljanje in jih z lastnim dohodkom posameznika oz. družine ni mogoče pokriti. Namenjena je tudi v primeru, če se oseba ali družina iz razlogov, na katere ni imela vpliva, znajde v položaju materialne ogroženosti, vključno z različnimi naravnimi nesrečami (npr. potres, poplava, ujma, druge naravne nesreče in višja sila).

Tudi IDSP je (tako kot DSP) določena v ZSVarPre. Dodeli se v obliki enkratnega zneska ali za obdobje od 3 do 6 mesecev. Kot določa 33. člen ZSVarPre, višina IDSP mesečno ne sme presegati višine enega osnovnega minimalnega dohodka samske osebe ali družine, v enem koledarskem letu pa ne sme presegati višine petih njenih minimalnih dohodkov, od katerih se lahko višina treh njenih minimalnih dohodkov dodeli le za izredne stroške, nastale zaradi naravne nesreče ali višje sile.

Višina IDSP je tako kot višina DSP vezana na osnovni minimalni dohodek in je za samsko osebo enaka kot višina DSP (torej od 1. 4. 2025 do 31. 3. 2026 znaša 494,09 evra). Za družino se zgornji možni mesečni znesek IDSP izračuna kot seštevek zneskov, ki lahko pripadajo posameznim članom (glede na uteži).

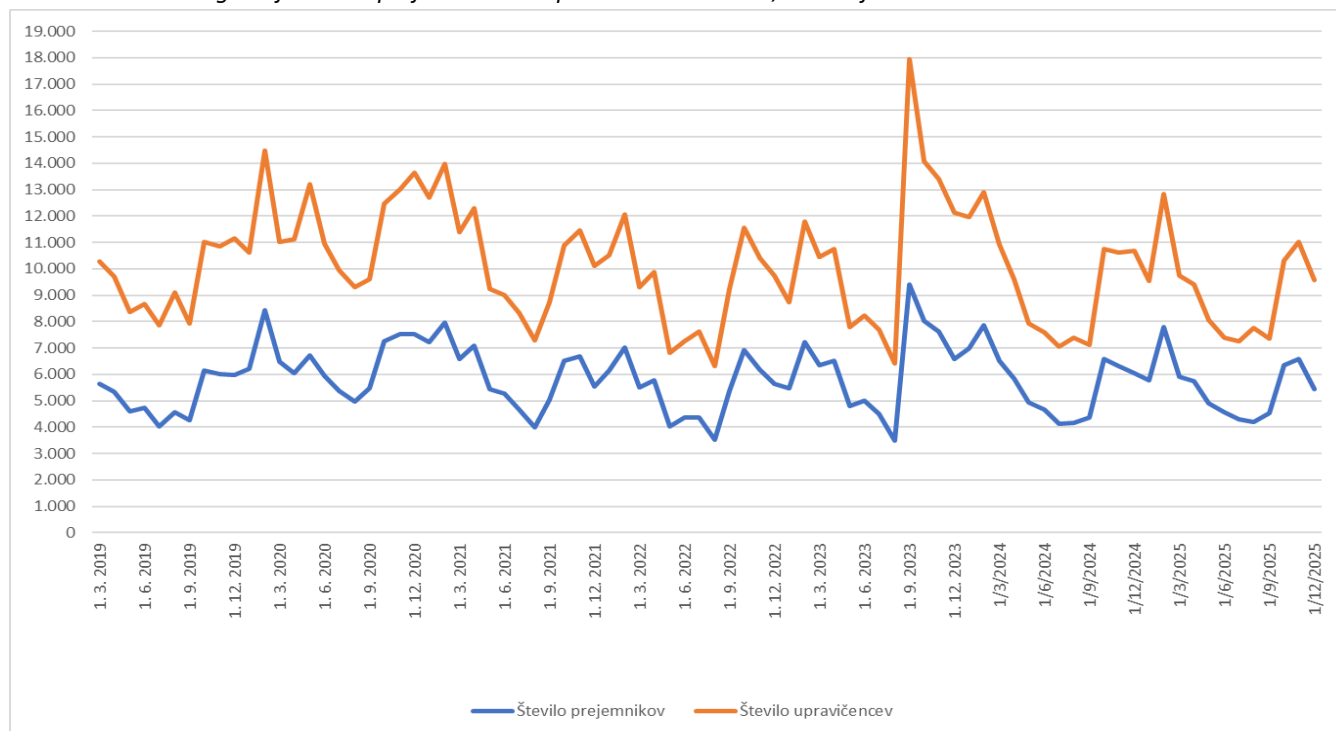
IDSP je namenska pomoč, zato mora vlagatelj prošnje oz. vloge za IDSP v njej natančno navesti, za kakšen namen potrebuje pomoč in v kakšni višini (kot, na primer: nakup pralnega stroja, štedilnika, hladilnika, poračun elektrike, nakup drv za ogrevanje, ipd.). Pridobljeno IDSP je dolžan porabiti za namen, za katerega jo je pridobil, v roku 30 dni od pridobitve sredstev, ter pristojnemu CSD predložiti dokazila o namenski porabi sredstev v roku 45 dni od pridobitve izredne pomoči. Če upravičenec pridobljenih sredstev IDSP ne porabi za namen, za katerega so mu bila dodeljena, mora dodeljena

sredstva vrniti, drugače se šteje, da namenska poraba ni izkazana in ni upravičen do IDSP 14 mesecev po mesecu prejema IDSP, razen v primeru vložitve nove vloge za IDSP zaradi naravne nesreče ali višje sile. Enako velja v primeru, če upravičenec dokazil o namenski porabi sredstev ne predloži pravočasno.

Izjema od zgoraj opisanih pravil je bila izredna denarna pomoč v obliki solidarnostne pomoči žrtvam poplav in plazov iz avgusta 2023. Upravičenci so bili vse žrtve poplav in plazov iz avgusta 2023, s prijavljenim stalnim prebivališčem in dejanskim bivanjem v RS, ne glede na dohodek ali premoženje. Upravičeni so bili do izplačila enkratnega zneska IDSP v višini največ sedem minimalnih dohodkov samske osebe ali družine, vendar ne več kot je bila višina škode. Samska oseba je tako lahko prejela do 4.918,62 evra, štiričlanska družina (dva odrasla, dva otroka) do 11.466 evra, par brez otrok pa do 7.622,30 evra (MDDSZ 2023). Upravičenci so za solidarnostno pomoč oz. IDSP vložili vlogo na CSD in takoj dobili izplačano pomoč, dokazila o nastanku škode in njeni višini pa so morali predložiti CSD do 30. 6. 2024 (če tega niso storili, se je pomoč štela za neupravičeno prejeto in so jo morali vrniti). Posameznik ali družina, ki je zaradi poplav izgubila streho nad glavo in je za reševanje stanovanjskega problema najela stanovanje, je lahko prejela še solidarno pomoč za najem stanovanja, največ v višini dveh minimalnih dohodkov za kritje stroškov, povezanih z najetim stanovanjem. Prav tako se je prizadetim v poplavih zagotovila pridobitev pravice do subvencije tržne najemnine. Do 20. 12. 2023 je bilo prejetih 8.215 vlog za IDSP, povezanih s poplavami (7-kratnik IDSP oz. 2-kratnik za stroške povezane z najetim stanovanjem). Do vključno 20. 12. 2023 so bila za ta namen izplačana sredstva v višini 49.037.221,88 evrov (ibid.).

V Prilogi 1 so v Preglednici 2 prikazani mesečni podatki o številu prejemnikov in upravičencev do IDSP ter višini izplačanih sredstev za obdobje od januarja 2020 do decembra 2025. Podatki kažejo, da število prejemnikov in upravičencev med meseci precej niha, vendar ta nihanja ustvarjajo relativno konsistenten vzorec, ki se med leti ponavlja. Izrazita sezonska nihanja, ki se pojavljajo vsa leta, so še bolj razvidna iz Slike 6.4, ki gibanje prejemnikov in upravičencev do IDSP za daljše časovno obdobje (marec 2019 – december 2025) prikazuje grafično. Za vsa opazovana leta velja, da število upravičencev do IDSP v času zimskih in zgodnje spomladanskih mesecev precej naraste, saj gre za obdobje, ko se poveča potreba po denarnih sredstvih za plačilo ogrevanja (nakup drv, poračun elektrike, ipd.). Na grafičnem prikazu je tudi dobro razviden skok v številu prejemnikov in upravičencev do IDSP v septembru in oktobru 2023, ko je bila izplačana IDSP kot solidarnostna pomoč žrtvam poplav in plazov iz avgusta 2023.

Slika 6.3: Mesečno gibanje števila prejemnikov in upravičencev do IDSP, Slovenija marec 2019 – december 2025

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Preglednica 6.6: Število prejemnikov IDSP po tipu družine, Slovenija (december 2021 – december 2025)

	Na dan 1.12.2021		Na dan 1.12.2022		Na dan 1.12.2023		Na dan 1.12.2024		Na dan 1.12.2025	
	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%
Samska oseba	3.645	59,41	3.316	59,44	3.680	56,45	3.598	60,21	3.232	60,04
Zakonca/partnerja brez otrok	593	9,67	659	11,81	830	12,73	634	10,61	578	10,74
Enostarševska družina	835	13,61	763	13,68	872	13,38	814	13,62	789	14,66
Dvostarševska družina	1.061	17,29	837	15,00	1.129	17,32	916	15,33	781	14,51
Drugo	1	0,02	4	0,07	8	0,12	14	0,23	3	0,06
Skupaj	6.135	100	5.579	100	6.519	100	5.976	100	5.383	100

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Razmerje med prejemniki in upravičenci v opazovanem obdobju je pri IDSP približno 1 : 1,7, kar kaže na to, da je med prejemniki IDSP manj samskih gospodinjstev in več družin ter parov kot med prejemniki redne DSP. To potrjujejo tudi podatki v Preglednici 6.6. V celotnem obdobju od leta 2021 do 2025 največji delež prejemnikov predstavljajo samske osebe, njihov delež pa se giblje med 56 in 60 odstotki. Decembra 2025 je delež samskih oseb ostal podoben kot v letu 2024 (60 %), nekoliko se je povečal delež enostarševskih družin (14,7 % decembra 2025), medtem ko se je delež dvostarševskih družin zmanjšal na 14,5 %, delež parov brez otrok pa je ostal stabilen pri okoli 11 %. To kaže na postopno rahlo povečevanje deleža enostarševskih družin ter zmanjševanje deleža dvostarševskih družin med prejemniki IDSP v zadnjih letih.

6.3 Varstveni dodatek

Varstveni dodatek (VD) je socialnovarstveni prejemek, namenjen zagotavljanju osebam, ki si same ne morejo zagotoviti materialne varnosti, sredstva za kritje življenjskih stroškov, ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju (stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanjem trajnih potrošnih dobrin ipd.) in niso stroški za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb (2. in 4. člen ZSVarPre).

Do VD so upravičene osebe:

- ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo³³ ali so starejše od 63 let (ženske) oziroma od 65 let (moški) in
- ki so upravičene do DSP oz. bi do nje lahko bile upravičene ali
- katerih lastni dohodek oziroma lastni dohodek družine presega višino njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine in zaradi tega niso upravičene do DSP, ne presega pa višine njihovega minimalnega dohodka oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine za VD.

Višina minimalnega dohodka na posameznega družinskega člana za ugotavljanje upravičenosti do VD se v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka določi na enak način, kot velja za ugotavljanje upravičenosti do DSP in glede na določila 50. člena ZSVarPre.

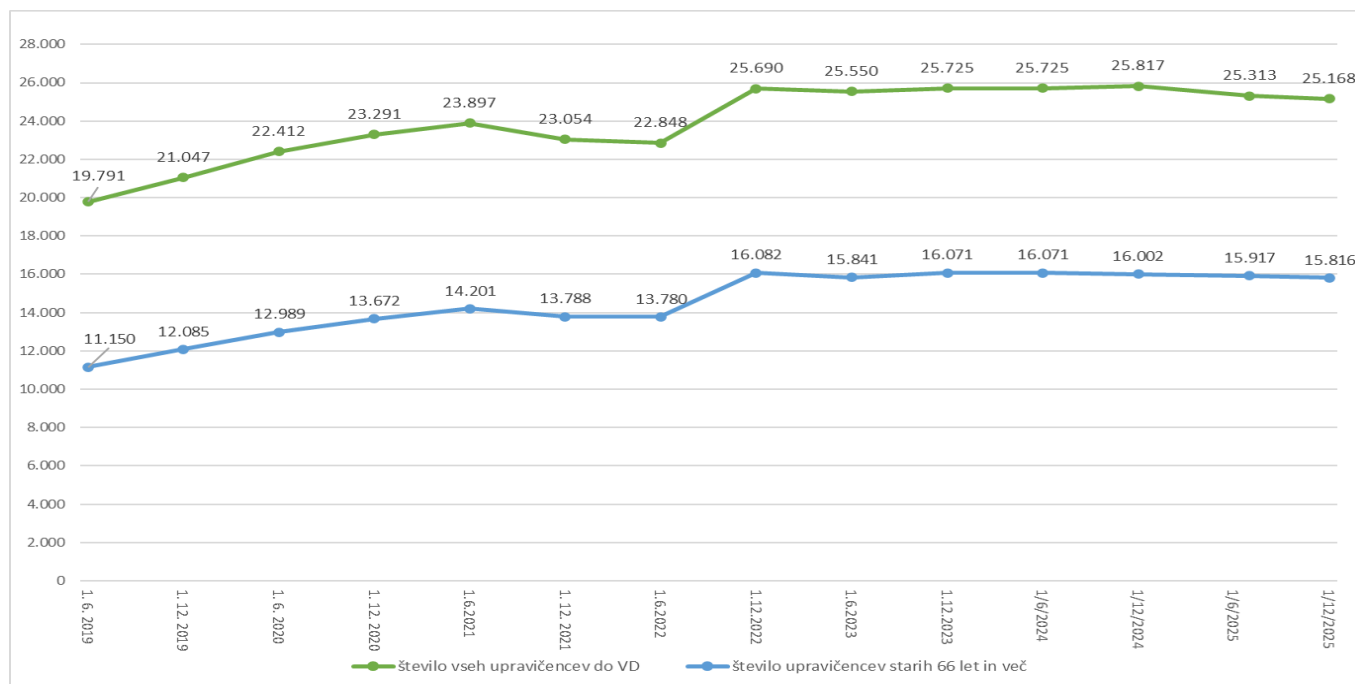
Cenzus za VD za samsko osebo od 1. 4. 2025 (do 31. 3. 2026) znaša 726,31 evra (maksimalna višina VD pa 232,22 evra). Če ima samska oseba tudi lastni dohodek, se VD določi v višini razlike med cenzusom za VD in lastnim dohodkom. Pri odločanju o VD za samsko osebo, se ne upoštevajo denarna sredstva (prihranki) v višini do 2.500 evrov. Cenzus za VD za par brez otrok (npr. upokojena zakonca oz. partnerja), če sta obe osebi upravičeni do VD, znaša 1131,47 evra.

Tako kot pri upravičencih do DSP je tudi pri upravičencih do VD število oseb, ki imajo odločbo o trajnem prejemanju pravice, razmeroma nizko. Povprečno število upravičencev do trajnega VD se je v obdobju 2020 do 2024 postopno rahlo zmanjševalo, in sicer z 514 oseb leta 2020 na 454 oseb leta 2024. Leta 2025 je ponovno zaznati porast, saj se je povprečno število upravičencev povečalo na 473 oseb. Na splošno se število upravičencev do trajnega VD v zadnjih šestih letih giblje približno med 450 in 515 oseb, kar potrjuje, da gre za razmeroma majhno skupino upravičencev.

Slika 6.4 prikazuje gibanje celotnega števila upravičencev do VD (torej vseh oseb, ki prejemajo VD) in števila upravičencev do VD, starejših od 65 let, za obdobje od junija 2019 do decembra 2025.

³³ Kot trajno nezmožna za delo se šteje oseba, ki ima status invalida I. kategorije ali je invalidsko upokojena ali ima status invalida po zakonu, ki ureja varstvo telesno in duševno prizadetih oseb, ali ima mnenje invalidske komisije ZPIZ o trajni nezmožnosti za delo. Kot trajno nezaposljiva oseba, se šteje oseba, ki ima odločbo o nezaposljivosti ZRSZ po predpisih o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov oz. katerega ustreznega organa po predpisih, ki urejajo status invalidov.

Slika 6.4: Gibanje števila vseh upravičencev do VD in upravičencev do VD, starih 65 let in več, Slovenija, junij 2019 – december 2025

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Pravica do VD je bila s ti. novo socialno zakonodajo, ki je bila uveljavljena v začetku leta 2012, prenesena iz pokojninskega sistema (kot pravica, ki jo je prejemnikom zelo nizkih pokojnin individualno izplačeval ZPIZ) v socialni sistem in ob tem preoblikovana (po prenosu v sistem socialnega varstva vezana na ugotavljanje materialnega položaja posameznika oz. gospodinjstva), posledično pa se je število prejemnikov VD po prenosu zmanjšalo za 78 %.³⁴ Krog upravičencev do VD se je sicer razširil iz upokojujencev z nizko pokojnino na vse osebe, ki so trajno nezmožne za delo oz. zaposlitev (in nimajo dovolj sredstev za preživetje), kar se je odrazilo tudi v spremenjeni starostni strukturi prejemnikov in upravičencev do VD. Med prejemnike oz. upravičence do VD so vstopale nove (mlajše) osebe (trajno nezmožne za delo), število starejših prejemnikov pa je močno upadlo. V naslednjih letih so spremembe in popravki socialne zakonodaje omilili premoženjske pogoje za prejetje VD in omejili poplačilo iz dedovanja, vendar to ni imelo veliko učinka na število starejših prejemnikov VD, vse dokler ni konec leta 2016 sprejeta novela ZSVarPre ukinila zaznambo na nepremičnine in vračilo prejetega VD (in DSP) v primeru, ko ima posameznik ali družina v lasti stanovanje ali stanovanjsko hišo v vrednosti do 120.000 evrov. Od februarja 2017 (ko so se te spremembe začele uporabljati) je število prejemnikov in upravičencev do VD počasi naraščalo in to tako celotno število kot število starejših znotraj njih. Večji porast pa je dobro viden v jesenskih mesecih oz. do konca leta 2022 (Slika 6.4). Ta porast v drugi polovici leta 2022 je mogoče povezati tudi z aktivnostmi MDDSZ, in sicer s pospešenim informiranjem

³⁴ VD je s prenosom v socialni sistem postal drugačen tip pravice kot prej v pokojninskem sistemu – če je bil prej bolj individualna pravica (povezana s posameznikovo pokojnino oz. njeno višino), je zdaj postal povezan z materialnim položajem gospodinjstva. Velik upad prejemnikov VD po prenosu pravice v socialni sistem je posledica dejstva, da nekateri nekdanji upravičenci zaradi preverjanja cenzusa na ravni gospodinjstva niso bili več upravičeni do pravice, veliko upravičencev pa se je pravici tudi odpovedalo zaradi takrat veljavne zaznambe na nepremičnine oz. vračanja prejetih sredstev iz dediščine po smrti upravičenca.

starejših potencialnih upravičencev do VD (oseb z nizkimi pokojninami) in promocijo VD. MDDSZ je namreč jeseni 2022, ob pripravi ukrepov za odpravo posledic draginje za najbolj ranljive skupine prebivalstva, z informativnim dopisom pozvalo vse potencialne upravičence do VD (vse osebe, ki prejemajo pokojnino v višini, ki je pod višino cenzusa za VD), da preverijo ali so do pravice upravičeni.

Od začetka leta 2023 se je število upravičencev do VD (kot tudi starejših upravičencev) stabiliziralo in je že nekaj let na približno istem nivoju. V letu 2025 je število upravičencev do VD sicer rahlo upadlo, vendar je bil upad med starejšimi upravičenci do VD komaj zaznaven. Konec leta 2025 je tako prejelo VD 25.168 oseb, od tega 15.816 oseb starejših od 65 let.

Kot že zapisano, se je starostna struktura upravičencev do VD po letu 2012 spremenila, saj je med prejemnike VD vstopilo več mlajših oseb, nezmožnih za delo. Priliv starejših oseb (upokojencev) med upravičence do VD se je sicer v naslednjih letih povečal, vendar je delež starejših (66 let in več) mejo 60 % dosegel šele sredi leta 2022. V decembru 2022 in 2023 so starejši od 65 let med prejemniki VD predstavljali 62,4 %, v decembru 2024 se je njihov delež povečal na 63,0 %, decembra 2025 pa je znašal 62,8 %.

Podrobnejši vpogled v starostno strukturo kaže, da se v obdobju let 2022 – 2025 delež najstarejših upravičencev (80 let in več) postopno zmanjšuje (s 15,9 % na 12,8 %), medtem ko se povečuje delež starih med 66 in 79 let (s 46,5 % na 50,1 %). Deleži mlajših starostnih skupin (do 65 let) ostajajo razmeroma stabilni: skupaj predstavljajo približno 37 % vseh upravičencev do VD, pri čemer je največ upravičencev v starostni skupini 51–65 let (okoli 25 % vseh upravičencev do VD).

Preglednica 6.7: Število upravičencev do VD po starostnih razredih, december 2022 – december 2025

	1.12.2022		1.12.2023		1.12.2024		1.12.2025	
	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%
35 let in manj	650	2,52	626	2,43	555	2,19	540	2,15
36-50 let	2.595	10,06	2.631	10,21	2.481	9,78	2.499	9,93
51-65 let	6.460	25,05	6.447	25,01	6.340	24,98	6.313	25,08
66-79 let	11.983	46,47	12.189	47,29	12.444	49,03	12.596	50,05
80 let in več	4.099	15,90	3.882	15,06	3.558	14,02	3.220	12,79
Skupaj	25.787	100	25.775	100	25.378	100	25.168	100

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

6.4 Upravičenci do DSP, IDSP in VD po regijah

Število upravičencev do socialnih transferjev, odvisnih od materialnega položaja posameznika oz. gospodinjstva, v posamezni regiji odraža gospodarsko, zaposlitveno, socialno (razpoložljiv dohodek, brezposelnost, materialni položaj) in tudi demografsko sliko prebivalstva posamezne regije. Preglednica 6.8 prikazuje število upravičencev do DSP in IDSP na 1.000 prebivalcev po statističnih regijah (za junij 2023, junij 2024 in junij 2025).

V Sloveniji je DSP junija 2024 prejelo dobrih 34 oseb na 1.000 prebivalcev, junija 2025 pa dobrih 33 oseb na 1.000 prebivalcev. Število oseb, ki prejemajo DSP, se je v letu 2025 (v primerjavi z letom prej) znižalo v vseh statističnih regijah. Trend nižanja števila prejemnikov DSP se je začel med letoma 2020 in 2021, do tega obdobja pa je na letni ravni število prejemnikov v vseh regijah naraščalo.

Podrobnejši pregled po statističnih regijah razkriva precejšnje razlike med regijami glede števila upravičencev do DSP na 1.000 prebivalcev in tudi glede gibanja tega števila v zadnjem letu. Statistična regija z najvišjim številom upravičencev do DSP na 1.000 prebivalcev je bila pomurska, kjer je junija 2025 DSP prejelo skoraj 55 oseb na 1.000 prebivalcev. Sledita ji jugovzhodna Slovenija z nekaj manj kot 47 osebami in podravska regija z nekaj manj kot 45 upravičenci na 1.000 prebivalcev. Največji upad števila upravičencev do DSP v primerjavi z letom 2024 je bil v zasavski regiji (za skoraj 4 osebe na 1.000 prebivalcev), sledili pa sta ji posavska in savinjska regija (vsaka približno za 2 osebi na 1.000 prebivalcev).

Statistični regiji z najmanjšim številom oseb, ki prejemajo DSP, na 1.000 prebivalcev, sta bili goriška (dobrih 16 oseb) in gorenjska (nekaj manj kot 18 oseb). V teh dveh regijah je bil tudi upad števila upravičencev med najmanjšimi.

Preračunano v deleže prebivalstva (prikaz v Preglednici 6.10), je v Sloveniji sredi leta 2025 DSP prejelo 3,3 % prebivalstva, kar je nekoliko manj kot leto prej (3,4 %). Najvišji delež je bil v pomurski statistični regiji (5,5 % prebivalcev), sledita jugovzhodna Slovenija (4,6 %) in podravska regija (4,5 %). V vseh treh regijah se je delež rahlo zmanjšal glede na leto 2024. Najnižja deleža sta ponovno imeli goriška (1,7 %) in gorenjska regija (1,8 %), kjer se stanje v primerjavi z letom prej skoraj ni spremenilo.

Sredi leta 2025 je IDSP prejelo 3,47 osebe na 1.000 prebivalcev v Sloveniji, kar je manj kot v enakem obdobju leta 2023 (3,9) in 2024 (3,52). Daleč največ oseb je junija 2025 prejelo IDSP v pomurski statistični regiji (10,5 osebe na 1.000 prebivalcev), kar je izrazito nad slovenskim povprečjem. Sledili sta podravska regija (4,9) ter posavska regija (4,6). Najmanj prejemnikov je bilo v obalno-kraški regiji (2,8 osebe na 1.000 prebivalcev), nizke vrednosti pa sta beležili tudi osrednjeslovenska (2,2) ter goriška regija (2,1).

Junija 2025 je IDSP prejelo 0,35 % prebivalstva, kar je enako kot leta 2024. Najvišji delež je bil v pomurski regiji (1,1 % prebivalstva te regije), sledila sta podravska (0,5 %) in posavska regija (0,5 %). Najnižja deleža sta bila v gorenjski in goriški regiji (okrog 0,2 % prebivalstva). V primerjavi z letom 2024 se je delež prebivalstva, ki je prejel IDSP, sredi leta 2025 najbolj povečal v pomurski regiji (z 0,9 % na 1,1 %), zmanjšal pa v koroški regiji (z 0,4 % na 0,3 %).

Preglednica 6.8: Število upravičencev do DSP (redne in trajne) in IDSP na 1.000 prebivalcev, po regijah v Sloveniji za mesece junij 2023, junij 2024 in junij 2025

	Število upravičencev do DSP (redne in trajne) na 1.000 prebivalcev			Število upravičencev do IDSP na 1.000 prebivalcev		
	1.6.2023 ¹⁾	1.6.2024 ²⁾	1.6.2025 ³⁾	1.6.2023 ¹⁾	1.6.2024 ²⁾	1.6.2025 ³⁾
Gorenjska	18,94	17,87	17,69	2,01	1,65	1,93
Goriška	18,34	17,78	16,72	1,9	2,14	2,13
Jugovzhodna Slovenija	47,87	47,18	46,42	3,65	3,63	4,22
Koroška	28,51	27,42	26,59	4,69	4,04	3,33
Obalno-kraška	35,61	32,61	32,63	4,25	3,36	2,81
Osrednjeslovenska	29,68	27,31	25,64	2,66	2,57	2,16
Podravska	47,37	45,67	44,97	5,39	5,12	4,87
Pomurska	56,69	56,44	54,90	9,77	9,40	10,53
Posavska	44,14	41,43	39,58	5,05	3,91	4,58
Primorsko notranjska	26,92	24,88	24,39	3,18	3,10	2,51
Savinjska	42,22	39,00	37,80	3,8	2,84	3,14
Zasavska	44,09	40,48	36,72	4,69	3,95	3,26
SLOVENIJA	36,12	34,19	33,06	3,88	3,52	3,47

Vir: MDDSZ, ISCS2 (podatki o upravičencih do DSP, zajem podatkov sredina vsakega opazovanega leta), SURS Si-stat (podatki o številu prebivalcev)

Opombe:

1) Podatki o številu prebivalstva na dan 1. julij 2023

2) Podatki o številu prebivalstva na dan 1. julij 2024

3) Podatki o številu prebivalstva na dan 1. januar 2025

V Sloveniji je bilo junija 2025 povprečno 11,9 upravičencev do VD na 1.000 prebivalcev, kar pomeni rahel upad glede na leto 2024 (12,2) in leto 2023 (12,1). Med statističnimi regijami je največ upravičencev tudi letos v pomurski regiji, kjer je VD prejelo 27,1 osebe na 1.000 prebivalcev. Sledila je podravska regija z nekaj več kot 20,5 upravičenci, med regijami z višjimi številom upravičencev pa sta bili še zasavska (14,5) in koroška regija (14,0). Najmanj upravičencev je bilo junija 2025 v gorenjski regiji (6,2 osebe na 1.000 prebivalcev), nizke vrednosti so imele tudi osrednjeslovenska (6,7) in goriška regija (6,9). To so tudi edine tri regije pod pragom 10 upravičencev na 1.000 prebivalcev.

V primerjavi z letom 2024 se je število upravičencev do VD do sredine leta 2025 nekoliko znižalo v večini regij. Najizrazitejši upad je bil v podravski (za 0,8 osebe na 1.000 prebivalcev) ter v primorsko-notranjski regiji (za 0,6). Rahlo povečanje pa je opazno v gorenjski in goriški regiji.

Preračunano oziroma prikazano v obliki deleža upravičencev do VD v prebivalstvu posamezne regije (Preglednica 6.10), je bilo junija 2025 največ upravičencev VD v pomurski regiji (2,7 % prebivalcev regije) in podravski regiji (2,1 % prebivalcev regije). V primerjavi z letom 2024 se deleži niso bistveno spremenili – v pomurski regiji so ostali enaki, v podravski pa so se nekoliko znižali. Na drugi strani je v goriški, gorenjski in osrednjeslovenski regiji VD prejel manj kot 1 % prebivalcev, kar je podobno kot leto prej. V celotni Sloveniji je junija 2025 VD prejelo 1,2 % prebivalcev, kar je enako kot leto 2024.

Opisane in iz preglednic razvidne med – regijske razlike v številu upravičencev do VD in v njihovem deležu v populaciji posamezne regije, so povezane predvsem s starostno strukturo populacije v posamezni regiji in s strukturo aktivnosti (delovnih mest) v regiji ter višino dohodkov (in pokojnin) v regiji.

Preglednica 6.9: Število upravičencev do VD na 1.000 prebivalcev, po regijah v Sloveniji za mesece junij 2023, 2024 in 2025

	1.6.2023 ¹⁾	1.6.2024 ²⁾	1.6.2025 ²⁾
Gorenjska	5,94	6,22	6,24
Goriška	6,56	6,84	6,91
Jugovzhodna Slovenija	10,84	11,15	10,74
Koroška	13,53	14,00	14,00
Obalno-kraška	11,18	11,46	11,25
Osrednjeslovenska	6,77	6,73	6,72
Podravska	21,03	21,34	20,53
Pomurska	27,05	27,54	27,05
Posavska	13,19	12,68	12,70
Primorsko notranjska	12,61	12,33	11,72
Savinjska	12,79	12,90	12,38
Zasavska	14,52	14,97	14,54
SLOVENIJA	12,07	12,22	11,94

Vir: MDDSZ, ISCS2 (podatki o upravičencih do DSP, zajem podatkov sredina vsakega opazovanega leta), SURS Si-stat (podatki o številu prebivalcev)

Opombe:

- 1) Podatki o številu prebivalstva na dan 1. julij 2023
- 2) Podatki o številu prebivalstva na dan 1. julij 2024
- 3) Podatki o številu prebivalstva na dan 1. januar 2025

V Preglednici 6.10 je za junij 2025 prikazano število upravičencev do DSP, IDSP in VD, izraženo kot delež prebivalstva po statističnih regijah. Iz preglednice je razvidno, da imata najvišje deleže prebivalstva, ki prejemajo socialne transferje pri vseh treh transferjih (DSP, IDSP in VD), pomurska in podravska regija, sledijo jima jugovzhodna Slovenija, zasavska, ter posavska regija. Na drugi strani imata najmanjše deleže prebivalstva, ki prejemajo socialne transferje, gorenjska in goriška regija. V celoti gledano je junija 2025 vsaj enega (ali več) od treh socialnih transferjev (redna in izredna DSP, VD) v Sloveniji prejelo 4,9 % prebivalstva. V pomurski regiji je vsaj enega od treh opazovanih transferjev prejelo 9,3 % prebivalstva regije, v podravski regiji 7,0 % prebivalstva, v jugovzhodni Sloveniji nekaj več kot 6 %, v zasavski regiji 5,5 % in v posavski regiji 5,7 % prebivalstva posamezne regije. V dveh regijah z najnižjim deležem upravičencev, gorenjski in goriški, je junija 2025 vsaj enega od treh socialnih transferjev prejelo približno 2,6 % prebivalstva.

Preglednica 6.10: Število upravičencev do DSP, IDSP in VD, izraženo v deležu prebivalstva, po statističnih regijah za junij 2025, sortirano po višini deleža prebivalcev, upravičenega do DSP

1.junij 2025 ¹⁾				
	DSP	IDSP	VD	skupaj ²⁾
Pomurska	5,49	1,05	2,70	9,25
Jugovzhodna Slovenija	4,64	0,42	1,07	6,14
Podravska	4,50	0,49	2,05	7,04
Posavska	3,96	0,46	1,27	5,69
Savinjska	3,78	0,31	1,24	5,33
Zasavska	3,67	0,33	1,45	5,45
Obalno-kraška	3,26	0,28	1,13	4,67
Koroška	2,66	0,33	1,40	4,39
Osrednjeslovenska	2,56	0,22	0,67	3,45
Primorsko notranjska	2,44	0,25	1,17	3,86
Gorenjska	1,77	0,19	0,62	2,59
Goriška	1,67	0,21	0,69	2,58
SLOVENIJA	3,31	0,35	1,19	4,85

Vir: MDDSZ, ISCS2 (podatki o upravičencih do VD, DSP, IDSP, zajem podatkov avgust 2025), SURS (podatki o številu prebivalcev)

Opomba:

1) Podatki o številu prebivalstva na dan 1. januar 2025

2) Delež oseb, ki prejema vsaj enega od treh opazovanih socialnih transferje

6.5 Otroški dodatek

Država z otroškim dodatkom, kot pomembnim ukrepom na področju družinske in socialne politike, izboljšuje položaj velike večine otrok oziroma družin. Cenzus za upravičenost do otroškega dodatka je postavljen tako, da je do njega upravičena večina otrok. Kljub vsemu pa ne gre za univerzalni prejemek, saj slaba petina otrok zaradi previsokih dohodkov družine do njega ni upravičena.

V letu 2024 beležimo najnižje povprečno število otrok, prejemnikov otroškega dodatka (OD), v zadnjem petletnem obdobju (2020 – 2025). Povprečno je OD prejelo 319.308 otrok, kar predstavlja 80,4 % vseh otrok, starih od 0 do 18 let. V primerjavi z letom 2023 to pomeni upad za približno 8.800 otrok oziroma za 2,2 odstotni točki deleža med vsemi otroki. Upad števila prejemnikov OD je opazen predvsem od meseca septembra naprej, ko večini upravičencev potečejo veljavne vloge in se pravice ponovno odmerijo na podlagi aktualnejših podatkov o dohodku gospodinjstva (Priloga 1, Preglednica 4). Hkrati leto 2024 izstopa po najvišji povprečni višini otroškega dodatka v celotnem opazovanem obdobju, saj ta znaša 121,29 evrov, kar dodatno kaže na spremembe v strukturi upravičencev.

Podatki za leto 2025 kažejo na stabilizacijo trenda, saj se je povprečno število otrok, prejemnikov OD, rahlo povečalo na 319.944, delež med vsemi otroki pa na 80,7 %. Kljub temu število upravičencev ostaja občutno nižje kot v letih pred 2024, kar nakazuje, da spremembe iz leta 2024 niso bile zgolj prehodne. Povprečna višina otroškega dodatka se je v letu 2025 nekoliko znižala na 119,77 evrov, kar nakazuje na manjše premike v dohodkovni strukturi upravičenih gospodinjstev, vendar brez bistvenega vpliva na obseg upravičenosti.

Predvidevamo, da je osrednji razlog za zmanjšanje števila otrok, upravičenih do OD, povezan s povišanjem dohodkov družin z otroki. Kot je razvidno iz naslednjega razdelka, ki obravnava subvencije vrtca, se je v zadnjih letih okrepil delež otrok v najvišjem, devetem dohodkovnem razredu, ki presega cenzus za upravičenost do otroškega dodatka. Posledično del otrok izpade iz sistema OD, čeprav lahko povprečna višina prejemkov pri preostalih upravičencih ostaja relativno visoka.

Zanimivo bi bilo zato podrobneje analizirati, kako je v letih 2024 in 2025 potekalo prehajanje otrok iz nižjih dohodkovnih razredov v višje. Takšna analiza bi omogočila trdnejšo empirično potrditev teze, da so zaznane spremembe v številu prejemnikov OD predvsem odraz izboljšanja dohodkovnega položaja družin z otroki. Podobno raziskavo smo na IRSSV izvedli že pred več kot desetimi leti, ko smo analizirali učinke uvedbe nove socialne zakonodaje.³⁵

Preglednica 6.11: Povprečno število otrok, prejemnikov OD, in povprečna višina OD v Sloveniji, 2020 – 2025

Leto	Povprečno št. otrok prejemnikov OD	Delež med vsemi otroci (0-18 let)	Povprečna višina/znesek OD (EUR)
2020	324.367	82,9	109,19
2021	325.672	82,7	106,57
2022	326.453	82,6	108,17
2023	328.069	82,6	116,78
2024	319.308	80,4	121,29
2025	319.944	80,7	119,77

³⁵ Narat, Tamara, Dremelj, Polona in Mateja Nagode. 2013. Dodatna analiza učinkov nove socialne zakonodaje: otroški dodatek. Ljubljana: Inštitut RS za socialno varstvo, Dostopno prek: <https://irssv.si/wp-content/uploads/2023/10/Dodatna-analiza-ocene-ucinkov-izvajanja-nove-socialne-zakonodaje-otroski-dodatek.pdf>

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta); SURS SiStat 2025; lastni preračuni za delež otrok (glede na število vseh otrok v Sloveniji, starih 18 let in manj v opazovanem letu)

V povprečju so otroci oziroma njihovi starši v obdobju od leta 2020 do leta 2025 prejeli otroški dodatek v višini približno 110 do 120 evrov mesečno, pri čemer se je povprečni znesek po letu 2022 izrazil povečal in leta 2024 dosegel najvišjo vrednost (121,29 evra), leta 2025 pa se je rahlo znižal na 119,77 evra. Višina otroškega dodatka se vsako leto usklajuje z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin za obdobje januar – december preteklega leta (za podrobnejši vpogled v število prejemnikov in višino otroškega dodatka po mesecih glej Prilogo 1, Preglednico 4).

Glede na tip družine, ki prejema OD, v zadnjih dveh letih ne beležimo večjih sprememb (Preglednica 6.12).

Preglednica 6.12: Število družin, prejemnic OD glede na tip družine, julij 2023 – julij 2025

Tip družine	1.7.2023		1.7.2024		1.7.2025	
	Število	%	Število	%	Število	%
Enostarševska	26.043	13,51	26.042	13,61	26.118	13,91
Dvostarševska	166.513	86,37	165.071	86,26	161.455	85,97
Drugo	228	0,12	249	0,13	241	0,13
Skupaj	192.784	100	191.362	100	187.814	100

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Bolj povedni so podatki o strukturi prejemnikov OD po dohodkovnih razredih glede na tip družine (Preglednica 6.13). V obdobju od leta 2023 do leta 2025 so pri dvostarševskih družinah opazne zmerne, a postopne spremembe v porazdelitvi prejemnikov otroškega dodatka po dohodkovnih razredih. Deleži v najnižjih dohodkovnih razredih (1. in 2. razred) se zmanjšujejo, kar kaže na postopno izboljševanje dohodkovnega položaja teh družin, hkrati pa se povečuje delež družin v višjih dohodkovnih razredih, zlasti v 7. in 8. razredu. Pri enostarševskih družinah pa so spremembe manj enoznačne. V opazovanem obdobju se sicer v prvem in drugem dohodkovnem razredu deleži zmanjšujejo, vendar se hkrati krepi delež v srednjih razredih, zlasti v 6. razredu. Kljub temu ostaja razmeroma visok delež otrok iz enostarševskih družin v nižjih dohodkovnih razredih, kar kaže na vztrajajočo večjo izpostavljenost teh družin tveganju revščine v primerjavi z dvostarševskimi družinami.

Preglednica 6.13: Struktura prejemnikov OD po dohodkovnih razredih glede na tip družine, julij 2023 – julij 2025; v %

Razred OD	1.7.2023		1.7.2024		1.7.2025		Indeks dvost.		Indeks enost.	
	Dvost.	Enost.	Dvost.	Enost.	Dvost.	Enost.	Ind. 23/24	Ind. 24/25	Ind. 23/24	Ind. 24/25
1	6,2	20,5	5,7	19,7	5,4	18,6	0,91	0,95	0,96	0,94
2	9,7	11,1	9,3	11,9	8,1	10,7	0,96	0,87	1,07	0,90
3	6,6	9,6	6,7	10,2	6,1	8,9	1,01	0,91	1,06	0,87
4	8,7	11,3	8,8	11,6	7,7	10,8	1,01	0,88	1,03	0,93
5	19,6	20,8	20,0	20,9	18,4	21,0	1,02	0,92	1,00	1,00
6	19,3	12,7	19,7	12,8	19,8	14,4	1,02	1,01	1,01	1,13
7	21	10,4	21,7	10,2	23,7	11,6	1,03	1,09	0,98	1,14
8	8,9	3,7	8,2	2,8	10,9	4,1	0,92	1,33	0,76	1,46

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov avgust vsakega opazovanega leta)

Enostarševske družine so, zaradi bolj ranljivega položaja, upravičene do prejemanja zvišanega OD.³⁶ Enostarševska družina je definirana kot skupnost enega od staršev in enega ali več otrok, ki ne živijo z obema staršema oz. od drugega starša ne prejemajo preživnine ali po njem ne prejemajo prejemkov. Med enostarševskimi družinami, ki prejemajo OD, je bilo v letu 2025 v povprečju 6,76 % oz. 1.743 prejemnic zvišanega mesečnega OD (kar ostaja med leti skoraj nespremenjeno). Predvidevamo, da se bo v prihodnje krog upravičencev povečal zaradi nove definicije enostarševskih družin (ki jo je Državni zbor Republike Slovenije sprejel v februarju 2026). Po novem se kot enostarševske družine štejejo tiste, kjer otrok prejema nizko preživnino (do višine nadomestila), nadomestilo preživnine ali nizko družinsko pokojnino ter – ob presoji centra za socialno delo – primeri z izjemnimi socialnimi okoliščinami (MDDSZ 2026).³⁷

Število in delež upravičencev, ki imajo zvišan OD, ker živijo v enostarševski družini, sta za obdobje od januarja 2020 do decembra 2025 prikazana v Prilogi 1, Preglednica 5.

6.6 Znižano plačilo vrtca (subvencija vrtca)

Subvencija plačila vrtca je eden od pomembnejših ukrepov države za zniževanje revščine otrok ter za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja. Znižano plačilo vrtca se določi na podlagi lestvice z devetimi dohodkovnimi razredi, pri čemer se upošteva povprečni mesečni dohodek na osebo v gospodinjstvu (družini). Analiza vključenosti otrok v predšolsko izobraževanje glede na dohodkovni razred družine oziroma glede na višino subvencije vrtca je za potrebe poročila zanimiva zlasti zato, ker razkriva spremembe v dohodkih družin z otroki med opazovanimi leti in lahko pokaže na zmanjševanje oziroma povečanje dohodkovnih neenakosti med različnimi tipi družin.

Ob znižanem plačilu (subvenciji plačila) vrtca so starši, ki imajo hkrati v vrtec vključena dva otroka, za mlajšega otroka v celoti oproščeni plačila, prav tako so starši oproščeni tudi plačila za vrtec za tretjega in vsakega nadaljnjega otroka iz iste družine, ne glede na to, ali je v vrtec vključen hkrati s svojim sorojencem. Gre za ureditev, ki jo določa Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih³⁸ in velja od 1. 9. 2021 dalje.

V Sloveniji je velika večina otrok vključenih v vrtce. Največ staršev otrok, ki obiskujejo vrtce, plačuje od 35 % do 53 % cene programa vrtca. Približno petina otrok se namreč uvršča v peti, šesti ali sedmi dohodkovni razred, kar je novost v zadnjem opazovanem letu (prej je največ staršev plačevalo 35 % cene programa vrtca, kar je ostajalo nespremenjeno vsa leta, odkar analiziramo podatke s tega področja (Preglednica 6.14). Opazne spremembe so bile pričakovane zaradi trenda izboljševanja dohodkov družin, saj se je v preteklih letih delež otrok v sedmem in osmem dohodkovnem razredu vse bolj približeval deležu otrok v petem dohodkovnem razredu.

³⁶ Po 72. členu ZSDP-1 so enostarševske družine upravičene do 30 % večje vrednosti OD na otroka.

³⁷ MDDSZ. 2026. Dostopno prek: <https://www.gov.si/novice/2026-02-04-drzavni-zbor-sprejel-spremembe-zakona-o-starševskem-varstvu-in-družinskih-prejemkih/>

³⁸ Uradni list RS, št. 18/21.

Preglednica 6.14: Delež otrok, vključenih v predšolsko izobraževanje, glede na višino subvencije vrtca (na dan 1. december, 2020 do 2025)

Plačilo staršev v % od cene programa vrtca	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Indeks 2025/2020	Indeks 2025/2024
0 (oproščeni plačila)	2,51	2,43	2,37	2,27	2,09	2,16	0,86	1,03
10 %	14,10	12,75	11,03	11,26	9,86	9,29	0,66	0,94
20 %	9,78	8,87	8,42	8,49	7,92	7,40	0,76	0,93
30 %	11,00	9,98	9,89	10,59	9,48	8,80	0,80	0,93
35 %	20,94	20,48	20,52	21,34	19,87	18,90	0,90	0,95
43 %	17,11	18,16	18,94	18,65	18,99	18,84	1,10	0,99
53 %	14,59	15,86	16,71	16,18	17,82	18,56	1,27	1,04
66 %	5,52	6,28	6,77	6,13	7,15	8,06	1,46	1,13
77 %	4,45	5,19	5,34	5,10	6,80	7,98	1,79	1,17
Skupaj	100	100	100	100	100	100		

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Na podlagi podatkov, prikazanih v Preglednici 6.14, lahko ugotovimo dvoje:

- Indeks gibanja deleža otrok, vključenih v predšolsko izobraževanje, po posameznih dohodkovnih razredih gospodinjstev za daljše časovno obdobje let 2020 – 2025 kaže na povišanje dohodkov družin z otroki (z izjemo leta 2023³⁹). Gre za pozitiven trend, saj se zmanjšuje delež otrok v prvih petih dohodkovnih razredih in, na drugi strani, povečuje delež otrok v višjih dohodkovnih razredih, torej od šestega do devetega dohodkovnega razreda. Med nižjimi dohodkovnimi razredi je najbolj opazen upad otrok iz drugega dohodkovnega razreda, med višjimi pa beležimo najvišji porast otrok v devetem dohodkovnem razredu.
- Indeks za zadnje opazovano obdobje let 2024 – 2025 potrjuje zgoraj opisan trend večletnega gibanja dohodkov družin (izjema je prvi dohodkovni razred, kjer opažamo rahlo poslabšanje dohodkov).

Umeščenost otrok v dohodkovne razrede smo opazovali tudi glede na tip družine. Na podlagi podatkov o stopnji tveganja revščine posameznega tipa gospodinjstva z vzdrževanimi otroki lahko sklepamo, da je v nižjih dohodkovnih razredih večji delež otrok iz enostarševskih družin in tudi otrok, ki živijo v velikih družinah, glede na to, da je za omenjena tipa družin značilna višja stopnja tveganja revščine v primerjavi z družinami z enim oziroma dvema vzdrževanima otrokoma. Podatki v Preglednici 6.15 to tudi potrjujejo.

Na podlagi podatkov, prikazanih v Preglednici 6.15, lahko ugotovimo sledeče:

- Razlike v dohodkih med posameznimi tipi družin so precejšnje. Z najvišjimi dohodki razpolagajo dvostarševske družine z enim otrokom (za omenjeni tip družine je značilen najnižji delež otrok, ki se umeščajo v prve dohodkovne razrede in najvišji delež otrok, ki se umeščajo v višje dohodkovne razrede; največ otrok iz omenjenega tipa družin se v letu 2025 umešča v 7.

³⁹ V predlanskem poročilu smo na podlagi analiziranih podatkov opazili, da se nakazuje poslabšanje dohodkovne situacije družin. V prvem dohodkovnem razredu je bil sicer za obdobje 2022/2023 resda opazen upad deleža otrok, se je pa, na drugi strani, ta povečal v četrtem in petem razredu ter zmanjšal v najvišjih dohodkovnih razredih.

dohodkovni razred). Sledijo dvostarševske družine z dvema otrokoma (kjer se največ otrok umešča v 5. in 6. dohodkovni razred) in velike družine (kjer se največ otrok umešča v 5. dohodkovni razred, izrazit je tudi 2. dohodkovni razred). Z najnižji dohodki razpolagajo enostarševske družine (največ otrok iz omenjenih družin je v 2. dohodkovnem razredu).

- V splošnem za vse tipe družin velja, da se zmanjšuje delež otrok v najnižjih dohodkovnih razredih (z izjemo prvega dohodkovnega razreda, kjer pri vseh tipih družin opazamo poslabšanje), obenem pa se povečuje delež otrok, ki živijo v družinah z najvišjimi dohodki.
- Dohodkovni položaj različnih tipov družin z otroki se, gledano v daljši časovni perspektivi, izboljšuje. Izboljšanje pa ni enako izrazito za vse tipe družin. Pri tistih, ki so že sicer razpolagali z višjimi dohodki, se je situacija neprimerno bolj izboljšala v primerjavi s tistimi z nižjimi dohodki. Dvostarševskim družinam z enim otrokom so se, na primer, dohodki izboljšali precej bolj kot ostalim, predvsem pa bolj kot enostarševskim družinam.

Preglednica 6.15: Umeščenost otrok, vključenih v predšolsko izobraževanje, v dohodkovni razred glede na tip družine (v %), 2018 – 2025 (podatki na dan 1. december v opazovanem letu)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	ind. 2025/2024
DVOSTARŠEVSKA, EN OTROK									
1	1,75	1,58	1,66	1,55	1,82	1,49	1,30	1,49	1,15
2	8,25	7,66	7,66	6,77	5,47	5,45	4,64	4,35	0,94
3	6,87	6,46	6,63	5,86	5,03	4,67	4,24	3,83	0,90
4	6,91	6,20	5,90	5,14	4,83	4,92	4,65	4,13	0,89
5	20,58	18,63	16,08	13,75	12,30	14,01	11,88	10,84	0,91
6	21,18	21,66	19,98	20,03	20,36	20,46	18,82	17,10	0,91
7	20,06	21,81	23,26	24,58	26,22	26,36	27,21	27,40	1,01
8	8,15	8,92	10,24	11,81	12,82	11,71	13,10	14,64	1,12
9	6,25	7,08	8,59	10,50	11,15	10,94	14,16	16,21	1,14
DVOSTARŠEVSKA, 2 OTROKA									
1	1,89	1,76	1,82	1,80	1,68	1,44	1,33	1,46	1,10
2	11,73	10,51	11,55	10,40	8,48	8,54	7,13	6,76	0,95
3	10,69	9,93	8,91	7,76	7,32	7,53	6,64	6,16	0,93
4	14,05	13,17	11,70	10,14	9,95	10,79	9,25	8,22	0,89
5	24,78	25,46	24,14	23,77	23,95	24,72	22,75	21,05	0,93
6	17,76	18,42	18,71	20,33	21,49	21,48	22,31	22,67	1,02
7	12,23	13,13	14,44	15,91	16,68	16,00	18,43	19,41	1,05
8	4,10	4,36	4,89	5,60	6,10	5,54	6,61	7,53	1,14
9	2,77	3,25	3,83	4,28	4,34	3,97	5,56	6,74	1,21
DVOSTARŠEVSKA, 3 ALI VEČ OTROK									
1	4,12	3,40	3,81	3,15	3,06	3,00	2,76	3,03	1,10
2	24,43	23,84	24,13	22,07	20,59	20,92	18,84	17,28	0,92
3	16,55	15,85	14,57	14,02	13,35	13,94	13,55	12,77	0,94
4	15,84	15,96	14,87	14,52	14,83	16,09	14,81	14,70	0,99
5	19,31	20,27	20,27	21,46	22,22	22,77	22,86	23,31	1,02
6	10,50	10,68	11,66	12,72	13,26	12,06	13,72	13,78	1,00
7	6,20	6,26	6,60	7,55	8,18	7,13	8,23	9,13	1,11
8	1,90	2,15	2,28	2,43	2,52	2,20	2,74	3,06	1,12
9	1,15	1,58	1,80	2,08	1,99	1,90	2,48	2,94	1,19
ENOSTARŠEVSKA									
1	5,26	5,09	5,90	7,03	8,60	8,12	7,49	8,17	1,09
2	29,27	25,31	32,39	28,98	25,58	27,95	26,09	25,17	0,96
3	18,21	20,95	15,90	15,04	16,15	15,08	15,95	15,09	0,95
4	15,16	15,66	14,31	14,59	14,14	14,61	14,17	13,31	0,94
5	16,71	16,97	15,67	16,77	18,49	18,05	19,01	19,10	1,00
6	8,62	8,71	8,40	9,04	9,00	8,45	9,04	9,93	1,10
7	4,81	5,11	4,87	5,92	5,40	5,48	5,45	6,03	1,11
8	1,32	1,29	1,53	1,62	1,57	1,12	1,65	1,97	1,20
9	0,65	0,90	1,02	1,02	1,07	1,14	1,15	1,23	1,07

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

6.7 Državne štipendije

Državne štipendije so namenjene spodbujanju izobraževanja in doseganju višje izobrazbene ravni dijakov in študentov, ki izhajajo iz socialno šibkejših družin. Država z dodeljevanjem državnih štipendij povečuje izobrazbeno raven prebivalstva, kar je nujno potrebno za tehnološki in družbeni razvoj. Štipendije tako prispevajo k dolgoročnemu zmanjševanju revščine in socialne izključenosti med mladimi kot tudi k dolgoročnemu zmanjševanju socialnih in družbenih razlik celotne slovenske družbe. Do štipendije so upravičeni dijaki, študenti in udeleženci izobraževanja odraslih, ki so državljani Slovenije ali imajo drug ustrezen status v skladu z Zakonom o štipendiranju ali pa imajo priznano mednarodno zaščito. Prejemniki ne smejo biti v delovnem razmerju oz. opravljati samostojne registrirane dejavnosti, prav tako ne smejo biti vpisani v evidenco brezposelnih. Gre za dopolnilni prejemek in je namenjen kritju stroškov, ki nastanejo v času šolanja (Vlada RS 2026b).

V letu 2022 je na področju državnih štipendij prišlo do sprememb. Dne 5. 5. 2022 je namreč začel veljati Zakon za urejanje položaja študentov (ZUPŠ-1), ki je s težnjo po povečanju števila upravičencev do štipendije uvedel dva dodatna dohodkovna razreda (6. in 7. razred), ki sta po novem upravičena do štipendij, ter hkrati spremenil meje dohodkovnih razredov in višino štipendije. Zakon je s šolskim letom 2022/2023 ukinil starostno omejitev za pridobitev štipendije, iz računa upravičenosti do letnih pravic iz javnih sredstev pa tudi izvzel dohodke iz študentskega dela in kadrovskih štipendij za študij v Sloveniji do višine 100 % bruto minimalne plače, dohodke iz kadrovskih štipendij za študij v tujini pa do višine 160 % bruto minimalne plače (ibid). Z novelo Zakona o štipendiranju je bilo v novembru 2023 odločeno, da je od šolskega leta 2024/2025 dalje možno sočasno prejemati državno štipendijo in Zoisovo štipendijo (Vlada RS 2024). S tem se je izboljšal položaj manj premožnih in uspešnih dijakov ali študentov, ki pred novelo zaradi prejetanja državne štipendije niso mogli prejemati tudi Zoisove štipendije, ki bi jim sicer zaradi učnega uspeha pripadala. V šolskem letu 2024/2025 je tako istočasno državno in Zoisovo štipendijo prejemale 2.859 študentov ali dijakov iz socialno šibkejšega okolja, ki so dosegali izjemne dosežke.

Od 1. 3. 2025 so do državne štipendije upravičeni dijaki, študenti in udeleženci izobraževanja odraslih, katerih dohodek oziroma dohodek njihovega gospodinjstva ne presega 1.293,36 eur (pred tem, od 1. 3. 2024 je bil znesek 1.269,24 eur) na osebo. Osnovni znesek državne štipendije brez dodatkov se določi glede na uvrstitev v sedem dohodkovnih razredov kot je za obdobje od 1. 3. 2024 oziroma 1. 3. 2025 naprej razvidno iz Preglednice 6.16.

Preglednica 6.16: Osnovna višina štipendije za mladoletne in polnoletne upravičence po dohodkovnih razredih

Dohodkovni razred	Povprečni mesečni dohodek na osebo (v EUR)		Osnovna višina za mladoletne upravičence (v EUR)		Osnovna višina za polnoletne upravičence (v EUR)	
	Od 1. 3. 2024	Od 1. 3. 2025	Od 1. 3. 2024	Od 1. 3. 2025	Od 1. 3. 2024	Od 1. 3. 2025
1	do 384,61	do 391,92	134,88	137,44	269,74	274,87
2	od 384,62 do 461,54	od 391,93 do 470,31	113,59	115,75	227,17	231,49
3	od 461,55 do 538,46	od 470,32 do 548,69	92,28	94,03	184,57	188,08
4	od 538,47 do 679,51	od 548,70 do 692,42	70,99	72,34	141,97	144,67
5	od 679,52 do 820,51	od 692,43 do 836,10	49,76	50,71	99,39	101,28
6	od 820,52 do 1.051,31	od 836,11 do 1.071,28	37,43	38,14	74,87	76,29
7	od 1.051,32 do 1.269,24	od 1.071,29 do 1.293,36	32,58	33,2	65,17	66,41

Vir: Vlada RS 2026b

Upravičenci do štipendije lahko poleg osnovne štipendije prejmejo še dodatek za bivanje, uspeh in dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami. Do dodatka za uspeh je upravičen dijak oziroma študent, ki je v preteklem šolskem letu dosegel šolski uspeh, kot izhaja iz Preglednice 6.17.

Preglednica 6.17: Dodatek za uspeh pri državni štipendiji (glede na šolski uspeh) za dijake in študente

Razred	Povprečna ocena dijaka	Povprečna ocena študenta	Višina dodatka za uspeh v eurih (od 1. 3. 2024)	Višina dodatka za uspeh v eurih (od 1. 3. 2025)
1	od vključno 4,0 do vključno 4,25	od vključno 8,00 do vključno 8,25	20,99	21,39
2	nad 4,25 do vključno 4,50	nad 8,25 do vključno 8,50	27,15	27,67
3	nad 4,50 do vključno 4,75	nad 8,50 do vključno 9,00	37,04	37,74
4	nad 4,75	nad 9,00	49,39	50,33

Vir: Vlada RS 2026b

Do dodatka za bivanje je upravičen štipendist, ki ima prijavljeno začasno prebivališče v kraju izobraževanja, če je kraj stalnega prebivališča od kraja izobraževanja oddaljen več kot 25 km, če strošek najema znaša najmanj 65 eurov mesečno in štipendist oziroma njegovi starši niso lastniki ali solastniki nepremičnine, v kateri ima štipendist prijavljeno začasno prebivališče. Štipendistu v tem primeru od 1. 3. 2025 pripada dodatek za bivanje v višini 100,64 evra, medtem ko je dodatek pred tem (od 1. 3. 2024) znašal 98,76 evrov mesečno. Štipendistu s posebnimi potrebami od 1. 3. 2025 pripada dodatek v višini 62,90 eur (od 1. 3. 2024 61,73 evrov) mesečno (ibid.)

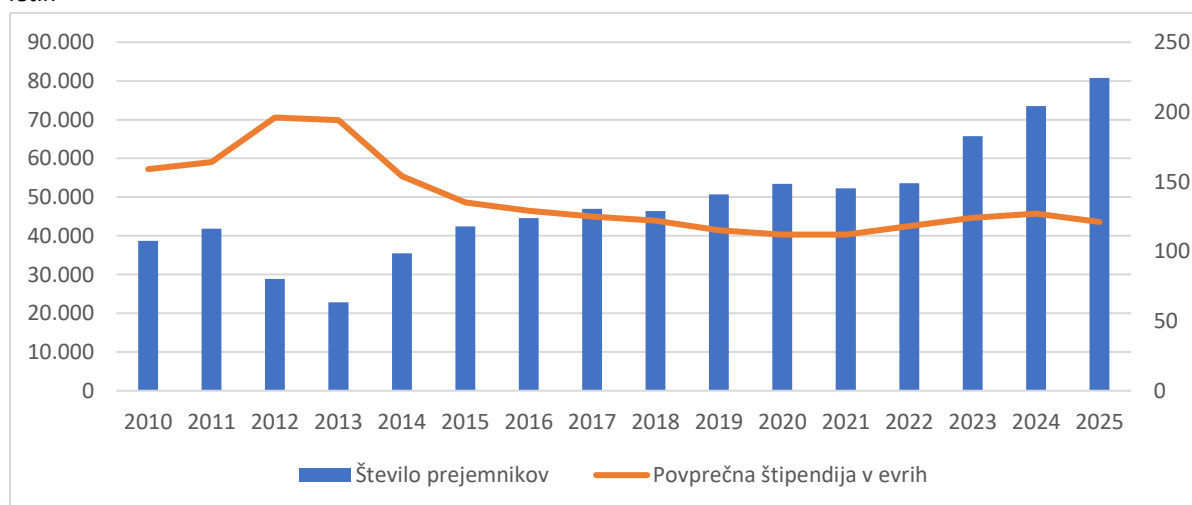
Preglednica 6.18: Prejemniki štipendij, povprečna višina štipendije in porabljena sredstva države za ta namen v obdobju let 2020 - 2025

	Prejemniki državnih štipendij					Povprečna štipendija v EUR	Porabljena sredstva v EUR
	Število vseh	Število dijakov	% med vsemi dijaki	Število študentov	% med vsemi študenti		
2020	53.438	35.145	47,6	18.293	22,1	112	71.753.296,47
2021	52.264	34.460	46,6	17.804	21,5	112	70.110.550,33
2022	53.599	35.274	46,8	18.325	22,4	118	75.594.655,53
2023	65.722	43.260	55,8	22.462	28,1	124	97.990.540,55
2024	73.556	48.692	60,3	24.864	30,8	127	112.136.437,05
2025	80.799	53.604	67,5	27.195	33,0	121	116.917.988,78

Vir: Vlada RS 2026b in lastni preračuni deleža (glede na število vpisanih dijakov oz. študentov). Primer: Upoštevali smo število vpisanih dijakov v šolsko leto 2024/2025 za izračun deleža prejemnikov štipendij v letu 2025.

V obdobju med letoma 2020 in 2025 se je število prejemnikov državnih štipendij v Sloveniji izrazito povečalo. Leta 2020 je štipendijo prejemalo skupno 53.438 dijakov in študentov, do leta 2025 pa se je njihovo število povečalo na 80.799. Rast je bila posebej izrazita po letu 2022, predvsem med dijaki, kjer se je delež prejemnikov državnih štipendij med vsemi dijaki povečal s 47,6 % v letu 2020 na 67,5 % v letu 2025. Podobno se je povečal tudi delež študentov prejemnikov državnih štipendij, in sicer z 22,1 % vseh študentov na 33,0 %, na kar so imele vpliv zakonodajne spremembe in razširitev kroga upravičencev (glej zgoraj). V obravnavanem obdobju se je postopno zvišala tudi povprečna višina štipendije (z 112 evrov v letih 2020 in 2021 na 127 evrov v letu 2024), v letu 2025 pa se je nekoliko znižala na 121 evrov. Zaradi večjega števila prejemnikov so se občutno povečala tudi skupna sredstva države porabljenaa za ta namen, ki so se z okoli 71,8 milijona evrov leta 2020 zvišala na približno 116,9 milijona evrov leta 2025 (SURs SiStat 2026 in Vlada RS 2026⁴⁰).

Slika 6.5: Gibanje števila prejemnikov državne štipendije in gibanje povprečne višine državne štipendije v EUR po letih

Vir: Vlada RS 2026b

⁴⁰ <https://www.gov.si teme/drzavna-stipendija/>

Glede na to, da se število upravičencev pri dijakih v prvi vrsti ne povečuje zaradi povišanj stopenj tveganja revščine v tej starostni skupini (po podatkih Eurostata ta upada vse od leta 2016), temveč zaradi zakonodajnih sprememb, se zdi, da se socialna politika na področju državnih štipendij odmika od usmeritve, ki daje prednost le najrevnejšim, kar je bilo značilno v času varčevalnih ukrepov, in dosega širši krog dijakov.

6.8 Ključne ugotovitve in poudarki tega poglavja

V poglavju so prikazani podatki in trendi gibanja prejemnikov in upravičencev do pravic iz javnih sredstev (socialnih transferjev), ki so odvisni od materialnega položaja posameznikov in gospodinjstev. Gre za socialne transferje, ki ne temeljijo na zavarovalnem principu, ampak izhajajo iz potreb oseb, ki si same (oz. njihova gospodinjstva) niso zmožne zagotoviti preživetja, tj. imajo dohodke pod postavljenim pragom dohodka na družinskega člana. Predstavljeni in analizirani so podrobnejši podatki o številu in strukturi prejemnikov in upravičencev do denarnih pravic denarna socialna pomoč (DSP), izredna denarna socialna pomoč (IDSP), varstveni dodatek (VD), otroški dodatek (OD) in državna štipendija (DŠ), poleg tega pa še subvencija plačila vrtca.

Minimalni dohodek, ki je določen v ZSVarPre in se usklajuje z inflacijo ter je hkrati tudi osnovni znesek DSP, je od 1. 4. 2024 do konca marca 2025 znašal 484,88 evra, od 1. 4. 2025 dalje (do konca marca 2026) pa 494,09 evra. Višina DSP, ki jo prejme prejemnik zase in za svoje družinske člane, je odvisna od višine dohodkov družine, števila družinskih članov (uteži za posamezne družinske člane), premoženja, prihrankov ter zagotovljene oskrbe in morebitnega obstoja krivdnega razloga (npr. neprijavljenost pri ZRSZ ali izbris iz evidence brezposelnih oseb zaradi neizpolnjevanja obveznosti ali prestajanje zaporne kazni). Odrasli upravičenci do DSP, ki so delovno aktivni, vključeni v določene ukrepe APZ, programe psihosocialne rehabilitacije ali v zaposlitveno rehabilitacijo ali opravljajo volontersko pripravništvo ali imajo sklenjen pisni dogovor o prostovoljskem delu pri prostovoljskih organizacijah, lahko poleg DSP uveljavljajo dodatek za delovno aktivnost (odvisno od obsega delovne aktivnosti v dveh višinah).

Od druge polovice leta 2021 dalje število prejemnikov in upravičencev do DSP upada, kar je vsaj delno povezano tudi z velikim povpraševanjem po delovni sili in zaposlovanjem. V letu 2024 je povprečno mesečno DSP prejelo 47.766 gospodinjstev (prejemnikov) oz. 72.076 oseb (upravičencev), v letu 2025 pa povprečno mesečno 46.440 gospodinjstev oz. 69.569 oseb. Med upravičenci do DSP približno tri četrtine predstavljajo odrasle osebe in četrtno otroci.

Glede na strukturo gospodinjstva je daleč največ prejemnikov DSP samskih oseb (enočlanskih gospodinjstev), takih je v zadnjih dveh letih med 74 do 75 % prejemnikov, delež družin med prejemniki DSP pa je okoli 18 %. Starostna struktura upravičencev do DSP je relativno stabilna. Medtem ko večina starostnih skupin beleži upad upravičencev do DSP (od konca leta 2022 do konca leta 2025 je ta najbolj izrazit pri mlajši generaciji – starostna razreda od 0 do 14 let ter od 27 do 35 let), skupina starejših od 65 let izstopa po rasti deleža in števila upravičencev. Število upravičencev do DSP starih nad 65 let se je, kljub splošnemu trendu upadanja, v obdobju od konca leta 2022 do konca leta 2025 povečalo s 6.490 na 7.539, njihov delež v strukturi prejemnikov pa se je povečal z 8,2 % na 10,9 %. Skupina upravičencev med 36. in 50. letom vsa leta ostaja najštevilčnejša; čeprav njihovo absolutno število upada, njihov delež v strukturi ostaja relativno stabilen in se giblje okoli 23 %.

Za slovenski sistem socialnih pomoči je že dalj časa značilno visoko število dolgotrajnih upravičencev do DSP. Delež odraslih oseb, ki dolgotrajno prejemajo DSP, med vsemi odraslimi upravičenci do DSP, se je po letu 2020 izrazito povečal in dosegel vrh s 75,5 % sredi leta 2023. V letih 2024 in 2025 se je delež dolgotrajnih odraslih upravičencev DSP rahlo znižal na okoli 73 %, konec leta 2025 pa na 72,4 % odraslih upravičencev. Kljub rahlem znižanju ostaja delež dolgotrajnih upravičencev med odraslimi upravičenci DSP zelo visok, dolgotrajnost prejemanja pa kaže na veliko kompleksnost njihovih težav, slab socialni položaj ter njihovo slabo zaposljivost.

Med vsemi upravičenci do DSP jih je v letih 2024 in 2025 okoli 11 % prejelo dodatek za delovno aktivnost. Do sredine leta 2021 je bilo število prejemnikov višjega dodatka za delovno aktivnost precej višje od števila prejemnikov nižjega dodatka, nato je število prejemnikov DSP z višjim dodatkom upadlo in se sredi leta 2023 izenačilo s številom prejemnikov nižjega dodatka. Do decembra 2023 je število prejemnikov višjega dodatka padlo pod število prejemnikov nižjega dodatka, v letih 2024 in 2025 pa se je ta razlika še povečala, tako da se je struktura prejemnikov dodatka za delovno aktivnost stabilizirala v korist nižjega dodatka. Decembra 2024 je višji dodatek prejelo 2.791 oseb in nižjega 3.095 oseb, decembra 2025 pa je bilo 2.653 prejemnikov višjega in 3.034 prejemnikov nižjega dodatka. Skupno je decembra 2024 prejelo dodatek za delovno aktivnost 5.886 upravičencev DSP, decembra 2025 pa 5.687 upravičencev.

Posebna oblika DSP je izredna denarna socialna pomoč (IDSP), katere namen je kritje izrednih stroškov, vezanih na preživljanje. IDSP je namenska pomoč, zato mora vlagatelj vloge za IDSP v njej navesti, za kakšen namen potrebuje pomoč in v kakšni višini, po pridobljeni IDSP pa mora predložiti CSD dokazila o porabi. Število prejemnikov in upravičencev do IDSP med meseci precej niha, vendar ta nihanja ustvarjajo relativno konsistenten vzorec, ki se med leti ponavlja. Med prejemniki IDSP je manj samskih gospodinjstev in več družin ter parov kot med prejemniki redne DSP.

Varstveni dodatek (VD) je socialnovarstveni prejemek, namenjen zagotavljanju osebam, ki si same ne morejo zagotoviti materialne varnosti, sredstva za kritje življenjskih stroškov, ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju (stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanjem trajnih potrošnih dobrin ipd.) in niso stroški za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb. Do VD so upravičene osebe, ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo ali so starejše, so upravičene do DSP in njihov lastni dohodek (dohodek gospodinjstva) ne presega višine minimalnega dohodka.

Od začetka leta 2023 se je število upravičencev do VD stabiliziralo in je že nekaj let na približno istem nivoju. V letu 2025 je število upravičencev do VD sicer rahlo upadlo, vendar je bil upad med starejšimi upravičenci VD (stari nad 65 let) komaj zaznaven. Konec leta 2025 je VD prejelo 25.168 oseb, od tega 15.816 oseb starejših od 65 let. Starejši upravičenci (stari nad 65 let) v strukturi upravičencev VD v letih 2024 in 2025 predstavljajo okoli 63 %. Podrobnejši vpogled v starostno strukturo kaže, da se v obdobju let 2022 – 2025 delež najstarejših upravičencev VD (80 let in več) postopno zmanjšuje (s 15,9 % na 12,8 %), medtem ko se povečuje delež starih med 66 in 79 let (s 46,5 % na 50,1 %). Deleži mlajših starostnih skupin (do 65 let) ostajajo razmeroma stabilni: skupaj predstavljajo približno 37 % vseh upravičencev do VD, pri čemer je največ upravičencev v starostni skupini 51–65 let (okoli 25 % vseh upravičencev do VD).

Primerjalno gledano je razlika med številom prejemnikov in upravičencev do DSP, IDSP in VD po statističnih regijah, glede na število prebivalcev posamezne regije, velika. V celotni Sloveniji je sredi leta 2025 DSP prejelo 3,3 % prebivalstva, VD pa 1,2 % prebivalstva. Največ upravičencev do DSP in tudi do VD (glede na število prebivalcev v regiji) je v pomurski regiji (kjer je DSP sredi leta 2025 prejelo 5,5 % prebivalcev, VD pa 2,7 % prebivalcev), sledijo jugovzhodna Slovenija, podravska, posavska in

zasavska regija. Najmanj upravičencev do DSP in do VD (glede na število prebivalcev v regiji) je v goriški in v gorenjski regiji (v goriški regiji je DSP sredi leta 2025 prejelo 1,7 % prebivalcev, VD pa 0,7 % prebivalcev; v gorenjski regiji je v istem obdobju DSP prejelo 1,8 % prebivalcev, VD pa 0,6 % prebivalcev). Junija 2025 je v celotni Sloveniji prejelo DSP ali IDSP ali VD (vsaj enega ali več od teh prejemkov) 4,9 % prebivalcev (junija 2024 5 %), največ v pomurski regiji (9,3 % prebivalcev), podravske (7 % prebivalcev) in jugovzhodni Sloveniji (6,1 % prebivalcev), najmanj pa v gorenjski in goriški regiji (v vsaki po 2,6 % prebivalcev).

Analiza podatkov o otrocih, prejemnikih OD, je pokazala, da število otrok, ki so upravičeni do omenjenega prejemka, še naprej ostaja nižje kot pred leti (nadaljuje se trend, ki smo ga zaznali že v letu 2024). Delež prejemnikov med vsemi otroki znaša 80,7 %. Predvidevamo, da je poglavitni razlog povezan s povišanjem dohodkov družin z otroki. Deleži otrok v najnižjih dohodkovnih razredih (1. in 2. razred) se v zadnjih nekaj letih namreč zmanjšujejo, hkrati pa se povečuje delež družin v višjih dohodkovnih razredih, zlasti v 7. in 8. razredu. Na podlagi podatkov je očitno, da enostarševske družine razpolagajo z nižjimi dohodki v primerjavi z dvostarševskimi, saj je med njimi neprimerno več takih, ki se umeščajo v nižje dohodkovne razrede OD.

Analiza podatkov o družinah z otroki, ki prejemajo subvencijo vrtca, je potrdila trend, da se dohodki družin z otroki zvišujejo. Zmanjšuje se namreč delež najrevnejših otrok, obenem pa povečuje delež otrok, ki živijo v družinah z najvišjimi dohodki (z izjemo prvega dohodkovnega razreda, kjer pri vseh tipih družin opazimo rahlo poslabšanje). Obstajajo pa precejšnje razlike v dohodkih med posameznimi tipi družin. Z najvišjimi dohodki razpolagajo dvostarševske družine z enim otrokom, sledijo dvostarševske družine z dvema otrokoma in velike družine. Z najnižji dohodki razpolagajo enostarševske družine (največ otrok iz omenjenih družin je v 2. dohodkovnem razredu).

V zadnjih dveh letih je opazen izrazit porast števila dijakov in študentov, ki prejemajo državno štipendijo, kar je predvsem posledica zakonodajnih sprememb in ne povečevanja socialne ogroženosti mladih. Medtem, ko je leta 2022 štipendijo prejelo manj kot polovica dijakov, je v letih 2024 in 2025 delež teh presegel 60 %. Pri študentih je delež prejemnikov približno polovico nižji, a se prav tako povečuje z 22 % v letu 2022 na več kot 30 % v letih 2024 in 2025. Spreminjanje dostopnosti štipendij nakazuje, da se je socialna politika na tem področju oddaljila od usmeritve, ki je v času varčevalnih ukrepov dajala prednost predvsem najrevnejšim, in se premaknila k širši podpori mladim v izobraževanju. Povprečna višina štipendije se je v zadnjih letih postopno zvišala z 112 evrov v letu 2021 na 127 evrov v letu 2024, v letu 2025 pa se je ponovno nekoliko znižala na 121 evrov. Zaradi večjega števila prejemnikov so se povečala tudi skupna sredstva države za štipendije, z okoli 70,1 milijonov evrov leta 2021 na približno 116,9 milijona evrov leta 2025.

7 FOKUS – Izkušnje in ocene nevladnih in humanitarnih organizacij glede socialnega položaja ranljivih skupin in kategorij prebivalstva v letu 2025

V tem poglavju predstavljamo analitično povzete odgovore, ocene, mnenja in izkušnje predstavnikov nekaterih humanitarnih in nevladnih organizacij⁴¹ o različnih vidikih položaja ranljivih posameznikov in skupin prebivalstva, s katerimi so prihajali v neposreden stik oz. so jim v letu 2025 nudili različne oblike pomoči. Povzemamo ugotovitve NVO o posledicah splošne druginje, podražitev hrane in stanovanj ter dviga stanovanjskih stroškov v zadnjem letu ter ugotovitve glede dostopa ranljivih posameznikov in skupin prebivalstva do javnih storitev. Povzemamo tudi njihove predloge za razvoj ukrepov, programov in oblik pomoči za različne ranljive skupine.

Analiza temelji na informacijah pridobljenih od šestih NVO, katerih predstavniki so sodelovali na razpravi v fokusni skupini na IRSSV v januarju 2026 (Zveza prijateljev mladine Slovenije - ZPMS, Zveza Anita Ogulin & ZPM, Slovenska Filantropija, Rdeči križ Slovenije – Zveza združenj (RKS), Slovenska Karitas in Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice). Po elektronski pošti smo dobili še odgovore od predstavnikov Zveze društev upokojencev Slovenije (ZDUS), Slovenska karitas, pa je še dodatno posredovala zaznave in opažanja različnih škofijskih karitas po elektronski pošti. Predstavniki nekaterih organizacij so odgovarjali z vidika izkušenj in dela v različnih programih znotraj njihove organizacije.⁴²

V nadaljevanju na podlagi odgovorov predstavnikov NVO in posredovanih informacij in materialov povzemamo ugotovitve, ki odsevajo mnenja, izkušnje in ocene omenjenih sedmih humanitarnih in nevladnih organizacij o temah vezanih na socialni položaj ranljivih skupin in kategorij prebivalcev, s katerimi organizacije prihajajo v stik oz. jim nudijo pomoč.

7.1 Ocena socialnega položaja uporabnikov pomoči NVO v letu 2025

Zanimalo nas je, kako z vidika izkušenj in stikov z uporabniki iz ranljivih skupin predstavniki NVO ocenjujejo njihov materialni in socialni položaj v letu 2025, ali in koliko se je njihov položaj spremenil v primerjavi z letom 2024 in s preteklimi leti ter kje vidijo razloge za morebitno poslabšanje ali izboljšanje razmer. Zanimalo nas je tudi, kakšen je bil obseg uporabnikov njihovih programov glede na pretekla leta.

Nekatere NVO zaznavajo upad števila uporabnikov, stagnacijo ali približno enak obseg uporabnikov kot v preteklih nekaj letih, v nekaterih organizacijah pa v posameznih programih ali pa na posameznih območjih Slovenije opažajo porast števila uporabnikov.

Na RKS so imeli v letu 2025 približno enako število uporabnikov kot v preteklem letu, zaznavajo pa različne situacije po različnih območnih združenjih (nekje rahlo povečanje, nekje rahlo zmanjšanje števila uporabnikov). Na splošno pa opažajo zmanjšanje števila oseb iz vojnih območij Ukrajine.

⁴¹ V nadaljevanju poglavja zaradi lažje berljivosti besedila za humanitarne in nevladne organizacije, ki smo jih zajeli v našo analizo, uporabljamo izraz NVO.

⁴² Vabilo in izhodiščna vprašanja za razpravo so priložena v Prilogi 2. Več podrobnosti o izvedbi fokusne skupine v Poglavju 2 (Vsebinski okvir in metodološki pristop).

Na Slovenski karitas imajo približno podobno situacijo, v splošnem pa lahko poročajo o rahlem upadu števila uporabnikov glede na preteklo leto. To pojasnjujejo z nizko brezposelnostjo, ki jo imamo v Sloveniji v zadnjem obdobju. Izpostavljajo pa območje severovzhodnega dela Slovenije in Maribora, kjer od novembra 2025 zaznavajo velik porast uporabnikov njihove pomoči. Razlogov zaenkrat še ne poznajo.

O rahlem upadu števila uporabnikov poročajo iz Zveze Anita Ogulin, o zvišanju števila uporabnikov pa iz ZPMS. Predstavnici Slovenske Filantropije in Kraljev ulice omenjata predvsem različne situacije po različnih programih. Na Slovenski Filantropiji v zadnjih dveh letih zaznavajo vedno večje povpraševanje po hrani iz programa Viški hrane – Hrana ljudem, ne smetem. Povpraševanja po tej vrsti pomoči (prehranskih paketih, različnih vrstah hrane, ki ostane v pekarnah, trgovinah in gostinskih obratih) je vedno več. Prav tako je več prošenj za finančno pomoč (npr. za hrano, poplačilo dolgov, položnic oziroma rednih stroškov povezanih s stanovanjem) od ljudi, ki sicer imajo streho nad glavo, vendar se soočajo z visokimi ali pa nepredvidenimi vzdrževalnimi in drugimi stanovanjskimi stroški (elektrika, ogrevanje, komunalne storitve, upravljanje večstanovanjskih stavb, itd.), ki jih težko poplačajo. Socialne stiske in težave, ki jih imajo njihovi uporabniki, so vedno bolj kompleksne, večplastne in dolgotrajne. Obenem pa zaznavajo rahel upad števila uporabnikov v programih, ki so namenjenih tujcem, migrantom, beguncem ter v programu Prostovoljski servis. V medgeneracijskih centrih je stanje približno enako kot v zadnjih letih.

V Društvu Kralji ulice se sicer konstantno soočajo z velikim številom prošenj za vključitev v njihove zelo raznolike programe, vendar je število uporabnikov omejeno s kapacitetami, ki jih imajo. Še posebej je to značilno za programe preprečevanja deložacij in nastanitvene podpore. Imajo pa občuten porast števila uporabnikov dnevnega centra v Ljubljani, kar pa ni nova situacija za leto 2025, ampak ta porast opažajo že zadnjih nekaj let. Novost za leto 2025 pa je ta, da so imeli v tem letu glede na leto prej dvakratno povečanje števila mladih do 25 let, ki so prišli po material za uživanje drog. To dejstvo oziroma zaznano stanje ocenjujejo kot izredno zaskrbljujoče.

Predstavnica ZDUS-a je opozorila na stalno slabšanje socialnega položaja starejših. Za ilustracijo je posredovala nekaj podatkov iz ankete med uporabniki programa Starejši za starejše za leto 2025, ki vključuje osebe, starejše od 69 let. Na primer 15,5 % (v letu 2024 14 %) uporabnikov poroča, da jim lastni dohodek ne zadošča za preživetje; 22,5 % (v letu 2024 24 %) starejših si ne bi moglo privoščiti pomoči, če bi ta bila plačljiva, dodatnih 22 % (v obeh letih) starejših bi si lahko delno privoščilo pomoč. Največ starejših, ki si pomoči, če bi bila ta plačljiva, ne bi moglo zagotoviti je v spodnjem Podravju (32 %) in na Koroškem (32 %), sledita Zasavje (29 %) in Posavje (26 %). Prostovoljci programa Starejši za starejše na terenu še vedno srečajo starejše, ki nimajo urejenih sanitarij, tople in tekoče vode. Delež le-teh je v primerjavi z letom 2024 sicer nekoliko nižji, vendar pa je ta problematika na terenu še vedno prisotna. Tako je v letu 2025 6,3 % starejših poročalo, da nimajo tople vode (v letu 2024 9,6 %), 6,8 % jih ni imelo tekoče tople vode (v letu 2024 9,6 %), 6,9 % stranišča s tekočo vodo (v letu 2024 9,5 %) in 7,4 % jih ni imelo kopalnice (v letu 2024 9,6 %). Ena desetina starejših, vključenih v ta program, tako v letu 2024 kot tudi v letu 2025, ni imela urejene ustrezne prehrane, dnevno pa so zaužili le dva obroka hrane ali manj.

7.2 Ključne stiske in težave, ki jih predstavniki NVO zaznavajo pri svojih uporabnikih

Prikrajšanost in izključenost (običajno dolgotrajna ali dlje trajajoča) na različnih življenjskih področjih, slabe socialne in materialne razmere se pri uporabnikih nevladnih in humanitarnih organizacij kažejo na različne načine. V okviru (v preteklih letih) že večkrat omenjenih (stanovanjska izključenost oziroma stiske in težave ljudi povezane z bivanjskimi in stanovanjskimi stroški; poslabšanje duševnega zdravja uporabnikov; kompleksnost, dolgotrajnost, prepletenost in povezanost stisk, težav in izzivov uporabnikov; pasti vsesplošne digitalizacije storitev; težave z mobilnostjo; nezmožnost obvladovanja nepredvidenih stroškov) so sogovorniki na tokratni fokusni skupini izpostavili še nekaj dodatnih vidikov teh problematik, na katere se v okviru sistema socialnega varstva zaenkrat ne znamo in ne uspemo zadovoljivo odzvati. V nadaljevanju zato povzemamo v preteklih letih že izpostavljene ključne stiske in težave, ki jih predstavniki NVO zaznavajo pri svojih uporabnikih, predstavljamo in dodajamo pa tudi na novo izpostavljene vidike teh problematik.

- **Pasti vsesplošne digitalizacije ali »digitalna revščina«**, s katero se soočajo zlasti starejše osebe in priseljenci (migranti in begunci). Predvsem z epidemijo Covid 19 se je z namenom poenostavitve različnih postopkov veliko le teh digitaliziralo, nakupovanje, naročanje na storitve in tudi uveljavljanje različnih pravic se je v veliki meri preselilo na splet, kar nekaterim otežuje dostop do dobrin, storitev in pravic. Za starejše so zlasti problematična naročanja na zdravstvene storitve. Po zadnjih podatkih ZDUS-a (gre za uporabnike programa Starejši za starejše) 37 % starejših poroča, da ne uporabljajo interneta, 19,5 % jih internet uporablja le občasno. Razlogi za to so po poročanju ZDUS-a različni, od tega, da starejši uporabi novodobnim tehnologijam niso naklonjeni, je ne znajo uporabljati ali si je ne morejo privoščiti. Predstavniki NVO razumejo in v splošnem podpirajo digitalizacijo, vendar mora po njihovem mnenju vedno obstajati tudi alternativni način uveljavljanja pravic, dostopa do storitev in dobrin, ki res deluje in ni zagotovljen le deklarativno.
- **Poslabšanje duševnega zdravja uporabnikov**: Sodelujoči predstavniki NVO pritrjujejo, da so težave v duševnem zdravju med njihovimi uporabniki zelo pogoste oziroma njihova pojavnost ostaja po epidemiji Covid 19 še vedno zelo visoka. Več sodelujočih v tem kontekstu izpostavlja, da uporabniki v večji meri kot pred leti poleg materialne in finančne pomoči potrebujejo, da jih nekdo posluša, razbremenilne in svetovalne pogovore, saj na ta način vsaj deloma »odložijo bremena«, ki jih težijo in katerih kopičenje vodi v depresijo, anksioznost, nemir, nespečnost, razdražljivost, agresivnost in podobno. Omenjajo, da je med njihovimi uporabniki veliko takih, ki imajo »obvladljive« težave v duševnem zdravju, ki v resnici potrebujejo le nekoga, ki jih posluša, motivira, spodbuja, razbremeni; določen delež pa je takih, ki ima globlje, dolgotrajne in bolj kompleksne težave in pogosto rabijo zdravljenje odvisnosti, socialno, psihiatrično ter tudi psihoterapevtsko pomoč. Ta velikokrat ni na voljo tam in takrat, ko jo ljudje potrebujejo, za mnoge pa ostaja tudi finančno nedosegljiva. Nekateri uporabniki pa nekega poglobljenega terapevtskega odnosa in dela niti ne zmorejo. Pogosto so ljudje v akutnih situacijah za nekaj časa hospitalizirani, dokler se jim stanje ne izboljša, potem jih odpustijo in ljudje se vrnejo v stare tirnice, prenehajo z jemanjem zdravil, ponovno uživajo alkohol ali druge droge, so ponovno na cesti. Predstavnice Zveze Anite Ogulin in Zveze prijateljev mladine Slovenije opozarjajo na slabšanje duševnega zdravja med mladostniki, srednješolci, ki živijo v slabih socialnih razmerah, imajo manj možnosti in priložnosti kot njihovi vrstniki, slabo razvito socialno mrežo, doživljajo neuspehe v šoli, dodaten pritisk pa z nerealnimi podobami življenja doživljajo še preko socialnih medijev. Predstavnice ZPMS omenjajo, da je še vedno veliko

kontaktov na Tom telefonu povezanih s temo duševnega zdravja med otroki in mladimi, nasiljem v družini in med vrstniki. Sogovorniki v tem kontekstu poudarjajo pomen prepoznavanja duševnih stisk in zavedanja posledic slabšanja duševnega zdravja že zelo zgodaj (med otroci). Pomembna je splošna občutljivost za te teme na vseh ravneh ter razvoj podpornih skupnostnih služb, ki bodo ljudem dostopne in dosegljive v njihovem okolju. Med ljudmi v težki socialni situaciji je, kot že prej omenjeno, pogosto prisotna kombinacija težav v duševnem zdravju, uporabe alkohola in/ali drog, kar predstavlja izredno težke, kompleksne stiske in težave za posameznika in družino.

- **Stanovanjska izključenost oziroma stiske in težave ljudi povezane z bivanjskimi in stanovanjskimi stroški:** predstavniki NVO kot pomemben element socialnega položaja svojih uporabnikov že več let izpostavljajo stanovanja in stroške, povezane z njim. Različna gospodinjstva z enakim številom članov in enakimi prihodki prav zaradi stanovanjskih stroškov in stroškov, povezanih z bivanjem, lahko živijo s povsem različno vsoto mesečno razpoložljivih dohodkov; enim lahko po poplačilu mesečnih položnic ostane nekaj sredstev, drugi pa imajo težave že pri poplačilu vseh položnic. Razmere so npr. bistveno slabše, če družina ali posameznik živi v najemniškem stanovanju (v primerjavi z ljudmi, ki živijo v lastniškem stanovanju); če za stanovanje plačuje povsem tržno najemnino na zasebnem trgu in če zanj ne prejema subvencije; če živi npr. v Ljubljani ali kateremkoli drugem večjem mestu, kjer so najemnine izredno visoke; če je stanovanje energetske potratno, kar ima za posledico visoke stroške ogrevanja in če živi v večstanovanjski stavbi z visokimi stroški upravljanja (stroški upravnikov večstanovanjskih stavb so neregulirani in postajajo izredno visoki). Predstavnica Slovenske Filantropije omenja, da je za priseljence, ki se obračajo k njim po pomoč, v Ljubljani in Mariboru praktično nemogoče najti stanovanje. Če že, jih najdejo v manjših krajih, pa še to gre velikokrat za kletne, vlažne prostore z malo ali nič dnevne svetlobe, kar negativno vpliva na zdravje ljudi. Zdravi ljudje potem zaradi slabih stanovanjskih razmer razvijejo različne zdravstvene težave. Ugotavljajo pa, da so se cene najemnin zvišale po vsej Sloveniji. Predstavnica Društva Kralji ulice izpostavlja podobno, saj za osebe z izkušnjo brezdomstva skoraj ni pozitivnih izhodov. Zanje v zadnjem obdobju zelo težko najdejo stanovanje oziroma namestitev. Stanovanj je v splošnem premalo, sploh pa za osebe, ki ne ustrezajo podobi »idealnega najemnika«. Edino mlajši moški brezdomci, ki so dokaj urejenega videza, namestitev še uspejo dobiti. Zavetišča za brezdomce so praktično polna, saj je zaradi slabih možnosti izhodov fluktuacija v tovrstnih namestitvah nizka. Podobno kot predstavnica Slovenske filantropije, tudi s Kraljev ulice poročajo, da če jim le uspe dobiti kako stanovanje za svoje uporabnike, gre večinoma za vlažna, kletna, majhna stanovanja – »luknje«. Situacije, s katerimi se soočajo pri svojem delu z brezdomnimi osebami, na žalost praktično zaradi pomanjkanja možnosti ostajajo nerešljive. Ljudje zaradi pomanjkanja možnosti ostajajo v brezdomstvu. Pomanjkanje cenovno dostopnih, varnih in trajnih stanovanjskih oziroma nastanitvenih rešitev smo ugotovili tudi s študijo o potrebah ranljivih skupin prebivalstva po socialnovarstvenih programih in programih v podporo družinam, ki smo jo na IRSSV izvedli v letu 2024. Ugotovili smo, da se različne ranljive skupine, ki so uporabniki nastanitvenih tipov programov, srečujejo s stanovanjskimi izzivi po zaključku programa. Fluktuacija v teh programih je prav zaradi težav, povezanih s pomanjkanjem stanovanj, manjša in ljudje dlje časa, kot bi bilo treba, ostanejo v programih. V tem kontekstu se kaže predvsem pomanjkanje neprofitnih najemnih stanovanj za varno in trajnejšo obliko bivanja, ob tem pa tudi pomanjkanje različnih tipov prehodnih bivalnih enot oziroma namestitev za vmesno,

premostitveno obdobje ter pomanjkanje možnosti za krizne ali občasne nastanitve. S temi izzivi se soočajo zlasti osebe z izkušnjo nasilja, osebe z izkušnjo brezdomstva, osebe s težavami v duševnem zdravju, uporabniki drog, priseljenci (zlasti tisti brez urejenega statusa v RS), samske ženske z otroki, starejše osebe z nizkimi dohodki ali gibalno ovirane osebe, ki bivajo v stanovanju ali hiši, ki ga/je ne morejo vzdrževati in je neprilagojeno/neprilagojena njihovim potrebam (Smolej Jež S. in drugi 2024). Na letošnji fokusni skupini so predstavniki Slovenske karitas omenili primere, ko ženske z otroci zaradi stanovanjskih težav ter bojazni, da enostavno zaradi pomanjkanja stanovanj lahko ostanejo brez strehe nad glavo, pridejo v materinski dom. Gre za obdobje, ko družine čakajo na neprofitno stanovanje, plačevanja visokih najemnin za najem zasebnega stanovanja si težko privoščijo, zato se poslužujejo namestitve v materinskem domu. Tudi v programu namestitvene podpore so se na Društvu kralji ulice že srečali s primeri mater samohranilk, ki so po preteku bivanja v materinskem domu prišle v njihov program, čakajo pa na pridobitev neprofitnega stanovanja. Predstavniki drugih NVO dodajajo, da se pojavlja vse več primerov, ko se eden od partnerjev v najemniškem stanovanju ob razhodu sooči z brezdomstvom.

- Veliko uporabnikov pomoči NVO s svojimi prihodki nekako shaja, živijo zelo skromno, na minimumu. Navadili so se življenja, kot ga živijo, ker jim drugega ne preostane, in razvili še druge strategije preživetja. Običajno tak način nekako deluje dokler se ne pojavijo neki **nepredvideni stroški ali dogodki** v gospodinjstvu. Nepredvideni, nenadni stroški so velikokrat povezani s stanovanjem oziroma bivanjem (npr. nakup energenta za ogrevanje, popravilo trajnejših potrošnih dobrin kot so npr. pralni stroj, televizor, kurilna/ogrevalna naprava, avto ipd.) ali pa z nujnostjo plačila zdravstvenih storitev ali pripomočkov. To je zelo pogosto pri starejših osebah, pri katerih so stroški, povezani z zdravjem, zelo pogosti, za osebe z nizkimi pokojninami pa predstavljajo veliko breme. Ob takih priložnostih se ljudje velikokrat obrnejo po pomoč na NVO.
- Slovenija je geografsko zelo razpršena, javni prevoz pa je predvsem v manjših krajih slabo razvit. Veliko uporabnikov pomoči NVO ima **težave z mobilnostjo**. S to težavo se soočajo zlasti starejše osebe, gospodinjstva brez osebne avtomobila, kar vpliva na to, da se odrasle zaposljive osebe težje zaposlijo oziroma imajo težave s prihodom na delo. Iz več organizacij poročajo, da se na njih obračajo osebe/družine, ki so se zaradi nižanja stanovanjskih stroškov preselile na podeželje, kjer pa se soočajo s slabimi prometnimi povezavami. Na NVO-jih so v takih primerih že dobili prošnje za pomoč pri nakupu osebne avtomobila ali pa pri popravilu starega. Iz Zveze Anite Ogulin in ZPMS opozarjajo, da se učenci zadnjih razredov osnovne šole iz socialno šibkih družin velikokrat na podlagi oddaljenosti srednje šole odločajo o tem, na katero šolo se bodo vpisali. Velika oddaljenost srednje šole od doma je namreč povezana z visokimi prevoznimi stroški in veliko količino časa zdoma. Za starejše, zlasti v manjših in bolj oddaljenih krajih, je problematično tudi zapiranje izpostav pošte ali bank ter ukinjanje bankomatov (kar je povezano z razmahom brezgotovinskega plačevanja, spletnega nakupovanja in urejanja zadev preko spleta). S tem se njihova socialna izključenost in odvisnost od pomoči drugih še stopnjujeta. V letu 2025 se je pomoč prostovoljcev ZDUS-a v programu Starejši za starejše v obliki prevozov nekoliko povečala, in sicer so prostovoljci v letu 2025 opravili za 17 % več prevozov v primerjavi z letom prej.
- V sklopu izstopajočih stisk in težav, s katerimi se soočajo ranljive skupine, izpostavljamo še eno pomembno ugotovitev analize potreb ranljivih skupin prebivalstva po socialnovarstvenih programih in programih v podporo družinam, ki smo jo na IRSSV izvedli v letu 2024 in sovпада

z zaznavami predstavnikov NVO na fokusnih skupinah. Odgovori v študiji sodelujočih predstavnikov CSD, občin in izvajalcev programov kažejo na vedno bolj prisotno **kompleksnost, dolgotrajnost, prepletenost in povezanost stisk, težav in izzivov uporabnikov**. Potrebe uporabnikov različnih socialnovarstvenih programov in programov za družine se namreč spreminjajo, postajajo vedno bolj kompleksne, pogosto je stisk, težav in izzivov, zaradi katerih ljudje prihajajo v programe, več, med seboj pa so povezani in prepleteni. Mnogi uporabniki nimajo samo ene, specifične težave ali stiske, ki bi jo bilo možno reševati s specializiranim, usmerjenim programom, temveč imajo vrsto kompleksnih medsebojno povezanih izzivov na različnih področjih življenja (npr. sočasna prisotnost alkoholizma, težav v duševnem zdravju, dolgotrajne bolezni oziroma kroničnih zdravstvenih težav, brezposelnosti, finančnih težav, slabih stanovanjskih razmer, itd.), ki zahtevajo celovitejšo, multidisciplinarno obravnavo in pristop ter naslavljanje njihovih potreb iz različnih vidikov (Smolej Jež S. in drugi 2024). Tudi predstavniki NVO so na pogovoru v začetku leta 2026 ponovno večkrat opozorili, da je med ljudmi v težki socialni situaciji pogosto prisotna kombinacija težav v duševnem zdravju, uporabe alkohola in/ali drog, kar predstavlja izredno težke, kompleksne stiske in težave za posameznika in družino, za katere v trenutnem sistemu socialnega varstva po njihovem mnenju nimamo razvitih ustreznih pristopov, načinov obravnave in oblik pomoči.

- **Slabšanje dostopa do storitev:** predstavniki NVO opozarjajo na splošno slabšanje dostopa do storitev, zlasti zdravstvenih storitev in dolgotrajne oskrbe. Gre sicer za splošno slabšanje dostopnosti, ki pa ga bolj občutijo starejši in ljudje s slabšim socialno ekonomskim statusom, saj sami ne morejo kriti stroškov zdravstvenih storitev mimo čakalnih vrst, zasebnih zdravstvenih in zobozdravstvenih storitev, ki so neposredno plačljive. Podobna situacija je tudi na področju dolgotrajne oskrbe, ki je le delno pokrita iz sistema, storitve pa pogosto niso na voljo takoj in v takšnem obsegu kot jih ljudje potrebujejo. Tudi v tem primeru so v izrazito slabšem položaju osebe z nižjim socialno ekonomskim statusom.

7.3 Kategorije ljudi, ki se v največji meri obračajo po pomoč na NVO, ter nove skupine uporabnikov

Zanimalo nas je, ali so se v letu 2025 po pomoč in podporo NVO obračali večinoma uporabniki, ki so le to potrebovali že prej, ali tudi novi uporabniki. Predstavniki vseh sodelujočih NVO so poročali, da so se na njih obračali tako »stalni« uporabniki oz. tisti, ki pomoč prejemajo že dlje časa, kot tudi nove skupine uporabnikov. V nadaljevanju izpostavljamo ciljne skupine uporabnikov programov NVO, ki so jih predstavniki NVO posebej izpostavili v pogovorih v zadnjih dveh letih. Nekaj teh kategorij je bilo namreč izpostavljenih v obeh fokusnih skupinah (novembra 2024 in januarja 2026).

- **Enočlanska gospodinjstva oziroma samske osebe:** 1 - predstavniki NVO so izpostavili starejše osebe, ki po izgubi partnerja/partnerice ostanejo same v velikih, nefunkcionalnih nepremičninah; izpostavljajo visoke pogrebne stroške, ki ovdovele starejše osebe velikokrat spravijo v veliko denarno stisko; med starejšimi je veliko osamljenih, ki se npr. v dnevni center pridejo družiti, pogovarjati, pogreti in po oblačila; 2 - omenjajo samske moške v poznih srednjih letih, ki živijo s starši, običajno z mamo, so brez otrok, niso v partnerski zvezi, so povsem nesamostojni, se ne znajdejo in ne znajo sami skrbeti zase; posebej nemočni so po tem, ko jim umrejo starši, nimajo več vira opore in pomoči in so povsem izgubljeni in nefunkcionalni.

- **Enostarševske družine, običajno mame z otroki:** na ZPMS in Zvezi Anita Ogulin izpostavljajo porast enostarševskih družin, ki se na njih obračajo po pomoč. Omenjajo, da okrog 60 % družin, ki jim pomagajo, predstavljajo enostarševske družine. Stik imajo predvsem z enostarševskimi družinami, v katerih se pojavi bolezen, invalidnost, smrt enega od staršev, kar predstavlja nek sprožilni element, ki pred tem morda povsem funkcionalno družino kar naenkrat pahne v spiralo različnih stisk, težav in izzivov (socialnih, zdravstvenih, stanovanjskih, itd.), iz katerih ne vidijo izhoda.
- **Srednja generacija:** predstavnica RKS omenja porast predstavnikov srednje generacije, ki se jim je v vse splošni druginji in stanovanjski krizi, s katerima se Slovenija sooča že nekaj let, zalomilo. Gre običajno za družine z dvema ali vsaj eno zaposleno odraslo osebo, ki ne zmorejo več plačevati visokih stroškov najema stanovanja in drugih rednih stroškov, ki se jim kopičijo dolгови, ki so se morda v preteklosti odločile za nek nakup, ki se je kasneje izkazal kot slab (npr. nakup stare dotrajane hiše ali pa slabega avta). Srečujejo se z družinami in posamezniki, ki so morda do nedavnega normalno funkcionirali in shajali, v zadnjem času pa zaradi omenjenih objektivnih družbenih okoliščin in morda neke slabe, nepremišljene odločitve ali druge osebne okoliščine ne zmorejo več dostojno preživeti.
- **Osebe/družine tik nad cenzusom za upravičenost do DSP:** družine in posamezniki z nizkimi mesečnimi prihodki, ki zaradi različnih vzrokov niso upravičeni do DSP (se nahajajo tik nad cenzusom za pridobitev te pravice), so pogosto v slabšem položaju kot osebe/družine, ki prejemajo DSP. Na pravico do DSP so namreč vezane tudi pravica do plačila obveznega zdravstvenega prispevka, pravica do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, pravica do oprostitve plačila RTV prispevka, običajno tudi pravica do subvencije najemnine, višjih subvencij za plačilo malice in kosila učencev in dijakov ter višji delež znižanja plačila vrtca.
- **Posamezniki ali družine, ki živijo v najemniškem stanovanju:** osebe z enakimi prihodki, ki živijo v najemniškem stanovanju, so običajno v bistveno slabšem finančnem položaju kot osebe, ki živijo v lastniškem stanovanju. Še posebej so izpostavljene enostarševske družine z nizkimi dohodki, ki npr. plačujejo tržno najemnino v zasebnem stanovanju ter visoke stanovanjske/bivanjske stroške, visoke stroške za storitve upravnika in se v nekem trenutku soočijo z nepredvidenim stroškom, boleznijo ali invalidnostjo družinskega člana.
- **Revni zaposleni:** predstavnice več NVO (Zveza Anite Ogulin, Društvo kralji ulice, Rdeči križ Slovenije, Slovenska karitas) so omenile, da se po pomoč in podporo k njim vse pogosteje obračajo zaposlene osebe. Predstavnica Zveza Anite Ogulin ta trend opaža v zadnjih dveh letih, ko je med njihovimi uporabniki več kot polovica družin, v katerih je vsaj ena odrasla oseba zaposlena. Opozarja še, da predstavniki družin, v katerih je vsaj ena oseba zaposlena, zelo pozno pridejo po pomoč, saj živijo v prepričanju, da so pomoči NVO lahko deležni le brezposelni. Običajno pridejo po pomoč, ko je stiska že zelo velika, ko se npr. soočajo z dolgi, grožnjami z deložacijo in načetim (najpogosteje duševnim) zdravjem. Še vedno namreč velja neko splošno prepričanje, da so pomoči iz javnih sredstev ter tudi nevladnih in humanitarnih organizacij lahko deležne le brezposelne in ostale »neaktivne« osebe. Glede revnih zaposlenih dodajajo še, da v revnih družinah včasih zaposlitev enega ali obeh odraslih članov družine še ne predstavlja avtomatskega izhoda iz revščine, saj ljudje morda toliko izboljšajo svoj dohodek, da družina ne prejema več DSP, subvencij in drugih pravic iz javnih sredstev, razpoložljiv dohodek pa ni bistveno drugačen oziroma višji kot takrat, ko sta bila starša brezposelna. To je povezano z že omenjenimi težavami posameznikov in družin tik nad cenzusom upravičenosti do DSP ter premajhno razliko med minimalno plačo in seštevkem pravic iz javnih sredstev, kar

vsekakor ne predstavlja motivacije za zaposlovanje. Pojavljajo se tudi primeri, ko npr. odrasla zaposlena oseba ne prejema nizkega osebnega dohodka, vendar ne zna ali ne zmore ustrezno razporejati finančnih sredstev, nepremišljeno troši denar zaradi različnih pritiskov, prepričanj, pričakovanj in družbenih norm (npr. se zadolži zaradi praznovanja svojega petdesetega rojstnega dne) in zato kljub zaposlenosti ostaja v finančnih težavah, dolgovih, revščini ter zaproša za pomoč NVO.

- **Tujci, priseljenci:** na NVO opažajo, da je med njihovimi uporabniki nekoliko manj tujcev, priseljencev, migrantov, beguncev, kot v preteklih nekaj letih, saj se pozna manjši pritok beguncev zaradi vojne v Ukrajini. Ugotavljajo tudi, da se je splošna situacija za zaposlovanje tujcev v Sloveniji nekoliko izboljšala; nekoliko manj je pravno formalnih ovir za zaposlovanje, tudi delodajalci so bolj odprti do tuje delovne sile. Ob tem pa predstavniki NVO opozarjajo, da priseljenci pogosto opravljajo dela, ki so slabše plačana, delovni pogoji pa slabi. Tudi priseljenci z visoko izobrazbo velikokrat v Sloveniji opravljajo dela, ki ne zahtevajo posebne izobrazbe ali kvalifikacij, torej manj zahtevna in slabše plačana dela ter tako ostajajo v slabšem socialno ekonomskem položaju. Sfero dela torej zaznamuje izrazita prekarnost, poleg tega pa se pogosto soočajo s stanovanjsko stisko ali skritim brezdomstvom, saj so lastniki stanovanj dokaj nenaklonjeni oddajanju stanovanj tujcem. Če nimajo urejenega statusa tujca v Sloveniji, če nimajo stalnega bivališča, na kar se vežejo pravice iz javnih sredstev, potem niti niso upravičeni so DSP, subvencije najemnine in tudi ne do plačila prispevka za zdravstveno zavarovanje. Velika ovira priseljencev za boljšo integracijo v slovensko družbo in večjo splošno socialno vključenost je neznanje slovenskega jezika. V zadnjem času v splošni komunikaciji veliko uporabljajo spletne prevajalnike in angleški jezik. Učenje slovenskega jezika je tako še nekoliko bolj kot v preteklosti potisnjeno v ozadje.
- **Ženske, ki doživljajo stanovanjsko stisko in izkušajo skrito brezdomstvo:** v splošnem velja, da je med brezdomnimi osebami več moških. Tudi v programe za brezdomce je vključenih bistveno več moških kot žensk. Na Društvu kralji ulice pa opozarjajo na naraščanje števila ženskih brezdomnih oseb. Zaznavajo namreč porast zlasti starejših žensk, ki se vključujejo v njihov dnevni center ter mlajših odraslih žensk, ki se želijo vključiti v program nastanitvene podpore. Na letošnji fokusni skupini so predstavniki Slovenske karitas omenili primere, ko ženske z otroci zaradi stanovanjskih težav ter bojazni, da zaradi pomanjkanja stanovanj lahko ostanejo brez strehe nad glavo, pridejo v materinski dom. Gre za obdobje, ko družine čakajo na neprofitno stanovanje, plačevanja visokih najemnin za najem zasebnega stanovanja si težko privoščijo, zato pridejo v materinski dom. V programu namestitvene podpore (Društvo kralji ulice) pa imajo primere mater samohranilk, ki po preteku bivanja v materinskem domu pridejo v njihov program namestitvene podpore. Po letu in pol, kolikor lahko traja bivanje v tem programu, pa iščejo novo rešitev. Ves ta čas pa čakajo na pridobitev neprofitnega stanovanja. Gre torej za novo zelo ranljivo ciljno skupino žensk in njihovih otrok, ki se zaradi reševanja stanovanjske stiske poslužuje kroženja med programi.
- Tako v pogovoru novembra 2024 kot tudi v letošnjem pogovoru so predstavnice več NVO (Zveza Anita Ogulin, ZPMS, Slovenska Filantropija, Društvo kralji ulice) kot posebej ranljivo in pogosto spregledano kategorijo ljudi izpostavile **mlade**. Izpostavile so nekaj skupin mladih, s katerimi se srečujejo pri svojem delu v NVO, in sicer: 1 - dijaki in (v manjšem deležu tudi) študenti, ki izhajajo iz deprivilegiranega okolja, iz finančno slabo situiranih družin, ki se same spopadajo z različnimi izzivi in na pomoč katerih mladostniki ne morejo računati. Te mlade družba in institucije ter različni uradi dojemajo kot odrasle osebe, od njih pričakujejo, da se

bodo v družbi sami znašli, da imajo toliko funkcionalnih znanj, da bodo znali sami poskrbeti zase, si sami urediti življenje in vse izzive, ki jih prinaša vsakdan, pa temu običajno ni tako. Npr. za ureditev različnih formalnosti, uradnih zadev ter za obvladovanje vsakodnevnih izzivov in tveganj rabijo pomoč odrasle osebe, vendar velikokrat take osebe med svojimi bližnjimi nimajo. Če taki mladostniki med tednom živijo v dijaškem domu, se običajno ob koncih tedna, prostih dnevih oziroma počitnicah ne želijo ali ne morejo vrniti v primarno družino, tako da te dneve pogosto preživljajo na različne tvegane načine ter obenem izkušajo skrito brezdomstvo (npr. malo spijo na kavču pri prijateljih, malo pri starih starših, na vagonih, dekleta se zapletejo v škodljiva partnerska razmerja s starejšimi moškimi...). 2 – mlade brezdomne osebe: gre za mlade, ki bodisi živijo v dijaškem domu, pa tako kot opisano zgoraj občasno izkušajo skrito brezdomstvo, bodisi za osebe, ki so pobegnile od doma, od rejniške družine ali katerekoli institucije (npr. strokovnega centra) ali pa osebe po zaključku rejništva ali bivanja v strokovnem centru. Gre skratka za mlade osebe, ki večinoma izkušajo skrito in pa dnevno brezdomstvo in jih statistike o vključenih v socialnovarstvene programe za brezdomce večinoma ne zaznajo, saj se ne identificirajo kot brezdomne osebe in ne obiskujejo teh programov. 3 - otroci in mladi brez spremstva, ki so prišli v Slovenijo brez spremstva staršev oziroma bližnjih sorodnikov ali drugih pomembnih odraslih oseb (jih nimajo več ali pa so le ti ostali v matični domovini). Ti otroci in mladostniki se soočajo s podobnimi stiskami in težavami kot že zgoraj opisani drugi dve skupini mladih, poleg tega pa so deležni še kompleksnih in dolgotrajnih postopkov ureditve statusa v Sloveniji. 4 – Mladi uporabniki drog, ki lahko sodijo v katero izmed že omenjenih kategorij mladih. Gre za mlade, ki so izpadli iz formalnih in neformalnih sistemov pomoči, soočajo pa se s številnimi težavami in izzivi na različnih področjih življenja. Predstavniki NVO ugotavljajo, da je na področju zagotavljanja pomoči za to ciljno skupino nastala praznina. Njihovih težav ne rešujemo pravočasno, nimamo pravih programov in pristopov, s katerimi bi se tej specifični skupini uporabnikov približali.

7.4 Kadrovske primanjkljaje v službah na področju socialnega varstva

Pomanjkanje kadra v službah, ki zagotavljajo pomoč in podporo ljudem v socialnih stiskah in težavah, ni nov podatek. Na premajhno število kadra in primanjkljaje nekaterih specifičnih kadrovskih profilov, ki predstavljajo pomemben zaviralni element ustreznemu naslavljanju potreb uporabnikov, smo opozorili v študiji Potrebe ranljivih skupin prebivalstva po socialnovarstvenih programih in programih v podporo družinam (Smolej Jež S. in drugi 2024), predstavniki NVO pa so to dejstvo omenili tako v pogovoru leta 2024 kot tudi v letošnjem. Omenjajo tako pomanjkanje prostovoljcev, predvsem mladih, novih prostovoljcev, kot tudi zaposlenih strokovnjakov različnih profilov. V zadnjih nekaj letih, ko centri za socialno delo dobivajo vse več novih, predvsem administrativnih, koordinacijskih in usklajevalnih nalog, postaja delo v NVO za vse več strokovnega kadra iz CSD-jev spet zanimivo. Vendar pa so z vidika kariernega razvoja in višine plače NVO postale nekonkurenčne. Plače so se v javnem sektorju dvignile, čemur pa nevladni sektor ne sledi. Mladim, perspektivnim ali pa uveljavljenim strokovnjakom NVO težko ponudijo atraktiven, privlačen karierni razvoj. Stiske in težave uporabnikov so vedno kompleksnejše, delo pa intenzivno in zahtevno. Zaposleni si želijo, da bi lahko delo na terenu kombinirali z delom na domu ter preko različne IKT, kar pa jim na NVO lahko omogočijo le v manjšem obsegu. Na ZPMS se soočajo s pomanjkanjem vzgojiteljev za izvedbo poletnih letovanj za otroke. Velik primanjkljaj se kaže tako na širokem področju socialnega varstva kot tudi na področju dolgotrajne

oskrbe. Če te poklice tako z vidika plač kot tudi z vidika kariernega razvoja ne bomo naredili bolj privlačne, ne bo pritoka novih kadrov, obstoječi pa bodo panogo zapuščali in se preusmerili v druge »lažje« poklice. MDDSZ s pogoji financiranja socialnovarstvenih programov in kriteriji za strokovni kader, ki ga financirajo, v zadnjih letih prihaja bližje stanju na trgu dela, vendar predstavniki NVO opozarjajo, da bodo za ohranitev in pridobitev novega kadra v teh programih potrebni odločnejši koraki.

7.5 Potrebe ranljivih skupin ter oblike pomoči zanje

Predstavniki sodelujočih NVO ugotavljajo, da se potrebe njihovih uporabnikov tudi v letu 2025 glede na predhodna leta niso bistveno spremenile (glede tega kaj potrebujejo oziroma za kakšne vrste pomoči zaprosijo), so se pa stiske in težave poglobile, postajajo vedno bolj kompleksne, pa tudi procesi pomoči, reševanje njihovih težav je vedno bolj zapleteno, kompleksno, dolgotrajno (različni postopki, dokumentacija, dokazila, veliko klicev, prošenj, urejanja zadev in podobno).

Prostovoljci v programu Starejši za starejše (ZDUS) so v letu 2025 najpogosteje nudili pomoč v obliki druženja, dostave hrane in prevozov. Te oblike pomoči so bile najpogosteje nudene tudi v letu 2024. Se je pa pomoč v obliki prevozov za starejše glede na leto 2024 povečala za 17 %. Zagotavljanje prevozov za starejše bo treba v prihodnje še okrepiti, saj ima veliko uporabnikov pomoči NVO (predvsem starejših) težave z mobilnostjo. Veliko je bilo tudi informiranja in osveščanja o novostih in pravicah, ki so namenjene starejšim, tudi glede dolgotrajne oskrbe.

Še vedno predstavniki NVO kot vrste pomoči, ki so jih njihovi uporabniki v letu 2025 najbolj potrebovali (in so jih NVO tudi najpogosteje izvajale), izpostavljajo: materialno pomoč (hrana, oblačila, obutev, higienski pripomočki, šolske potrebščine), finančno pomoč za plačilo osnovnih položnic v gospodinjstvu oziroma stanovanjskih stroškov, vključno z visokimi stroški upravnikov v večstanovanjskih stavbah; namensko denarno pomoč; nakup energentov, plačilo ogrevanja; zimska in poletna letovanja otrok; pomoč pri urejanju uradnih zadev in izpolnjevanju obrazcev in vlog (veliko v elektronski obliki) za ureditev različnih statusov oziroma življenjske situacije; psihosocialno svetovanje, terapevtsko pomoč, razbremenilne razgovore; druženje, poslušanje, neformalne pogovore, laično psihosocialno pomoč; pomoč v komunikaciji z različnimi uradi, pri naročanju na zdravstvene storitve in posredovanje pri urejanju zadev.

So pa v letošnjem pogovoru predstavniki NVO izpostavili nekaj oblik pomoči, ki jih bo treba v prihodnje zagotavljati v večjem obsegu in/ali izvajati drugače (več o tem v nadaljevanju).

7.6 Razvoj ukrepov, programov in oblik pomoči za različne ranljive skupine

Po mnenju predstavnikov NVO je programov in projektov za najbolj ranljive in socialno ogrožene skupine prebivalstva v Sloveniji precej, vendar pa le ti velikokrat delujejo zelo parcialno, se specializirajo na ozek segment stisk in težav ljudi in ne delujejo celovito. Omenili smo že vedno globlje, kompleksnejše stiske in težave ljudi, ki jih je treba videti v celoti in tudi tako reševati. Podpora in oblike pomoči morajo biti vseobsegajoče, celovite, po možnosti dosegljive in dostopne na enem mestu v

skupnosti. Ljudem je treba pomagati urediti njihovo življenjsko situacijo, stopiti z njimi v delovni, zaupni odnos ter načrtovati izvirne projekte pomoči, ki so »ukrojeni« glede na njihove potrebe.

Predstavniki NVO so izpostavili nekaj kategorij ljudi, za katere bo v prihodnje treba razviti nove, drugačne oblike pomoči, izpostavili pa so tudi nekaj splošnih predlogov sprememb pri naslavljanju potreb najranljivejših.

Pristopi in programi za mlade

Ena izmed skupin, ki smo jih v zadnjih dveh letih že večkrat izpostavili in za katere je nujno oblikovati nove, drugačne, inovativne programe in pristope, so mladi, ki prihajajo iz socialno šibkega okolja, iz nefunkcionalnih družin, so nameščeni v rejniških družinah ali pa v strokovnih centrih oziroma imajo izkušnje s tovrstnimi namestitvami, imajo težave v šoli, begajo od doma ali pa so pobegnili iz rejniške družine oziroma strokovnega centra, imajo izkušnje s policijo in sodstvom, eksperimentirajo z drogami in se poslužujejo drugih oblik tveganega vedenja. Gre za dlje časa spregledano ranljivo ciljno skupino, ki je izredno izmuzljiva, saj je formalni sistemi pomoči ne podprejo pravočasno in na način, ki bi bil ukrojen njihovim potrebam in specifikam, na družinsko pomoč in oporo pa se tudi ne morejo zanesti (prej nasprotno; družinsko okolje je zanje pogosto ogrožujoče). Največji vpliv nanje imajo vrstniške skupine in druge neformalne mreže, v katere so vpeti. Nevladne organizacije že nekaj let opozarjajo na to ciljno skupino, ki ji v okviru lastnih programov pomagajo, vendar se zavedajo nuje po razvoju novih oblik pomoči in podpore.

Izpostavijo pomen usmerjenega, ciljanega preventivnega dela z otroki in mladostniki že dovolj zgodaj, v času osnovne šole. Po njihovem mnenju je pomembno, da se otroke in mladostnike, pri katerih se pojavijo najrazličnejše stiske in težave povezane z odraščanjem, vedenjem, šolskim delom, z vrstniki, doma, ipd. podpre in jim pomaga hitro. Začeti delo s tako rizično skupino mladih šele okrog polnoletnosti, ob zaključku srednješolskega obdobja, je prepozno, saj, kot že omenjeno, takrat nanje vplivajo predvsem vrstniške skupine in druge neformalne mreže, v katere so vpeti in neke formalne, institucionalizirane oblike pomoči običajno odklanjajo. V tem obdobju je bolj smiselno, da do njih pristopamo manj formalno, da z mladostnikom dela, ga spremlja oseba, ki do njega pristopa na pol formalen način, ki zna vzpostaviti zaupen delovni odnos z mladostnikom ter ga spremlja in mu je v oporo v daljšem časovnem obdobju. Mogoče je smiselno, da ta oseba, strokovnjak ni del šolske svetovalne službe ali strokovnega centra, saj je taka podpora potem vezana na obdobje vključenosti v določeno šolo ali strokovni center. Bolj smiselno bi bilo, da bi bila taka podpora organizirana in koordinirana na nivoju CSD ali neke NVO.

Programi in pristopi za mlade z različnimi stiskami in težavami morajo biti dovolj raznoliki, da se lahko odzovejo na individualne specifičnosti in različne potrebe mladih posameznikov in njihovih družin ter dovolj nizkopražni, da lahko vključijo vse potencialne uporabnike in ne povzročajo novih izključevanj in izpadov iz sistema pomoči za tiste mlade, ki ne zmorejo zadovoljiti vstopnih kriterijev, pravil, hišnega reda ipd.. Pomoč mora biti tako strokovna kot tudi laična.

V kontekstu možnih oblik pomoči za mlade z različnimi stiskami in težavami predstavniki NVO omenjajo stanovanjske skupine za tiste, ki izkušajo različne oblike skritega brezdomstva (več o tem v poglavju, ki se nanaša na kategorije ljudi, ki se v največji meri obračajo po pomoč na NVO ter nove skupine uporabnikov).

Glede na dobre izkušnje nekaterih NVO (npr. Slovenske Filantropije in Slovenske karitas) bi bilo smiselno okrepiti prostovoljsko delo in medvrstniško pomoč za mlade. Velikokrat se namreč preko zagotavljanja učne pomoči med mladostniki spletejo pristne medvrstniške vezi, zaupni odnosi in prijateljstva, kar vsekakor predstavlja dober primer pristopa k mladim z različnimi stiskami in težavami. Tak pristop je vsekakor primeren za mladostnike, ki se ne soočajo z nekimi obsežnimi, globljimi problematikami na različnih področjih življenja, kar nujno zahtevajo vključitev kadra z različnimi specialnimi znanji, pač pa se izkazuje za primernega in uspešnega v primerih, ko starši pokličejo na NVO za učno pomoč, v primerih obvladljivih težav v odraščanju ali med vrstniki, ko mladi rabijo le nekoga, ki jih na primeren, njim lasten način motivira, spodbudi, posluša, opogumi, ipd..

Pristopi in programi za reševanje socialnih stisk in težav najranljivejših ciljnih skupin na splošno

Za reševanje socialnih stisk in težav najranljivejših ciljnih skupin na splošno je po mnenju predstavnikov NVO potreben neposreden stik z ljudmi, terensko delo, poznavanje posameznikov in družin v daljšem časovnem obdobju. Zavzeto konkretno in intenzivno delo z ljudmi in soustvarjanje rešitev skupaj z njimi. Takega pristopa je premalo tako na CSD-jih kot tudi pri njih na NVO, kar je vsekakor povezano z že omenjenimi kadrovski primanjkljaji v službah na področju socialnega varstva.

Pristopi in programi na področju preprečevanja zasvojenosti in rehabilitacije od prepovedanih drog

Na področju preprečevanja zasvojenosti in rehabilitacije od prepovedanih drog so zaradi različnih razlogov nujni novi programi in pristopi. Populacija uporabnikov drog je izredno heterogena, od zelo mladih uporabnikov (osnovnošolcev in srednješolcev), do starejših (starih med 50 in 60 let), dolgoletnih uporabnikov z vrsto pridruženimi motnjami, kroničnimi zdravstvenimi težavami in boleznimi ter v stanovanjski stiski. Če so službe in strokovnjaki, ki so delovali na tem področju, v preteklosti poznali nekaj profilov - tipov uporabnikov drog, danes ugotavljajo, da ti tipični profili izginjajo. Uporaba drog se spreminja, veliko je novih sintetičnih drog, ki so lahko dostopne, tako da veliko uporabnikov meša in uporablja različne vrste drog hkrati, kar pač dobijo. Učinki in posledice take uporabe drog so nepredvidljive, nepoznane, odzivi pristojnih služb in NVO na tem področju pa velikokrat neuspešni. Socialnovarstveni programi, kot so komune in terapevtske skupnosti za uporabnike drog, so bili oblikovani za določene tipe uporabnikov drog, kar pomeni, da danes uspejo zadovoljiti in uspešno reševati problematike zasvojenosti le pri peščici uporabnikov drog. Predstavniki NVO opozarjajo tudi na rigidnost Centra za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog v smislu vpeljave inovacij, novih in drugačnih pristopov k zdravljenju odvisnosti glede na spremenjene prakse in izzive pri uporabnikih ter glede na izkušnje, ki jih imajo pri delu z odvisniki druge »nezdravstvene« službe in programi. Velikokrat napram praksi v NVO in v socialnih službah nastopajo s pozicije tistega, ki edini ve kaj je za uporabnike dobro in primerno. Uporabniki drog pa imajo poleg problema zasvojenosti običajno še vrsto drugih stisk in težav na različnih področjih življenja (kar smo že večkrat izpostavili), zato mora biti odziv, reševanje stisk in težav celovito. Pomembno je tudi delo z družino, bližnjimi ter načrtovanje življenja po zdravljenju in rehabilitaciji. Velikokrat se ljudje vključijo v zdravljenje in socialno rehabilitacijo zasvojenosti, vendar po zaključku spet zaidejo v stare tirnice. Delo in ureditev razmer »okrog« uporabnika je zato prav tako pomembno kot delo s samim uporabnikom drog.

Programi in oblike pomoči na področju dolgotrajne oskrbe

Glede na to, da so se v letu 2024 in 2025 začele izvajati pravice iz dolgotrajne oskrbe, obenem pa smo v sredini leta 2025 začeli s plačevanjem prispevka za dolgotrajno oskrbo, nas je zanimalo ali se morda

uporabniki na NVO obračajo z vprašanji v zvezi s temi pravicami in ali predstavniki NVO pri svojih uporabnikih zaznavajo kakršnekoli težave in stiske s plačevanjem prispevka za dolgotrajno oskrbo. Predstavniki NVO odgovarjajo, da izvajanja pravic iz dolgotrajne oskrbe in obveznosti plačevanja prispevka za DO ne zaznavajo, saj je vprašanj glede teh tem malo. Zaznavajo sicer precejšnje nezaupanje v celoten sistem in transparentnost zbranih sredstev za DO, pa tudi na splošno še vedno izražajo skrb glede zaznamb na premoženje in povračila prejetih javnih sredstev s strani njihovih otrok. Imeli so nekaj vprašanj glede prispevka za DO, saj ljudje niso vedeli zakaj so dobili položnico za plačilo tega prispevka, več pa je vprašanj in stisk, ki se nanašajo na storitve dolgotrajne oskrbe. To sicer ni povezano z začetkom izvajanja pravic po ZDOsk, saj so tovrstne stiske prisotne že nekaj let. Velikokrat se na NVO obračajo socialne službe bolnišnic ali pa svojci ob odpustu starejše osebe iz bolnišnice, ko potrebujejo oskrbo na domu ali pa mesto v domu za stare. Predvsem na ZDUS, Slovenski Filantropiji in Slovenski karitas se srečujejo s primeri, ko morajo svojci zaradi spremenjenih potreb starejšega po odpustu iz bolnišnice na hitro preurediti in prilagoditi stanovanje oziroma domače okolje, pa nimajo ne sredstev in ne znanja za to; ko želijo svojci na NVO urediti oskrbo starejšega na domu in sprašujejo, če bi lahko to izvajali njihovi prostovoljci; ko socialne službe bolnišnic ali pa svojci sprašujejo NVO, če je možno kjerkoli urediti institucionalno namestitev za starega človeka, ipd.. Srečujejo se tudi s primeri, ko starejša oseba npr. pred neko operacijo sama pokliče na NVO in prosi, če jo lahko po prihodu domov periodično na nekaj dni ali enkrat na teden pride nekdo pogledat. Dobili pa so tudi že prošnje, naj jih kak prostovoljec vsake toliko časa pokliče, saj ne želijo, da bi jih nekoč našli mrtve. Sicer pa je veliko stisk in težav, ki se pojavijo iznenada, ob poslabšanju zdravja ali pa ob padcu starejše osebe, ob odpustih iz bolnišnice, sistem dolgotrajne oskrbe pa je v takih primerih premalo odziven. Ob tem predstavniki NVO opozarjajo na pomen podpore svojcem, bližnjim, ki izvajajo oskrbo družinskega člana, kar je sicer z ZDOsk urejeno preko instituta oskrbovalca družinskega člana.

Pomoč in podpora v obliki hrane in prehranskih paketov

Kot smo že omenili se je na več NVO povečalo povpraševanje po hrani (paketih hrane, viških hrane, ipd.). Glede na zaznane potrebe svojih uporabnikov predstavniki NVO predlagajo, naj bo v vnaprej pripravljenih paketih hrane več konzervirane hrane, vnaprej deloma pripravljene hrane in vložnin. Nekateri uporabniki namreč ne znajo, ne zmorejo kuhat ali pa za to niti nimajo pogojev, zato bi bolj potrebovali vnaprej pripravljeno ali na deloma pripravljeno hrano, saj jim osnovna živila (npr. sladkor, moka, olje, ipd.) manj koristijo.

Pomoč in podpora za tujce, priseljence

S priseljenci iz neevropskih držav imajo izkušnje le nekatere NVO, ki se ukvarjajo s to specifično ciljno skupino. Več NVO ima izkušnje z uporabniki iz revnejših evropskih držav, kot sta Romunija in Bolgarija. Če te osebe nimajo urejenega stalnega prebivališča na nekem naslovu v Sloveniji, potem tudi nimajo nobenih pravic, saj so le te vezane na stalno prebivališče. Tudi zavetišča za brezdomce teh uporabnikov ne vključujejo, saj bi morali imeti formalno urejeno bivališče v občini, kjer se zavetišče nahaja. V prihodnje bo zato po mnenju predstavnikov NVO treba v Sloveniji urediti socialno varnost tudi za t.i. evropske tujce. Te osebe se potem združujejo v organizirane skupine za beračenje, kar lahko občasno vidimo na ljubljanskih ulicah.

Krepitev represije in kriminalizacija brezdomnih oseb ter drugih skupin na družbenem robu

Predstavniki več NVO so opozorili na krepitev represije ter kriminalizacijo brezdomnih oseb ter drugih skupin na družbenem robu. V tem kontekstu posebej izpostavljajo uveljavitev Zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (Šutarjev zakon), ki med drugim poenostavlja začasni zaseg premoženja in izvršbo na denarne socialne prejemke. Posledice izvajanja tega zakona se že kažejo v praksi, kar pa po mnenju nekaterih predstavnikov NVO na dolgi rok ne bo vzdržno, socialne posledice pa bodo hude. Omenjajo tudi okrepljene pristojnosti mestnega redarstva v Ljubljani, zvišanje glob za kampiranje na javnem mestu, zapiranje različnih mestnih podhodov s ciljem »očiščenja mesta«.

8 Povzetek in ključna sporočila poročila

Namen poročila o socialnem položaju v Sloveniji je celovit pregled okoliščin in ukrepov, ki vplivajo na socialni položaj ljudi, in sprememb socialne situacije v Sloveniji v zadnjih dveh letih ter znotraj tega še posebej sprememb položaja ranljivih skupin in kategorij prebivalstva. Letno poročilo je že dvajseto po vrsti in se nanaša na leti 2024 in 2025, ki ju primerjalno umeščamo v ekonomsko in družbeno dogajanje v nekoliko daljšem časovnem obdobju.

V letih 2024 in 2025 sta mednarodne razmere še vedno zaznamovali vojna v Ukrajini in eskalacija konflikta v Gazi, ki imata pomembne humanitarne, varnostne in gospodarske posledice tudi za Evropo in Slovenijo. Leta 2025 so gospodarstvu evrskega območja dodaten izziv predstavljale višje carine v okviru ameriške trgovinske politike in nepredvidljivost mednarodnega okolja.

Gospodarska rast v Sloveniji se je v letih 2024 in 2025 upočasnila (2024: 1,7 %, 2025: 1,1 %), javnofinančni položaj pa se je po izboljšanju v letu 2024, v letu 2025 znova poslabšal. Na javnofinančne razmere še naprej vplivajo tudi stroški obnove po obsežnih poplavih leta 2023. Inflacija se je po umiritvi v 2024 (1,9 %), v letu 2025 ponovno zvišala (2,7 %). K rasti cen so v letu 2025 največ prispevale višje cene hrane (za 4,5 %), medtem ko so se cene storitev zvišale za 3,6 %.

Skupni izdatki za socialno zaščito so se leta 2023 povečali na 14,6 milijard evrov (za 7 % v primerjavi z leto 2022). Največji delež sredstev je bil namenjen za starost (39,6 %) ter zdravstvo (37 %). V letu 2023 so se izdatki za brezposelnost zmanjšali, rahlo pa so se povečala sredstva za družine, invalidnost in socialno izključenost. Glavni vir financiranja ostajajo socialni prispevki (70,8 %), pri čemer večji del predstavljajo prispevki zavarovancev.

Po močni rasti zaposlenosti po pandemiji se je ta v letih 2024 – 2025 stabilizirala pri okoli 940.000 delovno aktivnih. Decembra 2024 je bilo 938.439 delovno aktivnih oseb, kar je 0,3 % manj kot leto prej, decembra 2025 pa 941.267 oziroma 0,3 % več kot decembra 2024. Med decembrom 2024 in decembrom 2025 se je zaposlenost najbolj povečala v zdravstvu in socialnem varstvu (za okoli 3.200 oseb oziroma 4,2 %), medtem ko je v predelovalnih dejavnostih upadla za približno 3.100 oseb oziroma 1,5 %. Pomemben izziv trga dela in hkrati zaviralec rasti zaposlovanja in tudi gospodarske rasti ostaja pomanjkanje kadra, predvsem zaradi demografskih sprememb in upokojevanja. Demografske spremembe na trgu dela se ne kažejo le v pomanjkanju delovne sile (presežku prostih delovnih mest), ampak tudi v spremenjeni starostni strukturi delovne sile (staranje delovne sile). Rast zaposlovanja temelji predvsem na tujih delavcih (16 % vseh), pri čemer so bili sprejeti nekateri ukrepi za njihovo lažje zaposlovanje. Kljub temu se ti še vedno pogosto soočajo s slabšimi delovnimi pogoji in večjim tveganjem revščine.

Brezposelnost je po močnem upadu do 2023 v letih 2024 – 2025 upadala počasneje, vendar ob tem Slovenija vseeno beležila zgodovinsko nizke ravni registrirano brezposelnih oseb (dobrih 45.000 oseb mesečno v povprečju v letu 2025). Največji izzivi na področju brezposelnosti so brezposelnost mladih, starejših, manj izobraženih in dolgotrajno brezposelnih, ki pa se sicer zmanjšuje. ZRSZ vodi tudi evidenco začasno nezaposljivih oseb (večje socialne in zdravstvene težave; osebe so preko medinstitucionalnih komisij odstopljene v obravnavo na CSD), v kateri je v zadnjih letih povprečno mesečno okoli 12.700 oseb.

Delež prejemnikov denarnega nadomestila med brezposelnimi je v Sloveniji relativno nizek (v primerjavi z drugimi EU državami), vendar se je v zadnjih letih nekoliko povišal in presegel 30 %, pri

čemer prevladujejo starejši z daljšo delovno dobo. Delež prejemnikov denarne socialne pomoči med registrirano brezposelnimi se zmanjšuje (okoli 40 %), predvsem zaradi upada dolgotrajne brezposelnosti. Skupno približno 70 % brezposelnih prejema vsaj eno od oblik denarnih prejemkov, medtem ko se je delež prejemnikov nadomestila ZPIZ izrazito zmanjšal na okoli 6 %. Po upadu se je vključevanje v programe aktivne politike zaposlovanja (APZ) v letih 2024–2025 ponovno povečalo (na 38,3 % v letu 2025), največ v programe usposabljanja in izobraževanja, sledijo spodbude za zaposlitev in ustvarjanje delovnih mest. Ponovno so se začeli izvajati tudi programi socialne aktivacije (SA+), usmerjeni v krepitev kompetenc, motivacije in zaposlitvenih možnosti ranljivih skupin, zlasti brezposelnih, migrantk in romskih žensk.

Minimalna plača se je v zadnjem desetletju povečala za več kot 60 % in leta 2025 dosegla 1.278 evrov, pri čemer njeno razmerje do povprečne plače presega 50 %. Nominalna rast povprečne bruto plače se krepí od sredine leta 2022, vendar je bila zaradi visoke inflacije sprva realno skromna. V letu 2024 se je nominalna rast upočasnila na 6,2 %, realna rast pa ob nižji inflaciji okrepila. Rast plač je bila v letu 2025 v zasebnem sektorju 3,9 %, v javnem pa 9,4 %, predvsem zaradi začetka izvajanja plačne reforme s 1. 1. 2025. Decembra 2025 je bil sprejet Zakon o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov (ZPZR), ki je uvedel zimski regres za vse delavce. Ta je znašal 638,86 evra in je bil izplačan decembra 2025.

Pokojnine so se v 2024 občutno zvišale, v 2025 pa povišale v višini inflacije 4,5 % in je povprečna starostna neto pokojnina v letu 2025 tako znašala 1033,39 evra (1.078,16 evra pri moških in 994,04 evra pri ženskah - pokojnine žensk so približno 7,8 % nižje od moških). Kljub zvišanju pokojnin skoraj polovica upokojencev prejema manj kot 900 evrov, kar je manj od praga tveganja revščine za enočlansko gospodinjstvo.

Zdravstveno stanje prebivalstva se po pandemiji izboljšuje. Pričakovano trajanje življenja je leta 2024 doseglo 82,3 leta (nad povprečjem EU). Glavni vzroki smrti ostajajo bolezni srca in ožilja ter rak, ključni dejavniki tveganja pa so nezdrav življenjski slog in okoljski vplivi.

Leta 2024 je bilo ukinjeno dopolnilno zavarovanje in uveden obvezni prispevek, sprejeti pa so bili tudi ukrepi za skrajševanje čakalnih vrst za specialistične preglede in postopke in uvedene dodatne ambulate za osebe brez izbranega zdravnika. Kljub povečanju števila zaposlitev splošnih zdravnikov za okrog 16 % v zadnjih šestih letih, je bilo konec leta 2024 brez osebnega zdravnika dobrih 145.000 zavarovanih oseb, konec leta 2025 pa okoli 136.500 zavarovanih oseb. V dodatnih ambulantah je bilo konec leta 2025 vpisanih okoli 30.800 oseb. Sklepamo lahko, da so v slabšem položaju pri dostopu do zdravstvenih storitev starejše osebe in osebe iz drugih ranljivih skupin, ki imajo več težav pri pridobivanju informacij, večjo težavo pa jim predstavlja tudi digitalizacija pri dostopu do storitev (komuniciranje preko spletnih portalov in podobno).

Na področju dolgotrajne oskrbe so se v letih 2024 in 2025 postopno uveljavljale nove pravice, pri čemer glavni izziv novega sistema predstavljata pomanjkanje kadra za izvajanje storitev in vzpostavitev informacijske podpore (pa tudi zaostanki v reševanju vlog).

V obdobju let 2019 – 2025 se je povprečni letni neto razpoložljivi dohodek gospodinjstev, kot tudi dohodek na člana gospodinjstva v Sloveniji precej povečal. Letni razpoložljivi dohodek gospodinjstev se je v tem obdobju povečal za okoli 44 % in je leta 2025 znašal 35.508 evrov, letni razpoložljivi dohodek na člana gospodinjstva je v letu 2025 znašal 14.695 evrov. Ob rasti razpoložljivega dohodka je treba na drugi strani upoštevati vpliv visoke inflacije in rasti življenjskih stroškov v zadnjih letih, zaradi česar realna kupna moč gospodinjstev ni rasla v enakem obsegu kot nominalni dohodek.

Dohodkovna neenakost v Sloveniji ostaja nizka in med najnižjimi v EU, čeprav se je v 2025 rahlo povečala (Gini 24,6 %; dohodki 20 % najbogatejših so bili v letu 2025 približno 3,6-krat višji od dohodkov 20 % najrevnejših). K nizki dohodkovni neenakosti v Sloveniji prispevajo plačna struktura (sistem majhnih plačnih neenakosti), progresivna obdavčitev in tudi socialni transferji.

V obdobju 2019 – 2025 se je prag tveganja revščine v Sloveniji občutno zvišal, in sicer za okoli 45 %, pri čemer je bil največji porast zabeležen v letih 2023 in 2024. V letu 2025 se je prag tveganja revščine v primerjavi z letom 2024 za enočlansko gospodinjstvo zvišal z 981 evrov na 1021 evrov, za dvočlansko z 1.472 evrov na 1.531 evrov, za štiričlansko pa z 2.060 evrov na 2.144 evrov. Posledično se je povečalo tudi število oseb, ki živijo pod pragom tveganja revščine z 276.000 leta 2024 na 298.000 leta 2025, ob tem pa je v letu 2025 (kot tudi v letu 2024) še 169.000 oseb živelo z dohodkom tik nad pragom tveganja revščine (med 60 % in 70 % mediane ekvivalentnega razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev). Trend zadnjih let tako kaže na poslabšanje socialno-ekonomskega položaja dela prebivalstva, kar je povezano z visoko inflacijo in rastjo življenjskih stroškov.

Tako stopnja tveganja revščine kot stopnja tveganja socialne izključenosti v zadnjih letih kažeta na postopno slabšanje socialne situacije v Sloveniji in v letu 2025 so se vrednosti kazalnikov še poslabšale: stopnja tveganja revščine v populaciji za 1,1 odstotne točke, stopnja dolgotrajnega tveganja revščine za 1,3 odstotne točke in stopnja tveganja socialne izključenosti za 1,1 odstotne točke glede na leto 2024. Revščino je v letu 2025 tvegalo 14,3 % prebivalcev, dolgotrajno pa jo je tvegalo 8,6 % prebivalcev (157 tisoč oseb). Socialno izključenost je v letu 2025 tvegalo 15,5 % prebivalcev oz. kar 324 tisoč oseb (22 tisoč več kot v letu 2024). Na drugi strani pa kazalnika, ki nista toliko vezana na distribucijo dohodkov, tj. stopnja resne materialne in socialne prikrajšanosti ter stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti, v Sloveniji izkazujejo izrazito nizke vrednosti (med najnižjimi v EU), vendar pa tudi ta dva v letu 2025 kažeta rahlo poslabšanje. Nizka stopnja resne materialne in socialne prikrajšanosti (1,9 % v Sloveniji, v primerjavi z 6,4 % v povprečju EU) kaže na splošno sorazmerno visok življenjski standard v Sloveniji, nizka stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti gospodinjstev (3,8 % v Sloveniji, v primerjavi z 7,9 % v povprečju EU) pa odraža ugodne razmere na trgu dela, visoko povpraševanje po delovni sili in nizko brezposelnost (visoko zaposlenost).

Učinek socialnih transferjev (celotnega sistema socialne zaščite) na zmanjševanje tveganja revščine v populaciji se je v zadnjih petih letih med leti precej spreminjal, od sorazmerno visokega 44,8 odstotnega zmanjševanja tveganja revščine v letu 2021 do zgolj 34,4 odstotnega zmanjševanja tveganja v letu 2025 (kar je na ravni povprečja držav EU, potem ko se je Slovenija vrsto let uvrščala nad povprečje glede učinkovitosti socialnih transferjev pri zmanjševanju tveganja revščine).

Primerjava med letoma 2024 in 2025 kaže splošen trend povečevanja tveganja revščine pri večini ranljivih skupin. Najizraziteje se je tveganje revščine povečalo pri enočlanskih gospodinjstvih (s 39,3 % na 45,2 %) ter enostarševskih gospodinjstvih (s 28,8 % na 31,9 %). Glede na status aktivnosti je opazno povečanje tveganja revščine med upokojenci (z 22,6 % na 25,0 %) in drugimi neaktivnimi (z 21,6 % na 23,6 %), medtem ko se je pri brezposelnih tveganje rahlo zmanjšalo (z 48,8 % na 46,8 %), vendar še vedno ostaja zelo visoko. Povečanje je zaznati tudi pri starejših ženskah (s 24,4 % na 27,0 %) ter pri slabše izobraženih osebah (z 32,3 % na 33,4 %). Pri najemnikih stanovanj se je po predhodnem upadu tveganje ponovno povečalo (s 25,1 % na 28,0 %). Podatki tako kažejo, da se je med letoma 2024 in 2025 socialna ogroženost v večini ranljivih skupin še poglobila. Posebej velja opozoriti na osebe, ki živijo same (enočlanska gospodinjstva), ki so pogosto skrita oz. spregledana kategorija tudi z vidika policy ukrepov. Tudi starejši ostajajo kategorija, ki je v povprečju v primerjavi z drugimi starostnimi

kategorijami v slabšem socialnem položaju, ki se je v zadnjem letu še poslabšal. Na njihov slab položaj kažejo vsi ključni kazalniki življenjske ravni, prav vsi so se v letih 2024 in 2025 tudi poslabšali.

V najtežjem materialnem in socialnem položaju so zagotovo osebe, ki so izpostavljene vsem trem elementom socialne izključenosti hkrati, ki torej hkrati tvegajo revščino, socialno in materialno prikrajšanost in živijo v gospodinjstvu z zelo nizko delovno intenzivnostjo. Delež tako socialno izključenih oseb v populaciji je sicer nizek, vendar je v zadnjih treh letih rahlo višji kot pred tem. V letu 2025 je bilo tako socialno izključenih 0,5 odstotka populacije v Sloveniji (dobrih 10.000 oseb).

Podatki o življenjski ravni gospodinjstev z otroki za leto 2025 kažejo na poslabšanje njihovega položaja, vendar položaj gospodinjstev z otroki še naprej ostaja neprimerljivo boljši od položaja gospodinjstev brez otrok. Eden od ključnih razlogov za poslabšanje tudi za gospodinjstva z otroki, je upad učinkovitosti socialnih transferjev. Med vsemi tipi gospodinjstev so v najslabšem položaju enostarševska gospodinjstva z vzdrževanimi otroki, kjer obenem beležimo tudi najslabšo učinkovitost socialnih transferjev in upad le-te v zadnjem obdobju. Se pa položaj nekaterih tipov družin v zadnjem letu ni bistveno poslabšal (velja za gospodinjstva z dvema odraslima in enim vzdrževanim otrokom, dvema odraslima in dvema vzdrževanimi otrokoma ter za velika gospodinjstva).

V zadnjih treh opazovanih letih se, upošteva različne kazalnike življenjske ravni, položaj otrok rahlo poslabšuje. V letu 2025 je poslabšanje še bolj očitno kot v prejšnjih letih. Je pa v primerjavi s celotno populacijo položaj otrok precej boljši. Stopnja tveganja revščine otrok je namreč vseskozi nižja od stopnje tveganja revščine celotne populacije. Krivulja obeh populacijskih skupin (celotne populacije in otrok) se giblje podobno že od leta 2017.

Stopnja tveganja revščine med delovno aktivnimi v Sloveniji se v obdobju 2020 – 2025 giblje relativno stabilno okoli 5 % in do 6 %, pri čemer je bila najnižja v letu 2022 (4,8 %) in najvišja v letu 2023 (5,7 %), v letu 2025 pa znaša 5,6 %, ter ostaja precej pod povprečjem EU-27 (8,2 % v letu 2024).

Stopnja tveganja revščine med delovno aktivnimi je višja pri moških kot pri ženskah, pri čemer razlika v letu 2025 znaša 2,3 odstotne točke (6,6 % moški; 4,3 % ženske). Po starostnih kategorijah imajo najvišje tveganje revščine v letu 2025 starejši delovno aktivni (stari 65 let in več: 9,4 %) ter osrednja starostna kategorija (stari 25-54 let: 5,9 %). Glede na doseženo izobrazbo je tveganje revščine najvišje med slabo izobraženimi delovno aktivnimi (zgolj osnovna šola ali nižji poklicni program: 11,7 % v 2025). Višje tveganje revščine imajo delovno aktivni, ki so zaposleni za določen čas, in tisti, ki so zaposleni za manj kot polni delovni čas. Izrazito v slabšem položaju so tujci (delovno aktivne osebe s tujim državljanstvom): v letu 2025 revščino tvega kar 13,3 % v Sloveniji zaposlenih tujcev in 4,8 % oseb s slovenskim državljanstvom. Prav tako je za delovno aktivne osebe, ki so bile rojene v drugi državi, tveganje revščine dvakrat višje od tveganja delovno aktivnih oseb, rojenih v Sloveniji. Znotraj delovno aktivnih izrazito bolj pogosto tvegajo revščino samozaposleni kot zaposleni (v letu 2024 je v Sloveniji tvegalo revščino kar 24,7 % samozaposlenih in le 2,5 % zaposlenih). Sklepamo lahko, da so tudi v Sloveniji (kot raziskave kažejo za države EU nasploh) z vidika tveganja revščine najbolj ranljivi samozaposleni, ki delajo sami (brez zaposlenih).

Glede na značilnosti gospodinjstva imajo višje stopnje tveganja revščine delovno aktivne osebe, ki živijo v enostarševskih gospodinjstvih, ter delovno aktivne osebe, ki živijo same. Glede na delovno intenzivnost gospodinjstva, imajo višje tveganje za revščino delovno aktivne osebe, ki živijo v nizko delovno intenzivnih gospodinjstvih, nizko do srednje delovno intenzivnih gospodinjstvih in v srednje

delovno intenzivnih gospodinjstvih. Tveganju revščine se daleč najbolj izognejo delovno aktivne osebe, ki živijo v visoko delovno intenzivnih gospodinjstvih, kar z drugimi besedami pomeni, da za izogibanje tveganju revščine ni dovolj katera koli zaposlitev, ampak mora iti za polno zaposlitev in to vseh oseb v gospodinjstvu, ki so v delovno aktivni starosti (in se ne izobražujejo več).

Minimalni dohodek, ki je določen v ZSVarPre in se usklajuje z inflacijo ter je hkrati tudi osnovni znesek denarne socialne pomoči (DSP), je od 1. 4. 2024 do konca marca 2025 znašal 484,88 evra, od 1. 4. 2025 dalje (do konca marca 2026) pa 494,09 evra. Višina DSP, ki jo prejme prejemnik zase in za svoje družinske člane, je odvisna od višine dohodkov družine, števila družinskih članov (uteži za posamezne družinske člane), premoženja, prihrankov ter zagotovljene oskrbe in morebitnega obstoja krivdnega razloga (npr. neprijavljenost pri ZRSZ ali izbris iz evidence brezposelnih oseb zaradi neizpolnjevanja obveznosti ali prestajanje zaporne kazni). Odrasli upravičenci do DSP, ki so delovno aktivni, vključeni v določene ukrepe APZ, programe psihosocialne rehabilitacije ali v zaposlitveno rehabilitacijo ali opravljajo volontersko pripravništvo ali imajo sklenjen pisni dogovor o prostovoljskem delu pri prostovoljskih organizacijah, lahko poleg DSP uveljavljajo dodatek za delovno aktivnost (odvisno od obsega delovne aktivnosti v dveh višinah).

Od druge polovice leta 2021 dalje število prejemnikov in upravičencev do DSP upada, kar je vsaj delno povezano tudi z velikim povpraševanjem po delovni sili in zaposlovanjem. V letu 2024 je povprečno mesečno DSP prejelo 47.766 gospodinjstev (prejemnikov) oz. 72.076 oseb (upravičencev), v letu 2025 pa povprečno mesečno 46.440 gospodinjstev oz. 69.569 oseb. Med upravičenci do DSP približno tri četrtine predstavljajo odrasle osebe in četrtno otroci.

Glede na strukturo gospodinjstva je daleč največ prejemnikov DSP samskih oseb (enočlanskih gospodinjstev), takih je v zadnjih dveh letih med 74 do 75 % prejemnikov, delež družin med prejemniki DSP pa je okoli 18 %. Starostna struktura upravičencev do DSP je relativno stabilna. Medtem ko večina starostnih skupin beleži upad upravičencev do DSP (od konca leta 2022 do konca leta 2025 je ta najbolj izrazit pri mlajši generaciji – starostna razreda od 0 do 14 let ter od 27 do 35 let), skupina starejših od 65 let izstopa po rasti deleža in števila upravičencev. Število upravičencev do DSP starih nad 65 let se je, kljub splošnemu trendu upadanja, v obdobju od konca leta 2022 do konca leta 2025 povečalo s 6.490 na 7.539, njihov delež v strukturi prejemnikov pa se je povečal z 8,2 % na 10,9 %.

Med vsemi upravičenci do DSP jih je v letih 2024 in 2025 okoli 11 % prejelo dodatek za delovno aktivnost. Decembra 2025 je višji dodatek za delovno aktivnost prejelo 2.653 oseb, nižji dodatek pa 3.034 oseb (skupno je dodatek na delovno aktivnost k DSP decembra 2025 prejelo 5.687 upravičencev).

Za slovenski sistem socialnih pomoči je že dalj časa značilno visoko število dolgotrajnih upravičencev do DSP. Delež odraslih oseb, ki dolgotrajno prejemajo DSP, med vsemi odraslimi upravičenci do DSP, se je po letu 2020 izrazilo povišal in dosegel vrh s 75,5 % sredi leta 2023. V letih 2024 in 2025 se je delež dolgotrajnih odraslih upravičencev DSP rahlo znižal na okoli 73 %, konec leta 2025 pa na 72,4 %. Kljub rahlem znižanju ostaja delež dolgotrajnih upravičencev med odraslimi upravičenci DSP zelo visok, dolgotrajnost prejemanja pa kaže na veliko kompleksnost njihovih težav, slab socialni položaj ter njihovo slabo zaposljivost.

Posebna oblika DSP je izredna denarna socialna pomoč (IDSP), katere namen je kritje izrednih stroškov, vezanih na preživljanje (namenskost te pomoči se dokazuje). Število prejemnikov in upravičencev do IDSP med meseci precej niha, vendar ta nihanja ustvarjajo relativno konsistenten vzorec, ki se med leti

ponavlja. Med prejemniki IDSP je manj samskih gospodinjstev in več družin ter parov kot med prejemniki redne DSP.

Varstveni dodatek (VD) je socialnovarstveni prejemek, namenjen zagotavljanju osebam, ki si same ne morejo zagotoviti materialne varnosti, sredstva za kritje življenjskih stroškov, ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju (stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanjem trajnih potrošnih dobrin ipd.) in niso stroški za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb. Do VD so upravičene osebe, ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo ali so starejše, so upravičene do DSP in njihov lastni dohodek (dohodek gospodinjstva) ne presega višine minimalnega dohodka.

Od začetka leta 2023 se je število upravičencev do VD stabiliziralo in je že nekaj let na približno istem nivoju. V letu 2025 je število upravičencev do VD sicer rahlo upadlo, vendar je bil upad med starejšimi upravičenci VD (starimi nad 65 let) komaj zaznaven. Konec leta 2025 je VD prejelo 25.168 oseb, od tega 15.816 oseb starejših od 65 let. Starejši upravičenci (stari nad 65 let) v strukturi upravičencev VD v letih 2024 in 2025 predstavljajo okoli 63 %.

Primerjalno gledano je razlika med številom prejemnikov in upravičencev do DSP, IDSP in VD po statističnih regijah glede na število prebivalcev posamezne regije velika. V celotni Sloveniji je sredi leta 2025 DSP prejelo 3,3 % prebivalstva, VD pa 1,2 % prebivalstva. Največ upravičencev do DSP in tudi do VD (glede na število prebivalcev v regiji) je v pomurski regiji (kjer je DSP sredi leta 2025 prejelo 5,5 % prebivalcev, VD pa 2,7 % prebivalcev), sledijo jugovzhodna Slovenija, podravska, posavska in zasavska regija. Najmanj upravičencev do DSP in do VD (glede na število prebivalcev v regiji) je v goriški in v gorenjski regiji (v goriški regiji je DSP sredi leta 2025 prejelo 1,7 % prebivalcev, VD pa 0,7 % prebivalcev; v gorenjski regiji je sredi leta 2025 DSP prejelo 1,8 % prebivalcev, VD pa 0,6 % prebivalcev).

Analiza podatkov o otrocih, prejemnikih OD, je pokazala, da število otrok, ki so upravičeni do omenjenega prejemka, še naprej ostaja nižje kot pred leti (nadaljuje se trend, ki smo ga zaznali že v letu 2024). Delež prejemnikov med vsemi otroki znaša 80,7 %. Predvidevamo, da je poglavitni razlog povezan s povišanjem dohodkov družin z otroki. Deleži otrok v najnižjih dohodkovnih razredih (1. in 2. razred) se v zadnjih nekaj letih namreč zmanjšujejo, hkrati pa se povečuje delež družin v višjih dohodkovnih razredih, zlasti v 7. in 8. razredu. Na podlagi podatkov je očitno, da enostarševske družine razpolagajo z nižjimi dohodki v primerjavi z dvostarševskimi, saj je med njimi neprimerno več takih, ki se umeščajo v nižje dohodkovne razrede OD. Tudi analiza podatkov o družinah z otroki, ki prejemajo subvencijo vrtca, potrjuje, da se dohodki družin z otroki zvišujejo. Zmanjšuje se namreč delež najrevnejših otrok, obenem pa povečuje delež otrok, ki živijo v družinah z najvišjimi dohodki (z izjemo prvega dohodkovnega razreda, kjer pri vseh tipih družin opazamo rahlo poslabšanje). Obstajajo pa precejšnje razlike v dohodkih med posameznimi tipi družin. Z najvišjimi dohodki razpolagajo dvostarševske družine z enim otrokom, sledijo dvostarševske družine z dvema otrokoma in velike družine. Z najnižji dohodki razpolagajo enostarševske družine (največ otrok iz omenjenih družin je v 2. dohodkovnem razredu).

V zadnjih dveh letih je opazen izrazit porast števila dijakov in študentov, ki prejemajo državno štipendijo, kar je predvsem posledica zakonodajnih sprememb in ne povečevanja socialne ogroženosti mladih. Medtem, ko je leta 2022 štipendijo prejelo manj kot polovica dijakov, je v letih 2024 in 2025 delež teh presegel 60 %. Pri študentih je delež prejemnikov približno polovico nižji, a se prav tako povečuje z 22 % v letu 2022 na več kot 30 % v letih 2024 in 2025. Spreminjanje dostopnosti štipendij nakazuje, da se je socialna politika na tem področju oddaljila od usmeritve, ki je v času varčevalnih

ukrepov dajala prednost predvsem najrevnejšim, in se premaknila k širši podpori mladim v izobraževanju.

Nevladne in humanitarne organizacije (NVO) v letu 2025 zaznavajo mešane trende. Ponekod upad ali stagnacijo uporabnikov, drugod porast, nekoliko manj je tujcev in priseljencev, opažajo predvsem zmanjšanje števila oseb iz vojnih območij Ukrajine. Povečuje se povpraševanje po hrani in nastanitvi, kar kaže na poglobljanje stanovanjske krize.

Prikrajšanost in izključenost (običajno dolgotrajna ali dlje trajajoča) na različnih življenjskih področjih ter slabe socialne in materialne razmere se pri uporabnikih NVO kažejo na različne načine. Izstopajoče so predvsem naslednje problematike: stanovanjska izključenost oziroma stiske in težave ljudi povezane z bivanjskimi in stanovanjskimi stroški; poslabšanje duševnega zdravja uporabnikov; kompleksnost, dolgotrajnost, prepletenost in povezanost stisk, težav in izzivov uporabnikov; pasti vsesplošne digitalizacije ali »digitalna revščina«; težave z mobilnostjo; nezmožnost obvladovanja nepredvidenih stroškov in slabšanje dostopa do storitev. Sogovorniki so na letošnji fokusni skupini izpostavili še nekaj dodatnih vidikov teh problematik, ki so večinoma povezani z nadaljnjim poglobljanjem stisk in težav ter iskanjem strategij za soočanje z njimi. Izstopajo predvsem posledice dolgotrajne stanovanjske izključenosti oziroma stisk in težav ljudi povezanih z bivanjskimi in stanovanjskimi stroški ter pomanjkanja cenovno dostopnih, varnih in trajnih stanovanjskih oziroma nastanitvenih rešitev; slabšanja dostopa do storitev ter kompleksnost, dolgotrajnost, prepletenost in povezanost stisk, težav in izzivov najranljivejših kategorij prebivalstva. Mnogi uporabniki nimajo samo ene, specifične težave ali stiske, ki bi jo bilo možno reševati s specializiranim, usmerjenim programom, temveč imajo vrsto kompleksnih medsebojno povezanih izzivov na različnih področjih življenja (npr. sočasna prisotnost alkoholizma, težav v duševnem zdravju, dolgotrajne bolezni oziroma kroničnih zdravstvenih težav, brezposelnosti, finančnih težav, slabih stanovanjskih razmer, itd.), ki zahtevajo celovitejšo, multidisciplinarno obravnavo in pristop ter reševanje njihovih potreb iz različnih vidikov. Za posameznike in družine s tovrstnimi stiskami in težavami po mnenju predstavnikov NVO v trenutnem sistemu socialnega varstva manjka ustreznih pristopov, načinov obravnave in oblik pomoči.

Predstavniki NVO so poročali, da so se na njih v let 2025 obračali tako »stalni« uporabniki oz. tisti, ki pomoč prejemajo že dlje časa, kot tudi nove skupine uporabnikov. Med izredno ranljivimi kategorijami ljudi izpostavljajo: enočlanska gospodinjstva oziroma samske osebe (zlasti starejše osebe in samske moške v poznih srednjih letih); enostarševske družine, običajno mame z otroki; srednjo generacijo; osebe/družine tik nad cenzusom za upravičenost do DSP; posameznike ali družine, ki živijo v najemniškem stanovanju; revne zaposlene; tujce, priseljence; ženske, ki doživljajo stanovanjsko stisko in izkušajo skrito brezdomstvo; mlade (dijake, ki izhajajo iz deprivilegiranega okolja, iz finančno slabo situiranih družin, ki se same spopadajo z različnimi izzivi in na pomoč katerih mladostniki ne morejo računati; mlade brezdomne osebe; otroke in mlade brez spremstva in mlade uporabnike drog).

Še vedno predstavniki NVO kot vrste pomoči, ki so jih njihovi uporabniki v letu 2025 najbolj potrebovali (in so jih NVO tudi najpogosteje izvajale), izpostavljajo: materialno pomoč (hrana, oblačila, obutev, higienski pripomočki, šolske potrebščine), finančno pomoč za plačilo osnovnih položnic v gospodinjstvu oziroma stanovanjskih stroškov, vključno z visokimi stroški upravnikov v večstanovanjskih stavbah; namensko denarno pomoč; nakup energentov, plačilo ogrevanja; zimska in poletna letovanja otrok; pomoč pri urejanju uradnih zadev in izpolnjevanju obrazcev in vlog (veliko v elektronski obliki) za ureditev različnih statusov oziroma življenjske situacije; psihosocialno svetovanje, terapevtsko pomoč, razbremenilne razgovore; druženje, poslušanje, neformalne pogovore, laično psihosocialno pomoč;

pomoč v komunikaciji z različnimi uradi, pri naročanju na zdravstvene storitve in posredovanje pri urejanju zadev. So pa v letošnjem pogovoru predstavniki NVO izpostavili nekaj oblik pomoči, ki jih bo treba v prihodnje zagotavljati v večjem obsegu in/ali izvajati drugače. Podpora in oblike pomoči morajo biti vseobsegajoče, celovite, po možnosti dosegljive in dostopne na enem mestu v skupnosti. Ljudem je treba pomagati urediti njihovo življenjsko situacijo, stopiti z njimi v delovni, zaupni odnos ter načrtovati izvirne projekte pomoči, ki so »ukrojeni« glede na njihove potrebe.

Za reševanje socialnih stisk in težav najranljivejših ciljnih skupin na splošno je po mnenju predstavnikov NVO potreben neposreden stik z ljudmi, terensko delo, poznavanje posameznikov in družin v daljšem časovnem obdobju. Zavzeto konkretno in intenzivno delo z ljudmi in soustvarjanje rešitev skupaj z njimi. Takega pristopa je premalo tako na CSD-jih kot tudi pri njih na NVO, kar je vsekakor povezano z kadrovski primanjkljaji v službah na področju socialnega varstva.

Ena izmed skupin za katere je nujno oblikovati nove, drugačne, inovativne programe in pristope, so mladi, ki prihajajo iz socialno šibkega okolja, iz nefunkcionalnih družin, so nameščeni v rejniških družinah ali pa v strokovnih centrih oziroma imajo izkušnje s tovrstnimi namestitvami, imajo težave v šoli, begajo od doma ali pa so pobegnili iz rejniške družine oziroma strokovnega centra, imajo izkušnje s policijo in sodstvom, eksperimentirajo z drogami in se poslužujejo drugih oblik tvegane vedenja. Gre za dlje časa spregledano ranljivo ciljno skupino, ki je izredno izmuzljiva, saj je formalni sistemi pomoči ne podprejo pravočasno in na način, ki bi bil ukrojen njihovim potrebam in specifikam, na družinsko pomoč in oporo pa se tudi ne morejo zanesti (prej nasprotno; družinsko okolje je zanje pogosto ogrožajoče). Predstavniki NVO izpostavijo pomen usmerjenega, ciljanega preventivnega dela z otroki in mladostniki že dovolj zgodaj, v času osnovne šole. Po njihovem mnenju je pomembno, da se otroke in mladostnike, pri katerih se pojavijo najrazličnejše stiske in težave povezane z odraščanjem, vedenjem, šolskim delom, z vrstniki, doma, ipd. podpre in jim pomaga hitro. Začeti delo s tako rizično skupino mladih šele okrog polnoletnosti, ob zaključku srednješolskega obdobja, je prepozno, saj, kot že omenjeno, takrat nanje vplivajo predvsem vrstniške skupine in druge neformalne mreže, v katere so vpeti in neke formalne, institucionalizirane oblike pomoči običajno odklanjajo. V tem obdobju je bolj smiselno, da do njih pristopamo manj formalno, da z mladostnikom dela, ga spremlja oseba, ki do njega pristopa na pol formalen način, ki zna z njim vzpostaviti zaupen delovni odnos ter ga spremlja in mu je v oporo v daljšem časovnem obdobju. Mogoče je smiselno, da ta oseba, strokovnjak ni del šolske svetovalne službe ali strokovnega centra, saj je taka podpora potem vezana na obdobje vključenosti v določeno šolo ali strokovni center. Bolj smiselno bi bilo, da bi bila taka podpora organizirana in koordinirana na nivoju CSD ali neke NVO. Programi in pristopi za mlade z različnimi stiskami in težavami morajo biti dovolj raznoliki, da se lahko odzovejo na individualne specifične in različne potrebe mladih posameznikov in njihovih družin ter dovolj nizkopražni, da lahko vključijo vse potencialne uporabnike in ne povzročajo novih izključevanj in izpadov iz sistema pomoči za tiste mlade, ki ne zmorejo zadovoljiti vstopnih kriterijev, pravil, hišnega reda ipd.. Pomoč mora biti tako strokovna kot tudi laična. V kontekstu možnih oblik pomoči za mlade z različnimi stiskami in težavami predstavniki NVO omenjajo stanovanjske skupine za tiste, ki izkušajo različne oblike skritega brezdomstva. Okrepiti bi bilo treba prostovoljsko delo in medvrstniško pomoč za mlade. Velikokrat se namreč preko zagotavljanja učne pomoči med mladostniki spletejo pristne medvrstniške vezi, zaupni odnosi in prijateljstva. Tak pristop je vsekakor primeren za mladostnike, ki se ne soočajo z nekimi obsežnimi, globljimi problematikami na različnih področjih življenja, kar nujno zahtevajo vključitev kadra z različnimi specialnimi znanji, pač pa se izkazuje za primerne in uspešne v primerih, ko starši pokličejo na NVO za učno pomoč, v

primerih obvladljivih težav v odraščanju ali med vrstniki, ko mladi rabijo le nekoga, ki jih na primeren, njim lasten način motivira, spodbudi, posluša, opogumi, ipd..

Na področju preprečevanja zasvojenosti in rehabilitacije od prepovedanih drog so zaradi različnih razlogov nujni novi programi in pristopi. Populacija uporabnikov drog je izredno heterogena, od zelo mladih uporabnikov, do starejših (starih med 50 in 60 let), dolgoletnih uporabnikov z vrsto pridruženimi motnjami in težavami. Če so službe in strokovnjaki, ki so delovali na tem področju, v preteklosti poznali nekaj profilov - tipov uporabnikov drog, danes ugotavljajo, da ti tipični profili izginjajo. Uporaba drog se spreminja, veliko je novih sintetičnih drog, ki so lahko dostopne, tako da veliko uporabnikov meša in uporablja različne vrste drog hkrati, kar pač dobijo. Učinki in posledice take uporabe drog so nepredvidljive, nepoznane, odzivi pristojnih služb in NVO na tem področju pa velikokrat neuspešni. Socialnovarstveni programi, kot so komune in terapevtske skupnosti za uporabnike drog, so bili oblikovani za določene tipe uporabnikov drog, kar pomeni, da danes uspejo zadovoljiti in uspešno reševati problematike zasvojenosti le pri peščici uporabnikov drog. Predstavniki NVO opozarjajo tudi na rigidnost Centra za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog v smislu vpeljave inovacij, novih in drugačnih pristopov k zdravljenju odvisnosti glede na spremenjene prakse in izzive pri uporabnikih ter glede na izkušnje, ki jih imajo pri delu z odvisniki druge »nezdravstvene« službe in programi. Uporabniki drog pa imajo poleg problema zasvojenosti običajno še vrsto drugih stisk in težav na različnih področjih življenja, zato mora biti odziv, reševanje stisk in težav celovito. Pomembno je tudi delo z družino, bližnjimi ter načrtovanje življenja po zdravljenju in rehabilitaciji. Velikokrat se ljudje vključijo v zdravljenje in socialno rehabilitacijo zasvojenosti, vendar po zaključku spet zaidejo v stare tirnice. Delo in ureditev razmer »okrog« uporabnika je zato prav tako pomembno kot delo s samim uporabnikom drog.

Na več NVO se je povečalo povpraševanje po hrani (paketih hrane, viških hrane, ipd.). Glede na zaznane potrebe svojih uporabnikov predstavniki NVO predlagajo, naj bo v vnaprej pripravljenih paketih hrane več konzervirane hrane, vnaprej deloma pripravljene hrane in vložnin. Nekateri uporabniki namreč ne znajo, ne zmorejo kuhat ali pa za to niti nimajo pogojev, zato bi bolj potrebovali vnaprej pripravljeno ali na deloma pripravljeno hrano, saj jim osnovna živila (npr. sladkor, moka, olje, ipd.) manj koristijo.

Predstavniki več NVO so opozorili na krepitev represije ter kriminalizacijo brezdomnih oseb ter drugih skupin na družbenem robu. V tem kontekstu posebej izpostavljajo uveljavitev Zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (Šutarjev zakon), ki med drugim poenostavlja začasni zaseg premoženja in izvršbo na denarne socialne prejemke. Posledice izvajanja tega zakona se že kažejo v praksi, kar pa po mnenju nekaterih predstavnikov NVO na dolgi rok ne bo vzdržno, socialne posledice pa bodo hude. Omenjajo tudi okrepljene pristojnosti mestnega redarstva v Ljubljani, zvišanje glob za kampiranje na javnem mestu, zapiranje različnih mestnih podhodov s ciljem »očiščenja mesta«.

9 Viri

Eurostat. 2026. Database. Dostopno na <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Evropska komisija (EK). 2021. *The European Pillar of Social Rights Action Plan*. Dostopno na: <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/downloads/KE0921008ENN.pdf>

Istenič, A., Kovač, N., Petrič, M. 2026. Spremljanje storitve pomoči za družino: storitev pomoč na domu. Analiza stanja v letu 2024. Končno poročilo. Dostopno na: https://irssv.si/wp-content/uploads/2025/11/Koncno-porocilo_PND-za-let-2024_30.9.2025.pdf

MDDSZ. 2025a. Analiza razmer na trgu dela in rezultati srednje in dolgoročnih napovedi potreb trga dela do leta 2039. Ljubljana, oktober 2025, dostopno na: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDDSZ/Analiza-razmer-na-trgu-dela-in-rezultati-srednje-in-dolgorocnih-napovedi-potreb-trga-dela-do-leta-2039.pdf>

MDDSZ. 2025b. Podrobneje o krajšem delovnem času delavca pred upokojitvijo. Dostopno na: <https://www.gov.si/novice/2025-11-28-podrobneje-o-krajsem-delovnem-casu-delavca-pred-upokojitvijo/>

MDDSZ. 2023. O dodelitvi izredne DSP poplavljenim leta 2023.

OECD. 2026. Slovenija, zdravstveni profil države 2025. Dostopno na: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/sl/publications/reports/2025/12/country-health-profile-2025-country-notes_7e72146d/slovenia_27d174ae/7d135c82-sl.pdf

Smolej Jež, S., Cava Popović, M., Černič, M., Istenič, A., Marušič, Ž. 2024. Analiza potreb ranljivih skupin prebivalstva po socialnovarstvenih programih in programih v podporo družinam. Končno poročilo. IRSSV. Dostopno na: https://irssv.si/wp-content/uploads/2025/05/Analiza-potreb-po-programih_koncno-porocilo_IRSSV.pdf

Stare, M., Inglič T. R., Kebe N. in Intihar S. 2023. Življenjski pogoji. Metodološko pojasnilo. Dostopno na: <https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/8291>

SURS. 2025. Letna inflacija v 2025 2,7-odstotna, povprečna letna pa 2,4-odstotna. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/14061>

SURS. 2026. Podatkovna baza SiStat. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>

SURS. 2026a. Decembra manj delovno aktivnih, njihova povprečna starost pa višja. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/14180>

UMAR. 2023. Poročilo o razvoju 2023. Julij 2023, dostopno na: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2023/slovenski/POR2023-splet.pdf

UMAR. 2024. Poročilo o razvoju 2024. Julij 2024, dostopno na: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2024/slovenski/POR_2024_01.pdf

UMAR. 2025a. Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2025. September 2025, dostopno na: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/jesen/2025/JNGG2025.pdf

UMAR. 2025b. Kakovost življenja v Slovenji – Poročilo o razvoju 2025. April 2025, dostopno na: https://umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2025/slovenski/POR_2025.pdf

UMAR. 2025c. Minimalna plača – kdo jo prejema, kdo izplačuje in kako vpliva na ostale plače. Avgust 2025, dostopno na: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/2025_8_Perko_Rogan/Minimalna_placa.pdf

UMAR. 2026. Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2026. Marec 2026. Dostopno na: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/pomlad/pomladanska_2026/PN2026.pdf

Vlada RS. 2025a. Poplave 2023 niso bile le naravna nesreča, temveč prelomnica. Dostopno na: [Poplave 2023 niso bile le naravna nesreča, temveč prelomnica | GOV.SI](#)

Vlada RS. 2025b. Ukrepi na področju socialnega varstva. <https://www.gov.si teme/ukrepi-na-podrocju-socialnega-varstva/>

Vlada RS. 2025c. Pokojninska reforma: ugodnosti, ki bodo začele veljati že v letu 2026. <https://www.gov.si/novice/2025-11-14-pokojninska-reforma-ugodnosti-ki-bodo-zacele-veljati-ze-v-letu-2026/>

Vlada RS 2026a. Ukrepi države za pomoč po poplavah avgusta 2023. <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/ukrepi-drzave-za-pomoc-po-poplavah-avgusta-2023/>

Vlada RS. 2026b. Državna štipendija. Dostopno na: <https://www.gov.si teme/drzavna-stipendija/>

ZPIZ. 2026. Mesečni statistični pregled. Dostopno na: <https://www.zpiz.si/cms/content2019/1statistini-podatki>

ZRSZ. 2024. Strokovna izhodišča za leto 2025. Dostopno na: https://www.ess.gov.si/fileadmin/user_upload/Trg_dela/Dokumenti_TD/Analize/Strokovna_izhodišča_za_2025.pdf

ZRSZ. 2025a. Napovednik zaposlovanja 2025/I. Dostopno na: https://www.ess.gov.si/fileadmin/user_upload/Trg_dela/Dokumenti_TD/Napovednik_zaposlovanja/Porocilo_Napovednik_zaposlovanja_-_I_2025.pdf

ZRSZ. 2025b. Infotočka za tujce. Dostopno na: <https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/zaposlitev-tujih-drzavljanov/infotocka-za-tujce/>

ZRSZ. 2026. Trg dela v številkah. Dostopno na <https://www.ess.gov.si/partnerji/trg-dela/trg-dela-v-stevilkah/>

ZZZS. 2025. Letno poročilo ZZZS 2024. Marec 2025. Dostopno na: [https://api.zzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/0/96af75ea682ead8ac1258c4a0042eb85/\\$FILE/Letno%20porocilo%20ZZZS%202024.pdf](https://api.zzs.si/ZZZS/info/egradiva.nsf/0/96af75ea682ead8ac1258c4a0042eb85/$FILE/Letno%20porocilo%20ZZZS%202024.pdf)

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD). Sprejet v državnem zboru Republike Slovenije, v veljavi od 28. 9. 2010. Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5840>

Zakon za urejanje položaja študentov (ZUPŠ-1). Sprejet v državnem zboru Republike Slovenije, v veljavi od 5. maja 2022. Dostopno na <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8435>

Zakon o minimalni plači (ZMinP)). Sprejet v državnem zboru Republike Slovenije, v veljavi od 23. 2. 2010. Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5861>

Zakon o dolgotrajni oskrbi (ZDOsk-1). Sprejet v državnem zboru Republike Slovenije, v veljavi od 3. avgusta. 2023. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8819>

Zakon za urejanje položaja študentov (ZUPŠ-1). Sprejet v državnem zboru Republike Slovenije, v veljavi od 5. maja 2022. Dostopno na <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8435>

Zakon o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju (ZSTSPJS). Sprejet v državnem zboru Republike Slovenije, v veljavi od 23. novembra 2024. Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8826>

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-T) <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8801>

Zakon o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov (ZPZR). Sprejet v državnem zboru Republike Slovenije, v veljavi od 20. 11. 2025 Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO9359>

Zakon o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre). Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18, 196/21 – ZDOsk, 84/23 – ZDOsk-1, 28/25 – odl. US, 36/25 in 90/25 – ZPIZ-2O. Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5609>

Zakon o štipendiranju (ZŠtip-1). Uradni list RS, št. [56/13](#), [99/13](#) – ZUPJS-C, [8/16](#), [61/17](#) – ZUPŠ, [31/18](#), [54/22](#) – ZUPŠ-1, [122/23](#) in [100/25](#) – ZUPŠ-2. Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO6571>

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS). Uradni list RS, št. [62/10](#), [40/11](#), [40/12](#) – ZUIF, [57/12](#) – ZPCP-2D, [14/13](#), [56/13](#) – ZŠtip-1, [99/13](#), [14/15](#) – ZUUIFO, [57/15](#), [90/15](#), [38/16](#) – odl. US, [51/16](#) – odl. US, [88/16](#), [61/17](#) – ZUPŠ, [75/17](#), [77/18](#), [47/19](#), [189/20](#) – ZFRO, [54/22](#) – ZUPŠ-1, [76/23](#) – ZŠolPre-1B, [122/23](#) – ZŠtip-1C, [22/25](#) – ZZZRO-1, [40/25](#) – ZINR, [90/25](#) – ZPIZ-2O in [12/26](#) – ZSDP-1H. Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4780>

Zakon o vrtcih (ZVrt). Uradni list RS, št. [100/05](#) – uradno prečiščeno besedilo, [25/08](#), [98/09](#) – ZIUZGK, [36/10](#), [62/10](#) – ZUPJS, [94/10](#) – ZIU, [40/12](#) – ZUIF, [14/15](#) – ZUUIFO, [55/17](#), [18/21](#) in [85/25](#). Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO447>

PRILOGA 1: Preglednice s podrobnejšimi podatki k Poglavju 6

Preglednica 1: Mesečno število prejemnikov in upravičencev do DSP (redne oz. za obdobje in trajne) ter višina sredstev, Slovenija, januar 2020 – december 2025 (na prvi dan v mesecu)

	Število prejemnikov	Število upravičencev			Višina sredstev	Povprečna višina	
		Vsi	Odrasli	do trajne DSP		Redna DSP	Trajna DSP
Leto 2020							
Januar	58.808	92.629	68.244	479	20.720.349,87	352,34	315,56
Februar	60.121	95.068	69.847	480	21.234.868,56	353,20	316,09
Marec	60.467	95.339	70.237	494	21.374.951,69	353,50	311,74
April	62.824	99.305	73.016	496	22.184.127,78	353,12	310,65
Maj	65.033	103.398	75.791	496	22.888.552,75	351,95	310,36
Junij	63.206	100.736	73.771	500	22.452.080,44	355,22	310,20
Julij	62.895	100.219	73.380	497	22.389.549,90	355,98	308,92
Avgust	62.917	99.912	73.290	497	22.423.952,28	356,41	308,62
September	62.767	98.694	72.837	496	22.306.744,75	355,39	308,53
Oktober	62.849	98.293	72.819	495	22.334.166,07	355,36	308,06
November	65.780	102.422	76.103	491	23.192.025,71	352,57	306,93
December	67.564	105.971	78.423	489	23.757.770,36	351,63	307,14
Leto 2021							
Januar	68.477	108.289	79.588	487	24.230.505,99	351,68	307,61
Februar	69.756	110.534	81.129	481	24.841.408,73	354,01	307,88
Marec	70.300	111.605	81.791	482	25.067.301,35	354,48	307,72
April	70.267	111.672	81.781	449	25.082.752,47	354,97	314,78
Maj	69.676	110.889	81.091	447	24.791.440,28	353,80	316,46
Junij	68.898	109.542	80.100	449	24.448.163,50	352,80	316,50
Julij	59.886	94.975	69.485	455	21.537.756,73	357,28	314,76
Avgust	58.558	92.372	67.680	453	21.065.856,16	357,32	315,65
September	57.444	89.563	66.037	451	20.595.630,53	356,09	314,06
Oktober	56.564	87.870	64.952	448	20.261.167,29	355,73	313,90
November	56.654	87.868	65.048	445	20.135.129,87	352,96	314,65
December	56.561	88.280	65.089	444	20.100.047,34	352,92	314,45
Leto 2022							
Januar	55.677	86.790	64.124	447	19.663.963,83	353,18	315,03
Februar	55.600	86.853	64.044	446	19.746.426,13	355,15	316,44
Marec	55.119	85.814	63.376	444	21.056.476,60	382,02	337,06
April	54.970	85.746	63.205	418	20.909.817,11	380,39	336,79
Maj	53.953	84.183	62.019	416	20.420.054,94	378,48	336,82
Junij	52.961	82.600	60.799	413	19.921.041,46	376,15	336,04
Julij	51.948	80.847	59.529	415	19.448.973,77	374,39	334,59
Avgust	50.957	78.793	58.176	417	19.052.393,65	373,89	334,17
September	50.312	76.839	57.148	417	18.733.751,05	372,35	332,20
Oktober	50.165	76.386	56.950	423	18.701.440,87	372,80	332,49
November	50.970	77.600	57.901	426	18.793.382,77	368,71	329,40
December	51.590	79.173	58.780	429	18.928.819,20	366,91	330,07

	Število prejemnikov	Število upravičencev			Višina sredstev	Povprečna višina	
		Vsi	Odrasli	do trajne DSP		Redna DSP	Trajna DSP
Leto 2023							
Januar	51.217	78.893	58.430	429	18.781.793,39	366,71	329,11
Februar	51.331	79.152	58.547	424	18.931.820,30	368,82	328,85
Marec	51.002	78.290	58.158	420	21.760.300,93	426,66	370,84
April	50.411	77.390	57.442	413	21.242.027,04	421,38	367,19
Maj	50.083	76.990	57.117	414	20.877.899,59	416,87	366,45
Junij	49.689	76.474	56.685	413	20.545.454,94	413,48	366,09
Julij	49.026	75.359	55.874	414	20.149.002,21	410,99	365,87
Avgust	48.462	73.955	55.065	415	19.838.528,73	409,36	367,67
September	47.999	72.524	54.353	414	19.561.114,02	407,53	367,35
Oktober	47.580	71.400	53.794	414	19.377.432,39	407,26	366,96
November	48.512	72.833	54.879	414	19.587.580,66	403,77	366,00
December	48.692	73.398	55.151	413	19.658.177,42	403,72	364,70
Leto 2024							
Januar	48.373	73.260	54.878	407	19.495.073,36	403,02	366,10
Februar	48.834	74.239	55.424	405	19.790.234,06	405,26	364,69
Marec	48.787	74.173	55.349	403	21.024.092,91	430,94	383,71
April	48.661	74.090	55.260	388	20.835.831,31	428,18	381,36
Maj	48.282	73.385	54.785	394	20.564.201,35	425,92	380,69
Junij	47.825	72.620	54.263	394	20.286.725,27	424,19	379,35
Julij	47.210	71.511	53.504	399	19.987.996,92	423,38	380,14
Avgust	47.052	71.110	53.254	399	19.907.198,56	423,09	380,97
September	46.592	69.640	52.527	403	19.663.585,00	422,04	380,36
Oktober	46.597	69.313	52.457	408	19.667.727,50	422,08	382,00
November	47.317	70.352	53.284	410	19.826.782,11	419,02	379,48
December	47.660	71.214	53.753	410	19.939.010,28	418,36	379,38
Leto 2025							
Januar	47.169	70.980	53.328	415	19.741.560,40	418,53	378,68
Februar	47.539	71.778	53.794	416	20.000.967,52	420,73	378,54
Marec	47.640	71.837	53.843	419	20.586.266,54	432,12	389,95
April	47.438	71.620	53.647	412	20.508.749,39	432,33	387,11
Maj	46.934	70.857	53.064	420	20.232.246,77	431,08	387,97
Junij	46.471	70.045	52.517	425	19.984.517,44	430,04	386,40
Julij	45.833	69.031	51.761	427	19.687.777,57	429,55	385,84
Avgust	45.479	68.070	51.228	431	19.528.519,01	429,40	385,64
September	45.116	66.852	50.660	431	19.345.358,20	428,79	385,28
Oktober	45.264	66.807	50.759	435	19.429.589,83	429,25	384,86
November	46.022	68.064	51.662	430	19.670.606,70	427,42	384,25
December	46.380	68.890	52.159	420	19.808.426,90	427,09	380,81

Vir: MDDSZ, ISCS22 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Preglednica 2: Mesečno število prejemnikov in upravičencev do IDSP ter višina izplačanih sredstev, januar 2020 – december 2025 (podatki se nanašajo na prvi dan v mesecu)

	Število prejemnikov	Število upravičencev	Število odraslih upravičencev	Višina sredstev	Povprečna višina IDSP
Leto 2020					
Januar	6.208	10.609	7.431	2.522.455,74	406,32
Februar	8.443	14.469	10.194	3.342.531,23	395,89
Marec	6.474	11.011	7.842	2.451.376,60	378,65
April	6.039	11.121	7.408	2.355.168,14	389,99
Maj	6.713	13.222	8.454	2.683.401,87	399,73
Junij	5.947	10.953	7.293	2.407.562,53	404,84
Julij	5.390	9.956	6.607	2.119.088,81	393,15
Avgust	4.956	9.305	5.988	1.941.991,27	391,85
September	5.478	9.616	6.652	2.195.691,81	400,82
Oktober	7.242	12.459	8.757	2.867.614,90	395,97
November	7.522	13.006	9.109	2.970.204,48	394,87
December	7.536	13.627	9.173	3.024.412,42	401,33
Leto 2021					
Januar	7.229	12.708	8.739	2.961.825,69	409,71
Februar	7.962	13.967	9.738	3.164.154,38	397,41
Marec	6.597	11.401	7.976	2.590.255,69	392,64
April	7.098	12.304	8.572	2.771.303,63	390,43
Maj	5.446	9.231	6.483	2.139.746,21	392,90
Junij	5.277	8.997	6.309	2.045.198,93	387,57
Julij	4.680	8.338	5.639	1.816.790,18	388,20
Avgust	3.998	7.298	4.771	1.546.704,75	386,87
September	5.056	8.744	6.094	2.024.201,06	400,36
Oktober	6.502	10.892	7.761	2.579.384,43	396,71
November	6.684	11.461	8.085	2.663.362,51	398,47
December	5.532	10.118	6.754	2.079.746,12	375,95
Leto 2022					
Januar	6.163	10.533	7.355	2.494.836,29	404,81
Februar	7.021	12.051	8.436	2.762.187,30	393,42
Marec	5.499	9.291	6.552	2.134.963,45	388,25
April	5.768	9.874	6.873	2.291.010,01	397,19
Maj	4.038	6.832	4.815	1.640.374,03	406,23
Junij	4.375	7.248	5.141	1.784.806,26	407,96
Julij	4.352	7.624	5.167	1.772.321,95	407,24
Avgust	3.972	6.926	4.622	1.631.504,89	410,75
September	5.382	9.226	6.412	2.191.472,69	407,19
Oktober	6.917	11.566	8.266	2.887.084,72	417,39
November	6.171	10.410	7.521	2.517.902,39	408,02
December	5.656	9.759	6.861	2.194.897,55	388,07
Leto 2023					
Januar	5.471	8.741	6.456	2.311.152,88	422,44
Februar	7.220	11.782	8.563	2.985.613,19	413,52

	Število prejemnikov	Število upravičencev	Število odraslih upravičencev	Višina sredstev	Povprečna višina IDSP
Marec	6.340	10.439	7.555	2.631.019,72	414,99
April	6.517	10.748	7.726	2.801.740,75	429,91
Maj	4.813	7.806	5.680	2.122.640,72	441,02
Junij	5.013	8.218	5.894	2.161.041,91	431,09
Julij	4.501	7.696	5.299	1.943.887,94	431,88
Avgust	3.507	6.410	4.189	1.483.642,74	423,05
September	9.422	17.945	12.827	30.983.072,51	3.288,38
Oktober	8.027	14.075	10.182	12.041.044,13	1.500,07
November	7.626	13.396	9.527	9.724.140,36	1.275,13
December	6.585	12.121	8.283	7.202.043,06	1.093,70
Leto 2024					
Januar	6.973	11.974	8.584	9.366.467,10	1.343,25
Februar	7.851	12.890	9.264	3.521.374,97	448,53
Marec	6.526	10.909	7.747	2.900.580,89	444,47
April	5.832	9.609	6.967	2.655.504,96	455,33
Maj	4.955	7.928	5.830	2.253.688,82	454,83
Junij	4.664	7.580	5.447	2.139.021,34	458,62
Julij	4.147	7.060	4.837	1.887.584,70	455,17
Avgust	4.166	7.395	4.835	1.930.338,61	463,36
September	4.357	7.108	5.074	2.061.270,16	473,09
Oktober	6.584	10.766	7.768	3.085.607,23	468,65
November	6.329	10.609	7.496	2.941.884,96	464,83
December	6.056	10.678	7.345	2.735.157,49	451,64
Leto 2025					
Januar	5.776	9.537	6.738	2.745.483,24	475,33
Februar	7.798	12.829	9.213	3.563.111,35	456,93
Marec	5.908	9.730	6.978	2.727.810,47	461,71
April	5.750	9.410	6.793	2.637.404,00	458,68
Maj	4.905	8.062	5.790	2.256.546,41	460,05
Junij	4.557	7.389	5.348	2.130.778,65	467,58
Julij	4.285	7.269	5.042	2.038.095,09	475,63
Avgust	4.205	7.768	5.013	1.984.598,28	471,96
September	4.531	7.349	5.346	2.217.707,70	489,45
Oktober	6.358	10.317	7.532	3.113.269,06	489,66
November	6.579	11.014	7.869	3.153.926,29	479,39
December	5.427	9.587	6.544	2.511.692,69	462,81

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Preglednica 3: Število prejemnikov in upravičencev do VD (rednega in trajnega) ter višina sredstev, januar 2020 – december 2025 (podatki se nanašajo na prvi dan v mesecu)

	Število vseh prejemnikov VD	Število vseh upravičencev do VD	Število upravičencev do TVD ⁴³	Višina sredstev	Povprečna višina VD	Povprečna višina TVD
Leto 2020						
Januar	19.627	21.238	494	3.404.921,46	173,48	185,05
Februar	20.170	21.837	499	3.482.494,60	172,66	184,93
Marec	20.520	22.231	516	3.531.015,43	172,08	184,75
April	20.790	22.518	522	3.561.460,42	171,31	184,73
Maj	20.952	22.688	521	3.577.101,59	170,73	184,57
Junij	20.681	22.412	525	3.522.173,72	170,31	184,53
Julij	20.689	22.412	519	3.511.834,64	169,74	184,32
Avgust	20.819	22.558	518	3.530.530,71	169,58	184,18
September	20.901	22.655	515	3.540.269,78	169,38	184,23
Oktober	20.970	22.730	515	3.542.921,90	168,95	184,23
November	21.256	23.041	514	3.581.319,64	168,49	184,25
December	21.491	23.291	513	3.609.300,89	167,94	184,25
Leto 2021						
Januar	21.663	23.475	511	3.701.312,98	166,58	183,85
Februar	21.750	23.559	509	3.697.931,81	165,78	183,75
Marec	21.840	23.652	509	3.698.075,10	165,10	183,82
April	21.905	23.709	490	3.680.017,40	164,06	178,65
Maj	21.965	23.781	493	3.683.932,76	163,77	178,23
Junij	22.066	23.897	495	3.689.689,38	163,27	178,07
Julij	21.077	22.836	500	3.553.809,58	164,44	178,10
Avgust	21.159	22.909	499	3.565.776,52	164,38	178,03
September	21.271	23.025	498	3.580.423,29	164,22	178,01
Oktober	21.291	23.055	496	3.577.880,01	163,96	177,98
November	21.335	23.088	495	3.577.584,47	163,62	177,94
December	21.312	23.054	496	3.569.077,23	163,39	177,61
Leto 2022						
Januar	21.106	22.835	498	3.437.148,39	162,85	177,46
Februar	21.132	22.867	495	3.437.642,41	162,67	177,46
Marec	21.106	22.837	493	3.790.930,90	179,61	190,72
April	21.132	22.879	468	3.772.604,45	178,53	186,32
Maj	21.137	22.885	468	3.755.496,30	177,67	186,08
Junij	21.105	22.848	465	3.726.765,87	176,58	185,88
Julij	21.140	22.897	467	3.714.069,88	175,69	185,94
Avgust	21.248	23.003	470	3.716.482,55	174,91	185,93
September	21.339	23.095	471	3.716.331,13	174,16	185,67
Oktober	21.537	23.305	475	3.731.133,02	173,24	185,79
November	22.895	24.836	482	3.882.977,13	169,60	185,12
December	23.646	25.690	484	3.959.649,28	167,46	185,32
Leto 2023						

⁴³ trajni varstveni dodatek

	Število vseh prejemnikov VD	Število vseh upravičencev do VD	Število upravičencev do TVD ⁴³	Višina sredstev	Povprečna višina VD	Povprečna višina TVD
Januar	23.816	25.875	484	3.940.641,90	165,46	23.816
Februar	23.932	26.008	478	3.940.713,05	164,66	23.932
Marec	24.091	26.178	472	4.875.294,18	202,37	24.091
April	23.161	25.116	463	4.661.999,79	201,29	23.161
Maj	23.354	25.330	462	4.675.093,13	200,18	23.354
Junij	23.548	25.550	464	4.687.227,02	199,05	23.548
Julij	23.625	25.639	465	4.677.170,66	197,98	23.625
Avgust	23.593	25.607	467	4.658.582,00	197,46	23.593
September	23.707	25.731	464	4.662.404,88	196,67	208,06
Oktober	23.736	25.769	464	4.652.026,49	195,99	207,85
November	23.705	25.738	464	4.628.684,40	195,26	207,73
December	23.694	25.725	462	4.610.569,98	194,59	207,7
Leto 2024						
Januar	23.729	25.752	457	4.580.845,81	193,05	207,65
Februar	23.815	25.847	454	4.570.743,91	191,93	207,62
Marec	23.787	25.836	453	4.951.733,90	208,17	220,61
April	23.714	25.780	437	4.917.229,12	207,36	216,44
Maj	23.819	25.890	446	4.923.695,00	206,71	215,60
Junij	23.850	25.948	449	4.918.540,90	206,23	215,06
Julij	23.877	25.983	454	4.916.876,78	205,93	215,11
Avgust	23.854	25.962	452	4.911.817,10	205,91	215,32
September	23.756	25.864	456	4.889.970,67	205,84	215,24
Oktober	23.682	25.802	461	4.867.794,91	205,55	215,61
November	23.679	25.818	463	4.864.091,83	205,42	215,59
December	23.668	25.817	465	4.854.689,15	205,12	215,08
Leto 2025						
Januar	23.576	25.739	471	4.829.043,80	204,83	215,62
Februar	23.644	25.823	472	4.834.696,80	204,48	215,54
Marec	23.613	25.796	472	5.008.571,66	212,11	222,18
April	23.404	25.584	465	4.947.466,71	211,39	217,35
Maj	23.332	25.507	469	4.921.751,21	210,94	217,60
Junij	23.247	25.434	475	4.891.692,34	210,42	217,53
Julij	23.120	25.315	477	4.862.256,90	210,31	217,62
Avgust	23.054	25.254	481	4.843.272,71	210,08	217,59
September	23.044	25.243	478	4.833.045,99	209,73	217,55
Oktober	22.995	25.192	478	4.816.130,85	209,44	217,63
November	22.972	25.168	473	4.807.201,58	209,26	217,43
December	22.936	25.143	465	4.793.402,34	208,99	217,09

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Preglednica 4: Število otrok, prejemnikov OD, in število družin, ki prejemajo OD, ter višina sredstev, januar 2020 – december 2025 (podatki se nanašajo na prvi dan v mesecu)

	Število otrok prejemnikov OD	Število družin, prejemnic OD	Višina sredstev (EUR)	Povprečna višina/znesek OD (EUR)
Leto 2020				
Januar	322.750	190.264	20.829.722,12	109,48
Februar	323.444	190.605	20.912.710,33	109,72
Marec	323.880	190.921	20.961.195,33	109,79
April	324.411	191.153	21.004.283,82	109,88
Maj	324.705	191.285	21.046.077,33	110,02
Junij	324.635	191.257	21.060.486,58	110,12
Julij	324.747	191.273	21.058.835,57	110,10
Avgust	324.918	191.336	21.081.768,14	110,18
September	323.441	190.350	20.545.662,49	107,94
Oktober	324.497	190.948	20.585.223,00	107,81
November	325.174	191.355	20.597.870,04	107,64
December	325.798	191.700	20.627.099,54	107,60
Leto 2021				
Januar	325.180	191.225	20.616.201,89	107,81
Februar	325.830	191.649	20.671.368,86	107,86
Marec	326.133	191.798	20.665.343,12	107,75
April	326.731	192.038	20.710.437,75	107,85
Maj	326.760	191.988	20.663.826,38	107,63
Junij	326.801	191.930	20.612.599,76	107,40
Julij	326.341	191.625	20.527.248,90	107,12
Avgust	326.258	191.477	20.477.334,36	106,94
September	324.152	190.015	19.919.868,51	104,83
Oktober	325.326	190.610	19.974.393,15	104,79
November	323.430	189.553	19.802.033,08	104,47
December	325.125	190.482	19.888.806,65	104,41
Leto 2022				
Januar	325.904	190.668	19.956.217,05	104,66
Februar	325.793	190.558	19.949.637,80	104,69
Marec	326.097	190.798	20.984.938,84	109,99
April	326.533	191.048	21.019.640,93	110,02
Maj	326.795	191.185	21.021.808,92	109,96
Junij	327.275	191.437	21.052.652,57	109,97
Julij	327.261	191.468	21.032.248,10	109,85
Avgust	326.055	190.941	20.925.432,88	109,59
September	325.100	190.119	20.471.748,80	107,68
Oktober	326.404	190.850	20.510.583,02	107,47
November	327.437	191.503	20.532.711,73	107,22
December	325.584	190.584	20.388.690,25	106,98

	Število otrok prejemnikov OD	Število družin, prejemnic OD	Višina sredstev (EUR)	Povprečna višina/znesek OD (EUR)
Leto 2023				
Januar	327.939	191.815	20.548.566,56	107,13
Februar	328.183	191.993	20.568.597,26	107,13
Marec	328.497	192.229	22.783.275,36	118,52
April	328.733	192.395	22.816.438,30	118,59
Maj	329.163	192.649	22.879.271,70	118,76
Junij	329.376	192.742	22.920.847,17	118,92
Julij	329.336	192.784	22.926.186,24	118,92
Avgust	328.032	192.138	22.848.926,70	118,92
September	327.412	191.582	22.731.990,33	118,65
Oktober	327.329	191.482	22.717.332,14	118,64
November	327.852	191.808	22.741.065,76	118,56
December	324.980	190.196	22.541.480,24	118,52
Leto 2024				
Januar	329.232	192.584	22.873.501,39	118,77
Februar	329.300	192.675	22.920.681,70	118,96
Marec	329.559	192.817	23.934.383,98	124,13
April	329.398	192.723	23.920.317,10	124,12
Maj	329.245	192.621	23.851.040,16	123,82
Junij	329.058	192.537	23.777.502,17	123,50
Julij	328.261	192.089	23.645.475,98	123,10
Avgust	327.225	191.500	23.522.677,18	122,83
September	321.971	188.358	22.527.972,88	119,60
Oktober	321.995	188.215	22.443.421,79	119,24
November	322.235	188.394	22.392.332,70	118,86
December	319.308	186.724	22.141.040,36	118,58
Leto 2025				
Januar	322.527	188.529	22.370.718,11	118,66
Februar	322.741	188.664	22.382.362,99	118,64
Marec	322.500	188.527	22.749.540,59	120,67
April	322.314	188.430	22.758.328,59	120,78
Maj	322.191	188.329	22.736.112,25	120,73
Junij	321.914	188.179	22.689.864,56	120,58
Julij	321.282	187.814	22.632.294,09	120,5
Avgust	320.521	187.419	22.579.977,14	120,48
September	316.119	184.755	22.020.146,05	119,19
Oktober	316.444	184.772	22.027.343,17	119,21
November	316.270	184.709	21.977.455,78	118,98
December	314.504	183.768	21.833.459,09	118,81

Vir: MDDSZ, ISCSD2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

Preglednica 5: Število in delež upravičencev, ki imajo zvišan OD, ker živijo v enostarševski družini (januar 2020 – december 2025; podatki se nanašajo na prvi dan v mesecu)

	Število upravičencev – zvišan OD	Število enostarševskih družin, prejemnic OD	Delež upravičencev z zvišanim OD med vsemi enostarševskimi družinami, prejemnicami OD
Leto 2020			
Januar	1.705	25.099	6,79
Februar	1.711	25.183	6,79
Marec	1.714	25.224	6,80
April	1.722	25.259	6,82
Maj	1.737	25.202	6,89
Junij	1.736	25.131	6,91
Julij	1.745	25.117	6,95
Avgust	1.735	25.155	6,90
September	1.715	25.240	6,79
Oktober	1.717	25.305	6,79
November	1.725	25.354	6,80
December	1.726	25.385	6,80
Leto 2021			
Januar	1.718	25.335	6,78
Februar	1.730	25.380	6,82
Marec	1.736	25.425	6,83
April	1.741	25.434	6,85
Maj	1.744	25.391	6,87
Junij	1.744	25.406	6,86
Julij	1.743	25.891	6,73
Avgust	1.746	25.274	6,91
September	1.708	25.265	6,76
Oktober	1.708	25.333	6,74
November	1.722	25.361	6,79
December	1.707	25.275	6,75
Leto 2022			
Januar	1.712	25.369	6,75
Februar	1.703	25.373	6,71
Marec	1.708	25.358	6,74
April	1.707	25.373	6,73
Maj	1.721	25.383	6,78
Junij	1.725	25.446	6,78
Julij	1.719	25.532	6,73
Avgust	1.725	25.500	6,76
September	1.689	26.976	6,26
Oktober	1.681	25.734	6,53
November	1.696	25.892	6,55
December	1.682	25.843	6,51
Leto 2023			
Januar	1.697	26.029	6,52

	Število upravičencev – zvišan OD	Število enostarševskih družin, prejemnic OD	Delež upravičencev z zvišanim OD med vsemi enostarševskimi družinami, prejemnicami OD
Februar	1.706	26.092	6,54
Marec	1.722	26.134	6,59
April	1.712	26.096	6,56
Maj	1.712	23.129	7,40
Junij	1.717	26.070	6,59
Julij	1.712	26.043	6,57
Avgust	1.712	25.995	6,59
September	1.713	26.037	6,58
Oktober	1.704	26.028	6,55
November	1.697	26.037	6,52
December	1.690	25.815	6,55
Leto 2024			
Januar	1.690	26.105	6,47
Februar	1.693	26.125	6,48
Marec	1.694	26.167	6,47
April	1.698	26.156	6,49
Maj	1.712	26.176	6,54
Junij	1.704	26.169	6,51
Julij	1.716	26.084	6,58
Avgust	1.726	26.047	6,63
September	1.709	25.984	6,58
Oktober	1.708	25.987	6,57
November	1.717	26.062	6,59
December	1.704	25.830	6,60
Leto 2025			
Januar	1.733	26.199	6,61
Februar	1.730	26.223	6,60
Marec	1.736	26.222	6,62
April	1.746	26.192	6,67
Maj	1.742	26.178	6,65
Junij	1.751	26.151	6,70
Julij	1.757	26.118	6,73
Avgust	1.744	26.066	6,69
September	1.738	26.032	6,68
Oktober	1.746	26.036	6,71
November	1.749	26.067	6,71
December	1.743	25.967	6,71

Vir: MDDSZ, ISCS2 (zajem podatkov konec vsakega opazovanega leta)

PRILOGA 2: Vabilo in iztočnice za razpravo v fokusni skupini z nevladnimi in humanitarnimi organizacijami

Poslano vabljenim nevladnim in humanitarnim organizacijam: Rdeči križ Slovenije, Slovenska Karitas, Slovenska Filantropija, Zveza prijateljev mladine Slovenije, Zveza Anita Ogulin & ZPM, Društvo Kralji ulice, Zveza društev upokojencev Slovenije.

Spoštovani,

tako kot v preteklih letih, želimo tudi letos pri pripravi poročila o Socialnem položaju v Sloveniji za obdobje 2024 – 2025 poleg makro podatkov (statističnih in administrativnih) vključiti tudi informacije, izkušnje in ocene nevladnih in humanitarnih organizacij, ki izvajate različne aktivnosti in nudite pomoč in podporo posameznikom in družinam iz različnih ranljivih skupin.

Od predstavnikov nevladnih in humanitarnih organizacij želimo zbrati informacije, izkušnje in ocene glede materialnega in socialnega položaja različnih ranljivih skupin v letu 2025 (glede na predhodna leta), kaj so največje težave in ovire posameznih ranljivih skupin, kakšne so njihove potrebe in v kolikšni meri jih različni ukrepi socialne politike naslavlja. Zanima nas tudi, v kolikšni meri pri svojih uporabnikih opazate nekatere socialne problematike, ki se kažejo ali nakazujejo tudi iz drugih virov podatkov.

Za potrebe zbiranja informacij bomo organizirali razpravo v fokusni skupini, na katero vabimo predstavnike sedmih nevladnih in humanitarnih organizacij, ki s svojimi aktivnostmi prihajate v stik s posamezniki in družinami iz različnih ranljivih skupin. **Fokusna skupina bo v sredo, 21. 01. 2026 ob 9.30 v prostorih IRSSV, Tržaška 2 (velika sejna soba - klet).** Razprava oz. pogovor bo trajal do 2 uri.

Vprašanja v nadaljevanju so zapisana kot razmislek in izhodišče za razpravo v fokusni skupini. Vsa vprašanja niso relevantna za vse nevladne/humanitarne organizacije (ker se usmerjate v različne ranljive skupine), tista, ki z vidika vaše organizacije niso relevantna, seveda izpustite.

Prosimo vas, da pred udeležbo na razpravi od vaših kolegic in kolegov v organizaciji zberete informacije iz različnih programov in aktivnosti, ki jih izvajate za različne ranljive skupine oziroma, če ste organizirani regionalno, da zberete informacije različnih (vsaj nekaj) regijskih ali območnih enot (npr. Slovenska Karitas, Rdeči križ Slovenije).

Če se razprave v fokusni skupini ne more udeležiti nihče iz vaše nevladne oz. humanitarne organizacije, vas lepo prosimo, da nam na relevantna vprašanja oz. zapisane iztočnice odgovorite pisno (nam pošljete pisni zapis z ocenami in izkušnjami z vidika vaše organizacije in ranljivih skupin, s katerimi prihajate v stik).

Za kakršnakoli morebitna vprašanja ali razjasnitve nam pišite na elektronska naslova Martine Trbanc: martina.trbanc@irssv.si (041 584 699) ali Simone Smolej Jež (simona.smolej@irssv.si). Lahko tudi pokličete na zapisano telefonsko številko.

Veselimo se pogovora z vami in se vam vnaprej zahvaljujemo za vaš čas, razumevanje in sodelovanje!

Prijazen pozdrav,

Martina Trbanc in Simona Smolej Jež, IRSSV

Iztočnice za pogovor na fokusni skupini s predstavniki NVO in humanitarnih organizacij na temo materialnega in socialnega položaja ranljivih skupin v letu 2025 in oblik pomoči

- Ali se je v letu 2025 povečalo število ljudi, ki se na vašo organizacijo obračajo po pomoč in podporo ali ostaja na enakem nivoju kot v predhodnih letih oz. ali se je njihovo število zmanjšalo?
- Ali so se na vašo organizacijo v letu 2025 za pomoč in podporo obračali večinoma uporabniki, ki so pomoč in podporo potrebovali že prej, ali tudi novi uporabniki, ki pred letom 2025 niso iskali vaše pomoči ali so jo le redko?
- Katere so glavne skupine (kategorije) oseb, ki se obračajo na vas po podporo in pomoč? Če v zadnjem letu opazate nove skupine (kategorije) uporabnikov, za katere skupine (kategorije) gre in zaradi katerih okoliščin in sprememb potrebujejo/iščejo vašo pomoč?
- Ali se je materialni in socialni položaj ranljivih skupin (vaših uporabnikov) v lanskem letu (2025), po vaši oceni oz. vaših izkušnjah, kaj spremenil in na kakšen način?
 - Se je poslabšal, izboljšal ali ostal približno enak kot v letih pred tem (2024, 2023)?
 - Če se je spremenil: kaj so razlogi za spremembe, katere okoliščine so vplivale na to?
- Ali so se problematike, družbene in sistemske okoliščine in ovire, s katerimi se soočajo vaši uporabniki v zadnjem letu kaj spremenile ali ostajajo take kot so bile v predhodnih letih?
- Statistični podatki kažejo, da je bila v letu 2025 inflacija v Sloveniji ponovno višja, predvsem na račun podražitev hrane. Je to vaše uporabnike zelo prizadelo? Na kakšen način se s tem soočajo?
- Kako pogosto pri vaših uporabnikih opazate stiske povezane z dostopom do stanovanj (visoke najemnine) ali slabimi bivanjskimi (stanovanjskim) pogoji (neprimerno bivališče, premajhno, neustrezno, brez ustrezne opreme, potrebno obnove, energetska potratna, vlažno, ipd.)? Ali se je na tem (stanovanjskem) področju za vaše uporabnike v letu 2025 kaj spremenilo (glede na predhodna leta)?
- Kako pogosto se vaši uporabniki soočajo z energetska revščino (nezmožnost primerne ogrevanja, za njih previsoki stroški, ipd.)?
- Ali je pri vaših uporabnikih izražen problem dostopa do storitev zaradi omejitev javnega prevoza (prevozne revščine) oz. ali jim to otežuje dostop do storitev, ki jih potrebujejo (zdravstvene, socialne, javne)?
- Ali ocenjujete, da imajo vaši uporabniki dostop do informacij o svojih pravicah in možnostih, ki so na voljo v družbi, da so informacije za njih predstavljene na ustrezen način in dovolj razumljivo? Ali jim dostop do naročanja in informacij preko platform povzroča stiske?

- Ali je, po vaši oceni, dostop do denarnih pravic in socialnih storitev ter informiranje o obojem z vidika ranljivih skupin v Sloveniji urejen ustrezno? Kje vidite težave pri dostopu do sistemsko zagotovljenih pravic, kaj bi bilo treba izboljšati?
- V kolikšni meri opažate, da se materialne stiske pri vaših uporabnikih povezujejo tudi z različnimi oblikami težav v duševnem zdravju (anksioznost, depresija, strahovi, panika, agresija in podobno)?
- Ali opažate, da so se potrebe uporabnikov iz ranljivih skupin/kategorij in vrste pomoči, ki jih potrebujejo, v letu 2025 glede na predhodna leta kaj spremenile ali ostajajo podobne kot v predhodnih letih?
- Potrebe po kateri vrsti pomoči so bile v letu 2025 pri vaših uporabnikih največje (npr. pomoč v hrani, oblačilih, obutvi, pomoč pri plačilu položnic in drugih življenjskih stroškov, pogovor, informiranje, svetovanje, psihološka podpora/pomoč, posredovanje v odnosu do institucij/javnih služb)?
- Ali ste v letu 2025 pri pomoči posameznim uporabnikom sodelovali tudi z javnimi službami (CSD, ZRSZ, zdravstveni domovi, ipd.)? Če da: ali je šlo predvsem za pomoč pri uveljavitvi (dostopu do) denarnih pravic in storitev v javni mreži ali še za kakšno drugo obliko sodelovanja?
- V letih 2024 in 2025 so se začele izvajati pravice iz dolgotrajne oskrbe, obenem pa smo v sredini leta 2025 začeli s plačevanjem prispevka za dolgotrajno oskrbo. Se vaši uporabniki morda tudi na vas obračajo z vprašanji v zvezi s temi pravicami in ali zaznavate kakršnekoli težave in stiske s plačevanjem prispevka za DO (morda upokoјenci ali pa samozaposleni)?

Dodatno: revščina zaposlenih (delovno aktivni, ki tvegajo revščino)

V preteklih letih ste različne humanitarne organizacije opozarjale na povečanje pojavnosti revščine v družinah, kjer sta starša ali en od njiju zaposlena oz. delata, pa se družine zaradi spleta okoliščin (stanovanjskih, bolezni, nesreče, ipd.) znajdejo v stiski in pogosto sploh ne vedo, da so upravičene do denarne pomoči ter odlašajo z iskanjem pomoči. Ali ste tudi v letu 2025 opažali ta pojav, je pogostost teh situacij oz. število teh družin v letu 2025 približno na istem nivoju kot v predhodnem letu, jih je več ali manj? Na kakšne načine jim pomagате?

Dodatno: tuji delavci in njihove družine

Statistični kazalniki (stopnja tveganja revščine delovno aktivnih oseb s tujim državljanstvom) kažejo, da se tujci, ki delajo v Sloveniji, skupaj z njihovimi družinami oz. gospodinjstvi nadpovprečno pogosto znajdejo v situaciji materialnega pomanjkanja oz. revščine. Ali ima vaša organizacija med svojimi uporabniki tudi zaposlene osebe (oz. družine) s tujim državljanstvom, kateri so se znašli v različnih materialnih in socialnih stiskah? Kaj so njihove največje težave in ovire? Na kakšne načine jim pomagате?